

PARTNERS

ACADEMIA GALEGA
DE SEGURIDADE PÚBLICA

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
REGION OF EPIROS

REGIONE
TOSCANA

Agradecementos

Este glosario foi elaborado e compilado por:
Dr. Robert Stacey (Northumberland Fire and Rescue Service)

Coa axuda e dirección de:
Stephen Gibson (Wildfire Advisory Services) e
Paul Hedley (Assistant Chief Fire Officer of Northumberland Fire and Rescue Service)

As persoas mencionadas máis arriba queren expresar a súa gratitude aos membros do Proxecto EUFOFINET polas súas contribucións a este glosario, en particular a¹:

- Andrea Mecci e Giacomo Pacini (Regione Toscana, Italia).
- Constantinos Theocharis (PEDA, Grecia).
- Dimitrios Marroguorgos e Kalliopi Tesia (Rexión de Epiro, Grecia)
- Ian Long, Patrick Edwards, Bruce Hardy, Matthew Thomas, Graham Atkinson, Sharon Dyson e Gary McMorran (Northumberland Fire and Rescue Service).
- Jean-Pierre Blanc (ENTENTE pour la Forêt Méditerranéenne, Francia).
- José Antonio Grandas Arias (Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Xunta de Galicia, España).
- Kalliopi Tesia, Dimitrios Mavrogiorgos, e Panagiotis Argiratos (Rexión de Epiro, Grecia)
- Kim Lintrup e Nanett Mathiesen (Frederikssund-Halsnæs Fire e Rescue Service, Dinamarca).
- Mata Papadimopoulou (Rexión de Tesalia, Grecia).
- Milan Lalkovic, Jana Pajtikova e Jozef Capuliak (Centro Forestal Nacional, Eslovaquia).
- Riccardo Castellini, Rodrigo Gomez e Miguel Segur (CESEFOR, España).
- Ryszard Szczygieł, Józef Piwnicki, Mirosław Kwiatkowski e Bartłomiej Kołakowski (Instituto de Investigación Forestal, Polonia).
- Silia Angelopoulou (Rexión do Exeo Norte, Grecia).
- Yvon Duche, Remi Savazzi e Benoît Reymond (Office National des Forêts, Francia).

Por último, EUFOFINET na súa totalidade quere expresar a súa gratitude polo considerable apoio e axuda ofrecida por moitos expertos en incendios forestais de todo o mundo. Este documento non tería sido posible sen as achegas dos seguintes²:

- Alan Carlson (Alan Carlson and Associates, LLC Wildland Fire Investigations, Estados Unidos).
- Alex Held (Working on Fire International, Sudáfrica).
- Alexander Heijnen (Ministerio de Seguridade e Xustiza, Países Baixos).
- Andrew Miller (Northumberland National Park Authority, Reino Unido).
- Angel Iglesias Ranz (Castilla y León, España).
- Arsenio Morillo Rodriguez (Consellería do Medio Rural e do Mar, Xunta de Galicia, España).
- Bert Stuiver (Veiligheidsregio Gelderland-Midden, Países Baixos).
- Bruno Goddijn and Arnoud Buiting (Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, Países Baixos).

---

¹ Por orde alfabética

² Tamén por orde alfabética

- Efstathios Papakostas (Cámara Xeotécnica de Grecia– Departamento do Epiro e das Illas Xónicas, Grecia)
- Prof. Enrico Marchi and Martina Cambi (DEISTAF Universidade de Florencia, Italia).
- Prof. Vittorio Leone (Italia).
- Enrique Rey van Beren (CDF, Castilla y León, España).
- Experts from the Pau Costa Foundation.
- Gianfilipo Micillo (Corpo Forestale dello Stato, Italia).
- George Papadellis, Evangelos Katsaros, Vasilios Mitsios (asistentes da Rexión de Tesalia, Grecia).
- Hugo Barredo Silva and Antonio González Rivas (Empresa Pública de Servizos Agrarios de Galicia, España).
- Ian Innes (PDG Helicopters, Reino Unido).
- Jean-Louis Valls, Jeanne Geoffroy and Daniel Poulenard (Parcourir L'Europe).
- Juan Manuel Calvo Lázaro (España)
- Julia McMorrow (University of Manchester, Reino Unido)
- Karl Kitchen (The MET Office, Reino Unido).
- Luca Tonarelli (DREAM Italia, Centro de Formación da Rexión da Toscana, Italia)
- Marc Castellnou, Marta Miralles and Juan Caamaño (Graf, Bombers Generalitat de Catalunya, España).
- Mary Stergiou and Aristotelis Stagkikas, (Axencia de Desenvolvemento da Rexión do Epiro, Grecia).
- Molly Mowery (NFPA, Estados Unidos).
- Paul Steensland (Paul Steensland and Associates LLC, Estados Unidos).
- Pavlos Konstantinidis and Georgios Tsiourlis (Instituto de Investigación de Incendios Forestais de Tesalónica, Grecia)
- Pieter van Lierop (FAO).
- Prof.Dr. Johann Goldammer (GFMC)
- Richard Woods (Australian Capital Territories Fire Service, Australia).
- Rob Gazzard and Lynne O'Connor (Forestry Commission, Reino Unido).
- Sean Prendergast, Peak District National Park Authority (Reino Unido).
- Victor Fernández Huertas (CDF, Castilla y León, España).

Índice

Agradecementos	3
Índice	5
Lista de abreviaturas e siglas en inglés	6
Capítulo 1: Introducción	7
1.1 Limiar.....	7
1.2 Estrutura do documento.....	7
1.3 Datos de contacto para máis información.....	8
Capítulo 2: O Proxecto EUFOFINET	9
O Proxecto EUFOFINET	9
2.1 Resumo do Proxecto.....	9
2.2 Cinco temas do Proxecto EUFOFINET	9
2.3 A Rede EUFOFINET	9
2.4 Actividades e resultados acadados durante o Proxecto	10
2.5 Resultados finais do Proxecto.....	10
Sección 1: O ambiente do lume	12
Capítulo 3: Comportamento do lume	13
Capítulo 4: Combustible	22
Capítulo 5: Topografía	29
Capítulo 6: Condicións meteorolóxicas	35
Sección 2: Operacións de extinción de incendios	41
Capítulo 7: Seguridade	42
Capítulo 8: Comando de incidentes	50
Capítulo 9: Táctica.....	55
Capítulo 10: Cartografía e lectura de mapas	68
Capítulo 11: Equipamento	76
Capítulo 12: Operacións aéreas.....	82
Sección 3: Preparación, prevención e recuperación.....	93
Capítulo 13: Prevención e detección.....	94
Capítulo 14: Investigación de incendios	101
Capítulo 15: Restauración	114
Bibliografía: Parte 1 – Libros e informes	123
Bibliografía: Parte 2 – Referencias electrónicas	126
Índice alfabético de termos en galego	128

Lista de abreviaturas e siglas en inglés³

AFAC	Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council
AH	Absolute Humidity
AIIMS	Australasian Inter-service Incident Management System
ALSM	Airborne Laser Swath Mapping
ATC	Air Traffic Control
ATV	All-Terrain Vehicle
ATVEA	All-Terrain Vehicle Industry European Association
CDF	Centro para la Defensa contra el Fuego (Spain)
CIFFC	Canadian Interagency Forest Fire Center Inc.
DAID	Delayed Action Incendiary Device/Delayed Aerial Incendiary Device
DEFRA	Department for Environment, Food and Rural Affairs
DEM	Digital Elevation Model
DTM	Digital Terrain Models
DSM	Digital Surface Models
ETA	Estimated Time of Arrival
EUFOFINET	European Forest Fire Networks Project
FAO	Food and Agriculture Organisation
FEMA	Federal Emergency Management Agency (USA)
FTA	Fire Traffic Area
GFMC	Global Fire Monitoring Center
GIS	Geographic Information System
GPS	Global Positioning System
ICS	Incident Command System
IR	Infrared
LACES	Safety protocol. Acronym stands for: L = Lookouts; A = Awareness or Anchor Point; C = Communication; E = Escape Routes; S = Safety Zones
LIDAR	Light Detection and Ranging
NFPA	National Fire Protection Association (USA)
NFRS	Northumberland Fire and Rescue Service (UK)
NWCG	National Wildfire Coordinating Group (USA)
PEDA	Local, Union of Municipalities and Town Councils of Attica (Greece)
PPE	Personal Protection Equipment
RH	Relative Humidity
RUI	Rural-Urban Interface
SOP	Standard Operating Procedures
TFR	Temporary Flight Restriction
TOLC	Take Off and Landing Coordinator
UK	United Kingdom
USA	United States of America
USDA	United States Department of Agriculture
USDHS	United States Department of Homeland Security
WUI	Wildland-Urban Interface

³ As abreviaturas e siglas empregadas na versión galega están explicadas no seu contexto.

Capítulo 1: Introducción

1.1 Limiar

Para unha colaboración por riba das fronteiras nacionais en calquera cuestión técnica ou de emerxencia, é fundamental establecer unha linguaxe común. Antes do comezo do Proxecto de Rede Europea de Incendios Forestais (EUFOFINET), non existía ningún glosario aceptado da terminoloxía en uso en Europa en materia de incendios forestais e, polo tanto, non había unha linguaxe común para os membros da Rede. Esta situación presentaba unha dificultade para a Rede á hora de establecer un entendemento común de cuestións técnicas e prácticas. Por tanto, os membros de EUFOFINET decidiron poñerse a si mesmos a ambiciosa pero moi importante tarefa de crear un glosario europeo da terminoloxía que poderían usar todos os países europeos mentres se desenvolvese o proxecto e unha vez este remate.

O Northumberland Fire and Rescue Service (NFRS, Reino Unido) liderou a elaboración e compilación do glosario, como membro destacado do Proxecto EUFOFINET “Tema GP1 – Estratexias de intervención/tácticas de extinción de incendios forestais”. Nesta importante tarefa, NFRS recibiu a axuda de todos os membros de EUFOFINET e dunha serie de expertos externos de todo o mundo, como indica a longa lista de colaboradores incluída nos Agradecementos. O resultado final é un impresionante glosario en lingua inglesa que inclúe máis de 800 termos coas súas definicións, dispostos en trece capítulos temáticos. O documento chámase “Glosario Europeo de Incendios Forestais”, e contén códigos de cores e un formato fácil de usar para que se poida empregar tanto como documento de referencia coma como recurso de formación.

Na actualidade, os membros de EUFOFINET están traballando para introducir o glosario nos seus países. O NFRS e outros membros tamén traballan para fomentar a adopción do glosario en Europa, en países que non teñen representación na Rede EUFOFINET. Algúns membros van traducir a totalidade do glosario ás súas linguas (incluído o francés, o italiano, o grego, o eslovaco e o galego) durante o final de 2012 e o comezo de 2013, o que mellorará a súa accesibilidade e uso aínda máis.

Tanto o Northumberland Fire and Rescue Service como os membros de EUFOFINET cren firmemente que o glosario ten un gran potencial para mellorar o traballo transfonteirizo antes, durante e despois dos incidentes relacionados cos incendios forestais e que será unha ferramenta moi útil para manter e mellorar a saúde e a seguridade dos equipos de extinción compostos por persoas de distintos países.

1.2 Estrutura do documento

O glosario está dividido en capítulos, dos que trece están dedicados a termos e definicións en relación con temas específicos do ámbito dos incendios forestais. Para maior comodidade e información, inclúese na páxina 6 unha lista das abreviaturas e siglas empregadas ao longo de todo o documento. O primeiro capítulo presenta un resumo da intención do glosario e das conseguíntes traducións e traballos de difusión que levarán a termo os membros de EUFOFINET durante 2013. O capítulo 2 contén información sobre o Proxecto EUFOFINET, o que inclúe un resumo dos obxectivos, temas e resultados do Proxecto. A continuación atópase a Sección 1, que leva o título de “*O ambiente do lume*”. Esta é a primeira de tres seccións temáticas que dividen os capítulos subtemáticos de termos e definicións. A Sección 1 deseñouse para ofrecer aos profesionais os termos e definicións necesarios para desenvolver un coñecemento básico de factores fundamentais que inflúen no comportamento do lume e no desenvolvemento dentro da contorna dun incendio forestal. A sección comprende catro capítulos: *Capítulo 3 – Comportamento do lume*; *Capítulo 4 – Combustible*; *Capítulo 5 – Topografía*; e, *Capítulo 6 – Condicións meteorolóxicas*.

Tralo capítulo 6 está a Sección 2. Esta sección contén seis capítulos dedicados ao tema das “*Operacións para a extinción do lume*”. Esta sección foi deseñada e elaborada para ofrecer a terminoloxía esencial para que os profesionais coñezan e comprendan para poder traballaren con seguridade e eficiencia dentro dun equipo de extinción nunha situación de incendio forestal. Os membros de EUFOFINET suxiren que é de suma importancia o coñecemento e comprensión das Seccións 1 e 2 para manter a seguridade e a

eficiencia dos equipos de extinción, especialmente cando os equipos están formados por persoal de distintos países. A Sección 2 inclúe os seguintes capítulos: *Capítulo 7 – Seguridade; Capítulo 8 – Comando de incidentes; Capítulo 9 – Táctica; Capítulo 10 – Cartografía e lectura de mapas; Capítulo 11 – Equipamento; e, Capítulo 12 – Operacións aéreas.*

Por último, a Sección 3 trata os distintos tipos de traballos que se fan antes e despois de que teñan lugar os incendios. A sección titúlase “Preparación, prevención e recuperación” e consta de tres capítulos: *Capítulo 13 – Prevención e detección; Capítulo 14 – Investigación de incendios; e, Capítulo 15 – Restauración.*

O glosario remata con dous capítulos dedicados á bibliografía: o primeiro deles ofrece unha lista de libros e informes que foron revisados e consultados durante o proceso de elaboración e cuxa información foi empregada para o produto final; o segundo destes capítulos ofrece unha lista de recursos en liña que se consultaron. Finalmente, inclúese unha lista alfabética de todos os termos ao final do documento, para facer máis doado o seu uso e a remisión duns termos a outros.

1.3 Datos de contacto para máis información

Se desexa obter máis información sobre este documento, por favor póñase en contacto cos seguintes axentes do Northumberland Fire and Rescue Service:

Dr. Robert Stacey, Project Officer
E-mail: robert.stacey@northumberland.gcsx.gov.uk

Paul Hedley, Assistant Chief Fire Officer
E-mail: paul.hedley@northumberland.gcsx.gov.uk

Dirección postal dos dous axentes:
Northumberland Fire and Rescue Service HQ
West Hartford Business Park, Cramlington
Northumberland
NE23 3JP
UNITED KINGDOM

Capítulo 2:

O Proxecto EUFOFINET

2.1 Resumo do Proxecto

O Proxecto EUFOFINET (Rede Europea de Incendios Forestais) desenvolveuse como parte do programa INTERREG IVC. O Proxecto levouse a termo durante un período de 26 meses, entre outubro de 2010 e decembro de 2012. Aproximadamente o 75% do orzamento total de 2 millóns de euros foi cofinanciado polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER).

O obxectivo principal do Proxecto EUFOFINET foi o de mellorar e reforzar os enfoques rexionais e locais con respecto á prevención e a extinción dos incendios por medio da cooperación, colaboración e intercambio de boas prácticas no ámbito europeo.

2.2 Cinco temas do Proxecto EUFOFINET

Co fin de acadar a principal finalidade do proxecto, a rede EUFOFINET estruturou o proxecto ao redor de cinco áreas temáticas fundamentais:

- ❖ Estratexias de intervención
  - 1 - Extinción de incendios – técnicas de intervención e tácticas
- ❖ Innovación tecnolóxica
  - 2 - Adestramento con ferramentas de simulación
  - 3 - Estratexias de vixilancia, detección e prevención territoriais
  - 4 – Cartografía dos perigos e riscos de incendio
- ❖ Recuperación de terreos danados polo lume
  - 5 - Técnicas e procedementos

2.3 A Rede EUFOFINET

O membro que liderou o Proxecto EUFOFINET foi a Asociación de Municipios de Ática en Grecia (PEDA). A Rede incluíu a:

- A Asociación de Municipios de Ática (PEDA) (Grecia)
- A Rexión da Toscana (Italia)
- Office National des Forêts (Francia)
- ENTENTE pour la Forêt Méditerranéenne (Francia)
- O Centro Nacional dos Bosques (Eslovaquia)
- O Centro de Servicios y Promoción Forestal y de su Industria de Castilla y León (CESEFOR) (España)
- A Rexión do Exeo Setentrional (Grecia)
- A Rexión de Epiro (Grecia)
- A Rexión de Tesalia (Grecia)
- A Academia Galega de Seguridade Pública (España)
- O Servizo de Incendios e Rescate de Frederikssund-Halsnæs (Dinamarca)
- O Instituto de Investigacións Forestais (Polonia)
- O Northumberland Fire and Rescue Service (Reino Unido)

A participación dunha serie de membros do norte de Europa reflicte a crecente preocupación sobre os incendios forestais do continente no seu conxunto, así como a recoñecida necesidade de que os profesionais que traballan e todas as rexións de Europa compartan boas prácticas e colaboren por riba das fronteiras nacionais.

2.4 Actividades e resultados acadados durante o Proxecto

Durante o desenvolvemento do Proxecto EUFOFINET organizáronse unha serie de actividades e acadáronse unha serie de resultados.

- Organización de oito Obradoiros Técnicos:
  - “*Restauración de terreos queimados por incendios forestais*” en Valabre (Francia), do 16 ao 20 de maio de 2011
  - “*Prevención de incendios forestais*” en Frederikssund-Halsnæs (Dinamarca), do 19 ao 23 de setembro de 2011
  - “*Formación e simulación*” en Valabre (Francia), do 1 ao 5 de novembro de 2011
  - “*Planificación de accións*” en Atenas (Grecia), do 17 ao 19 de xaneiro de 2012
  - “*Cartografía de riscos e perigos*” en León (España), do 20 ao 24 de febreiro de 2012
  - “*Tácticas de extinción de incendios forestais*” en Northumberland (Reino Unido), do 19 ao 23 de marzo de 2012
  - “*Detección de incendios forestais*” en Zvolen (República Eslovaca), do 20 ao 25 de maio de 2012
  - “*Planificación de accións*” en Florencia (Italia), do 1 ao 5 de outubro de 2012.
- Organización de nove reunións do Comité Directivo
- Elaboración e publicación do “*Glosario europeo de incendios forestais*”.
- Publicación de dous boletíns informativos sobre o Proxecto.
- Publicación de diversos artigos técnicos e comunicados de prensa nos que se detallan as actividades do Proxecto.
- Organización do obradoiro de intercambio entre profesionais sobre “*Formación para o comando de incendios forestais*”, a cargo de ENTENTE en Valabre (Francia), do 9 ao 14 de setembro de 2012.
- Organización do obradoiro de intercambio entre profesionais sobre “*Formación sobre incendios forestais*”, a cargo da AGASP en Pontevedra, Galicia (España), o 27 e 28 de setembro de 2012.
- Organización do obradoiro de intercambio entre profesionais sobre “*Formación sobre incendios forestais*”, a cargo da Rexión da Toscana en outubro de 2012.
- Publicación de cinco guías técnicas (unha por cada unha das áreas temáticas do Proxecto) nas que se documentan as mellores prácticas intercambiadas durante o Proxecto.
- Organización dunha conferencia final do Proxecto para os axentes do ámbito dos incendios forestais en Europa, que tivo lugar no Comité das Rexións en Bruxelas (Bélxica) o 12 de novembro de 2012.

2.5 Resultados finais do Proxecto

En resumo, os principais resultados finais do Proxecto EUFOFINET son:

- O intercambio de modelos de boas prácticas entre os participantes no Proxecto;
- A actualización e mellora da matriz de boas prácticas creada polo Proxecto “INCENDI”, unha Operación de Marco Rexional cofinanciada por INTERREG IIIC;
- A identificación e fomento de procedementos de intervención comúns nos incendios forestais;
- A creación dunha rede institucional rexional para os incendios forestais;
- A produción dun Plan de Acción operativo por parte de cada un dos membros, no que documentan a implantación planificada dunha ou máis boas prácticas;
- A produción colaborativa dun “*Glosario europeo de incendios forestais*” e, como consecuencia, o establecemento dunha plataforma para desenvolver unha linguaxe e un entendemento comúns entre os profesionais dos incendios forestais en Europa.

Actualmente os membros de EUFOFINET están explorando formas para unha maior colaboración no futuro. En concreto, algúns membros están axudándose os uns aos outros para implantar Plans de Acción individuais, e outros tamén están desenvolvendo novos proxectos colaborativos sobre temas relacionados cos incendios forestais.

Sección 1: O ambiente do lume

© Forest Research Institute (Poland)

Inclúe os seguintes capítulos:

3. Comportamento do lume

4. Combustible

5. Topografía

7. Condicións meteorolóxicas

Capítulo 3 – Comportamento do lume

Comportamento do lume: “Reacción do lume ás influencias do combustible, das condicións atmosféricas e da topografía”.

© Office National des Forêts

3. Comportamento do lume

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
1.	Accelerant	Material used to initiate or increase the spread of a fire. This will often be a flammable liquid.	Material empregado para iniciar ou aumentar a propagación do lume. Adoita tratarse dun líquido inflamable.	Acelerante
2.	Advancing fire	This is fire progression associated with the head (front) of the fire. Fire behaviour in this area is usually characterized by more intense burning, increased flame height and length and more rapid rates of spread. It will usually occur when a fire burns with the support of one or more forces of alignment (for instance, wind or slope).	Progresión do lume que se asocia coa cabeza (fronte) do lume. O comportamento do lume nesta área adoita estar caracterizada por un queimado máis intenso, unha maior altura das chamas e uns índices máis altos de propagación. Isto acontecerá a miúdo cando o lume arde coa axuda dunha ou máis forzas de aliñación (por exemplo, o vento ou a pendente).	Lume frontal
3.	Area of origin	General geographical location within a fire scene where the point of ignition is believed to be located.	Localización xeográfica xeral dentro dunha escena de lume onde se cre que se atopa o punto de ignición.	Zona de orixe
4.	Aspect	The direction a slope faces in relation to the sun or the alignment or nonalignment of the landscape to solar radiation.	A dirección cara a que está unha pendente en relación co sol, ou a aliñación ou non aliñación da paisaxe respecto da radiación solar.	Orientación
5.	Backing fire	A lower intensity fire or part of a fire which burns against the wind and/or down slope.	Lume de menor intensidade ou a parte dun lume que arde contra o vento e/ou cara abaixo por unha pendente.	Lume en contra do vento
6.	Barrier	Any natural or artificial obstruction to fire spread. This is normally an area devoid of fuel which is large enough in size to prevent a fire passing through or over it.	Calquera obstrución natural ou artificial á propagación do lume. Normalmente trátase dunha área desprovista de combustible que ten un tamaño suficientemente grande como para evitar que o lume lle pase por riba.	Barreira
7.	Breakout	The escape of a fire from an area of containment.	Escape do lume dunha zona de contención.	Devasa desbordada
8.	Build up	a) A sustained increase in fire intensity; or, b) An accumulation of fuel available to burn	a) Aumento sostido da intensidade do lume; ou b) Acumulación de combustible preparado para arder.	Efecto de aceleración
9.	Burn	a) To be on fire. b) An area of fuel consumed or partly consumed by a fire. c) An injury to flesh caused by a cauterizing agent, heat from a fire, or a heated object. d) A managed fire (i.e. an operational burn or prescribed burn)	a) Arder. b) Zona de combustible consumida ou parcialmente consumida polo lume. c) Ferida na pel causada por un axente cauterizante, calor dun lume ou un obxecto quente. d) Un lume controlado (é dicir, un contralume ou unha queima prescrita).	Queimar (a) Queimado (b) Queimadura (c) Queima (c)
10.	Burning conditions	The state of the combined components of the fire environment that influence fire behaviour within available fuels. Burning conditions are usually specified according to the factors of aspect, weather, slope/topography, and fuel type and load.	Estado dos compoñentes do ambiente do lume combinados que inflúen no comportamento deste, dentro dos combustibles dispoñibles. As condicións de queima adoitan especificarse de acordo cos factores de orientación, tempo atmosférico, pendente/topografía, tipo de combustible e carga.	Condicións do incendio
11.	Burn severity	A qualitative assessment of the heat pulse directed toward the ground during a fire. Burn severity relates to soil heating, large fuel and duff consumption, consumption of the litter and organic layer beneath trees and isolated shrubs, and mortality of buried plant parts ⁴ .	Avaliación cualitativa do pulso de calor dirixido cara o chan durante un incendio. A severidade do lume relaciónase co quecemento do solo, co consumo de grandes combustibles e da manta de descomposición, co consumo de follada e da capa orgánica que está baixo as árbores e os arbustos illados, e coa mortalidade das partes soterradas das plantas.	Severidade do lume
12.	Cause of fire	The sequence of events and actions that brings an ignition source into contact with materials first ignited which leads to sustained combustion ⁵ . For statistical purposes, causes of fire are usually grouped within a standard classification ⁶ .	Secuencia de eventos e accións que fai que unha fonte de ignición entre en contacto con materiais que prenden, o que leva a unha combustión sostida. Con fins estatísticos, as causas do lume normalmente agrúpanse nunha clasificación estándar ⁷ .	Causa do incendio
13.	Clean burn	A fire that consumes all vegetation and litter above the ground exposing the mineral soil.	Lume que consome toda a vexetación e follasca por riba do solo, de xeito que deixa exposto o solo mineral.	Queima limpa / Queima de despexe
14.	Combustibility	Relative ease of fire spread within a fire environment.	Facilidade relativa coa que se propaga o lume nun ambiente de lume.	Combustibilidade

⁴ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2008) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.39.

⁵ Source/Fonte: Paul Steensland, Paul Steensland and Associates LLC (USA).and Richard Woods, Australian Capital Territory Rural Fire Service (Australia).

⁶ Classifications vary between countries and sometimes also between States, regions or localities within the same country.

⁷ As clasificacións varían entre os distintos países, e ás veces tamén entre rexións, estados ou localidades dentro do mesmo país.

15.	Combustion	The rapid oxidation of fuel in which heat and usually flame are produced.	Oxidación rápida do combustible na que se producen a calor e normalmente a chama.	Combustión
16.	Combustion efficiency	A measure of the efficiency with which a fire consumes fuel ⁸ .	Medida da eficiencia coa que un lume consome o combustible ⁹ .	Eficiencia da combustión
17.	Compactness	The density of fuel particles. Compactness can influence ignition and fire behaviour.	Densidade das partículas dun combustible. A compactación pode influír na ignición e no comportamento do lume.	Compactación
18.	Condition of Vegetation	Stage of growth or degree of flammability of vegetation that forms part of a fuel complex. This will be dependent upon time of year, amount of curing and weather conditions.	Etapa de crecemento ou grado de inflamabilidade da vexetación que forma parte dun conxunto de combustibles. Dependerá do momento do ano, da cantidade de chamuscado e das condicións meteorolóxicas.	Estado da vexetación
19.	Conduction	The transfer of thermal energy by direct contact.	Transmisión de enerxía térmica por contacto directo.	Condución
20.	Convection	The transfer of heat by the movement of a gas or liquid. In meteorology, convection is the predominantly vertical movement of warmed air.	Transmisión de calor polo movemento dun gas ou dun líquido. En meteoroloxía, a convección é o movemento principalmente vertical do aire quente.	Convección
21.	Convection column	A rising column of pre-heated smoke, ash, particles and other debris produced by a fire.	Columna ascendente de gases, fume, cinza, partículas e outros refugalloos prequentados producidos polo lume.	Columna convectiva
22.	Convection-driven fire	A fire that is spread predominantly by the intensity of the convection column.	Lume que se propaga principalmente pola intensidade da columna convectiva.	Incendio propagado por convección
23.	Cool fire	A low intensity fire or part of a fire.	Lume ou parte dun lume de baixa intensidade.	Lume frío
24.	Creeping fire	A slow burning fire with low flame activity. This type of fire may occur due to the condition of vegetation, fuel type or because a fire is burning out of alignment.	Incendio que arde lentamente, cunha chama baixa. Este tipo de lume pode darse debido ao estado da vexetación, ao tipo de combustible ou porque o lume está a arder sen aliñación.	Incendio pouco violento
25.	Critical point	This is a point in time or space when/where there will be a significant influence on fire spread, rate of spread and/or fire intensity.	Punto no tempo ou no espazo no que se dá unha influencia significativa na propagación do lume, na velocidade de propagación e/ou na intensidade do lume.	Punto crítico
26.	Crown Fire/Crowning	When a fire burns freely in the upper foliage of trees and shrubs. There are three different types of crown fires: <ul style="list-style-type: none"> • Active Crown Fire – A fire that advances as a wall of flame engulfing all surface and aerial fuels. • Independent Crown Fire - A fire that advances through aerial fuels only. • Intermittent Crown Fire - A surface fire involving torching behavior but without sustained crowning activity. Rate of spread is controlled by the surface fire. 	Lume que ascende sen control ás copas das árbores e dos arbustos. Hai tres tipos distintos de lumes de copas: <ul style="list-style-type: none"> • Lume de copas activo – Lume que avanza como unha parede que engule todos os combustibles superficiais e aéreos. • Lume de copas independente - Lume que avanza só polos combustibles aéreos. • Lume de copas intermitente - Lume de superficie con fachos pero sen coroamento continuo. A velocidade de propagación é controlada polo lume de superficie. 	Lume de copas / Coroamento
27.	Curing	A process that leads to the reduction in moisture content of dead vegetation ¹⁰ . This usually causes the vegetation to turn brown in appearance.	Proceso que leva á redución do contido húmido da vexetación morta ¹¹ . Normalmente fai que a vexetación adopte unha cor marrón.	Chamuscar
28.	Deep-seated fire	An established ground fire burning 0.5 metres or more below the surface. This type of ground fire is particularly challenging to extinguish.	Incendio do subsolo que arde 0,5 ou máis metros por baixo da superficie. Este tipo de lume é particularmente difícil de extinguir.	Lume subterráneo
29.	Depth of burn	The vertical reduction in surface and ground fuels due to consumption by fire.	Redución vertical dos combustibles da superficie e do subsolo debido ao consumo do lume.	Profundidade de queima
30.	Extinction	The ceasing of the combustion process, either naturally or as a result of suppression activities.	Cesar o proceso de combustión, ben naturalmente ou como resultado de actividades de extinción.	Extinción
31.	Extreme fire behaviour	Fire behaviour that becomes erratic or difficult to predict due to its rate of spread and/or flame length. This type of fire behaviour often influences its environment.	Comportamento do lume que se volve errático ou difícil de predicir debido á súa velocidade de propagación e/ou lonxitude de chama. Este tipo de comportamento do lume adoita influír no seu ambiente.	Comportamento extremo do lume
32.	Fingers of fire	An elongated burned area projecting from the main body of the fire resulting in an irregular fire perimeter. The pattern on the ground may resemble fingers on a hand, hence the name ¹² .	Unha área queimada de forma alargada que se proxecta fóra do corpo principal do incendio, que produce un perímetro de incendio irregular. A forma no solo pode semellar a dos dedos dunha man, de aí o nome.	Dedos dun incendio

⁸ The smouldering phase of combustion is less efficient at consuming fuel and producing carbon dioxide and water than the flaming phase. As a result, a smouldering fire will emit more smoke particles than a flaming fire.

⁹ A fase incandescente da combustión é menos eficiente consumindo combustible e producindo dióxido de carbono e auga cá fase de chamas. Por conseguinte, un lume en incandescencia emitirá máis partículas de fume ca un lume con chamas.

¹⁰ Including dead parts of living vegetation.

¹¹ Incluindo as partes mortas da vexetación viva.

¹² This term should not be confused with the term “fingers of fire ignition”, which is defined within this glossary as “a low intensity back burn which is achieved by lighting lines of at right angles to a control line and parallel to the wind”.

33.	Fire	Fire is the product of the chemical reaction of combustion. The three factors of fuel, oxygen and heat must all be present in the correct proportions for combustion to occur. When the combustion process is initiated, heat and light are emitted and a fire occurs.	O lume é o produto da reacción química da combustión. Os tres factores de combustible, oxíxeno e calor deben estar presentes nas proporcións adecuadas para que aconteza a combustión. Cando se inicia o proceso de combustión, emítese calor e luz e créase o lume.	Lume
34.	Fire activity	Description of a fire based on an assessment of visible evidence, including the speed of the fire, flame length, flame height, fire severity, and fire behaviour.	Descrición do lume baseada na avaliación de datos visibles, o que inclúe a velocidade do lume, a lonxitude da chama, a altura da chama, a severidade da queima e o comportamento do lume.	Actividade do lume
35.	Fire analysis	The process of reviewing the behaviour and effects of a specific fire or group of fires and/or the actions that have been taken or which might be needed to suppress it/them.	Proceso de revisión do comportamento e efectos dun incendio en concreto ou dun conxunto de incendios e/ou as accións tomadas ou que poderían precisarse para extinguilos.	Análise dun incendio
36.	Fire behaviour	The reaction of a fire to the influences of fuel, weather, and topography. Different types of fire behaviour include: <ul style="list-style-type: none"> • Smouldering fire - A fire burning without flame and with minimal rate of spread. • Creeping fire - A fire with a low rate of spread and generally with a low flame length. • Running fire - A fire with a high rate of spread. • Torching - A fire that burns from the ground through the surface and aerial fuels and into the crown of a single tree or small parcel of trees. • Spotting - fire behaviour where sparks and hot burning embers are transported by the wind or convection column to land beyond the fire perimeter resulting in spot fires. • Crowning – When a fire burns freely in the upper foliage of trees and shrubs. 	Reacción do lume ás influencias do combustible, das condicións atmosféricas e da topografía. Os diferentes tipos de comportamento do lume inclúen: <ul style="list-style-type: none"> • Lume latente - Lume que arde sen chama e que se propaga cunha velocidade mínima. • Incendio pouco violento - Lume que se propaga lentamente, xeralmente cunha chama baixa. • Lume corrido - Lume que se propaga rapidamente. • Facho - Lume que arde desde o solo a través dos combustibles superficiais e aéreos ata a copa dunha soa árbore ou dun grupo pequeno de árbores. • Focos secundarios - Comportamento do lume que produce chispas e charetas ardentes que son transportadas polo vento ou por unha columna convectiva e que producen lumes secundarios alén do perímetro do incendio. • Coroamento – Cando o lume arde libremente pola parte superior da follaxe das árbores e arbustos. 	Comportamento do lume
37.	Fire behavior forecast	A prediction of probable fire behaviour to be used to inform fire suppression operations.	Prognóstico do comportamento probable do lume para proporcionar información ás operacións de extinción de lume.	Predición do comportamento do lume
38.	Firebrand	Particles of ignited fuels that are carried by the wind or the air currents of a convection column.	Partículas dos combustibles en ignición que son transportadas polo vento ou polas correntes de aire das columnas convectivas.	Material en combustión
39.	Firebreak	An area on the landscape where there is a discontinuity in fuel which will reduce the likelihood of combustion or reduce the likely rate of fire spread.	Área da paisaxe na que se dá unha discontinuidade de combustibles, o que reduce a probabilidade de combustión ou de que se propague o lume.	Devasa
40.	Fire concentration	The number of fires per unit area during a specified time period.	Número de incendios por unidade de superficie durante un período de tempo concreto.	Densidade do lume / Concentración do lume
41.	Fire damage	The loss that is caused by the fire. This loss will normally include financial costs, but will also include other direct and indirect costs to the environment and society.	Perdas causadas polo lume. Estas perdas normalmente inclúen perdas económicas, pero tamén outros custos directos ou indirectos no medio ambiente e na sociedade.	Danos por incendios
42.	Fire danger	A general term used to express an assessment of both fixed and variable factors of the fire environment that determine the ease of ignition, rate of spread, difficulty of control, and impact. Fire danger is often expressed as an index ¹³ .	Termo xeral empregado para expresar unha avaliación tanto dos factores fixos coma variables do ambiente de incendio que determinan a facilidade de ignición, o ritmo de propagación, a dificultade de control e o impacto do lume. Adoita expresarse en forma de índice.	Perigo de incendios
43.	Fire danger index	A quantitative indicator of fire danger, expressed either in a relative sense or as an absolute measure. Fire danger indexes are often used to guide fire management activities.	Indicador cuantitativo do perigo de incendios, expresado ben en termos relativos ou como unha medida absoluta. Os índices de perigo adoitan empregarse para guiar as actividades de manexo do lume.	Índice de perigo de incendios
44.	Fire dynamics	The detailed study of how chemistry, fire science, and the engineering disciplines of fluid mechanics and heat transfer interact to influence fire behaviour ¹⁴ .	Estudo detallado de como a química, as ciencias do lume e as disciplinas da enxeñería que estudan a mecánica de fluídos e a transferencia de calor interactúan e inflúen no comportamento do	Dinámica do lume

¹³ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.121.

			lume.	
45.	Fire ecology	The study of the relationships and interactions between fire, living organisms and the environment.	Estudo das relacións e interaccións entre o lume, os organismos vivos e o medio ambiente.	Ecoloxía do lume
46.	Fire edge	Any section of the fire perimeter.	Calquera segmento do perímetro do incendio.	Bordo do incendio
47.	Fire effects	The physical, biological, and ecological impacts of fire on the environment ¹⁵ .	Impacto físico, biolóxico e ecolóxico do lume no medio ambiente.	Efectos do lume
48.	Fire environment	The surrounding conditions, influences, and modifying forces of topography, fuel, and weather that determine fire behaviour, fire effects and impact.	As condicións circundantes, influencias e forzas que modifican a topografía, o combustible e as condicións meteorolóxicas que determinan o comportamento, os efectos e o impacto do lume.	Ambiente do lume
49.	Fire footprint	The resulting impression created by a fire burning within an area of fuel.	A pisada que é resultado dun lume nunha determinada área de combustible.	Pegada do lume
50.	Fire front	Any part of the fire perimeter that displays continuous flaming combustion.	Calquera parte do perímetro do incendio na que se dá unha combustión continua e chameante.	Fronte do incendio
51.	Fire growth	The evolution of a fire from ignition to self-sustaining propagation and its movement through available fuels.	A evolución dun incendio desde a ignición ata a propagación autónoma e o movemento a través dos combustibles dispoñibles.	Evolución do incendio
52.	Fire hazard	Any situation, process, material or condition that can cause a wildfire or that can provide a ready fuel supply to augment the spread or intensity of a wildfire, all of which pose a threat to life, property or the environment ¹⁶ .	Calquera situación, proceso, material ou condición que pode causar un incendio ou que pode engadir combustible para aumentar a intensidade dun incendio, ou supoñer unha ameaza para a vida, os bens materiais ou o medio ambiente.	Perigosidade do combustible
53.	Fire history	The reconstruction and interpretation of the chronology of wildfire occurrence and the causes and impacts of wildfires within a specified area.	Reconstrución e interpretación da cronoloxía de incendios ocorridos e das causas e impacto destes nunha área determinada.	Historial de incendios
54.	Fire intensity	The rate at which a fire releases energy in the form of heat at a given location and at a specific point in time, expressed as kilowatts per metre (kW/m) or kilojoules per meter per second (kJ/m/s).	Ritmo ao que un lume irradia enerxía en forma de calor nun lugar determinado e nun momento concreto, expresado en kilowatts por metro (kW/m) ou kilojoules por metro por segundo (kJ/m/s).	Intensidade calórica
55.	Fire model	A computer program which will predict or reconstruct fire behaviour and rate of spread of a fire from a point of ignition or area of origin.	Programa informático que prognostica ou reconstrúe o comportamento dun incendio e a súa velocidade de propagación desde un punto de ignición ou área de orixe.	Modelo de incendio
56.	Fire perimeter	The entire outer boundary of a fire.	O bordo exterior completo dun incendio.	Perímetro do incendio
57.	Fire prediction system	A method or tool used to forecast future behaviour of a fire.	Método ou ferramenta empregados para prognosticar o comportamento dun incendio.	Sistema de predición de incendios
58.	Fire regime	The pattern of fire occurrence, fire frequency, fire seasons, fire size, fire intensity, and fire type that is characteristic of a particular geographical area and/or vegetation type.	Patrón de ocorrencia, frecuencia, temporadas, tamaño, intensidade e tipos de incendios que é característico dunha área concreta e/ou dun tipo de vexetación.	Réxime de incendios
59.	Fire risk	The probability of a wildfire occurring and its potential impact on a particular location at a particular time. Wildfire risk is calculated using the following equation: Fire risk = probability of occurrence x potential impact	Probabilidade de que un incendio teña lugar, e o seu impacto potencial nun determinado lugar e momento. O risco de incendio calcúlase mediante a seguinte ecuación: Risco de incendio = probabilidade de ocorrencia x impacto potencial	Risco de incendio
60.	Fire season	The period or periods within a year when wildfires are likely or most likely to occur.	Período ou períodos do ano nos que os incendios forestais son probables ou máis probables.	Tempada de incendios
61.	Fire spread	The movement of a fire through available fuels arranged across the landscape.	Movement dun incendio a través dos combustibles dispoñibles dispostos na paisaxe.	Propagación do lume
62.	Fire storm	Violent convection caused by a large continuous area of intense fire.	Convección violenta causada por unha zona ampla e continua dun lume intenso.	Tormenta de lume / Nube convectiva de lume
63.	Fire severity	Fire severity can be defined in two ways: <ul style="list-style-type: none"> The degree to which a site has been altered or disrupted by fire¹⁷. The capacity of a fire to cause damage¹⁸. Fire intensity and the amount of time a fire burned within a particular	A severidade do lume pode definirse de dúas maneiras: <ul style="list-style-type: none"> O grao de alteración ou trastorno dun lugar por causa do lume. A capacidade dun lume para causar danos. 	Severidade do lume

¹⁴ Source/Fonte: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

¹⁵ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.74.

¹⁶ Amended from the definition provided by/modificación da definición de: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

¹⁷ Based on the definition of/baseada na definición de “Fire Severity” within National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.78.

¹⁸ British Standards Institution (2010) BS EN ISO 13943:2010 Fire Safety – Vocabulary (ISO 13943:2008) (Milton Keynes: BSI), 4.130, p.15.

		area, among other possible factors, will influence fire severity.	Entre outros posibles factores, a intensidade do lume e a cantidade de tempo que este estivo ardendo nunha área en concreto influirán na severidade do lume.	
64.	Fire triangle	Diagram which presents the three factors that are necessary for combustion and flame production: FUEL-HEAT-OXYGEN.	Diagrama que presenta os tres factores que son necesarios para a combustión e para que se produza a chama: COMBUSTIBLE-CALOR-OXÍXENO.	Triángulo do lume
65.	Fire types	There are three different schemes for classifying fire type: <ol style="list-style-type: none"> 1. Classification of a fire or section of fire according to the fuel level within which it occurs. For example, aerial, crown, understory, surface and ground fires. 2. Classification of a section of fire according to its position along the fire perimeter. For example, head, tail and flank fires. 3. Classification of a fire or section of fire according to the visual characteristics it displays. For example, smouldering, creeping, backing, running, torching, spotting, crowning, fire whirl, convection-driven fire, etc. 	Existen tres maneiras diferentes para clasificar os tipos de lume: <ol style="list-style-type: none"> 1. Clasificación dun incendio ou dunha sección del segundo o nivel de combustible no que acontece. Por exemplo, aéreo, de copas, do sotobosque, da superficie ou do subsolo. 2. Clasificación dunha sección dun incendio segundo a súa posición no perímetro do lume. Por exemplo, lumes a favor do vento, en contra do vento e de flanco. 3. Clasificación dun incendio ou dunha sección dun incendio segundo as características visuais que presenta. Por exemplo, lume latente, lume pouco violento, contralume, lume corrido, lume de fachos, focos secundarios, lume de copas, remuíño de lume, lume propagado por convección, etc. 	Tipoloxía de lumes / Tipos de lumes
66.	Fire whirl	Spinning vortex column of ascending hot air and gases rising from a fire and carrying aloft smoke, debris, and flame ¹⁹ .	Columna que rota en forma de espiral, composta de aire quente e gases que xorden dun lume e que arrastran cara arriba fume, refugallos e chama.	Remuíño de lume
67.	Fire wind	The inflow of air close to a fire caused by the action of convection ²⁰ . Fire winds influence fire spread.	Entrada de aire preto dun lume, causada pola acción da convección. Os ventos convectivos inflúen na súa propagación.	Vento convectivo
68.	Flame angle	The angle of a flame measured in relation to the ground surface. Flame angle is expressed in degrees.	Ángulo dunha chama medido en relación coa superficie do solo. O ángulo de chama exprésase en graos.	Ángulo de chama
69.	Flame depth	The distance from the rearmost to the foremost parts of the fire front, usually expressed in metres.	A distancia entre a partes máis dianteira e a máis traseira da fronte do incendio, normalmente expresada en metros.	Profundidade de chama
70.	Flame height	The vertical extension of a flame. Measurement of flame height is calculated perpendicular from ground level to the tip of the flame. Flame height will be less than flame length if flames are tilted due to wind or slope.	Extensión vertical dunha chama. A medida da altura de chama calcúlase perpendicularmente desde o solo ata a punta da chama. A altura da chama será inferior á lonxitude da chama se as chamas están inclinadas debido ao vento ou á pendente.	Altura de chama
71.	Flame length	The total length of a flame measured from its base at ground level to the flame tip. Flame length will be greater than flame height if flames are titled due to wind or slope.	Lonxitude total dunha chama medida desde a súa base ao nivel do solo ata a punta da chama. A lonxitude da chama será maior á altura da chama se as chamas están inclinadas debido ao vento ou á pendente.	Lonxitude de chama
72.	Flammability	Relative ease with which a fuel will ignite and burn with a flame.	Facilidade relativa coa que un combustible prende e arde cunha chama.	Inflamabilidade
73.	Flaming combustion	The production of flames as part of the combustion process.	Produción de chamas como parte do proceso de combustión	Combustión en chama
74.	Flaming front	The area of a moving fire where combustion is primarily flaming. The flaming front normally consists of the fire front and the flaming zone.	Zona dun incendio en movemento na que a combustión se dá principalmente en forma de chamas. A fronte de chamas normalmente consta da fronte do lume e da zona de chamas.	Fronte de chamas
75.	Flaming zone	The flaming zone is located behind the fire front and is primarily characterized by flaming combustion. The flaming zone is where coarser fuels are consumed and where fire behaviour is typically less dynamic and more static. Depending on the fuels present, the fire can burn for a considerable length of time within this zone.	A zona de chamas sitúase detrás da fronte do incendio e caracterízase principalmente pola combustión en chama. A zona de chamas é o lugar no que se consomen os combustibles máis grosos e onde o comportamento do lume adoita ser menos dinámico e máis estático. Dependendo dos combustibles, o lume pode arder durante un tempo considerable dentro desta zona.	Zona de chamas
76.	Flame risk	An assessment of risk to fire suppression personnel which is calculated using flame length.	Avaliación do risco que corre o persoal de extinción de incendios, que se calcula empregando a lonxitude de chama.	Risco das chamas
77.	Flank fire	A fire spreading or predicted to spread parallel (approximately at a right angle) to the prevailing wind direction or a slope ²¹ .	Un lume que se propaga ou que se prognostica que se propagará en paralelo (máis ou menos en ángulo recto) á dirección dominante	Lume de flancos

¹⁹ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.80.

²⁰ Source/Fonte: Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council (2009) Wildfire Glossary (Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council, Melbourne), p.13.

			do vento ou pendente.	
78.	Flanks	The parts of a fire's perimeter that are roughly parallel to the main direction of fire spread ²² . The flanks usually have less fire intensity than the head fire because they have a weaker alignment with wind or slope.	Partes do perímetro dun incendio que están máis ou menos en paralelo coa dirección de propagación do lume. Os flancos adoitan ter menos intensidade que a cabeza do incendio porque teñen unha alíñación máis débil co vento e a pendente.	Flancos
79.	Flare up	A short and sudden increase in fire activity.	Aumento curto e repentino da actividade do lume.	Labarada
80.	Flashing	Rapid ignition of unburned gases released into the atmosphere as a result of heat generated by a wildfire. Normally observed during high intensity fires.	Ignición rápida de gases non queimados que se solta á atmosfera como resultado da calor xerada por un incendio forestal. Isto adoita acontecer durante incendios de moita intensidade.	Inflamación de gases
81.	Forces of alignment	A collective term for the forces that have a significant impact on wildfire behaviour. These forces can support or hinder fire development and can be used to predict likely fire behaviour, including fire spread and fire intensity. Wind, slope and aspect are considered to be key forces of alignment.	Termo colectivo para as forzas que teñen un impacto significativo no comportamento dun incendio. Estas forzas poden apoiar ou dificultar o desenvolvemento do incendio e poden usarse para predicir o comportamento máis probable do lume, incluíndo a súa propagación e intensidade. O vento, a pendente e a orientación considéranse forzas de alíñación claves.	Forzas de alíñación
82.	Fuel	Any material that can support combustion within a wildfire environment. Fuel is usually measured in tonnes per hectare.	Calquera material que pode entrar en combustión nun ambiente de lume. Normalmente o combustible mídese en toneladas por hectárea.	Combustible
83.	Fuel-driven fire	A fire or part of a fire that is spread predominantly by the arrangement, condition, and/or other characteristics of the fuel within which it is burning. This situation occurs in the absence of a significant effect from the forces of alignment, such as wind, slope and aspect. Fuel-driven fires can produce erratic fire behaviour.	Lume ou parte dun lume que se propaga principalmente pola disposición, estado e/ou outras características do combustible no que está a arder. Isto acontece cando non existen efectos significativos de forzas de alíñación, como o vento, a pendente ou a orientación. Estes lumes poden producir un comportamento do lume errático.	Incendio propagado polo combustible
84.	Glowing combustion	Low intensity combustion, when there is little or no flame and little or no fire spread. Glowing combustion will usually occur shortly before extinction, during the final stages of a fire.	Combustión de baixa intensidade, na que hai pouca ou ningunha chama e non hai propagación do lume. Adoita darse pouco antes da extinción, nas últimas fases dun incendio.	Combustión en incandescencia
85.	Ground fire	A fire burning below the surface fuel layer.	Lume que arde por debaixo da capa de combustible da superficie.	Lume de subsolo
86.	Head fire	The leading part of an advancing wildfire at a particular point in time. The head fire will usually exhibit the highest level of fire activity of any part of the fire.	Parte primeira dun incendio que avanza nun determinado momento. Este lume adoita mostrar o máis alto nivel de actividade de todas as partes do incendio.	Lume a favor do vento
87.	Heat transfer	The process by which heat is imparted from one body or object to another. In wildfires and forest fires, heat energy is transmitted from burning to unburned fuels by: <ul style="list-style-type: none"> • Convection – Transfer of heat by the movement of masses of hot air; the natural direction is upwards in the absence of any appreciable wind speed and/or slope. Convection can include spotting behaviour. • Radiation – Transfer of heat in straight lines from warm surfaces to cooler surroundings. • Conduction – Transfer of heat through solid matter²³. 	Proceso polo que a calor se difunde dun corpo a outro. Nos incendios forestais, a enerxía da calor tramítase dos combustibles que arden aos que aínda non arden mediante: <ul style="list-style-type: none"> • Convección – Transmisión de calor polo movemento de masas de aire quente; a dirección natural é cara arriba cando non hai unha presenza considerable de velocidade do vento e/ou pendente. A convección pode producir focos secundarios. • Radiación – Transmisión de calor en liñas rectas desde as superficies quentes aos arredores máis fríos. • Conducción – Transmisión de calor a través da materia sólida. 	Transmisión de calor
88.	Hot fire	A high intensity fire or part of a fire.	Incendio ou parte dun incendio de alta intensidade.	Lume forte
89.	Hot spot	A small burning area within a fire perimeter which requires suppression action as part of the mop-up phase of suppression.	Área de queima pequena dentro do perímetro dun lume que require accións de extinción como parte da fase de extinción de brasas.	Punto quente
90.	Ignition	The initiation of combustion.	Inicio da combustión.	Ignición
91.	Ignition method	The means by which a fire is ignited.	Medios polos que prende un lume.	Método de ignición
92.	Ignition temperature	The minimum temperature at which ignition can take place and sustained combustion can occur ²⁴ .	Temperatura mínima á que pode producirse a ignición e comezar a combustión continua.	Temperatura de ignición
93.	Islands	Areas of unburned fuel within the fire perimeter.	Áreas de combustibles que non arderon dentro do perímetro do	Illa

²¹ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.153.

²² Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.84.

²³ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.188.

²⁴ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.203.

			incendio.	
94.	Junction zone	The area where two separate fires move together. The junction zone is usually characterised by increased fire activity.	Área na que dous lumes independentes avanza xuntos. Esta zona adoita caracterizarse polo aumento da actividade do lume.	Zona de unión
95.	Junction zone effect	This is the term used to describe the increased fire activity that occurs when two separate fires move together.	Este termo describe o aumento na actividade do lume que ten lugar cando dous lumes independentes se moven xuntos.	Efecto de zona de unión
96.	Lateral confinement	Restriction of fire spread caused by topographical features. When wildfires are confined by topographical features such as gullies, ravines, or narrow valleys, convective heating by confined gases and radiation feedback from flames and burning vegetation increases the heat release rate of the burning fuels. Rapid fire spread is also enhanced by the acceleration and channelling of wind through these topographical features. These factors may result in a more rapid combustion and spread than that of an unconfined vegetation fire ²⁵ .	Limitación da propagación do lume causada por elementos topográficos. Cando os incendios forestais son contidos por elementos topográficos como os cavorcos, precipicios ou vales estreitos, o quecemento convectivo dos gases contidos e a radiación das chamas e da vexetación queimada aumenta a liberación de calor dos combustibles que están a arder. A propagación rápida do lume tamén aumenta pola aceleración e a canalización do vento a través destes elementos topográficos. Estes factores poden ter como resultado unha combustión e unha propagación máis rápida cá de un incendio de vexetación non contida.	Contención lateral
97.	Mega fire	A wildfire demonstrating abnormally extreme fire behaviour. Mega fires will usually represent a significant challenge to suppression agencies because they are very resource intensive to suppress and can pose a significant risk to the safety of suppression personnel.	Incendio forestal que mostra un comportamento do lume anormalmente extremo. Estes lumes adoitan presentar un desafío considerable para os axentes de extinción, xa que precisan unha gran cantidade de recursos e poden supoñer un perigo importante para a seguridade do persoal de extinción.	Megaincendio
98.	Point of ignition	The precise physical location where the source of ignition came into contact with materials first ignited.	O lugar físico preciso onde a fonte de ignición entrou en contacto cos primeiros materiais que prenderon.	Punto de ignición
99.	Preheating	Preliminary phase of combustion where fuels ahead of an advancing fire are heated and dried. Fuel temperatures can be raised either by the advancing fire and/or by weather (i.e. solar radiation, aspect).	Fase preliminar da combustión na que os combustibles que se atopan diante dun lume que avanza quecen e secan. A temperatura dos combustibles pode subir ben polo lume que avanza e/ou polas condicións meteorolóxicas (é dicir, pola radiación solar, orientación).	Prequecemento
100.	Rate of spread	A measurement of the speed at which a fire moves across a landscape. Rate of spread is usually expressed in metres per hour.	Medida da velocidade á que un incendio se estende por unha paisaxe. A velocidade de propagación adoita expresarse en metros por hora.	Velocidade de propagación
101.	Running fire	A fire that is rapidly spreading with a well-defined head.	Lume que se propaga rapidamente e que consta dunha cabeza ben definida.	Lume corrido
102.	Sleeper fire	A fire that remains dormant for a period of time.	Lume que permanece inactivo durante un período de tempo.	Incendio reproducido / Incendio rebrotado
103.	Slope-driven fire	A fire or part of a fire that is spread predominantly by the direction and angle of a slope.	Incendio ou parte dun incendio que se propaga principalmente pola dirección e polo ángulo dunha pendente	Incendio propagado pola pendente
104.	Slope effect	Variations in fire behaviour induced by slope. Slope can both support and hinder fire spread and development and the angle of the slope will have an important influence on the degree of effect. The following descriptions explain the general slope effect that would be expected from a fire spreading upslope and a fire spreading down slope: <ul style="list-style-type: none"> • Fires spreading upslope –The flames of a fire spreading upslope will be angled towards the unburned fuel above it which will pre-heat the fuel in front of the advancing fire. This pre-heating increases combustibility and rate of spread for fires travelling upslope. • Fires spreading down slope - The flames of fires burning down slope will be angled away from the fuel and will, therefore, lead to less preheating of the fuel in front of the fire. Consequently, the effect of slope on a fire burning down slope is a reduction in combustibility and rate of spread. 	Variación no comportamento do lume inducida por unha pendente. Unha pendente pode apoiar ou dificultar a propagación do lume e a pendente terá unha importante influencia nos efectos do lume. As seguintes descrições explican o efecto de pendente xeral que se esperaría dun lume que se propaga cara arriba ou cara abaixo por unha pendente: <ul style="list-style-type: none"> • Lumes que se propagan pendente arriba – As chamas deste tipo de lume orientaranse cara os combustibles que aínda non arderon por riba del, o que prequecerá o combustible que se atopa diante do lume frontal. Este prequecemento aumenta a combustibilidade e a velocidade de propagación nos lumes que se desprazan cara arriba. • Lumes que se propagan pendente abaixo – As chamas deste tipo de lume orientaranse en sentido contrario ao combustible e, pólo tanto, causarán menos prequecemento do combustible que se atopa por diante do incendio. Como consecuencia, o efecto de pendente dun incendio que se propaga pendente abaixo é a redución da combustibilidade e da velocidade de propagación. 	Efecto de pendente

²⁵ Based on the definition provided in/Baseada na definición de NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.262.

105.	Smouldering combustion	Low intensity combustion with no flame and little or no fire spread.	Combustión de baixa intensidade sen chama e con pouca ou ningunha propagación do lume.	Combustión sen chama / Combustión en incandescencia
106.	Smouldering fire	A fire burning without flame and barely spreading.	Lume que arde sen chama e que case non se propaga.	Lume latente / Lume durmido
107.	Spark	An ignited particle thrown from burning material.	Partícula incandescente lanzada por un material que arde.	Chispa
108.	Spot Fire	A fire outside the main fire perimeter which is caused by flying embers transported by the wind or convection column.	Lume no exterior do perímetro do incendio principal, provocado polas charetas que transporta o vento ou a columna convectiva.	Foco secundario
109.	Spotting	Fire behaviour characterised by sparks and embers that are transported through the air by the wind or convection column. Spotting can be classified as short range or long range.	Comportamento do lume que se caracteriza pola produción de chispas e brasas que son transportadas no aire polo vento ou pola columna convectiva. A produción de focos secundarios pode clasificarse en de curto alcance ou de longo alcance.	Produción de focos secundarios
110.	Surface fire	A fire that burns within the surface fuel layer.	Lume que arde na capa de combustible da superficie.	Lume de superficie
111.	Tail fire²⁶	The rear most part of a wildfire/forest fire, it is normally out of alignment with wind and slope, and consequently will usually demonstrate less fire activity than the head fire because it usually has less support from wind or slope.	Parte posterior dun incendio forestal, que normalmente se atopa fóra da aliñación co vento e coa pendente e, consecuentemente, adoita presentar menos actividade cá cabeza do lume porque adoita estar menos apoiada polo vento ou a pendente.	Cola do incendio
112.	Topographical wind	When the direction and/or speed of a meteorological wind is altered by the topography of the landscape ²⁷ . Importantly, topographical winds are a general wind adaptation and they occur on a larger scale than more localised slope winds.	Cando a dirección e/ou a velocidade dun vento meteorolóxico se ve alterada pola topografía da paisaxe ²⁸ . É relevante que os ventos topográficos son unha adaptación xeral do vento e teñen lugar a unha escala maior cós ventos de pendente máis localizados.	Vento topográfico
113.	Topographically-driven fire	A fire that is spread predominantly by the shape of the landscape, such as the steepness of slopes and gullies.	Lume que se propaga principalmente pola forma da paisaxe, como polo abrupto das pendentes e dos barrancos.	Incendio propagado pola topografía
114.	Torching	A fire that burns from the ground through the surface and aerial fuels and into the crown of a single tree or small parcel of trees.	Lume que arde desde o solo ata a os combustibles da superficie e aéreos e chega á copa dunha árbore ou dun pequeno conxunto de árbores.	Facho
115.	Transition zone	An area where the spread of a fire changes direction. Transition zones can be identified by changes in the appearance of indicators.	Zona na que a propagación dun lume cambia de dirección. As áreas de transición poden identificarse polos cambios na aparencia dos indicadores.	Área de transición
116.	Understory fire	A fire that burns beneath a canopy of trees. It can occur during the course of a wildfire or may be a tactic for a prescribed burn.	Lume que arde por debaixo dunha cuberta de árbores. Pode acontecer no curso dun incendio forestal, así como durante unha queima prescrita.	Lume do sotobosque
117.	Vegetation	A term used to describe all forms of plant life.	Termo empregado para describir todas as formas de flora.	Vexetación
118.	Wildfire²⁹	Any uncontrolled vegetation fire which requires a decision or action regarding suppression. Wildfires are commonly classified according to size and/or impact upon suppression resources ³⁰ .	Calquera lume de vexetación incontrolado que require unha decisión ou acción para a súa extinción. Os incendios forestais adoitan clasificarse de acordo co seu tamaño e/ou impacto nos recursos de extinción.	Incendio forestal
119.	Wind	The horizontal movement of air relative to the surface of the earth ³¹ . Wind direction, wind speed and wind shift can all influence fire behaviour, fire intensity, direction of travel and rate of spread.	Movement horizontal de aire con respecto á superficie da terra. A dirección, velocidade e cambio de vento poden influír no comportamento do lume, na súa intensidade e na dirección e velocidade de propagación.	Vento
120.	Wind-driven fire	A fire or part of a fire that is spread predominantly by the speed and direction of the wind.	Incendio ou parte dun incendio que se propaga principalmente pola velocidade e dirección do vento.	Incendio propagado polo vento

²⁶ Also commonly referred to as the “heel of a fire” or a “heel fire”.

²⁷ This contrasts with more relatively more localised wind adaptations that occur, such as slope winds, land and sea breezes, and valley and mountain breezes.

²⁸ Isto contrasta con outros ventos relativamente máis localizados, como os ventos de pendente, as brisas de terra e mariñas, e as brisas de val e de montaña.

²⁹ Within some parts of the world, alternative terms are used in place of the term wildfire. Some of the more common examples include: bushfire, wildland fire, forest fire and grass fire.

³⁰ The term wildfire is used to describe any uncontrolled forest fire, grass fire, peat fire or scrub fire.

³¹ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.186.

Capítulo 4 - Combustible

Combustible: “Calquera material que pode entrar en combustión nun ambiente de lume”.

© Milan Lalkovic (República Eslovaca)

4. Combustible

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
121.	Aerial fuels	Any fuel found at a height of more than 3.5 metres above the ground surface.	Calquera combustible que se atopa a unha altura de máis de 3,5 metros sobre a superficie do solo.	Combustibles aéreos
122.	Arable crops	Cultivated grassland. Arable crops can have a much higher fuel loading than natural grassland and are commonly characterised by uniformity in both vertical and horizontal fuel arrangement.	Pradaría cultivada. Estes cultivos poden ter unha carga de combustible moito máis grande cás pradarías naturais e adoitan caracterizarse pola uniformidade tanto vertical como horizontal da disposición dos combustibles.	Cultivos herbáceos
123.	Available fuels	The proportion of the total fuel that would burn under specified burning and fuel conditions.	Proporción do total de combustible que se queimaría baixo unhas condicións específicas de combustión e de combustible.	Combustible dispoñible
124.	Black area	An area of fuel that is black in appearance because some or all of the fuel has been burnt.	Zona de combustible que ten unha aparencia negra, xa que unha parte ou a totalidade do seu combustible xa ardeu.	Zona negra
125.	Broadleaved trees	Trees that are characterised by their wide leaves, most of which are deciduous.	Árbores que se caracterizan por ter follas de moita largura; a maioría son de folla caduca.	Árbores frondosas
126.	Burn	e) To be on fire. f) An area of fuel consumed or partly consumed by a fire. g) An injury to flesh caused by a cauterizing agent, heat from a fire, or a heated object. h) A managed fire (i.e. an operational burn or prescribed burn)	a) Arder. b) Zona de combustible consumida ou parcialmente consumida polo lume. c) Ferida na pel causada por un axente cauterizante, calor dun lume ou un obxecto quente. d) Un lume controlado (é dicir, un contralume ou unha queima prescrita).	Queimar (a) Queimado (b) Queimadura (c) Queima (c)
127.	Canopy	The upper layer of aerial fuels which will contain the crowns of the tallest vegetation present (living or dead).	Capa superior dos combustibles aéreos, que contén as copas da vexetación máis alta que haxa (sexa viva ou morta).	Cuberta / Dosel
128.	Clean burn	A fire that consumes all vegetation and litter above the ground exposing the mineral soil.	Lume que consome toda a vexetación e follasca por riba do solo, de xeito que deixa exposto o solo mineral.	Queima limpa / Queima para despexe
129.	Coarse fuels	Fuels that are more than 6mm in diameter. Due to their size and shape they burn more slowly and ignite less readily than finer fuels. Examples of coarse fuels include thick stems, logs, and branches. Coarse fuels can either be living or dead.	Combustibles de máis de 6 mm de diámetro. Debido ao seu tamaño e forma, arden máis lentamente e a súa ignición é menos doada que a doutros combustibles menos grosos. Poden ser combustibles vivos ou mortos.	Combustibles grosos
130.	Combustibility	Relative ease of fire spread within a fire environment.	Facilidade relativa coa que se propaga o lume nun ambiente de lume.	Combustibilidade
131.	Combustion rate	Measurement of heat release per unit of burning area per unit of time.	Medida da emisión de calor por unidade de área queimada por unidade de tempo.	Índice de combustión / Ritmo de combustión
132.	Compactness	The density of fuel particles. Compactness can influence ignition and fire behaviour.	Densidade das partículas dun combustible. A compactación pode influír na ignición e no comportamento do lume.	Compactación
133.	Condition of vegetation	Stage of growth or degree of flammability of vegetation that forms part of a fuel complex. This will be dependent upon time of year, amount of curing and weather conditions.	Etapa de crecemento ou grado de inflamabilidade da vexetación que forma parte dun conxunto de combustibles. Dependerá do momento do ano, da cantidade de chamuscado e das condicións meteorolóxicas.	Estado da vexetación
134.	Coniferous trees	Coniferous trees are characterised by their needle- or scale-like leaves. Most conifers are evergreen.	As coníferas caracterízanse polas súas follas en forma de agulla ou escama. A maioría son de folla perenne.	Árbores coníferas
135.	Cool fire	A low intensity fire or part of a fire.	Lume ou parte dun lume de baixa intensidade.	Lume frío
136.	Crown scorch	Browning of needles or leaves in the crown of a tree or shrub due to burning which has killed but not consumed the vegetation. Crown scorch may not be visible immediately and it may take several days or weeks after the fire for it to become apparent.	Ennegrecemento das acículas ou follas na copa dunha árbore ou arbusto, o que mata pero non consome a vexetación. O chamuscado de copas pode non ser visible inmediatamente e poden pasar varios días ou semanas tralo incendio ata que se percibe.	Chamuscado de copas
137.	Crown kill	The proportion of limbs, buds, and foliage within the canopy vegetation that has been killed and consumed by a wildfire.	Proporción de pólas, gromos e follaxe da cuberta forestal que morre e se consome por causa dun incendio forestal.	Copa queimada
138.	Curing	A process that leads to the reduction in moisture content of dead vegetation ³² . This usually causes the vegetation to turn brown in appearance.	Proceso que leva á redución do contido húmido da vexetación morta ³³ . Normalmente fai que a vexetación adopte unha cor marrón.	Chamuscar

³² Including dead parts of living vegetation.

³³ Incluindo as partes mortas da vexetación viva.

139.	Dead fuels	Fuels with no living tissue. The moisture content of dead fuels is mostly controlled by external weather conditions, for instance, relative humidity, precipitation, temperature, and solar radiation.	Combustibles desprovistos de tecidos vivos nos que o contido de humidade está principalmente dominado polas condicións meteorolóxicas externas, como son a humidade relativa, as precipitacións, a temperatura e a radiación solar.	Combustibles mortos
140.	Debris	Dead and dying fuel, consisting of both fine and coarse fuels, and inclusive of twigs and any vegetation. Debris is usually found lying on the ground but can also be found at various levels within the vertical arrangement of fuels.	Combustibles mortos e que están morrendo, que inclúen tanto combustibles finos coma grosos, e políñas e outra vexetación. Os refugallos adoitan atoparse sobre o solo, pero tamén se poden atopar a distintos niveis na disposición vertical dos combustibles.	Refugallos
141.	Deciduous trees	Trees with broad, flat leaves which are shed annually during the autumn. These trees will usually remain bare during the winter months, with leaf growth restarting in the Spring.	Árbores con follas anchas e planas que se desprenden anualmente durante o outono. Estas árbores adoitan manterse nús durante os meses de inverno e a folla comeza a medrarlles de novo na primavera.	Árbores caducifolias
142.	Deep-seated fire	An established ground fire burning 0.5 metres or more below the surface. This type of ground fire is particularly challenging to extinguish.	Incendio do subsolo que arde 0,5 ou máis metros por baixo da superficie. Este tipo de lume é particularmente difícil de extinguir.	Lume subterráneo
143.	Depth of burn	The vertical reduction in surface and ground fuels due to consumption by fire.	Redución vertical dos combustibles da superficie e do subsolo debido ao consumo do lume.	Profundidade de queima
144.	Desorption	The process by which dead plant material loses moisture to the atmosphere.	Proceso polo que o material vexetal morto perde humidade, que pasa a atmosfera.	Desorción
145.	Duff	A surface fuel consisting of partly or fully decomposed organic material lying on the mineral soil.	Combustible superficial composto por materiais orgánicos parcialmente ou completamente descompostos que se atopan sobre o solo mineral.	Manta de descomposición
146.	Elevated fuels	Any fuel found at a height of 1.5-3.5 metres. The presence of elevated fuels will increase the risk of vertical fire spread into aerial fuels and the canopy.	Calquera combustible que se atopa a unha altura de 1,5-3,5 metros. A presenza de combustibles elevados aumentará o risco de propagación vertical do lume aos combustibles aéreos e á cuberta.	Combustibles elevados
147.	Fine Fuels	Fast-drying dead fuels which are less than 6mm in diameter. Fine fuels ignite readily and are rapidly consumed by fire when dry. Examples of fine fuels include: grass, leaves, ferns, mosses, pine needles and small twigs. When dried, fine fuels are referred to as flash fuels.	Combustibles mortos que secan rapidamente e que teñen un diámetro de menos de 6 mm. Estes combustibles prenden facilmente e o lume consómeos rapidamente cando están secos. Exemplos deste tipo de combustibles son: herba, follas, felgos, musgos, arumes e políñas. Cando están secos, os combustibles finos reciben o nome de combustibles lixeiros.	Combustibles finos
148.	Fine fuel moisture	The moisture content of fast-drying fuels. Measurement of moisture content will indicate the relative ease of ignition and flammability of a fine fuel.	O contido de humidade dos combustibles que secan rapidamente. A medida de humidade indicará a facilidade de ignición relativa e a inflamabilidade dun combustible fino.	Humidade do combustible fino
149.	Fire environment	The surrounding conditions, influences, and modifying forces of topography, fuel, and weather that determine fire behaviour, fire effects and fire impact.	As condicións circundantes, influencias e forzas que modifican a topografía, o combustible e as condicións meteorolóxicas que determinan o comportamento, os efectos e o impacto do lume.	Ambiente do lume
150.	Fire hazard	Any situation, process, material or condition that can cause a wildfire or that can provide a ready fuel supply to augment the spread or intensity of a wildfire, all of which pose a threat to life, property or the environment ³⁴ .	Calquera situación, proceso, material ou condición que pode causar un incendio ou que pode engadir combustible para aumentar a intensidade dun incendio, ou supoñer unha ameaza para a vida, os bens materiais ou o medio ambiente.	Perigosidade do combustible
151.	Fire scar	a) The overall shape and size of the area burned by a wildfire ³⁵ ; or, b) A healing or healed injury or wound to woody vegetation which has been caused or accentuated by fire.	a) Marca total e tamaño da área queimada nun incendio forestal; ou, b) ferida que está curando ou xa curada nas plantas leñosas, causada ou agravada polo lume.	Ferida do lume / Cicatriz do lume
152.	Fire spread	The movement of a fire through available fuels arranged across the landscape.	Movement dun incendio a través dos combustibles dispoñibles dispostos na paisaxe.	Propagación do lume
153.	Firebreak	An area on the landscape where there is a discontinuity in fuel which will reduce the likelihood of combustion or reduce the likely rate of fire spread.	Área da paisaxe na que se dá unha descontinuidade de combustibles, o que reduce a probabilidade de combustión ou de que se propague o lume.	Devasa
154.	Flash fuels	Fine fuels that have been dried and which will ignite very readily and rapidly.	Combustibles finos que secan e que prenderán moi fácil e rapidamente.	Combustibles lixeiros
155.	Flammability	Relative ease with which a fuel will ignite and burn with a flame.	Facilidade relativa coa que un combustible prende e arde cunha chama.	Inflamabilidade
156.	Forest	An area of woodland with a minimum percentage of canopy cover, as prescribed within national or international guidelines/stipulations.	Área arbórea cunha porcentaxe mínima de cuberta de dosel, especificada nas directrices ou convenios nacionais ou	Bosque

³⁴ Amended from the definition provided by/Modificación da definición de: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

³⁵ Source/Fonte: Julia McMorro, University of Manchester, United Kingdom.

			internacionais.	
157.	Fragmentation	The process of transforming large continuous areas of vegetation and fuel into smaller discontinuous areas. Fragmentation leads to a change in fire regimes through the alteration and discontinuity of fuels.	O proceso de transformar grandes extensións continuas de vexetación e combustible en áreas máis pequenas e descontinuas. A fragmentación leva a un cambio nos réximes de lume, debido á alteración e descontinuidade dos combustibles.	Fragmentación
158.	Fuel	Any material that can support combustion within a wildfire environment. Fuel is usually measured in tonnes per hectare.	Calquera material que pode entrar en combustión nun ambiente de lume. Normalmente o combustible mídese en toneladas por hectárea.	Combustible
159.	Fuel arrangement	The horizontal and vertical distribution of all combustible materials within a particular fuel type ³⁶ . <ul style="list-style-type: none"> • Horizontal fuel arrangement - A description of the distribution of fuels on the horizontal plane. The horizontal arrangement of fuels will influence the relative ease with which fire can spread horizontally across an area of land. • Vertical fuel arrangement – A description of the distribution of fuels on the vertical plane, from the ground up to the canopy levels of vegetation. The vertical arrangement of fuels will influence the relative ease with which fire can spread vertically through the fuel layers. 	Distribución horizontal e vertical de todos os materiais combustibles dentro dun tipo de combustible específico. <ul style="list-style-type: none"> • Disposición horizontal do combustible – Descrición da distribución dos combustibles no plano horizontal. Esta disposición influirá na facilidade relativa coa que o lume se pode propagar horizontalmente por un terreo. • Disposición vertical do combustible – Descrición da distribución dos combustibles no plano vertical, desde o solo ata a cuberta da vexetación. Esta disposición influirá na facilidade relativa coa que o lume se pode propagar verticalmente a través das capas de combustible. 	Disposición do combustible
160.	Fuel assessment	The estimation or calculation of total and available fuel that is present within a specific area.	Estimación ou cálculo do combustible total dispoñible que está presente nunha área específica.	Avaliación do combustible
161.	Fuel boundary	A dividing line between two distinctly different fuel types.	Liña divisoria entre dous tipos ben diferenciados de combustible.	Límite dos combustibles
162.	Fuel complex	The type, quantity, condition, arrangement and continuity of fuel available to burn.	Tipo, cantidade, estado, disposición e continuidade do combustible dispoñible para arder.	Complexo de combustible
163.	Fuel condition	Relative flammability of a fuel, as determined by fuel type and environmental conditions ³⁷ .	Inflamabilidade relativa do combustible, determinada polo tipo de combustible e as condicións ambientais.	Estado do combustible
164.	Fuel continuity	The extent to which fuel arrangement will support fire spread.	Extensión pola que a disposición do combustible axudará á propagación do lume.	Continuidade de combustible
165.	Fuel consumption	The amount of a fuel that is removed by a fire, often expressed as a percentage of the fuel load.	A cantidade de combustible que elimina un lume, a miúdo expresada como porcentaxe da carga de combustible.	Consumo dos combustibles
166.	Fuel-driven fire	A fire or part of a fire that is spread predominantly by the arrangement, condition, and/or other characteristics of the fuel within which it is burning. This situation occurs in the absence of a significant effect from the forces of alignment, such as wind, slope and aspect. Fuel-driven fires can produce erratic fire behaviour.	Lume ou parte dun lume que se propaga principalmente pola disposición, estado e/ou outras características do combustible no que está a arder. Isto acontece cando non existen efectos significativos de forzas de aliñación, como o vento, a pendente ou a orientación. Estes lumes poden producir un comportamento do lume errático.	Incendio propagado polo combustible
167.	Fuel hazard	A fuel complex defined by type, alignment, arrangement, volume, continuity, condition etc. that forms a special risk.	Complexo de combustible definido polo seu tipo, aliñación, disposición, volume, continuidade, estado, etc., que crea un risco especial.	Perigosidade do combustible
168.	Fuel layers	The classification of fuels according to their height relative to the ground surface. There are five general fuel layers: <ul style="list-style-type: none"> • Aerial fuels • Elevated fuels • Near surface fuels • Surface fuels • Ground fuels 	Clasificación dos combustibles segundo a súa altura relativa á superficie do solo. Existen cinco capas de combustible xerais: <ul style="list-style-type: none"> • Combustibles aéreos • Combustibles elevados • Combustibles próximos á superficie • Combustibles superficiais • Combustibles do subsolo 	Capas de combustible
169.	Fuel load	The amount of fuel present within a particular area. Fuel load is measured in weight per area measured (usually in kilograms per square metre). Fuel loading is expressed in relative terms as either “heavy fuel loading” or “light fuel loading”.	Cantidade de combustible presente nunha determinada área. Mídese en peso por unidade de superficie (normalmente en quilogramos por metro cadrado). A carga de combustible exprésase en termos relativos como “carga de combustible pesada” ou “carga de combustible lixeira”.	Carga de combustible
170.	Fuel management	The process of managing fuel or fuel arrangement. The aim of fuel management is usually to create a discontinuity in fuels to achieve fragmentation.	Proceso de administrar ou dispoñer os combustibles. O obxectivo deste manexo adoita ser o de crear unha descontinuidade nos combustibles para acadar a fragmentación.	Manexo de combustibles / Ordenación de combustibles / Silvicultura preventiva
171.	Fuel model	A mathematical representation of fuel properties within a specified	Representación matemática das propiedades do combustible	Modelo de combustible

³⁶ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.166.

³⁷ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.88.

		location, often used to predict and plot likely fire spread and intensity.	dentro dunha zona concreta, que se adoita empregar para predicir e trazar a probable propagación e intensidade do lume.	
172.	Fuel moisture content	Water content of a fuel expressed as a percentage of fuel weight when oven dried.	Contido de auga dun combustible, expresado coma porcentaxe do peso dun combustible secado.	Contido de humidade do combustible
173.	Fuel properties	The physical characteristics of a fuel; for example, volume, size, shape, compactness and arrangement.	Características físicas dun combustible; por exemplo, o volume, tamaño, forma, compactación e distribución.	Propiedades do combustible
174.	Fuel separation	The distance between fuel layers or fuel particles.	Distancia entre as capas ou as partículas do combustible.	Separación do combustible
175.	Fuel treatment	The deliberate manipulation or removal of fuels using one or more of a variety of different means ³⁸ to: <ul style="list-style-type: none"> • reduce the likelihood of ignition; and/or, • reduce potential fire intensity; and/or, • reduce potential damage; and/or, • assist suppression activities. 	Manipulación ou retirada deliberada de combustibles empregando un ou máis medios ³⁹ para: <ul style="list-style-type: none"> • reducir a probabilidade de ignición; e/ou, • reducir a potencial intensidade do lume; e/ou, • reducir o dano potencial; e/ou, • axudar nas actividades de extinción. 	Tratamento do combustible / Redución do combustible
176.	Fuel type	A group of fuels that will respond to fires in a similar way.	Un grupo de combustibles que responderá ao lume de xeito similar.	Tipo de combustible
177.	Fuel type pattern	A mosaic of distinct fuel types within a particular area.	Mosaico dos distintos tipos de combustible nunha área concreta.	Disposición dos combustibles / Plano dos combustibles
178.	Grassland	An area predominantly covered in one or more species of grass.	Área cuberta principalmente por unha ou máis especies de herba.	Pradaría
179.	Ground fuels	Any fuel below the surface fuel layer, normally within the soil. Examples of ground fuels include: duff, tree roots, shrub roots, rotting wood, peat etc.	Calquera combustible que se atope baixo a capa de combustible superficial, normalmente dentro do solo. Algúns exemplos destes combustibles son: a manta de descomposición, as raíces das árbores e dos arbustos, a madeira en descomposición, a turba, etc.	Combustible do subsolo
180.	Heathland	An area of open uncultivated land which is dominated by dwarf shrubs and which is usually characterised by poor acidic sandy soil. Heathland is similar in appearance to moorland, although heath is normally found on well-drained sandy soils at lower altitudes.	Área de terra aberta sen cultivar na que predominan os arbustos pequenos e que adoita caracterizarse por ter un solo ácido e areoso. En aparencia é similar a unha braña, aínda que as uceiras adoitan darse en solos areosos ben drenados e a menor altitude.	Uceira
181.	Horizontal fuel arrangement	A description of the distribution of fuels on the horizontal plane. The horizontal arrangement of fuels will influence the relative ease with which fire can spread horizontally across an area of land.	Descrición da distribución dos combustibles no plano horizontal. Esta disposición influirá na facilidade relativa coa que o lume se pode propagar horizontalmente por unha área.	Disposición horizontal do combustible
182.	Horticultural crops	Intensively cultivated plants used by people for food, medicinal purposes or for ornamental/aesthetic purposes. Horticultural crops are usually less susceptible to wildfires than other types of vegetation, but post-harvesting residues can create fine fuels and increase the risk of wildfires (particularly during warm and dry conditions).	Plantas cultivadas intensivamente e empregadas para a alimentación e para fins medicinais e ornamentais/estéticos. Estes cultivos adoitan ser menos susceptibles aos incendios forestais ca outros tipos de vexetación, pero os residuos posteriores ás colleitas poden crear combustibles finos e aumenta o risco de incendios forestais (particularmente cando hai condicións de calor e seca).	Cultivos hortícolas
183.	Hot fire	A high intensity fire or part of a fire.	Incendio ou parte dun incendio alta intensidade.	Lume forte
184.	Islands	Isolated areas of unburned fuel within a fire perimeter.	Áreas de combustibles que non arderon dentro do perímetro do incendio.	Illas
185.	Ladder fuel	Fuels that provide vertical continuity which allow fire to move through the vertical fuel arrangement.	Combustibles que proporcionan unha continuidade vertical, o que permite que o lume se desprace a través da disposición vertical do combustible.	Combustible de enlace / Combustibles continuos en vertical
186.	Land management	The process of managing the use and development of an area of land for: wildfire prevention; conservation, restoration or protection of the environment; commerce; and/or for other reasons.	Proceso de xestión do uso e desenvolvemento dunha área de terra para a prevención dos incendios forestais; a conservación, restauración e protección do medio ambiente; os negocios, e/ou outras razóns.	Xestión do monte
187.	Land use planning	A decision-making process involving the allocation of areas of land to different uses and/or vegetation types.	Proceso de toma de decisións sobre a asignación de certas áreas de terra para diferentes usos e/ou tipos de vexetación.	Planificación de usos do solo
188.	Litter	The top layer of debris fuels consisting of twigs, sticks and branches, it can also include recently fallen leaves and needles. The structure of the material within the litter layer has not been altered significantly by the process of decomposition.	Capa superior dos refugallos, que consta de poliñas, paus e pólas, e tamén pode incluír follas recentemente caídas e arumes. A estrutura do material na capa da follasca non foi alterada significativamente polo proceso de descomposición.	Follasca
189.	Live fuels	Fuels with living tissue. The moisture content of live fuels is controlled largely by internal physiological mechanisms.	Combustibles con tecido vivo. O contido de humidade dos combustibles vivos é controlado principalmente por mecanismos fisiolóxicos internos.	Combustibles vivos
190.	Mineral earth/soil	A soil layer that does not contain organic material which could support	Capa do solo que non contén material orgánico que poida	Solo mineral

³⁸ Inclusive of the following means: manual, mechanical, chemical, or using fire.

³⁹ O que inclúe os seguintes medios: manual, mecánico, químico ou empregando o lume.

		combustion.	combustionar.	
191.	Mixed woodland	Woodland containing a mixture of deciduous and coniferous tree species.	Monte no que hai unha mestura de especies de árbores caducifolias e coníferas.	Monte mixto
192.	Moorland	An area of open uncultivated land which is dominated by dwarf shrubs and other low-lying vegetation. Moorland is similar in appearance to heathland; although moorland is found in wetter areas where mosses help retain water content.	Área de terra non cultivada dominada pola presenza de matas e outra vexetación baixa. En aparencia é similar a unha uceira, aínda que as brañas atópanse en zonas máis húmidas nas que os musgos axudan a reter a auga.	Braña
193.	Natural fuel	Fuels created and developed through natural processes and which have not been directly generated or altered by land management practices.	Combustibles creados e desenvolvidos por procesos naturais que non foron xerados ou alterados por prácticas de xestión do monte.	Combustible natural
194.	Natural woodland	Trees that have germinated and grown in their natural state without the influence of human actions. Natural woodland is likely to contain multiple species of trees which leads to less continuity of fuels than is found in planted woodland.	Árbores que xerminaron e creceron de xeito natural, sen a influencia das accións humanas. É probable que este monte conteña múltiples especies de árbores, o que fai que haxa menos continuidade de combustibles ca nos montes plantados.	Monte natural / Monte de vexetación espontánea
195.	Near surface fuels	Any fuels found at a height of 0.5-1.5 metres above the ground surface. Near surface fuels are found above surface fuels and have a vertical component to their structure.	Calquera combustible que se atopa a unha altura de 0,5-1,5 metros desde a superficie do solo. Estes combustibles atópanse por riba dos combustibles superficiais e a súa estrutura ten un compoñente vertical.	Combustibles próximos á superficie
196.	Peat	An organic fuel layer consisting of a light, spongy material formed in temperate humid environments through the accumulation and partial decomposition of vegetation debris. Peat is formed by decomposition in the absence of oxygen (anaerobic decomposition). Peat forms in areas that are seasonally or permanently inundated with water. Fires in peat burn by smouldering combustion and generate high levels of heat energy per unit area.	Capa de combustible orgánico que contén un material lixeiro e esponxoso que se crea en ambientes húmidos e temperados pola acumulación e descomposición parcial de refugallos da vexetación. A turba fórmase pola descomposición en ausencia de oxíxeno (descomposición anaeróbica), en zonas que están durante algunha estación ou permanentemente inundadas de auga. Os incendios na turba arden por combustión sen chama e xeran altos niveis de enerxía calorífica por unidade de área.	Turba
197.	Planted woodland	An area of managed woodland (often artificially established) where trees are grown for sale as timber and/or for the commercial production of other forest products.	Área arbórea xestionada (a miúdo creada de xeito artificial) na que as árbores se cultivan para vendelas como madeira e/ou para a produción comercial doutros produtos forestais.	Monte plantado
198.	Scrubland	Area of mixed vegetation predominantly consisting of shrubs, bushes and grasses. Scrubland may be found on the fringes of other fuel types, but it may also be found in isolated pockets within other fuel types.	Área de vexetación mixta que contén, principalmente, arbustos e herbas. Pode haber matogueiras nas beiras doutros tipos de combustibles, pero tamén se atopan en zonas illadas dentro de zonas doutros tipos de combustible	Matogueira
199.	Shrub	A woody perennial plant characterised by its low stature and habit of branching from the base. Shrubs normally contain a high quantity of fine fuels.	Planta leñosa perenne que se caracteriza pola súa baixa altura e a súa división en ramas desde a base. Os arbustos adoitan conter altas cantidades de combustibles finos.	Arbusto
200.	Slash	Debris left lying on the ground after logging, pruning or thinning operations within woodland. Slash may consist of both coarse and fine fuels and sometimes forms a significant surface fuel.	Refugallos que quedan sobre o solo despois de operacións de corta, poda ou rareo. A broza pode conter tanto combustibles finos coma grosos, e ás veces constitúe un combustible superficial importante.	Broza / Residuos forestais
201.	Stand	Trees of one type or species grouped together within woodland.	Árbores dun tipo ou especie que están agrupadas nun monte.	Poboamento / Mouteira
202.	Standing Fuel	Part of vegetation, living or dead, that is supported by a stem, branch or trunk.	Parte da vexetación, viva ou morta, que está sostida por un talo, unha póla ou un tronco.	Combustible en pé
203.	Surface fuel	Any fuels found at a height of 0-0.5 metres above the ground surface.	Calquera combustible cunha altura de 0-0,5 metros por riba da superficie do solo.	Combustible superficial / Combustible de superficie
204.	Tree	A tree is a perennial woody plant with a single main stem or trunk which supports branches above the ground. Trees usually have a distinctive crown.	Planta leñosa perenne que ten un só talo ou tronco principal que soporta pólas por riba do solo. As árbores adoitan ter unha copa diferenciada.	Árbore
205.	Understory	Vegetation found beneath the canopy. Understory vegetation is normally found growing or lying on the ground.	Vexetación que se atopa por debaixo da cuberta. Esta vexetación adoita estar medrando no solo ou sobre el.	Sotobosque
206.	Uniform fuels	Identical or consistent fuels distributed continuously across an area or landscape. It is usually easier to predict fire behaviour for fires burning in uniform fuels than it is for fire in mixed vegetation types.	Combustibles idénticos ou uniformes que se distribúen de xeito continuo por unha área ou paisaxe. Adoita ser máis fácil predicir o comportamento do lume en incendios que teñen lugar en combustibles uniformes ca en zonas con vexetación mixta.	Combustibles uniformes
207.	Woodland	A generic term for any area of land which is predominantly characterised by trees, whether in large tracts or smaller units ⁴⁰ . Woodland can be categorized according to the types of species it	Termo xenérico que designa calquera área de terra principalmente poboada por árbores, sexa en grandes extensións ou en unidades máis pequenas ⁴¹ .	Monte

⁴⁰ Woodland can be classified as “forest” if the minimum percentage of canopy cover, as stipulated within national or international guidelines/stipulations, is exceeded.

⁴¹ Un monte pode clasificarse como “bosque” se excede unha mínima porcentaxe de cuberta, tal e como establezan as directrices ou normas nacionais e internacionais.

		<p>contains, for instance:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coniferous woodland –containing predominantly coniferous tree species. • Deciduous woodland – containing predominantly deciduous tree species. • Mixed woodland – Woodland containing a mixture of coniferous and deciduous tree species. <p>Woodland can also be categorized according to the degree to which humans manage the area, which has an influence on the type of fire behaviour that may be observed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planted woodland – An area of managed woodland (often artificially established) where trees are grown for sale as timber and/or for the commercial production of other forest products. Planted woodland is often characterised by a single species and continuity in both the horizontal and vertical fuel arrangements. • Natural woodland – Trees that have germinated and grown in their natural state without the influence of human actions. Natural woodland is likely to contain multiple species of trees which leads to less continuity of fuels than is found in planted woodland. 	<p>Pódense establecer categorías de monte segundo os tipos de especies que contén, por exemplo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monte de coníferas – que contén principalmente especies de árbores coníferas. • Monte de caducifolias – que contén principalmente especies de árbores caducifolias. • Monte mixto – que contén unha mestura de especies de árbores coníferas e caducifolias. <p>O monte tamén se pode clasificar segundo o grao no que os humanos xestionen a zona, o que ten influencia no comportamento do lume:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monte plantado - Área arbórea xestionada (a miúdo creada de xeito artificial) na que as árbores se cultivan para vendelas como madeira e/ou para a produción comercial doutros produtos forestais. Estes montes adoitan caracterizarse pola presenza dunha soa especie e pola continuidade na disposición tanto horizontal como vertical dos combustibles. • Monte natural - Árbores que xerminaron e creceron de xeito natural, sen a influencia das accións humanas. É probable que este monte conteña múltiples especies de árbores, o que fai que haxa menos continuidade de combustibles ca nos montes plantados. 	
--	--	--	---	--

Capítulo 5 - Topografía

Topografía: “Descripción e estudo da forma e das características da superficie da terra”.

© Office National des Forêts (France)

5. Topografía

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
208.	Aspect	The direction a slope faces in relation to the sun.	A dirección cara a que está unha pendente en relación co sol ou a aliñación ou non aliñación da paisaxe respecto da radiación solar.	Orientación
209.	Barrier	Any natural or artificial obstruction to fire spread. This is normally an area devoid of fuel which is large enough in size to prevent a fire passing through or over it.	Calquera obstrución natural ou artificial á propagación do lume. Normalmente trátase dunha área desprovista de combustible que ten un tamaño o suficientemente grande como para evitar que o lume lle pase por riba.	Barreira
210.	Blind area	An area in which neither the ground nor its vegetation can be seen from an observation point.	Zona cuxo solo e vexetación non poden ser vistos desde un punto de observación dado.	Zona cega
211.	Bog	A permanently saturated area of spongy ground with poor drainage. Bogs are usually found in upland areas experiencing cool temperatures and high rainfall. Slow decomposition of the plants found within bogs leads to the formation of peat.	Zona permanentemente saturada de solo esponxoso e pouca drenaxe. As lameiras adoitan atoparse en terras altas nas que hai baixas temperaturas e moitas chuvias. A descomposición lenta das plantas presentes nas lameiras leva á formación de turba.	Lameira / Bulleiro / Trollo
212.	Catchment area	The area from which rainfall flows into a river, lake, or reservoir.	Zona desde a cal a auga da chuvía flúe ata un río, lago ou encoro.	Zona de captación
213.	Confluence	The location where two streams or rivers meet.	Lugar no que conflúen dous regatos ou ríos.	Confluencia
214.	Cliff	A vertical or near vertical rock face.	Parede de roca vertical ou case vertical	Cantil / Acantilado
215.	Drainage system	A naturally occurring or human-made network of channels which moves water across an area of land using the force of gravity.	Rede de canles producido naturalmente ou feito polo home que fai que a auga se mova a través dunha zona de terra pola forza da gravidade.	Sistema de drenaxe
216.	Elevation	Height above sea-level.	Elevación por riba do nivel do mar.	Altura
217.	Fire environment	The surrounding conditions, influences, and modifying forces of topography, fuel, and weather that determine fire behaviour, fire effects and impact.	As condicións circundantes, influencias e forzas que modifican a topografía, o combustible e as condicións meteorolóxicas que determinan o comportamento, os efectos e o impacto do lume.	Ambiente do lume
218.	Firebreak	An area on the landscape where there is a discontinuity in fuel which will reduce the likelihood of combustion or reduce the likely rate of fire spread.	Área da paisaxe na que se dá unha descontinuidade de combustibles, o que reduce a probabilidade de combustión ou de que se propague o lume.	Devasa
219.	Floodplain	A relatively flat area of land found alongside a water channel that is prone to flooding.	Zona relativamente chá que se atopa ao pé dunha canle de auga tendente á inundarse.	Chaira de inundación
220.	Forces of Alignment	A collective term for the forces that have a significant impact on wildfire behaviour. These forces can support or hinder fire development and can be used to predict likely fire behaviour, including fire spread and fire intensity. Wind, slope and aspect are considered to be key forces of alignment.	Termo colectivo para as forzas que teñen un impacto significativo no comportamento dun incendio. Estas forzas poden apoiar ou dificultar o desenvolvemento do incendio e poden usarse para predicir o comportamento máis probable do lume, incluíndo a súa propagación e a intensidade. O vento, a pendente e a orientación considéranse forzas de aliñación claves.	Forzas de aliñación
221.	Gorge	A deep, narrow and extremely steep-sided valley which usually has a river occupying its entire floor. Gorges are very dangerous topographical features because they can support extreme fire behaviour.	Val profundo, estreito e con ladeiras moi escarpadas que adoita ter un río ocupando o seu fondo. Os canóns son elementos topográficos moi perigosos porque poden axudar ao comportamento extremo do lume.	Foz / Garganta / Canón
222.	Gradient	The angle or steepness of a slope.	Ángulo ou inclinación dunha pendente	Gradiente
223.	Gully	A relatively steep-sided water channel formed on a hillside. A gully might only contain water during periods of heavy rain. Gullies are dangerous topographical features because they can support extreme fire behaviour ⁴² .	Canle de auga con paredes relativamente escarpadas formada nunha ladeira. É posible que conteña auga só durante períodos de moitas chuvias. Os cavorcos son elementos topográficos perigosos porque poden contribuír ao comportamento extremo do lume.	Cavorco
224.	Groundwater	Water found beneath the land surface. Groundwater is found in fractures of rock formations and as soil moisture.	Auga que se atopa por debaixo da superficie da terra. Adoita atoparse en fracturas de formacións rochosas e como humidade do solo.	Auga subterránea
225.	Hill	An area of high ground with slopes falling down in all directions. Hills will often, but not always, have distinct summits.	Superficie de chan elevado con pendentes que caen cara todas as direccións. A miúdo, pero non sempre, os outeiros teñen cumios diferenciados.	Outeiro

⁴² Also commonly referred to as a “re-entrant”.

226.	Lake	A large natural body of water that is usually fed and drained by a stream or river.	Corpo de auga natural que adoita recibir auga e drenarse por medio dun regato ou río.	Lago
227.	Landscape	The physical appearance of the land comprising of the features of the terrain, the indigenous vegetation and the human impact caused by variations in land use.	Aparencia física da terra que inclúe os elementos do terreo, a vexetación indíxena e o impacto humano causado polas variacións no uso da terra.	Paisaxe
228.	Latitude	The angular distance north or south between a point on the earth's surface and the equator ⁴³ . Latitude is usually measured in degrees, minutes and seconds.	Distancia angular cara o norte ou o sur entre un punto da superficie terrestre ao ecuador. A latitude adoita medirse en graos, minutos e segundos.	Latitude
229.	Lee slope	A slope that faces away from the direction of the wind. A lee slope is therefore sheltered from the wind. A lee slope is the opposite of a stoss slope.	Pendente que mira cara a dirección oposta ao vento. Por tanto, estas pendentes están ao abrigo do vento. Unha pendente a sotavento é o contrario a unha pendente a barlovento	Pendente a sotavento
230.	Longitude	The angular distance of a point east or west of an arbitrarily defined meridian, usually taken to be the Greenwich meridian ⁴⁴ . Longitude is usually measured in degrees, minutes and seconds.	Distancia angular cara o leste ou oeste desde un meridiano elixido de xeito arbitrario, que adoita ser o meridiano de Greenwich. A lonxitude adoita medirse en graos, minutos e segundos.	Lonxitude
231.	Marsh	An area of soft, wet, low-lying land, characterized by grassy vegetation. Marshland may often form a transition zone between water and land.	Zona de terra branda, húmida e baixa, caracterizada pola vexetación herbácea. Adoita formase nas zonas de transición entre a auga e a terra.	Terreo pantanoso
232.	Military training area	A section of land used by a military organisation to experiment, test and/or train with weapons and other military technology. The unexploded ordnance found within some military training areas may pose a significant risk to suppression personnel responding to wildfire incidents.	Porción de terreo empregado por unha organización militar para experimentar, probar e/ou adestrar con armas ou outras tecnoloxías militares. As municións non estoupadas que hai nalgúns destas zonas poden supoñer un risco importante para o persoal de extinción que actúa en incendios forestais.	Zona de adestramento militar
233.	Mountain	An area of very high ground with steep slopes falling down from a sharp peak at the top. Mountains are larger landforms than hills and generally have steeper slopes.	Área de solo moi alto con pendentes empinadas que caen desde un cumio moi afiado na parte superior. As montañas son máis grandes cós outeiros e xeralmente teñen máis pendentes.	Montaña
234.	Mountain breeze	A localised down slope wind which occurs at night when cool mountain air sinks down slope to replace warmer air found at lower elevations. A reversal of this process may occur during the day leading to a valley breeze ⁴⁵ .	Vento localizado ladeira abaixo que ten lugar pola noite cando o aire frío da montaña baixa para substituír o aire máis quente que se atopa a máis baixas alturas. Un proceso inverso pode acontecer durante o día, o que causa a brisa do val ⁴⁶ .	Brisa da montaña
235.	Peak	The pointed top of a mountain or ridge.	Parte superior afiada dunha montaña ou dunha crista.	Cumio / Cume / Pico
236.	Peat	An organic fuel layer consisting of a light, spongy material formed in temperate humid environments through the accumulation and partial decomposition of vegetation debris. Peat is formed by decomposition in the absence of oxygen (anaerobic decomposition). Peat forms in areas that are seasonally or permanently inundated with water. Fires in peat burn by smouldering combustion and generate high levels of heat energy per unit area.	Capa de combustible orgánico que contén un material lixeiro e esponxoso que se crea en ambientes húmidos e temperados pola acumulación e descomposición parcial de refugallo da vexetación. A turba fórmase pola descomposición en ausencia de oxíxeno (descomposición anaeróbica), en zonas que están durante algunha estación ou permanentemente inundadas de auga. Os incendios na turba arden por combustión sen chama e xeran altos niveis de enerxía calorífica por unidade de área.	Turba
237.	Peninsula	A relatively narrow strip of land projecting from a land mass into a sea or lake.	Porción de terra relativamente estreita que sae desde unha masa de terra ao mar ou nun lago.	Península
238.	Plateau	An elevated area of land which has an extensive and relatively level surface.	Área de terra elevada que ten unha superficie relativamente extensa e chá.	Meseta
239.	Pond	A small body of still water which is not fed by a stream or river. Ponds may be constructed or form naturally within undulations of the land surface.	Pequeno corpo de auga tranquila que non recibe auga dun regato ou río. Poden estar construídos ou formarse naturalmente dentro de ondulacións na superficie da terra.	Charca
240.	Protected area	An area that has special status and which has been given specific legal protection.	Zona que goza dun estatus especial e que recibe unha protección legal específica.	Área protexida
241.	Reservoir	A large constructed body of water that is usually fed and drained by a stream or river.	Gran corpo de auga construído que adoita recibir auga e drenarse por medio dun regato ou río.	Encoro / Presa
242.	Ridge	A narrow, pointed crest formed by two opposing slopes.	Cumio estreito e afiado formado por dúas pendentes opostas	Crista
243.	Ridgeline	A long, narrow chain of hills or mountains.	Cadea longa e estreita de outeiros ou montañas.	Cordal / Serra
244.	River	A body of flowing water with a clearly defined valley. Rivers empty into a	Corpo de auga corrente cun val claramente definido. Os ríos	Río

⁴³ Source/Fonte: <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

⁴⁴ Source/Fonte: <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

⁴⁵ The daily transitions between valley and mountain breezes follow a similar process to that observed for sea and land breezes.

⁴⁶ As transicións diarias entre as brisas do val e da montaña seguen un proceso similar ao das brisas mariña e de terra.

		sea, ocean, lake, or other body of water and are usually fed along their course by converging tributaries.	desembocan nun mar, océano, lago ou noutro corpo de auga, e normalmente no seu curso reciben auga de afluentes.	
245.	Rural-Urban Interface (RUI) environment	The zone of transition between rural land and human settlements.	Zona de transición entre os terreos rurais e os asentamentos humanos.	Interface Urbano-Rural
246.	Saddle	A depression between two hills or mountains, so-called because of its similarity to the shape of a horse riding saddle. Wind is often funnelled and intensified between the two hills of a saddle. Saddles are therefore dangerous topographical features because they can support extreme fire behaviour.	Depresión entre dous outeiros ou montañas. O vento adoita canalizarse e intensificarse entre as dúas paredes dun paso. Por tanto, son elementos topográficos perigosos porque poden contribuír ao comportamento extremo do lume.	Paso de montaña
247.	Sand dunes	Accumulations of sand forming undulating hills along coastal shores. They are formed by sand deposited by the wind and are predominantly populated by grasses shrubs.	Acumulacións de area que forman outeiros ondulados nas zonas costeiras. Créanse pola area que deposita o vento e principalmente están poboadas por herbas e arbustos.	Dunas de area
248.	Scree	An unstable mound of angular pieces of rock found at or near the base of a cliff or steep slope.	Montículo inestable de anacos angulares de roca que se atopan na base ou preto da base dun cantil ou dunha pendente empinada.	Pedregueira / Coial / Pedregal
249.	Slope	An incline of the ground.	Inclinación do solo.	Pendente
250.	Slope-driven fire	A fire or part of a fire that is spread predominantly by the direction and angle of a slope.	Incendio ou parte dun incendio que se propaga principalmente pola dirección e polo ángulo dunha pendente	Incendio propagado pola pendente
251.	Slope effect	Variations in fire behaviour induced by slope. Slope can both support and hinder fire spread and development and the angle of the slope will have an important influence on the degree of effect. The following descriptions explain the general slope effect that would be expected from a fire spreading upslope and a fire spreading down slope: <ul style="list-style-type: none"> • Fires spreading upslope –The flames of a fire spreading upslope will be angled towards the unburned fuel above it which will pre-heat the fuel in front of the advancing fire. This pre-heating increases combustibility and rate of spread for fires travelling upslope. • Fires spreading down slope - The flames of fires burning down slope will be angled away from the fuel and will, therefore, lead to less preheating of the fuel in front of the fire. Consequently, the effect of slope on a fire burning down slope is a reduction in combustibility and rate of spread. 	Variación no comportamento do lume inducida por unha pendente. Unha pendente pode apoiar ou dificultar a propagación do lume e a pendente terá unha importante influencia nos efectos do lume. As seguintes descriucións explican o efecto de pendente xeral que se esperaría dun lume que se propaga cara arriba ou cara abaixo por unha pendente: <ul style="list-style-type: none"> • Lumes que se propagan pendente arriba – As chamas deste tipo de lume orientaranse cara os combustibles que aínda non arderon por riba del, o que prequecerá o combustible que se atopa diante do lume que avanza. Este prequecemento aumenta a combustibilidade e a velocidade de propagación nos lumes que se desprazan cara arriba. • Lumes que se propagan pendente abaixo – As chamas deste tipo de lume orientaranse en sentido contrario ao combustible e, pólo tanto, causarán menos prequecemento do combustible que se atopa por diante do incendio. Como consecuencia, o efecto de pendente dun incendio que se propaga pendente abaixo é a redución da combustibilidade e da velocidade de propagación. 	Efecto de pendente
252.	Slope wind	Highly localised convective winds that occur due to local heating and cooling of a natural incline of the ground ⁴⁷ . They can be classified in two ways: <ul style="list-style-type: none"> • Anabatic winds – Upslope winds. Anabatic winds occur when daytime solar radiation heats air at lower elevations causing it to flow upslope. • Katabatic winds – Down slope winds. Katabatic winds occur when air at higher elevations is cooled (often at night) and is subsequently pulled down slope by the force of gravity. 	Ventos convectivos moi localizados que ocorren debido ao quecemento e ao arrefriamento local dunha inclinación natural do terreo. Poden clasificarse como: <ul style="list-style-type: none"> • Ventos anabáticos – Ventos que sopran ascendentemente por unha pendente. Teñen lugar cando a radiación solar durante o día quente o aire a alturas máis baixas, o que fai que suba pendente arriba. • Ventos catabáticos – Ventos que sopran descendentemente por unha pendente. Teñen lugar cando o aire a alturas máis elevadas se arrefría (normalmente pola noite) e, por tanto, baixa pendente abaixo pola forza da gravidade. 	Vento de pendente
253.	Spring	A point at which water emerges from the ground. Springs often lead to the formation of water channels.	Punto do que emerxe auga desde o solo. Os mananciais adoitan levar á formación de canles de auga.	Manancial / Groto / Gurgullo
254.	Stoss slope	A slope that faces the direction of the general wind. A stoss slope is the opposite of a lee slope.	Pendente que mira cara á dirección do vento. Unha pendente a barlovento é o contrario a unha pendente a sotavento.	Pendente a barlovento
255.	Stream	A smaller body of flowing water which is normally a tributary to a larger body of flowing water.	Pequeno corpo de auga que normalmente é afluente doutro corpo de auga máis grande.	Regato

⁴⁷ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.159.

256.	Stump	The woody base of a tree that remains in the ground after felling. Stumps are common slip, trip and fall hazards at wildfire incidents.	Parte do tronco dunha árbore que queda no solo despois de cortalo. Os cepos supoñen perigos comúns de esvaróns, tropezóns e caídas durante incendios forestais.	Cepo
257.	Summit	The top or highest point of a hill or mountain.	Punto máis alto dun outeiro ou dunha montaña.	Cumio / Cume
258.	Swamp	A vegetated area that is permanently flooded. Unlike most other areas of land which are temporarily or permanently flooded by water, swamps may contain dense woody vegetation.	Área de vexetación que está permanentemente inundada. A diferenza da maioría do resto de terreos que están inundados temporal ou permanentemente, os pantanos poden conter vexetación densa e leñosa.	Pantano
259.	Terrace	An area of flat ground which is set into or onto a steep slope.	Terreo chan situado nunha pendente empinada.	Berma
260.	Topographical Wind	When the direction and/or speed of a meteorological wind is altered by the topography of the landscape ⁴⁸ . Importantly, topographical winds are a general wind adaptation and they occur on a larger scale than more localised slope winds.	Cando a dirección e/ou a velocidade dun vento meteorolóxico se ve alterada pola topografía da paisaxe ⁴⁹ . É relevante que os ventos topográficos son unha adaptación xeral do vento e teñen lugar a unha escala maior cós ventos de pendente máis localizados.	Vento topográfico
261.	Topographically-driven fire	A fire that is spread predominantly by the shape of the landscape, such as the steepness of slopes and gullies.	Lume que se propaga principalmente pola forma da paisaxe, como pode ser a inclinación das pendentes e dos cavorcos.	Incendio que se propaga pola topografía
262.	Topography	The description and study of the shape and features of the land surface.	Descrición e estudo da forma e das características da superficie da terra.	Topografía
263.	Tributary	A stream or river that flows into another larger stream, river or lake. Tributaries do not flow directly into a sea or ocean.	Regato ou río que desemboca noutro regato ou río máis grande ou nun lago. Os afluentes non desembocan nun mar ou no océano.	Afluente
264.	Valley	An elongated depression between hills or mountains that usually follows the course of a channel of water or ice. The cross-section of a valley will usually resemble one of two shapes: <ul style="list-style-type: none"> • V-shaped valley – a valley that usually has shallow sides and a cross-section that resembles the letter “V”. V-shaped valleys are usually formed by the erosion of a channel of flowing water. • U-shaped valley – a type of valley with steep walls and a broad floor, with a cross-section resembling the letter “U”. U-shaped valleys are usually formed by glacial erosion. 	Depresión alongada entre outeiros ou montañas pola que adoita pasar o curso dunha canle de auga ou xeo. A sección transversal dun val adoita semellar unha destas dúas formas. <ul style="list-style-type: none"> • Val en forma de V – un val que adoita ter paredes pouco profundas e unha sección transversal que semella a letra “V”. Estes vales adoitan estar formados pola erosión dunha canle de auga corrente. • Val en forma de U – tipo de val con paredes empinadas e fondo amplo, cunha sección transversal que semella a letra “U”. Estes vales adoitan estar formados pola erosión glacial. 	Val
265.	Valley breeze	A localised upslope wind which occurs when the sun rapidly heats the air within a valley causing it to rise upslope. A reversal of this process may occur at night leading to a mountain breeze ⁵⁰ .	Vento localizado ladeira arriba que ten lugar cando o sol quenta rapidamente o aire dun val, o que fai que suba ladeira arriba. Un proceso inverso pode acontecer durante a noite, o que causa a brisa da montaña ⁵¹ .	Brisa do val
266.	Vegetation	A term used to describe all forms of plant life.	Termo empregado para describir todas as formas de flora.	Vexetación
267.	Water channel	Natural or human constructed drainage features that normally contain flowing water. Some common examples of water channels include streams, rivers, dykes and canals.	Elementos de drenaxe naturais ou construídos polo home que normalmente conteñen auga corrente. Algúns exemplos de canles de auga poden ser os regatos, os ríos, as quenllas e os canos.	Canle de auga
268.	Water source	Any natural or artificial body of water which can provide water to support of fire suppression operations. Common examples of water sources include lakes, reservoirs, ponds, rivers and streams.	Calquera corpo de auga natural ou artificial que pode subministrar auga para as operacións de extinción de incendios. Algúns exemplos poden ser os lagos, encoros, lagoas, ríos ou regatos.	Fonte de auga
269.	Water table	The upper level of groundwater. Soil below the water table will be saturated. The level of the water table will vary due to changing conditions.	O nivel superior da auga subterránea. O solo que se atopa debaixo de este nivel estará enchoupado. O nivel da auga variará polas condicións cambiantes.	Nivel freático
270.	Wetland	An area of land that is permanently saturated up to or very near to the land surface.	Área de terra que está permanentemente enchoupada ata ou case ata a superficie da terra.	Zona húmida
271.	Wilderness	1) A wild, uncultivated, and largely uninhabited region, which may be vegetated or non-vegetated; and/or, 2) An area of remarkable natural beauty and ecological diversity.	1) Rexión silvestre, non cultivada e na maior parte deshabitada, cuberta ou non de vexetación; e/ou, 2) Área de beleza natural e biodiversidade extraordinarias.	Paraxe natural / Espazo natural
272.	Wildland	An area in which development is essentially non-existent, except for the presence of basic infrastructure such as roads, railroads and power lines. Any buildings and structures will be widely scattered.	Área na que o desenvolvemento practicamente non existe, a excepción da presenza de infraestruturas básicas como as estradas, a liña do ferrocarril e o tendido eléctrico. Se hai algún edificio ou outras estruturas estarán moi dispersas.	Terras silvestres

⁴⁸ This contrasts with more relatively more localised wind adaptations that occur, such as slope winds, land and sea breezes, and valley and mountain breezes.

⁴⁹ Isto contrasta con outros ventos relativamente máis localizados, como os ventos de pendente, as brisas de terra e mariñas, e as brisas de val e de montaña.

⁵⁰ The daily transitions between valley and mountain breezes follows a similar process to that observed for sea and land breezes.

⁵¹ As transicións diarias entre as brisas do val e da montaña seguen un proceso similar ao das brisas mariña e de terra.

273.	Wildland-Urban Interface (WUI) environment	The zone of transition between wildland and human settlements and/or development.	Zona de transición entre as terras silvestres e os asentamentos humanos e/ou o desenvolvemento.	Interface Urbano-Forestal
------	---	---	---	---------------------------

Capítulo 6 – Condições meteorolóxicas

Condições meteorolóxicas: “Estado da atmosfera nun momento e lugar concretos respecto da estabilidade atmosférica, a temperatura, a humidade relativa, a velocidade do vento, a nebulosidade e a precipitación”.

© Enrico Marchi (Italia)

6. Condicións meteorolóxicas

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
274.	Absolute humidity (AH)	The mass of water contained in a unit volume of moist air ⁵² .	Masa de auga contida nunha unidade de volume de aire húmido.	Humidade absoluta (HA)
275.	Advection	The transfer of atmospheric properties by the horizontal movement of air. Advection will usually involve the transfer of warmer or cooler air, but it may also involve the transfer of moisture.	Transferencia de propiedades atmosféricas polo movemento horizontal de aire. A advección adoita implicar a transferencia de aire máis quente ou máis frío, pero tamén pode transportar humidade.	Advección
276.	Air mass	An extensive body of air with relatively uniform horizontal levels of temperature, humidity, and pressure.	Corpo extenso de aire que ten niveis horizontais relativamente uniformes de temperatura, humidade e presión.	Masa de aire
277.	Anemometer	An instrument that measures wind speed.	Instrumento que mide a velocidade do vento.	Anemómetro
278.	Aspect	The direction a slope faces in relation to the sun ⁵³ . Aspect is a force of alignment.	A dirección cara a que está unha pendente en relación co sol. A orientación é unha das forzas de aliñación.	Orientación
279.	Atmosphere	The air surrounding the earth. The atmosphere is divided into a series of layers with different characteristics ⁵⁴ .	Aire que rodea a terra. A atmosfera divídese nunha serie de capas de distintas características ⁵⁵ .	Atmosfera
280.	Atmospheric inversion	An atmospheric condition that occurs when temperature within a vertical layer of air increases with altitude, resulting in a very stable atmosphere ⁵⁶ . The inhibition of vertical motion in the atmosphere can allow the build-up of fire-generated smoke pollution ⁵⁷ .	Condición atmosférica que acontece cando a temperatura dunha capa vertical de aire aumenta coa altitude, o que produce unha atmosfera moi estable ⁵⁸ . A inhibición do movemento vertical na atmosfera permite a acumulación de contaminación provocada polo fume dun incendio.	Inversión térmica
281.	Atmospheric pressure	The force exerted by the weight of the atmosphere per unit area ⁵⁹ .	Forza exercida polo peso da atmosfera por unidade de superficie.	Presión atmosférica
282.	Atmospheric saturation	An atmospheric condition which is reached when air at a specific temperature contains all the water vapour it can potentially hold. When saturation occurs, the process of evaporation ceases. Saturated air can also be referred to as 100% relative humidity.	Condición atmosférica que se acada cando o aire a unha temperatura concreta contén todo o vapor de auga que pode conter. Cando acontece a saturación, cesa o proceso de evaporación. O aire saturado tamén pode expresarse como o 100% de humidade relativa.	Saturación atmosférica
283.	Atmospheric stability	The degree to which the vertical movement of air within the atmosphere is enhanced or suppressed. The stability of the atmosphere can be classified in one of three ways: <ul style="list-style-type: none"> • Stable atmosphere – An atmospheric condition that occurs when the potential temperature within a vertical layer of air increases with altitude⁶⁰. A stable atmosphere will suppress the vertical movement of air (i.e. convection) and is likely to produce predictable fire behaviour. The inhibition of vertical motion in the atmosphere can also cause a build-up of fire-generated smoke pollution. • Neutral atmosphere – A neutral atmosphere will neither enhance nor suppress the vertical movement of air. • Unstable atmosphere – An atmospheric condition that occurs when the potential temperature within a vertical layer of air decreases with altitude⁶¹. An unstable atmosphere will enhance and support the vertical movement of air and is more likely to produce erratic, unpredictable and extreme fire behaviour. 	Grao ao que o movemento vertical do aire dentro da atmosfera se reforza ou suprime. Pode clasificarse de tres maneiras: <ul style="list-style-type: none"> • Atmosfera estable – Condición atmosférica que ten lugar cando a temperatura potencial dentro dunha capa vertical de aire aumenta coa altura. Unha atmosfera estable eliminará o movemento vertical de aire (é dicir, a convección) e é probable que produza un comportamento do lume predicible. A inhibición do movemento vertical na atmosfera tamén pode causar un efecto de aceleración na contaminación polo fume xerado polo lume. • Atmosfera neutra – A atmosfera neutra non reforzará nin eliminará o movemento vertical de aire. • Atmosfera inestable – Condición atmosférica que ten lugar cando a temperatura potencial dentro dunha capa vertical de aire diminúe coa altura. Unha atmosfera inestable reforzará e apoiará o movemento vertical de aire e é máis probable que produza un comportamento do lume impredecible e extremo. 	Estabilidade atmosférica

⁵² Source/Fonte: www.nsidc.org/arcticmet/glossary/absolute_humidity.html

⁵³ A slope receiving direct sunlight at a particular point in time is described as being in aspect, while a slope not receiving direct sunlight at a particular point in time is described as being out of aspect.

⁵⁴ The layers of the atmosphere, in order as they extend away from the earth, are: troposphere, stratosphere, mesosphere, thermosphere and exosphere.

⁵⁵ As capas da atmosfera, na orde na que están colocadas desde a terra, son: a troposfera, a estratosfera, a mesosfera, a termosfera e a exosfera.

⁵⁶ This is contrary to the usual situation in which potential temperature decreases with increasing altitude.

⁵⁷ Based on the definition provided by the/Baseada na definición ofrecida polo Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), pp.212-3.

⁵⁸ É o contrario á situación habitual, na que a temperatura potencial diminúe ao aumentar a altitude.

⁵⁹ Source/Fonte: www.firenotes.com/wild3rd/redwild3terms/redwild3ch1terms.php

⁶⁰ With thanks to Karl Kitchen of the MET Office for his contribution/Grazas a Karl Kitchen da MET Office pola súa achega.

⁶¹ With thanks to Karl Kitchen of the MET Office for his contribution/Grazas a Karl Kitchen da MET Office pola súa achega.

284.	Average wind direction	The most frequent direction from which a wind blows at a particular location over a specified period of time, usually 10 minutes as specified by the World Meteorological Organisation ⁶² .	A dirección máis frecuente na que sopra o vento nun lugar concreto durante un período de tempo específico, normalmente de 10 minutos, tal e como especifica a Organización Meteorolóxica Mundial.	Dirección media do vento
285.	Average wind speed	The mean average wind speed at a particular location over a specified period of time, usually 10 minutes as specified by the World Meteorological Organisation ⁶³ .	Velocidade media do vento nun lugar concreto durante un período de tempo específico, normalmente de 10 minutos, tal e como especifica a Organización Meteorolóxica Mundial.	Velocidade media do vento
286.	Barometer	An instrument used for measuring atmospheric pressure.	Instrumento empregado para medir a presión atmosférica.	Barómetro
287.	Beaufort Scale	A system for estimating wind speeds based on observation of visible wind effects. A series of descriptions of visible wind effects upon land objects or sea surfaces is matched with a corresponding series of wind speed ranges, each being allocated a Beaufort number ⁶⁴ .	Sistema para estimar a velocidade do vento baseado na observación dos efectos visibles do vento. Unha serie de descrições dos efectos visibles do vento nos obxectos terrestres ou na superficie do mar corresponde cunha serie de rangos de velocidades do vento, e a cada un deles correspóndelle unha forza ou cifra Beaufort.	Escala Beaufort
288.	Breeze	A gentle constant wind. The Beaufort Scale defines a breeze as any wind with a speed of between 7 and 50 kilometres per hour ⁶⁵ .	Vento suave e constante. A escala Beaufort define a brisa como un vento cunha velocidade de entre 7 e 50 quilómetros por hora ⁶⁶ .	Brisa
289.	Cloud	A visible body of fine water droplets or ice particles suspended within the atmosphere.	Masa visible de gotas e auga ou partículas de xeo suspendida na atmosfera.	Nube
290.	Cloud cover	The amount of sky obscured by cloud at a particular location. Cloud cover is expressed in eighths (usually called octas), where eight eighths is used to describe complete cloud cover.	Cantidade de ceo escurecido por nubes nun lugar concreto. Exprésase en oitavos (tamén chamados octas), e oito oitavos corresponde á nebulosidade completa.	Nebulosidade
291.	Cloud types	A visible body of fine water droplets or ice particles suspended within the atmosphere. There are a significant number of different types of clouds; however, there are three key cloud types that are particularly important for wildfire suppression activities because they can be used as a visual indicator of atmospheric stability: <ul style="list-style-type: none"> • Stratus clouds – low altitude clouds (below 6,000 feet) with a flat or sheet-like appearance which develop within a stable layer of the atmosphere. • Cumulus clouds – clouds with strong vertical development (below 6,000 feet) which develop within an unstable layer of the atmosphere. Cumulus clouds often have a lumpy or piled up appearance. • Cumulonimbus clouds – clouds with very strong vertical development which develop within an unstable layer of the atmosphere. The base of cumulonimbus clouds is near to ground level and they can extend vertically beyond 50,000 feet. Cumulonimbus clouds sometimes have a characteristic anvil shape. • Fog – A cloud with its base on the ground surface. 	Masa visible de gotas de auga ou partículas de xeo suspendida na atmosfera. Existe un número significativo de tipos de nubes; porén, hai tres tipos fundamentais que son particularmente relevantes para as actividades de extinción de incendios forestais porque poden empregarse como indicadores visuais de estabilidade atmosférica. <ul style="list-style-type: none"> • Nubes stratus – nubes de pouca altura (por debaixo dos 6.000 pés) con aparencia plana, similar a un folio, que se desenvolven dentro dunha capa estable da atmosfera. • Nubes cumulus – nubes cun considerable desenvolvemento vertical (por debaixo dos 6.000 pés), que se forman dentro dunha capa inestable da atmosfera. Adoitan ter unha aparencia grumosa ou de morea. • Nubes cumulonimbus – nubes cun gran desenvolvemento vertical, que se forman dentro dunha capa inestable da atmosfera. A base destas nubes está preto do nivel do chan e poden estenderse verticalmente máis de 50.000 pés. Ás veces as nubes cumulonimbus teñen unha característica forma de bigornia. • Néboa – nube cuxa base está na superficie do solo. 	Tipos de nubes
292.	Condensation	The process by which a gas is transformed to a liquid.	Proceso polo que un gas se transforma nun líquido.	Condensación
293.	Convection	The transfer of heat by the movement of a gas or liquid. In meteorology, convection is the predominantly vertical movement of warmed air. Convection at a wildfire incident can lead to spotting.	Transmisión de calor polo movemento dun gas ou dun líquido. En meteoroloxía, a convección é o movemento principalmente vertical do aire quente. Nun incendio forestal, a convección pode producir focos secundarios.	Convección
294.	Convection column	A rising column of pre-heated smoke, ash, particles and other debris produced by a fire.	Columna ascendente de gases, fume, cinza, partículas e outros refugallos prequentados producidos polo lume.	Columna convectiva
295.	Convection-driven fire	A fire that is spread predominantly by the intensity of the convection column.	Lume que se propaga principalmente pola intensidade da columna convectiva.	Incendio propagado pola convección
296.	Desorption	The process by which dead plant material loses moisture to the	Proceso polo que a materia de vexetación morta libera humidade á	Desorción

⁶² With thanks to Karl Kitchen of the MET Office for his contribution/Grazas a Karl Kitchen da MET Office pola súa achega.

⁶³ With thanks to Karl Kitchen of the MET Office for his contribution/Grazas a Karl Kitchen da MET Office pola súa achega.

⁶⁴ Source/Fonte: Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council (2009) Wildfire Glossary (Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council, Melbourne), p.3.

⁶⁵ Which is equivalent to: 5 to 31 miles per hour, or 4 to 27 knots.

⁶⁶ O que equivale a de 5 a 31 millas por hora, ou de 4 a 27 nós.

		atmosphere.	atmosfera.	
297.	Dew	Moisture which collects in small droplets on the surface of vegetation through the process of condensation. Dew predominantly forms at night.	Humidade que se concentra en pequenas gotiñas na superficie da vexetación polo proceso da condensación. Fórmase principalmente pola noite.	Rosada / Resío / Orballo
298.	Dew point	The temperature at which air must be cooled in order for atmospheric saturation to occur and, subsequently, for dew to form. Dew point can therefore be used as a measure of the moisture content of the air.	Temperatura á que o aire debe arrefriarse para que teña lugar a saturación atmosférica e, por tanto, para que se forme a rosada. O punto de rosada pode empregarse para medir o contido de humidade do aire.	Punto de rosada
299.	Drought	A prolonged period of abnormally low precipitation within a particular area.	Período prolongado de precipitacións por debaixo do normal nunha zona concreta.	Seca / Secura
300.	Evaporation	The process by which a liquid or solid is transformed to a gas/vapour.	Proceso polo que un líquido ou sólido se transforma nun gas/vapor.	Evaporación
301.	Fire environment	The surrounding conditions, influences, and modifying forces of topography, fuel, and weather that determine fire behaviour, fire effects and impact.	As condicións circundantes, influencias e forzas que modifican a topografía, o combustible e as condicións meteorolóxicas que determinan o comportamento, os efectos e o impacto do lume.	Ambiente do lume
302.	Fire storm	Violent convection caused by a large continuous area of intense fire.	Convección violenta causada por unha zona ampla e continua dun lume intenso.	Tormenta de lume / Nube convectiva de lume
303.	Fire whirl	Spinning vortex column of ascending hot air and gases rising from a fire and carrying aloft smoke, debris, and flame ⁶⁷ .	Columna que rota en forma de espiral, composta de aire quente e gases que xorden dun lume e que arrastran cara arriba fume, refugallos e chama.	Remuíño de lume
304.	Fire wind	The inflow of air close to a fire caused by the action of convection ⁶⁸ . Fire winds influence fire spread.	Entrada de aire preto dun lume, causada pola acción da convección. Os ventos convectivos inflúen na súa propagación.	Vento convectivo
305.	Forces of Alignment	A collective term for the forces that have a significant impact on wildfire behaviour. These forces can support or hinder fire development and can be used to predict likely fire behaviour, including fire spread and fire intensity. Wind, slope and aspect are considered to be key forces of alignment.	Termo colectivo para as forzas que teñen un impacto significativo no comportamento dun incendio. Estas forzas poden apoiar ou dificultar o desenvolvemento do incendio e poden usarse para predicir o comportamento máis probable do lume, incluíndo a súa propagación e a intensidade. O vento, a pendente e a orientación considéranse forzas de aliñación claves.	Forzas de aliñación
306.	Humidity	A generic term used to describe the amount of water vapour in the air.	Termo xenérico que se emprega para describir a cantidade de vapor de auga no aire.	Humidade
307.	Hygrometer⁶⁹	An instrument used for measuring the relative humidity of the air.	Aparello empregado para medir a humidade relativa do aire.	Higrómetro
308.	Isobar	A line on a weather map which connects points of equal atmospheric pressure.	Liña nun mapa do tempo que conecta puntos coa mesma presión atmosférica.	Isóbara
309.	Isotherm	A line on a weather map which connects points of equal temperature.	Liña nun mapa do tempo que conecta puntos coa mesma temperatura.	Isoterma
310.	Land breeze	A local night time breeze which occurs when cooler, higher pressure air above the land surface moves offshore to replace warmer air rising above coastal waters.	Brisa local que ten lugar pola noite e acontece cando o aire de máis presión que se atopa por riba da superficie da terra se move cara á costa, substituíndo o aire máis quente que sobe desde as augas próximas á costa.	Brisa de terra
311.	Meteorological winds	The movement of air within the upper air level masses as a result of atmospheric pressure variations. Meteorological winds generate regional weather patterns.	Movement de aire no nivel máis alto das masas de aire, como resultado das variacións na presión atmosférica. Estes ventos adoitan xerar patróns meteorolóxicos rexionais.	Ventos meteorolóxicos
312.	Mountain breeze	A localised downslope wind which occurs at night when cool mountain air sinks downslope to replace warmer air found at lower elevations. A reversal of this process may occur during the day leading to a valley breeze ⁷⁰ .	Vento localizado ladeira abaixo que ten lugar pola noite cando o aire frío da montaña baixa para substituír o aire máis quente que se atopa a máis baixas alturas. Un proceso inverso pode acontecer durante o día, o que causa a brisa do val ⁷¹ .	Brisa da montaña
313.	Potential temperature	The temperature a parcel of air would have if moved vertically to some other reference height.	Temperatura que tería unha parcela de aire se se movese verticalmente ata outra altura de referencia.	Temperatura potencial
314.	Precipitation	All forms of water, whether liquid (e.g. rain) or solid (e.g. snow or hail), that fall from the atmosphere and reach the ground.	Todas as formas de auga, sexa líquida (por exemplo, a chuvia) ou sólida (por exemplo, neve ou sarabia), que cae da atmosfera e chega ao solo.	Precipitación
315.	Prevailing wind	The predominant wind direction.	Dirección predominante do vento.	Vento preponderante

⁶⁷ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2008) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.79.

⁶⁸ Source/Fonte: Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council (2009) Wildfire Glossary (Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council, Melbourne), p.13.

⁶⁹ An alternative term for a hygrometer is a psychrometer.

⁷⁰ The daily transitions between valley and mountain breezes follow a similar process to that observed for sea and land breezes.

⁷¹ As transicións diarias entre as brisas do val e da montaña seguen un proceso similar ao das brisas mariña e de terra.

316.	Radiometer	An instrument that measures electromagnetic radiation. Radiometers mounted on satellites measure the characteristics of fires, vegetation and clouds and are used to detect and monitor wildfires and their impact.	Instrumento que mide a radiación electromagnética. Os radiómetros instalados en satélites miden as características do lume, vexetación e nubes, e empréganse para a detección e seguimento dos incendios forestais e do seu impacto.	Radiómetro
317.	Relative humidity (RH)	The amount of water vapour present in the air expressed as a percentage of the amount of vapour needed for saturation to occur at the same temperature. Saturated air is referred to as 100% relative humidity.	A cantidade de vapor de auga presente no aire, expresada como porcentaxe da cantidade de vapor que se precisa para que teña lugar a saturación á mesma temperatura. O aire saturado exprésase como unha humidade relativa do 100%.	Humidade relativa (RH)
318.	Sea breeze	A daytime breeze in which cooler, higher pressure air from over coastal waters moves on shore to replace heated air rising off the warmer land mass ⁷² .	Brisa diúrna na que o aire máis frío e de presión máis alta que provén das augas costeiras móvese cara a beiramar e substitúe o aire quente que sobe desde a masa de terra, que está máis quente.	Brisa mariña
319.	Slope wind	Highly localised convective winds that are caused by local heating and cooling of a natural incline of the ground ⁷³ . There are two types of slope winds: <ul style="list-style-type: none"> • Anabatic winds – Upslope winds. Anabatic winds occur when daytime solar radiation heats air at lower elevations causing it to flow upslope. • Katabatic winds – Down slope winds. Katabatic winds occur when air at higher elevations is cooled (often at night) and is subsequently pulled down slope by the force of gravity. 	Ventos convectivos moi localizados que ocorren debido ao quecemento e ao arrefriamento local dunha inclinación natural do terreo. Poden clasificarse como: <ul style="list-style-type: none"> • Ventos anabáticos – Ventos que sopran ascendentemente por unha pendente. Teñen lugar cando a radiación solar durante o día quente o aire a alturas máis baixas, o que fai que sobe pendente arriba. • Ventos catabáticos – Ventos que sopran descendentemente por unha pendente. Teñen lugar cando o aire a alturas máis elevadas se arrefría (normalmente pola noite) e, por tanto, baixa pendente abaixo pola forza da gravidade. 	Vento de pendente
320.	Smoke	The atmospheric suspension of small particles of solids and liquids produced by combustion.	Suspensión atmosférica de pequenas partículas de sólidos e líquidos producidos pola combustión.	Fume
321.	Solar radiation	Energy emitted by the sun which indirectly heats the earth's surface. Solar radiation has a significant influence on weather.	Enerxía emitida polo sol que quente a superficie da terra indirectamente. A radiación solar ten unha influencia importante nas condicións meteorolóxicas.	Radiación solar
322.	Temperature	The degree or intensity of heat present in a substance or object. Temperature is expressed using a comparative scale (usually degrees Celsius or degrees Fahrenheit).	Grao ou intensidade da calor presente nunha substancia ou obxecto. A temperatura exprésase empregando unha escala comparativa (normalmente graos Celsius ou Fahrenheit).	Temperatura
323.	Thermograph	A thermometer that automatically and continuously records air temperature on a chart.	Termómetro que rexistra a temperatura do aire automática e continuamente nun gráfico.	Termógrafo
324.	Thermometer	An instrument used to measure air temperature.	Instrumento empregado para medir a temperatura do aire.	Termómetro
325.	Topographical wind	When the direction and/or speed of a meteorological wind is altered by the topography of the landscape ⁷⁴ . Importantly, topographical winds are a general wind adaptation and they occur on a larger scale than more localised slope winds.	Cando a dirección e/ou a velocidade dun vento meteorolóxico se ve alterado pola topografía da paisaxe ⁷⁵ . É relevante destacar que os ventos topográficos son unha adaptación xeral do vento e teñen lugar a unha escala maior cós ventos de pendente máis localizados.	Vento topográfico
326.	Valley breeze	A localised upslope wind which occurs when the sun rapidly heats the air within a valley causing it to rise upslope. A reversal of this process may occur at night leading to a mountain breeze ⁷⁶ .	Vento localizado ladeira arriba que ten lugar cando o sol quente rapidamente o aire dun val, o que fai que suba ladeira arriba. Un proceso inverso pode acontecer durante a noite, o que causa a brisa da montaña ⁷⁷ .	Brisa do val
327.	Weather	The state of the atmosphere at a given time and place with respect to atmospheric stability, temperature, relative humidity, wind speed, cloud cover and precipitation ⁷⁸ .	Estado da atmosfera nun momento e lugar concretos respecto da estabilidade atmosférica, a temperatura, a humidade relativa, a velocidade do vento, a nebulosidade e a precipitación.	Condicións meteorolóxicas / Tempo atmosférico
328.	Weather history	A description of the state of the atmosphere during the hours, days or weeks preceding a wildfire ⁷⁹ .	Descrición do estado da atmosfera durante as horas, días ou semanas anteriores a un incendio forestal.	Historial de condicións atmosféricas

⁷² ⁵⁷ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.296.

⁷³ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.159.

⁷⁴ This contrasts with more relatively more localised wind adaptations that occur, such as slope winds, land and sea breezes, and valley and mountain breezes.

⁷⁵ Isto contrasta con outros ventos relativamente máis localizados, como os ventos de pendente, as brisas de terra e mariñas, e as brisas de val e de montaña.

⁷⁶ The daily transitions between valley and mountain breezes follows a similar process to that observed for sea and land breezes.

⁷⁷ As transicións diarias entre as brisas do val e da montaña seguen un proceso similar ao das brisas mariña e de terra.

⁷⁸ Based on the definition provided for "Weather" within/Baseada na definición de "Weather" de NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.260

⁷⁹ Based on the definition provided for "Weather History" within/ Baseada na definición de "Weather History" de NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.261.

329.	Wind	The horizontal movement of air within the atmosphere. Wind has a strong influence on fire behaviour and is one of the forces of alignment.	Movemento horizontal de aire na atmosfera. O vento ten unha grande influencia no comportamento do lume e é unha das súas forzas de aliñación.	Vento
330.	Wind direction	The direction from which the wind is blowing. A change in average wind direction is termed a “wind shift”.	Dirección na que sopra o vento. Un cambio na dirección media do vento chámase “cambio do vento”.	Dirección do vento
331.	Wind drift	The effect of the wind on water and retardant drops. For precise drops, pilots need to make a correction for wind drift. Generally speaking, the higher the drop the greater the potential drift.	Efecto do vento na auga e nas descargas de retardante. Para descargas precisas, os pilotos teñen que corrixilas pola deriva do vento. En xeral, canta máis altura teña a descarga maior será a potencial deriva.	Deriva do vento
332.	Wind-driven fire	A fire or part of a fire that is spread predominantly by the speed and direction of the wind.	Incendio ou parte dun incendio que se propaga principalmente pola velocidade e dirección do vento.	Incendio propagado polo vento
333.	Wind gust	A short burst of high speed wind.	Golpe curto de vento de alta velocidade.	Ventada / Refacho
334.	Wind shift	A change in average wind direction.	Cambio na dirección media do vento	Cambio do vento
335.	Wind speed	The rate at which air moves horizontally past a particular location at a particular point in time.	Ritmo do movemento horizontal do aire ao pasar por un lugar preciso nun momento preciso.	Velocidade do vento

Sección 2:

Operaciones de extinción de incendios

Inclúe os seguintes capítulos:

7. Seguridade

8. Comando de incidentes

9. Táctica

10. Cartografía e lectura de mapas

11. Equipamento

13. Operacións aéreas

Capítulo 7 – Seguridade

Seguridade: “Cando a exposición a perigos está controlada a un nivel aceptable”.

Un vixía controlando un incendio forestal para garantir a seguridade do personal de extinción.

© José Antonio Grandas Arias (Galicia, España)

7. Seguridade

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
336.	Access	A point of entry, exit and/or route to an incident location.	Punto de entrada, saída e/ou paso ao lugar dun incidente.	Acceso
337.	Accident	An unexpected and undesirable event that causes injury or illness to a person or persons and/or damage to property or the environment.	Evento inesperado e indesexado que causa danos ou enfermidades a unha persoa ou varias e/ou dana as propiedades ou o medio ambiente.	Accidente
338.	Accident investigation	The process of determining the circumstances and cause(s) of an accident or near miss incident. The seriousness of the accident or near miss incident will usually dictate the level of investigation required.	Proceso de determinar as circunstancias e causa(s) dun accidente ou cuasiaccidente. A súa gravidade adoita determinar o nivel de investigación requirido.	Investigación dun accidente
339.	Accident report	A document which records the circumstances and causes of an accident or near miss incident. The primary purpose of accident reporting is to identify measures that can be taken to reduce the likelihood of recurrence. In some circumstances an organisation may have a legal obligation to complete and submit an accident report to a relevant authority.	Documento que rexistra as circunstancias e causas dun accidente ou cuasiaccidente. O principal obxectivo destes informes é identificar as medidas que se poden tomar para reducir a probabilidade de que volva ocorrer. Nalgunhas circunstancias unha organización pode ter a obriga legal de elaborar e entregar un informe de accidente á autoridade competente.	Informe de accidente
340.	Advancing fire	This is fire progression associated with the head (front) of the fire. Fire behaviour in this area is usually characterized by more intense burning, increased flame height and length and more rapid rates of spread. It will usually occur when a fire burns with the support of one or more forces of alignment (for instance, wind, slope or aspect) ⁸⁰ .	Progresión do lume que se asocia coa cabeza (fronte) do lume. O comportamento do lume nesta área adoita estar caracterizada por un queimado máis intenso, unha maior altura das chamas e uns índices máis altos de propagación. Isto acontecerá a miúdo cando o lume arde coa axuda dunha ou máis forzas de aliñación (por exemplo, o vento ou a pendente).	Lume frontal
341.	Anaphylaxis⁸¹	A severe and potentially life threatening allergic reaction that can affect many systems within the body, including: <ul style="list-style-type: none"> • Airways • Breathing • Circulation of the blood The most common triggers of anaphylaxis are insect stings, certain types of food and certain types of medication ⁸² . Anaphylaxis should always be treated as a medical emergency.	Reacción alérxica grave e potencialmente mortal que pode afectar a moitos sistemas do corpo, incluíndo: <ul style="list-style-type: none"> • As vías respiratorias • A respiración • A circulación do sangue A anafilaxia adoita estar provocada por picaduras de insectos, certos tipos de comida e certos tipos de medicación. Debe tratarse sempre como unha emerxencia médica.	Anafilaxia / Shock anafiláctico
342.	Anchor point	An advantageous location, usually a barrier to fire spread, from which to begin constructing a control line. An anchor point is essential when constructing a control line because it will ensure that the control line is completely closed and that the fire cannot breakout of the area of containment. The creation of an anchor point is sometimes a key element included within the LACES safety protocol.	Localización vantaxosa, habitualmente unha barreira para a propagación do lume, desde a que se comeza a construír unha liña de defensa. O punto de iniciación é fundamental porque asegura que a liña estea totalmente pechada e que o lume non pode pasar da área de contención. A creación deste punto é ás veces un elemento clave incluído no protocolo de seguridade OCEL.	Punto de iniciación dunha liña / Punto de ancoraxe
343.	Asphyxia	A serious medical condition which leads to loss of consciousness or death. It is caused by an extreme decrease in the concentration of oxygen and an associated increase in the concentration of carbon dioxide within the body. Some common causes of asphyxia include: inhalation of toxic gases; choking; drowning; and, electric shock.	Doenza grave que leva á perda de consciencia ou á morte. É causada pola diminución extrema da concentración de osíxeno e o conseguinte aumento da concentración de dióxido de carbono no corpo. Algunhas causas comúns de asfixia son: a inhalación de gases tóxicos, atragoantamento, afogamento e electrocución.	Asfixia
344.	Audible warning device	A signalling device which generates a loud siren to provide a warning. Audible warning devices are sometimes mounted to aircraft and are sounded by pilots to warn ground teams that an aircraft is approaching to make a drop.	Aparello de comunicación que xera unha sirena para transmitir unha advertencia. Ás veces estes dispositivos instálanse nas aeronaves e son accionados polos pilotos para advertir aos equipos terrestres de que se achega unha aeronave que vai facer unha descarga.	Dispositivo de alarma acústica
345.	Black area	An area of fuel that is black in appearance because some or all of the fuel has been burnt. A black area may support a second burn if some fuel remains and this could represent a safety risk to suppression personnel.	Zona de combustible que ten unha aparencia negra, xa que unha parte ou a totalidade do combustible xa ardeu. Estas zonas poden contribuír a unha segunda queima se queda algún combustible, o que podería supoñer un risco para a seguridade do persoal de	Zona negra

⁸⁰ This is an amendment from the definition of “advancing fire” provided within the/Modificación da definición de “advancing fire” incluída no National Wildfire Coordinating Group (2005) Wildfire Origin and Cause Determination Handbook (National Wildfire Coordinating Group Fire Investigation Working Team; USA), p.7.

⁸¹ Also referred to as “anaphylactic shock”.

⁸² Website: <http://www.nhs.uk/Conditions/Anaphylaxis/Pages/Introduction.aspx>

			extinción.	
346.	Blind area	An area in which neither the ground nor its vegetation can be seen from an observation point.	Zona cuxo solo e vexetación non poden ser vistos desde un punto de observación dado.	Zona cega
347.	Breakout	The escape of a fire from an area of containment.	Escape do lume dunha zona de contención.	Devasa desbordada
348.	Briefing	A meeting during which relevant information is exchanged.	Reunión na que se intercambia información relevante.	Sesión informativa
349.	Burn	i) To be on fire. j) An area of fuel consumed or partly consumed by a fire. k) An injury to flesh caused by a cauterizing agent, heat from a fire, or a heated object. l) A managed fire (i.e. an operational burn or prescribed burn)	a) Arder. b) Zona de combustible consumida ou parcialmente consumida polo lume. c) Ferida na pel causada por un axente cauterizante, calor dun lume ou un obxecto quente. d) Un lume controlado (é dicir, un contralume ou unha queima prescrita).	Queimar (a) Queimado (b) Queimadura (c) Queima (c)
350.	Burnover	A situation where personnel or equipment are caught in an advancing flame front.	Situación na que o persoal de extinción se ve atrapado nunha fronte de chamas que se está propagando.	Confinamento polo lume
351.	Burn supervisor	A person who manages the actions, assignments and safety of a burn team.	Persoa que xestiona as accións, tarefas e seguridade dun equipo de queima.	Xefe de brigada de queima
352.	Chain of command	The line of authority and responsibility along which operational orders are passed. Also commonly referred to as "line of command".	Liña de autoridade e responsabilidade pola que se pasan as ordes dunha operación. Tamén se lle chama "liña de mando".	Cadea de mando
353.	Command	The authority of an agency to direct and control resources. Command is delegated to an individual.	Autoridade dunha axencia para dirixir e controlar recursos. O mando delégase nun individuo.	Mando / Comando
354.	Competency	When a person has the authority and sufficient technical knowledge, training and experience to carry out their assigned tasks safely and effectively.	Cando unha persoa ten a autoridade e suficientes coñecementos técnicos, formación e experiencia para levar a termo as tarefas que se lle asignaron con seguridade e de xeito eficaz.	Competencia
355.	Dehydration	A medical condition resulting from the loss of excessive amounts of water/fluid from a person's body. This excessive loss of fluid can upset the delicate fluid-salt balance which is required to maintain healthy cells and tissue. Strenuous activity, excessive sweating and prolonged exposure to heat are common causes of dehydration at wildfire incidents.	Doenza causada pola perda de excesivas cantidades de auga/flúidos do corpo dunha persoa. Isto pode desbaratar o delicado equilibrio fluído-sal, que se precisa para manter sas as células e os tecidos. A actividade intensa, a suoración excesiva e a exposición prolongada á calor son causas comúns de deshidratación en situacións de incendios forestais.	Deshidratación
356.	Dynamic risk assessment	The continuous process of identifying hazards, assessing risk, taking action to eliminate or reduce risk, monitoring and reviewing, in the rapidly changing circumstances of an operational incident ⁸³ .	Proceso continuo de identificación de perigos, avaliación de riscos, actuacións para eliminar ou reducir os riscos, seguimento e revisión, nas circunstancias rapidamente cambiantes dun incidente no que se efectúan operacións.	Avaliación de riscos dinámica
357.	Escape plan	Predetermined actions to be enacted in the event of unforeseen hazardous circumstances (for instance, an unexpected change in fire behaviour). An escape plan must include an escape route. The development of an escape plan is a key element of the LACES Safety Protocol.	Accións establecidas previamente que se tomarán no caso de circunstancias perigosas imprevistas (por exemplo, un cambio inesperado no comportamento do lume). Un plan de escape debe incluír unha vía de escape. O desenvolvemento dun plan de escape é un elemento clave do Protocolo de Seguridade OCEL.	Plan de escape
358.	Escape route	A pre-planned route to be taken in the event of unforeseen hazardous circumstances (for instance, an unexpected change in fire behaviour). An escape route is an important part of an escape plan and is a key element of the LACES Safety Protocol.	Camiño establecido previamente que se tomará no caso de circunstancias perigosas imprevistas (por exemplo, un cambio inesperado no comportamento do lume). Unha vía de escape é unha parte importante dun plan de escape e é un elemento clave do Protocolo de Seguridade OCEL.	Vía de escape
359.	Evacuation	The removal of people from dangerous or potentially dangerous areas and their subsequent relocation to safe areas.	Retirada de persoas de zonas perigosas ou potencialmente perigosas, e o seu posterior traslado a zonas seguras.	Evacuación
360.	Extreme fire behaviour	Fire behaviour that becomes erratic or difficult to predict due to its rate of spread and/or flame length. This type of fire behaviour often influences its environment and can represent a significant risk to suppression personnel.	Comportamento do lume que se volve errático ou difícil de predicir debido á súa velocidade de propagación e/ou lonxitude de chama. Este tipo de comportamento do lume adoita influír no seu ambiente e pode supoñer un risco importante para o persoal de extinción.	Comportamento extremo do lume
361.	Fire behavior forecast	A prediction of probable fire behaviour to be used to inform fire suppression operations. Fire behaviour forecasts can be used to maintain safety, as well as for other purposes.	Prognóstico do comportamento probable do lume para informar nas operacións de extinción de lume. Estas predicións poden empregarse para manter a seguridade, así como para outros fins.	Predición do comportamento do lume
362.	Fire danger	A general term used to express an assessment of both fixed and variable factors of the fire environment that determine the ease of ignition, rate of	Termo xeral empregado para expresar unha avaliación tanto dos factores fixos coma variables do ambiente de incendio que	Perigo de incendios

⁸³ HM Government (2008) The Fire Service Manual Volume 2, Fire Service Operations: Incident Command, Third Edition (London: TSO), available at: <http://www.communities.gov.uk/documents/fire/pdf/incidentcommand.pdf>

		spread, difficulty of control, and impact. Fire danger is often expressed as an index ⁸⁴ .	determinan a facilidade de ignición, o ritmo de propagación, a dificultade de control e o impacto do lume. Adoita expresarse en forma de índice.	
363.	Fire prediction system	A method or tool used to forecast future behaviour of a fire. Fire prediction systems are an important tool that can be used to maintain safety.	Método ou ferramenta empregados para prognosticar o comportamento dun incendio. Estes sistemas son ferramentas importantes para manter a seguridade.	Sistema de predición de incendios
364.	Fire risk	The probability of a wildfire occurring and its potential impact on a particular location at a particular time. Wildfire risk is calculated using the following equation: Fire risk = probability of occurrence x potential impact	Probabilidade de que un incendio teña lugar, e o seu impacto potencial nun determinado lugar e momento. O risco de incendio calcúlase mediante a seguinte ecuación: Risco de incendio = probabilidade de ocorrencia x impacto potencial	Risco de incendio
365.	Fire shelter	A small single person aluminized cover that can provide an individual with some protection from the effects of fire in a fire entrapment situation.	Pequena cobertura aluminizada para unha soa persoa que pode proporcionarlle a un individuo certa protección ante os efectos do lume se se atopa atrapado.	Manta ignífuga
366.	Flame risk	An assessment of risk to fire suppression personnel which is calculated using flame length.	Avaliación do risco para o persoal de extinción, que se calcula empregando a lonxitude de chama.	Risco das chamas
367.	Flare up	A short and sudden increase in fire activity.	Aumento curto e repentino da actividade do lume.	Labarada
368.	Flashing	Rapid ignition of unburned gases released into the atmosphere as a result of heat generated by a wildfire. Normally observed during high intensity fires. Flashing can represent a significant risk to the safety of suppression personnel.	Ignición rápida de gases non queimados que se solta á atmosfera como resultado da calor xerada por un incendio forestal. Isto adoita acontecer durante incendios de moita intensidade e pode supoñer un risco importante para a seguridade do persoal de extinción.	Inflamación de gases
369.	Fuel-driven fire	A fire or part of a fire that is spread predominantly by the arrangement, condition, and/or other characteristics of the fuel within which it is burning. This situation occurs in the absence of a significant effect from the forces of alignment, such as wind, slope and aspect. Fuel-driven fires can produce erratic fire behaviour, which can represent a significant risk to suppression personnel.	Lume ou parte dun lume que se propaga principalmente pola disposición, estado e/ou outras características do combustible no que está a arder. Isto acontece cando non existen efectos significativos de forzas de aliñación, como o vento, a pendente ou a orientación. Estes lumes poden producir un comportamento do lume errático, o que pode supoñer un risco importante para a seguridade do persoal de extinción.	Incendio propagado polo combustible
370.	Gorge	A deep, narrow and extremely steep-sided valley which usually has a river occupying its entire floor. Gorges are very dangerous topographical features because they can support extreme fire behaviour.	Val profundo, estreito e con ladeiras moi escarpadas que adoita ter un río que ocupa o seu fondo. Os canóns son elementos topográficos moi perigosos porque poden axudar ao comportamento extremo do lume.	Foz / Garganta / Canón
371.	Gully ⁸⁵	A relatively steep-sided water channel formed on a hillside. A gully might only contain water during periods of heavy rain. Gullies are dangerous topographical features because they can support extreme fire behaviour.	Canle de auga con paredes relativamente escarpadas formada nunha ladeira. É posible que conteña auga só durante períodos de moitas chuvias. Os cavorcos son elementos topográficos perigosos porque poden contribuír ao comportamento extremo do lume.	Cavorco
372.	Hazard	Anything which has the potential to cause harm.	Calquera cousa que teña o potencial de causar danos.	Perigo / Risco
373.	Hyperthermia	A condition in which a person's core body temperature becomes elevated. It occurs when the body produces or absorbs more heat than it can dissipate. The most common cause of hyperthermia at a wildfire incident is prolonged exposure to excessive heat or heat and humidity. When a person's body temperature is elevated sufficiently high, hyperthermia becomes a medical emergency requiring immediate treatment to prevent disability or death.	Estado no que a temperatura corporal interna dunha persoa é moi elevada. Acontece cando o corpo produce ou absorbe máis calor da que pode disipar. A causa máis común de hipertermia nun incidente de incendio forestal é a exposición prolongada a calor excesiva ou a calor e humidade. Cando a temperatura do corpo dunha persoa chega a un nivel suficientemente alto, a hipertermia convértese nunha emerxencia médica que require tratamento inmediato para evitar unha discapacidade ou a morte.	Hipertermia
374.	Hypothermia	A condition in which a person's core body temperature drops below the temperature required for normal metabolism and body functions. The condition is usually the result of prolonged exposure to cold temperatures, although there may be other influencing factors. Any person suffering from hypothermia should be treated as a medical emergency and immediate treatment should be sought to prevent disability or death.	Estado no que a temperatura corporal interna dunha persoa baixa por baixo da temperatura necesaria para que se dea un metabolismo e unhas funcións corporais normais. Adoita ser o resultado dunha exposición prolongada a temperaturas frías, aínda que pode haber outros factores. Calquera persoa que presente hipotermia debe ser tratada como unha emerxencia médica que require tratamento inmediato para evitar unha discapacidade ou a morte.	Hipotermia

⁸⁴ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.121.

⁸⁵ May also be called a "re-entrant".

375.	Incident	An occurrence or event that requires action to prevent or minimise loss of life, damage to property or damage to the environment.	Suceso ou evento que require accións para previr ou minimizar a perda de vidas, danos na propiedade ou danos no medio ambiente.	Incidente
376.	Incident Command	The authority of an agency to direct and control resources at an event/occurrence which requires action to prevent loss of life or damage.	A autoridade dunha axencia que dirixe e controla os recursos nun suceso ou evento que require accións para previr perdas de vidas ou danos.	Comando de incidente
377.	Incident Command System (ICS)	A standardized emergency management system which is specifically designed to allow its users to adopt an integrated organisational structure equal to the complexity and demands of single or multiple wildfire incidents. An ICS provides a standard framework within which individuals and teams present at an incident can work together safely and effectively.	Sistema de xestión de emerxencias estandarizado deseñado especificamente para permitir aos seus usuarios adoptar unha estrutura organizativa integrada adecuada para a complexidade e as demandas que presentan un ou múltiples incendios forestais. Un SCI proporciona un marco estándar no que os individuos e os equipos que estean presentes nun incidente poden traballar con seguridade e eficiencia.	Sistema de comando de incidente (SCI)
378.	Incident Commander	The nominated competent officer who has overall responsibility for safety, tactics and management of resources at a wildfire incident.	Oficial competente ao que se lle asigna a total responsabilidade na seguridade, táctica e xestión de recursos nun incendio forestal.	Xefe de incendio
379.	LACES	An essential safety protocol which should be implemented at wildfire incidents to address risks and hazards. The correct implementation of LACES helps to ensure that suppression personnel are appropriately supervised, informed and warned of risks and potential hazards and that they are aware of how and where to escape should a high risk situation occur. LACES is an acronym for: <ul style="list-style-type: none"> • L = Lookouts • A = Awareness or Anchor Point • C = Communication • E = Escape route and plan • S = Safe area 	Protocolo esencial de seguridade que debe implantarse nos incendios forestais para enfrontarse a riscos e perigos. A súa correcta implantación axuda a asegurar que o persoal de extinción está adecuadamente supervisado, informado e advertido dos riscos e dos perigos potenciais, e son conscientes de como e por onde escapar se se producise unha situación de alto risco. LACES responde ás siglas en inglés de: <ul style="list-style-type: none"> • L = Observación / vixías • A = Conciencia e punto de iniciación dunha liña • C = Comunicación • E = Vía e plan de escape • S = Lugar seguro / Área de seguridade 	OCEL / LACES
380.	Lateral confinement	Restriction of fire spread caused by topographical features. When wildfires are confined by topographical features such as gullies, ravines, or narrow valleys, convective heating by confined gases and radiation feedback from flames and burning vegetation increases the heat release rate of the burning fuels. Rapid fire spread is also enhanced by the acceleration and channelling of wind through these topographical features. These factors may result in a more rapid combustion and spread than that of an unconfined vegetation fire ⁸⁶ . Lateral confinement can produce fire behaviour which poses a significant risk to the health and safety of suppression personnel.	Limitación da propagación do lume causada por elementos topográficos. Cando os incendios forestais son contidos por elementos topográficos como os cavorcos, precipicios ou vales estreitos, o quecemento convectivo dos gases contidos e a radiación das chamas e da vexetación queimada aumenta a liberación de calor dos combustibles que están a arder. A propagación rápida do lume tamén aumenta pola aceleración e a canalización do vento a través destes elementos topográficos. Estes factores poden ter como resultado unha combustión e unha propagación máis rápida cá de un incendio de vexetación non contida. A contención lateral pode producir un comportamento do lume que supón un risco considerable para a saúde e seguridade do persoal de extinción.	Contención lateral
381.	Line of communication	The means by which messages are sent between suppression personnel within the chain of command ⁸⁷ .	O medio polo que se envían as mensaxes entre o persoal de extinción dentro da cadea de mando ⁸⁸ .	Liña de comunicación
382.	Lookout	A person responsible for supervising safety. Lookouts are a key element of the LACES safety protocol.	Persoa que se encarga de supervisar a seguridade. Os vixías son un elemento clave no protocolo de seguridade OCEL.	Vixía
383.	Medical emergency	An injury or illness that poses an immediate risk to a person's life or long term health.	Lesión ou enfermidade que supón un risco inmediato á vida dunha persoa ou á súa saúde a longo prazo.	Emerxencia médica
384.	Mega fire	A wildfire demonstrating abnormally extreme fire behaviour. Mega fires will usually represent a significant challenge to suppression agencies because they are very resource intensive to suppress and can pose a significant risk to the safety of suppression personnel.	Incendio forestal que mostra un comportamento do lume anormalmente extremo. Estes lumes adoitan presentar un desafío considerable para os axentes de extinción, xa que precisan unha gran cantidade de recursos e poden supoñer un perigo importante para a seguridade do persoal de extinción.	Megaincendio
385.	Near miss incident	An unexpected and undesirable event where injuries or illness and/or damage to property or the environment are narrowly avoided. Under slightly different circumstances, the same event could have caused an	Evento inesperado e indesexado no que as lesións, enfermidades e/ou danos na propiedade ou no medio ambiente se evitaron por pouco. Nunhas circunstancias lixeiramente diferentes, o mesmo	Cuasiaccidente

⁸⁶ The first part of this definition is based on the definition provided within/A primeira parte desta definición baséase na que se ofrece en: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.262.

⁸⁷ Importantly, a line of communication operates on a two-way system with information flowing from both the higher to the lower levels and the lower to the higher levels of the chain of command.

⁸⁸ É importante destacar que unha liña de comunicación opera nun sistema bidireccional, con información fluíndo dos niveis máis altos cara os máis baixos da cadea de mando, e viceversa.

		accident.	evento podería causar un accidente.	
386.	Military training area	A section of land used by a military organisation to experiment, test and/or train with weapons and other military technology. The unexploded ordnance found within some military training areas may pose a significant risk to suppression personnel responding to wildfire incidents.	Porción de terreo empregado por unha organización militar para experimentar, probar e/ou adestrar con armas ou outras tecnoloxías militares. As municións non estoupadas que hai nalgúns destas zonas poden supoñer un risco importante para o persoal de extinción que actúa en incendios forestais.	Zona de adestramento militar
387.	Patrol	The act of supervising a specified area in order to prevent, detect and/or control a wildfire.	Acto de supervisar unha área concreta co fin de previr, detectar e/ou controlar un incendio forestal.	Patrullar
388.	Personal Protection Equipment (PPE)	Any equipment or clothing required to maintain the safety of suppression personnel at a particular wildfire incident. While some PPE will most likely be required at all wildfire incidents, the need for some types of PPE will vary according to the particular conditions experienced at an incident. To provide an example, suppression personnel operating at a wildfire incident at night will require lighting.	Calquera equipamento ou roupa que se precisa para manter a seguridade do persoal de extinción nun incendio forestal concreto. Mentres que hai algún equipamento que se precisará en todos os incendios, hai outros tipos de equipamentos que variarán segundo as condicións particulares de cada incidente. Por poñer un exemplo, o persoal que estea traballando nun incendio forestal pola noite precisará iluminación.	Equipamento de protección persoal
389.	Reconnaissance	The act of gathering information about a wildfire incident in order to monitor fire behaviour and suppression activities. The primary reasons for completing reconnaissance should be to maintain safety and to assess the effectiveness of a fire suppression plan.	Acto de recoller información sobre un incendio forestal co fin de facer un seguimento do comportamento do lume e das actividades de extinción. As principais razóns para realizar un recoñecemento deberían ser manter a seguridade e avaliar a efectividade dun plan de extinción de incendios.	Recoñecemento
390.	Report	<ul style="list-style-type: none"> The process whereby resources first register their arrival at a wildfire incident; or, (1) A formal statement of the results of an activity or of an investigation. Reports may analyse situations, provide progress updates on current assignments, draw conclusions and/or make recommendations. A report can be either verbal or written. (2) 	<ul style="list-style-type: none"> Proceso polo que os recursos rexistran a súa chegada a un incendio forestal (1); Exposición formal dos resultados dunha actividade ou dunha investigación. Os informes poden analizar situacións, proporcionar a última información sobre progresos ou sobre tarefas que se están desenvolvendo, extraer conclusións e/ou facer recomendacións. Un informe pode ser oral ou escrito (2). 	Presentarse (1) Informe (2)
391.	Responsibility	The duty or obligation to satisfactorily perform or complete an assignment.	O deber ou a obriga de realizar ou completar unha tarefa satisfactoriamente.	Responsabilidade
392.	Restricted area	An area in which specified activities or entry are temporarily or permanently restricted in order to mitigate risk to human health or safety by potential or ongoing wildfires. A restricted area may also be temporarily or permanently established in order to reduce the risk of a wildfire igniting within a specified location.	Área na que unhas actividades concretas ou o acceso están temporal ou permanentemente restrinxidos co fin de reducir os riscos para a saúde ou a seguridade das persoas causados polos incendios forestais potenciais ou que xa están acontecendo. Tamén pode establecerse unha área restrinxida temporal ou permanentemente para reducir o risco de que prenda un incendio forestal nun lugar específico.	Área restrinxida
393.	Risk	The probability of a hazardous event occurring and the potential outcome/consequences of that hazardous event. Risk is calculated using the following equation: $Risk = probability\ of\ occurrence \times potential\ impact$	A probabilidade de que aconteza un evento perigoso, e os seus potenciais resultados/consecuencias. O risco calcúlase empregando a seguinte ecuación: $Risco = probabilidade\ de\ ocorrencia \times impacto\ potencial$	Risco
394.	Risk assessment	The process of establishing information regarding acceptable levels of risk and actual levels of risk posed to an individual, group, society or the environment. The process involves the identification of risk, an assessment of probability and an assessment of potential impact.	Proceso polo que se establece información sobre os niveis aceptables de riscos e os niveis reais de riscos para un individuo, grupo, sociedade ou para o medio ambiente. Este proceso implica identificar o risco, avaliar a súa probabilidade e avaliar o impacto potencial.	Avaliación de riscos
395.	Risk management	A process involving the systematic application of policies, procedures and practices to identify, analyse, evaluate, manage, control, communicate and monitor risks ⁸⁹ .	Proceso que inclúe a aplicación sistemática de políticas, procedementos e prácticas para identificar, analizar, avaliar, xestionar, controlar, comunicar e facer un seguimento de riscos.	Xestión de riscos
396.	Role regression	When an individual reverts back to behaviour and actions that are characteristic of a past role they once held. For instance, this could be a team leader reverting back to the behaviour and actions required of a fire fighter.	Cando un individuo volve ao comportamento e accións que son características dun rol que tivo no pasado. Por exemplo, podería tratarse dun xefe de grupo que volve ao comportamento e accións requiridas dun bombeiro.	Asumir accións de postos inferiores
397.	Role rotation	The act or process of periodically changing the assignments provided to individuals working at a wildfire incident to ensure adequate rest breaks	Acto ou proceso de cambiar de xeito periódico as tarefas asignadas aos individuos que traballan nun incendio forestal para asegurar	Rotación de postos

⁸⁹ Based on the definition presented within the final report of the/Baseada na definición incluída no informe final do ANSFR Project: The ANSFR Project Final Report: Recommendations for Improving Fire Risk Assessment and Management in Europe (2010), p.9 - http://www.firerisk.eu/resources/documents/document_display.htm?pk=88

		and appropriate variety in the physical and mental intensity of tasks completed by all team members.	que haxa os descansos adecuados e unha variedade axeitada na intensidade física e mental das tarefas realizadas por todos os membros do equipo.	
398.	Saddle	A depression between two hills or mountains, so-called because of its similarity to the shape of a horse riding saddle. Wind is often funnelled and intensified between the two hills of a saddle. Saddles are therefore dangerous topographical features because they can support extreme fire behaviour.	Depresión entre dous outeiros ou montañas. O vento adoita canalizarse e intensificarse entre as dúas paredes dun paso. Por tanto, son elementos topográficos perigosos porque poden contribuír ao comportamento extremo do lume.	Paso de montaña
399.	Safe area	An identified area of safety where people can find refuge. The identification of a safe area is a key element of the LACES safety protocol.	Área de seguridade identificada onde as persoas se poden refuxiar. A identificación desta zona é un elemento clave no protocolo de seguridade OCEL.	Área de seguridade
400.	Safe systems of work	A formal procedure which results from systematic examination of a task in order to identify potential hazards and risks. The resulting document produced will describe the safest way(s) of completing a task to ensure hazards are eliminated or that risks are controlled as far as possible.	Procedemento formal que é o resultado do exame sistemático dunha tarefa co fin de identificar os perigos e riscos potenciais. O documento resultante describirá a(s) maneira(s) máis seguras de realizar unha tarefa para asegurar que os perigos son eliminados e que os riscos son controlados o máximo posible.	Sistemas seguros de traballo
401.	Safety	When exposure to hazards has been controlled to an acceptable level.	Cando a exposición a perigos está controlada a un nivel aceptable.	Seguridade
402.	Safety officer	An officer appointed to manage risk.	Oficial designado para xestionar os riscos.	Oficial de seguridade
403.	Safety release	A release of water or retardant over a vehicle or group of individuals in difficulty on the ground for the purpose of reducing the intensity of the fire to enable the personnel to escape.	Descarga de auga ou de retardante sobre un vehículo ou grupo de individuos que se atopa nunha situación problemática na terra, co fin de reducir a intensidade do lume e permitirlle ao persoal escapar.	Descarga de seguridade
404.	Shock	A life threatening condition that occurs when the body's vital organs, such as the brain and heart, are deprived of oxygen due to a problem affecting the circulatory system. The most common cause of shock is blood loss but it can also be caused by other fluid loss such as vomiting or severe burns ⁹⁰ .	Estado que constitúe unha ameaza para a vida, que ten lugar cando os órganos vitais, como o cerebro ou o corazón, se ven privados de osíxeno debido a un problema que afecta ao sistema circulatorio. A causa máis común é a perda de sangue, pero tamén pode causalo a perda doutros fluídos, como poden ser os vómitos ou queimaduras graves.	Shock
405.	Situational awareness	The perception of the surrounding environment within the context of both time and space. It includes the comprehension of meaning of observed phenomena and patterns and the provision of information relevant to a team or individual's situation. It also includes the projection and prediction of what will happen within the surrounding environment in the future.	Percepción da contorna, no contexto tanto do tempo como do espazo. Inclúe assimilar o significado dos fenómenos e patróns observados e proporcionar a información relevante para a situación dun equipo ou dun individuo. Tamén inclúe a proxección e predición do que vai acontecer na contorna no futuro.	Consciencia situacional
406.	Snag	A standing dead tree or part of a dead tree. Unstable snags can pose serious safety hazards to suppression personnel.	Árbore ou parte dunha árbore morta que está en pé. Estas árbores inestables poden supoñer serios perigos para o persoal de extinción.	Árbore morta / Árbore seca
407.	Spotting	Fire behaviour characterised by sparks and embers that are transported through the air by the wind or convection column. Spotting can be classified as short range or long range and can represent a significant risk to fire suppression personnel.	Comportamento do lume que se caracteriza pola produción de chispas e charetas que son transportadas no aire polo vento ou pola columna convectiva. A produción de focos secundarios pode clasificarse en de curto alcance ou de longo alcance e poden supoñer un risco importante para o persoal de extinción.	Produción de focos secundarios
408.	Stress	The harmful physical or psychological reactions that occur when people are subject to excessive demands, unrealistic expectations and/or threatening situations. Signs of stress may be cognitive, emotional, physical and/or behavioural.	Reaccións físicas ou psicolóxicas prexudiciais que ocorren cando as persoas están suxeitas a unhas exixencias excesivas, a unhas expectativas non realistas e/ou a situacións ameazantes. Os signos de estrés poden ser cognitivos, emocionais, físicos e/ou de comportamento.	Estrés
409.	Stressor	An event or stimulus that induces stress.	Suceso ou estímulo que induce o estrés.	Causante de estrés
410.	Stump	The woody base of a tree that remains in the ground after felling. Stumps are common slip, trip and fall hazards at wildfire incidents.	Parte do tronco dunha árbore que queda no solo despois de cortalo. Os cepos supoñen perigos comúns de esvaróns, tropeazóns e caídas durante incendios forestais.	Cepo
411.	Stump hole	A hole in the ground, sometimes containing smouldering embers, which is formed when the woody base of a tree is burned. Stump holes are common burn and slip, trip and fall hazards at wildfire incidents.	Burato no solo, que ás veces contén charetas latentes, que se forma cando se queima o toco dunha árbore. Estes buratos adoitan supoñer perigos comúns de esvaróns, tropeazóns e caídas durante os incendios forestais.	Burato do cepo

⁹⁰ Website: <http://www.sja.org.uk/sja/first-aid-advice/shock.aspx>

412.	Tactics	The deployment of resources at a wildfire incident to achieve the aims of a fire suppression plan.	Despregamento de recursos nun incendio forestal para acadar os obxectivos do plan de extinción de incendios.	Táctica
413.	Tactical lookout	A person with an advanced understanding of wildfire behaviour who acts as a safety officer at a wildfire incident. He/she will observe the fire and the action of teams involved in fire suppression. He/she will maintain close communication with suppression teams and supervisors and will be responsible for ensuring the safety of all individuals present at the incident. Lookouts are a key element of the LACES safety protocol.	Persoa cun coñecemento avanzado do comportamento do lume que actúa como oficial de seguridade nun incendio forestal. Esta persoa observará o lume e as acción dos equipos que traballan na extinción e manterá unha comunicación estreita cos equipos de extinción e os supervisores, e será responsable de asegurar a seguridade de todos os individuos presentes no incidente. Os vixías son un elemento clave no protocolo de seguridade OCEL.	Vixía táctico / Vixilante táctico
414.	Team supervisor	A person who manages the actions, assignments and safety of a team.	Persoa que xestiona as accións, tarefas e seguridade dun equipo.	Supervisor de equipo
415.	Water Safety Plan	A plan that is created to assure the safety of water bombing aircraft and other users of a body of water used for water filling. A water safety plan will commonly document the following types of arrangements: <ul style="list-style-type: none"> • Measures to be implemented to inform users of a body of water about its use by water bombing aircraft. • Systems and protocols for towing and salvage of water bombing aircraft that breaks down on the water. • Systems and protocols for providing aid and assistance to the crew of a water bombing aircraft which has broken down on the water. 	Plan creado para asegurar a seguridade das aeronaves de descarga de auga e dos outros usuarios dun corpo de auga que se emprega para cargar auga. Polo xeral, estes plans incluírán os seguintes tipos de medidas: <ul style="list-style-type: none"> • Medidas para informar aos usuarios dun corpo de auga sobre o seu uso por parte dunha aeronave de descarga auga. • Sistemas e protocolos para o remolque e salvamento dunha aeronave de descarga que se avaría na auga. • Sistemas e protocolos para proporcionar axuda e asistencia á tripulación dunha aeronave de descarga que se avariou na auga. 	Plan de Seguridade na Auga

Capítulo 8 – Comando de incidentes

Comando de incidentes: “A autoridade dunha axencia que dirixe e controla os recursos nun suceso ou evento que require accións para previr perdas de vidas ou danos”.

© Northumberland Fire and Rescue Service (Reino Unido)

8. Comando de incidentes

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
416.	Access	A point of entry, exit and/or route to an incident location.	Punto de entrada, saída e/ou paso ao lugar dun incidente.	Acceso
417.	Accountability	The obligation of an individual or organization to justify its actions and to accept responsibility concerning the decisions that were made which determined the actions taken. Accountability cannot be delegated.	Obriga dun individual ou dunha organización de xustificar e asumir a súa responsabilidade respecto a decisións que se tomaron e que determinaron as accións que se levaron a termo.	Obriga a dar contas
418.	Assigned resources	Resources that have been allocated work tasks at a wildfire incident.	Recursos que foron destinados ás tarefas dun incendio forestal.	Recursos asignados
419.	Assignment	A task allocated to an individual or team to complete.	Traballo asignado a un individuo ou equipo.	Tarefa
420.	Authority	The legal right to attend and complete actions and assignments at a wildfire incident.	Dereito legal para ocuparse de e realizar tarefas nun incendio forestal.	Autoridade
421.	Available resources	Resources which are present and ready for assignments at a wildfire incident.	Recursos presentes e preparados para asumir tarefas nun incendio forestal.	Recursos dispoñibles
422.	Bearing	The horizontal direction to or from any point, usually measured clockwise from true north, or some other reference point, through 360 degrees ⁹¹ .	Dirección horizontal desde calquera punto, que adoita medirse no sentido das agullas do reloxo desde o norte verdadeiro, ou desde algún outro punto de referencia, de 0 a 360 graos.	Rumbo
423.	Blind area	An area in which neither the ground nor its vegetation can be seen from an observation point.	Zona cuxo solo e vexetación non poden ser vistos desde un punto de observación dado.	Zona cega
424.	Breakout	The escape of a fire from an area of containment.	Escape do lume dunha zona de contención.	Devasa desbordada
425.	Briefing	A meeting during which relevant information is exchanged.	Reunión na que se intercambia información relevante.	Sesión informativa
426.	Burn plan	A pre-determined scheme or programme of activities which is formulated in order to safely and effectively accomplish the objectives of a managed burn. A burn plan will outline the selection of tactics, selection of resources, resource assignments and how performance will be monitored during a managed burn. It should be noted that a burn plan may need to be dynamic to take into account any changes in conditions or circumstances.	Plan ou proxecto de actividades previamente determinado que se formula co fin de acadar os obxectivos dunha queima controlada con seguridade e efectividade. Un plan de queima perfila a táctica, a selección de recursos, as tarefas dos recursos e como se fará o seguimento da actuación durante a queima. Debe terse en conta que un plan de queima pode precisar ser dinámico para ter en conta os cambios que poidan darse nas condicións ou circunstancias.	Plan de queima
427.	Burn team	A group of individuals with the collective competencies to safely and effectively carry out an operational burn.	Grupo de individuos que ten as competencias colectivas para levar a termo unha queima controlada con seguridade e efectividade.	Equipo de queima / Brigada de queima
428.	Burn supervisor	A person who manages the actions, assignments and safety of a burn team.	Persoa que xestiona as accións, tarefas e seguridade dun equipo de queima.	Xefe de brigada de queima
429.	Chain of command	The line of authority and responsibility along which operational orders are passed. Also commonly referred to as "line of command".	Liña de autoridade e responsabilidade pola que se pasan as ordes dunha operación. Tamén se lle chama "liña de mando".	Cadea de mando
430.	Command	The authority of an agency to direct and control resources. Command is delegated to an individual.	Autoridade dunha axencia para dirixir e controlar recursos. O mando delégase nun individuo.	Mando / Comando
431.	Communications Plan	A pre-determined scheme which details the methods and systems to be used by suppression personnel (within one or multiple agencies) to communicate with each other during a wildfire incident.	Plan predeterminado que detalla os métodos e sistemas que empregará o persoal de extinción (dentro dunha ou máis axencias) para comunicarse durante un incendio forestal.	Plan de comunicación
432.	Competency	When a person has the authority and sufficient technical knowledge, training and experience to carry out their assigned tasks safely and effectively.	Cando unha persoa ten a autoridade e suficientes coñecementos técnicos, formación e experiencia para levar a termo as tarefas que se lle asignaron con seguridade e de xeito eficaz.	Competencia
433.	Containment	An area of a fire where control has been established and no breakout is anticipated.	Área dun incendio onde se estableceu o control e non se prevé que o lume desborde a devasa.	Contención
434.	Contingency Plan	A pre-prepared alternative plan which can be implemented if circumstances change.	Plan alternativo preparado con antelación que poderá poñerse en práctica se cambian as circunstancias.	Plan de continxencia
435.	Controlled Fire	A fire with a secure perimeter, where no breakouts are anticipated.	Incendio cun perímetro seguro, no que non se prevé que o lume pase á devasa.	Lume controlado
436.	Control room	An emergency centre which receives emergency telephone calls and which coordinates the mobilization and demobilization of appropriate available resources to/from incidents.	Centro de emerxencias que recibe as chamadas telefónicas de emerxencias e que coordina a mobilización e desmobilización para e desde os incidentes dos recursos dispoñibles apropiados.	Centro de control
437.	Cooperating agency	Any organisation supplying resources to assist with the implementation of a fire suppression plan. A cooperating agency differs from a	Calquera organización que proporcione recursos para axudar na implantación dun plan de extinción dun incendio. Diferénciase	Organismo colaborador

⁹¹ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.29.

		partnership agency in the sense that it only comes to the assistance of a suppression agency when a wildfire occurs.	dunha axencia asociada en que un organismo colaborador só proporciona asistencia á axencia de extinción cando ten lugar un incendio forestal.	
438.	Coordinates	Alphanumeric characters that are used to describe the precise geographic location of a point on the earth's surface.	Caracteres alfanuméricos empregados para describir a situación xeográfica precisa dun punto na superficie da terra.	Coordenadas
439.	Critical point	A point in time or space when/where there will be a significant influence on fire spread, rate of spread and/or fire intensity.	Punto no tempo ou no espazo no que se dá unha influencia significativa na propagación do lume, na velocidade de propagación e/ou na intensidade do lume.	Punto crítico
440.	Delegation	To give responsibility to competent persons to complete assignments and/or to make decisions.	Dar responsabilidades a persoas competentes para completar tarefas e/ou tomar decisións.	Delegar
441.	Demobilize	To direct resources to return to their normal base.	Ordenar aos recursos que volvan á súa base normal.	Desmobilizar
442.	Estimated Time of Arrival (ETA)	The predicted time that a resource will reach a specified destination.	O tempo ao que se prevé que un recurso chegará a un destino concreto.	Tempo estimado de chegada (ETA)
443.	Fire fighter	Any competent person deployed at a wildfire incident to undertake assignments that contribute to fire suppression operations.	Calquera persoa competente despregada nun incendio forestal para levar a cabo tarefas que contribúan ás operacións de extinción.	Bombeiro
444.	Fire investigation	The process of determining the origin, cause, and development of a fire ⁹² .	Proceso que determina a orixe, causa e desenvolvemento dun lume.	Investigación de incendios
445.	Fire Management Plan	A plan detailing predetermined fire suppression strategies and tactics to be implemented following the occurrence of a wildfire within a particular area.	Plan no que se detallan as estratexias de extinción de incendios previamente determinadas e a táctica que se empregará no caso dun incendio forestal nunha área concreta.	Plan de manexo de incendios
446.	Fire perimeter	The entire outer boundary of a fire.	O bordo exterior completo dun incendio.	Perímetro do incendio
447.	Fire risk	The calculation of the probability of a wildfire occurring and its potential impact on a particular location at a particular time. Wildfire risk is calculated using the following equation: Fire risk = probability of occurrence x potential impact	Probabilidade de que un incendio teña lugar, e o seu impacto potencial nun determinado lugar e momento. O risco de incendio calcúlase mediante a seguinte ecuación: Risco de incendio = probabilidade de ocorrencia x impacto potencial	Risco de incendio
448.	Fire Suppression Plan	A pre-determined scheme or programme of activities which is formulated in order to safely and effectively accomplish fire suppression objectives. A fire suppression plan will outline the selection of tactics, selection of resources, resource assignments and how performance and safety will be monitored and maintained at a particular incident. Fire suppression plans need to be dynamic to take into account any changes in conditions or circumstances.	Plan ou programa de actividades predeterminado que se formula co fin de acadar os obxectivos de extinción de incendios de xeito seguro e efectivo. Un plan de extinción de incendios incluírá a selección da táctica e dos recursos, as tarefas para cada recurso e como as accións e a seguridade serán vixiadas e mantidas nun incidente concreto. Estes plans teñen que ser dinámicos para ter en conta os cambios nas condicións ou nas circunstancias que se poidan dar.	Plan de extinción de incendios
449.	Geographic Information System (GIS) (GIS)	A system designed to capture, store, manipulate, analyze, and present geographically referenced data.	Sistema deseñado para capturar, almacenar, manipular, analizar e presentar datos xeográficos.	Sistema de información xeográfica (SIX / GIS)
450.	Global Positioning System (GPS) (GPS)	A global navigation system that provides very precise positioning information about the location of any point on or near the Earth's surface.	Sistema de navegación global que proporciona información moi precisa sobre o posicionamento de calquera punto que se atope na superficie da terra ou preto dela.	Sistema de posicionamento global (GPS)
451.	Ground team	Any supervised group of individuals operating on the ground at a wildfire incident. This term is usually only required if an incident involves aerial operations.	Calquera grupo supervisado de individuos que traballan no solo nun incendio forestal. Normalmente este termo só se precisa nun incidente no que hai operacións aéreas.	Equipo de terra / Brigada de terra
452.	Hand team	A supervised group of individuals tasked with carrying out an assignment (s) at a wildfire incident using hand tools.	Grupo supervisado de individuos cuxa(s) tarefa(s) nun incendio forestal implica o uso de ferramentas operadas a man.	Equipo con ferramentas manuais / Brigada con ferramentas manuais
453.	Hand line	A control line constructed using hand tools.	Liña de control construída empregando ferramentas manuais.	Liña de control construída a man
454.	Holding area	Location established at an incident where resources can be placed while awaiting assignment.	Lugar establecido nun incidente no que os recursos poden esperar pola asignación dunha tarefa.	Área de espera
455.	Incident	An occurrence or event that requires action to prevent or minimise loss of life, damage to property or damage to the environment.	Suceso ou evento que require accións para previr ou minimizar a perda de vidas, danos na propiedade ou danos no medio ambiente.	Incidente
456.	Incident Command	The authority of an agency to direct and control resources at an event/occurrence which requires action to prevent loss of life or damage.	A autoridade dunha axencia que dirixe e controla os recursos nun suceso ou evento que require accións para previr perdas de vidas ou danos.	Comando de incidente

⁹² Source/Fonte: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

457.	Incident Commander	The nominated competent officer who has overall responsibility for safety, tactics and management of resources at a wildfire incident.	Oficial competente nomeado que ten total responsabilidade na seguridade, táctica e xestión de recursos nun incendio forestal.	Xefe de incendio
458.	Incident Command Point	The geographic location where the Incident Commander is based.	Localización xeográfica na que ten a súa base o xefe de incendio.	Punto de mando
459.	Incident Command Support	Any person or assignment that provides direct assistance to the Incident Commander.	Persoa ou tarefa que dá axuda directa ao xefe de incendio.	Apoio ao comando de incidente
460.	Incident Command System (ICS)	A standardized emergency management system which is specifically designed to allow its users to adopt an integrated organisational structure equal to the complexity and demands of single or multiple wildfire incidents. An ICS provides a standard framework within which individuals and teams present at an incident can work together safely and effectively.	Sistema de xestión de emerxencias estandarizado deseñado especificamente para permitir aos seus usuarios adoptar unha estrutura organizativa integrada adecuada para a complexidade e as demandas que presentan un ou múltiples incendios forestais. Un SCI proporciona un marco estándar no que os individuos e os equipos que presentes nun incidente poden traballar con seguridade e eficiencia.	Sistema de comando de incidente (SCI)
461.	Incident objectives	The desired results to be achieved at a wildfire incident. Incident objectives must be realistic, achievable and measurable, but they must also be flexible enough to allow for strategic and tactical alternatives. They must also be established within the framework of a safe and effective Incident Command System.	Os resultados desexados a obter durante un incendio forestal. Deben ser realistas, acadables e medibles, pero tamén deben ser o suficientemente flexibles para permitir alternativas estratéxicas e tácticas. Ademais, deben establecerse dentro do marco dun sistema de comando de incidente seguro e efectivo.	Obxectivos do incidente
462.	Incident support	A group or organisation responsible for providing personnel, equipment and/or welfare facilities and supplies in support of suppression operations.	Grupo ou organización responsable de proporcionar persoal, equipamento e/ou servizos e subministracións para apoiar as operacións de extinción.	Apoio ao incidente
463.	Initial response	The first suppression resources mobilised to a wildfire incident.	Os primeiros recursos de extinción mobilizados a un incendio forestal.	Primeira resposta
464.	LACES	An essential safety protocol which should be implemented at wildfire incidents to address risks and hazards. The correct implementation of LACES helps to ensure that suppression personnel are appropriately supervised, informed and warned of risks and potential hazards and that they are aware of how and where to escape should a high risk situation occur. LACES is an acronym for: <ul style="list-style-type: none"> • L = Lookouts • A = Awareness or Anchor Point • C = Communication • E = Escape route and plan • S = Safe area 	Protocolo esencial de seguridade que debe implantarse nos incendios forestais para enfrontarse a riscos e perigos. A súa correcta implantación axuda a asegurar que o persoal de extinción está adecuadamente supervisado, informado e advertido dos riscos e dos perigos potenciais, e son conscientes de como e por onde escapar se se producise unha situación de alto risco. LACES responde ás siglas en inglés de: <ul style="list-style-type: none"> • L = Observación / vixías • A = Conciencia e punto de iniciación dunha liña • C = Comunicación • E = Vía e plan de escape • S = Lugar seguro / Área de seguridade 	OCEL / LACES
465.	Line of communication	The means by which messages are sent between suppression personnel within the chain of command ⁹³ .	O medio polo que se envían as mensaxes entre o persoal de extinción dentro da cadea de mando ⁹⁴ .	Liña de comunicación
466.	Lookout	A person responsible for supervising safety. Lookouts are a key element of the LACES safety protocol.	Persoa que se encarga de supervisar a seguridade. Os vixías son un elemento clave no protocolo de seguridade OCEL.	Vixía / Vixilante
467.	Message	An exchange of information at an incident, either via radio or by some other means, where there is no need for a briefing to take place.	Intercambio de información nun incidente, sexa por radio ou por outros medios, cando non hai necesidade de facer unha reunión informativa.	Mensaxe
468.	Mobilize	To direct resources to attend an incident.	Dirixir os recursos para asistir nun incidente.	Mobilizar
469.	Mop up	The act of extinguishing a fire after it has been brought under control ⁹⁵ . Mop up involves carrying out all necessary actions to prevent re-ignition.	Acto de extinguir un incendio que xa está baixo control. Implica realizar todas as accións necesarias para evitar que volva prender.	Extinción de ascuas
470.	Multi-agency incident	An incident involving more than one agency.	Incidente no que traballa máis dunha axencia.	Incidente no que participan varias axencias
471.	Partner agencies	Any organisations that work together to prevent, investigate and/or suppress wildfires. Partnership agencies will work together on preparedness activities and plans and are likely to have formulated pre-agreed partnership agreements.	Organizacións que traballan xuntas para previr, investigar e/ou extinguir incendios forestais. Estas axencias traballarán xuntas en actividades e plans de preparación e é probable que teñan establecidos acordos de colaboración previamente asinados.	Axencias asociadas
472.	Preparedness plan	A pre-determined scheme or programme of activities which is formulated in order to satisfactorily prepare an organisation or a geographic area to respond effectively to wildfire incidents.	Plan ou programa de actividades previamente determinado que se formula co fin de preparar satisfactoriamente unha organización ou unha área xeográfica para responder de maneira efectiva aos	Plan de preparación

⁹³ Importantly, a line of communication operates on a two-way system with information flowing from both the higher to the lower levels and the lower to the higher levels of the chain of command.

⁹⁴ É importante destacar que unha liña de comunicación opera nun sistema bidireccional, con información fluíndo dos niveis máis altos cara os máis baixos da cadea de mando, e viceversa.

⁹⁵ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.142 (defined within the term "Fire Suppression").

Capítulo 9 - Táctica

Táctica: “Despregamento de recursos nun incendio forestal para acadar os obxectivos do plan de extinción de incendios”.

© Northumberland Fire and Rescue Service

9. Táctica

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
473.	Access	A point of entry, exit and/or route to an incident location.	Punto de entrada, saída e/ou paso ao lugar dun incidente.	Acceso
474.	Advancing fire	This is fire progression associated with the head (front) of the fire. Fire behaviour in this area is usually characterized by more intense burning, increased flame height and length and more rapid rates of spread. It will usually occur when a fire burns with the support of one or more forces of alignment (for instance, wind or slope) ⁹⁶ .	Progresión do lume que se asocia coa cabeza (fronte) do lume. O comportamento do lume nesta área adoita estar caracterizada por un queimado máis intenso, unha maior altura das chamas e uns índices máis altos de propagación. Isto acontecerá a miúdo cando o lume arde coa axuda dunha ou máis forzas de aliñación (por exemplo, o vento ou a pendente).	Lume frontal
475.	Aerial attack	A fire suppression operation involving the use of aircraft to release water or retardant on or near a wildfire. An aerial attack can be: <ul style="list-style-type: none"> • Direct attack (aerial) • Head attack (aerial) • Tail attack (aerial) • Indirect attack (aerial) • Flank attack (aerial) • Parallel attack (aerial) 	Operación de extinción de incendios na que se emprega unha aeronave para descargar auga ou retardantes no lume ou preto do lume. Un ataque aéreo pode ser: <ul style="list-style-type: none"> • Ataque directo (aéreo) • Ataque pola cabeza (aéreo) • Ataque pola cola (aéreo) • Ataque indirecto (aéreo) • Ataque polo flanco (aéreo) • Ataque paralelo (aéreo) 	Ataque aéreo
476.	Aerial coordination	The management of aerial operations at a wildfire incident. This role always has two key aims: <ul style="list-style-type: none"> • To protect the safety of all aircraft and suppression personnel on the ground. • To optimise the efficiency of all aerial resources. 	Xestión das operacións aéreas nun incendio forestal. Sempre ten dous obxectivos clave: <ul style="list-style-type: none"> • Protexer a seguridade de todo o persoal das aeronaves e de extinción en terra. • Optimizar a eficiencia de todos os recursos aéreos. 	Coordinación aérea
477.	Aerial detection	The act or process of discovering, locating and reporting wildfire incidents from aircraft. Aerial detection can be: <ul style="list-style-type: none"> • Planned – where an agency mobilizes aircraft with aerial observers for the specific purpose of detecting wildfires; • Unplanned – where an aircraft not specifically hired or mobilised to detect wildfires reports a wildfire to a responsible agency. For example, unplanned aerial detection may come from passenger airplanes or other leisure aircraft. 	Acto ou proceso de descubrir, localizar e informar sobre os incendios forestais desde unha aeronave. Pode ser: <ul style="list-style-type: none"> • Planificada – cando unha axencia mobiliza unha aeronave con observadores aéreos co fin específico de detectar incendios forestais; • Non planificada – cando unha aeronave non empregada ou mobilizada especificamente para a detección de incendios forestais informa dun incendio a unha axencia responsable. Por exemplo, unha detección aérea non planificada pode vir de avións de pasaxeiros ou dunha avioneta privada. 	Detección aérea
478.	Aerial operations	Any manoeuvre completed by an aircraft in support of wildfire suppression activities, inclusive of: <ul style="list-style-type: none"> • direct attack through drops of water or retardant • indirect attack through retardant drops • cargo drops of supplies • aerial observation and reconnaissance 	Calquera manobra realizada por unha aeronave para axudar ás actividades de extinción de incendios forestais, o que inclúe <ul style="list-style-type: none"> • ataques directos con descargas de auga ou retardantes • ataques indirectos con descargas de retardantes • descargas de subministracións • observación e recoñecemento aéreo 	Operacións aéreas
479.	Aerial reconnaissance	Use of aircraft for conducting preliminary surveys of a wildfire to gather information on: <ul style="list-style-type: none"> • fire behaviour • topography and fuel types • potential hazards and high risk areas • potential windows of opportunity • safety of ground personnel <p>The information gathered from aerial reconnaissance will be communicated to the Incident Commander to assist in the decision-making process.</p>	Uso dunha aeronave para levar a cabo inspeccións preliminares dun incendio forestal para recoller información sobre: <ul style="list-style-type: none"> • comportamento do lume • a topografía e os tipos de combustible • os perigos potenciais e as zonas de alto risco • potenciais ventás de actuación • a seguridade do persoal de terra <p>A información que se recolle nun recoñecemento aéreo comunicarase ao xefe de incendio, para axudar no proceso de toma de decisións.</p>	Recoñecemento aéreo

⁹⁶ This is an amendment of the definition of “advancing fire” provided within the/Modificación da definición de “advancing fire” incluída en National Wildfire Coordinating Group (2005) Wildfire Origin and Cause Determination Handbook (National Wildfire Coordinating Group Fire Investigation Working Team; USA), p.7.

480.	Aerial resources	Aircraft, including helicopters, aeroplanes and drones, which can be used to attack the fire or observe its development. It also includes supporting personnel and equipment.	Aeronaves, o que inclúe helicópteros, avións ou aeronaves non tripuladas, que poden empregarse para combater o lume ou observar o seu desenvolvemento. Este termo tamén inclúe o persoal de apoio e o equipamento.	Recursos aéreos
481.	Aerial Coordinator⁹⁷	The pilot or officer appointed to carry out the task of air coordination. The Aerial Coordinator will usually have authority over all aerial resources involved in aerial operations at the incident.	O piloto ou oficial asignado para realizar a tarefa de coordinar as operacións aéreas. Este coordinador normalmente ten autoridade sobre todos os recursos aéreos implicados nas operacións aéreas dun incidente.	Coordinador aéreo
482.	Anchor point	A location on the landscape which is strong enough to act as barrier to fire spread. The commencement of suppression operations from an anchor point ensures that a wildfire cannot escape from an area of containment which could threaten the success of the operation and/or the safety of suppression personnel. It may be necessary for anchor points to be strengthened before use or even created by hand or machine. The creation of an anchor point is sometimes a key element included within the LACES safety protocol.	Localización na paisaxe que é suficientemente forte como para ser unha barreira para a propagación do lume. Comezar as operacións de extinción desde alí asegura que o incendio non pode escapar dunha liña de contención que podería ameazar o éxito da operación e/ou a seguridade do persoal de extinción. Pode ser necesario que estes puntos se reforcen antes de usalos ou incluso crealos a man ou cunha máquina. A creación deste punto é ás veces un elemento clave incluído no protocolo de seguridade OCEL.	Punto de iniciación dunha liña / Punto de ancoraxe
483.	Area ignition	Ignition of several individual fires throughout an area, either simultaneously or in rapid succession, and so spaced that they add to and influence the main body of the fire to produce a hot, fast-spreading fire condition ⁹⁸ .	Acendido de varios lumes por toda unha zona, ben simultaneamente ou en rápida sucesión, e dispostos de tal maneira que se agregan e inflúen no lume principal, co fin de producir condicións de lume de alta temperatura e rápida propagación.	Ignición simultánea
484.	Area of origin	General geographical location within a fire scene where the point of ignition is believed to be located.	Localización xeográfica xeral dentro da escena dun incendio onde se cre que se atopa o punto de ignición.	Zona de orixe
485.	Assigned resources	Resources that have been allocated work tasks at a wildfire incident.	Recursos que foron destinados ás tarefas dun incendio forestal.	Recursos asignados
486.	Assignment	A task allocated to an individual or team to complete.	Traballo asignado a un individuo ou equipo.	Tarefa
487.	Attack a fire	A generic term for the various methods that can be used to suppress a fire or parts of a fire, including: <ul style="list-style-type: none"> • Direct attack • Indirect attack • Aerial attack • Head attack • Tail attack • Flank attack • Parallel attack 	Termo xenérico para os distintos métodos que se poden empregar para extinguir un lume ou partes dun lume, incluíndo: <ul style="list-style-type: none"> • Ataque directo • Ataque indirecto • Ataque aéreo • Ataque pola cabeza • Ataque pola cola • Ataque polo flanco • Ataque paralelo 	Atacar un incendio / Combater un incendio
488.	Authority	The legal right to attend and complete actions and assignments at a wildfire incident.	Dereito legal para ocuparse dun incendio forestal e realizar accións e tarefas nel.	Autoridade
489.	Available fuels	The proportion of the total fuel that would burn under specified burning and fuel conditions.	Proporción do total de combustible que se queimaría baixo unhas condicións específicas de combustión e de combustible.	Combustible dispoñible
490.	Available resources	Resources which are present and ready for assignments at a wildfire incident.	Recursos presentes e preparados para asumir tarefas nun incendio forestal.	Recursos dispoñibles
491.	Backing fire	A lower intensity fire or part of a fire which burns against the wind and/or down slope.	Lume de menor intensidade ou a parte dun lume que arde contra o vento e/ou cara abaixo por unha pendente.	Lume en contra do vento
492.	Baseline	The initial line of fire ignited along a control line to contain and control subsequent burn operations.	A liña inicial de lume que se acende nunha liña de control para conter e controlar as operacións de queima sucesivas.	Liña de apoio
493.	Bearing	The horizontal direction to or from any point, usually measured clockwise from true north, or some other reference point, through 360 degrees ⁹⁹ .	Dirección horizontal desde calquera punto, que adoita medirse no sentido das agullas do reloxo desde o norte verdadeiro, ou desde algún outro punto de referencia, de 0 a 360 graos.	Rumbo
494.	Black area	An area of fuel that is black in appearance because some or all of the fuel has been burnt.	Zona de combustible que ten unha aparencia negra, xa que unha parte ou a totalidade do combustible xa ardeu.	Zona negra
495.	Breakout	The escape of a fire from an area of containment.	Escape do lume dunha zona de contención.	Devasa desbordada
496.	Briefing	A meeting during which relevant information is exchanged.	Reunión na que se intercambia información relevante.	Sesión informativa
497.	Burn	a) To be on fire. b) An area of fuel consumed or partly consumed by a fire.	a) Arder. b) Zona de combustible consumida ou parcialmente consumida	Queimar (a) Queimado (b)

⁹⁷ In some countries, such as the USA and Spain, the alternative term of "Aerial Tactical Group Supervisor" (ATGS) has been adopted.

⁹⁸ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2008) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.29.

⁹⁹ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.29.

		c) An injury to flesh caused by a cauterizing agent, heat from a fire, or a heated object. d) A managed fire (i.e. an operational burn or prescribed burn)	polo lume. c) Ferida na pel causada por un axente cauterizante, calor dun lume ou un obxecto quente. d) Un lume controlado (é dicir, un contralume ou unha queima prescrita).	Queimadura (c) Queima (c)
498.	Burning conditions	The state of the combined components of the fire environment that influence fire behaviour within available fuels. Burning conditions are usually specified according to the factors of aspect, weather, slope/topography, and fuel type and load.	Estado dos compoñentes do ambiente de lume combinados que inflúen no comportamento deste, dentro dos combustibles dispoñibles. As condicións de queima adoitan especificarse de acordo cos factores de orientación, tempo atmosférico, pendente/topografía, tipo de combustible e carga.	Condicións do incendio
499.	Burn out	The intentional burning of parcels of fuel to prevent fire spread. This is normally carried out to consume fuel between a control line and the fire edge.	Queima intencionada de parcelas de combustible para previr que un incendio se propague. Isto adoita facerse para consumir o combustible entre unha liña de control e o bordo do incendio.	Queima de ensanche
500.	Burning regulations	Rules and restrictions concerning the use of operational burns as a fire suppression tactic.	Regras e restricións sobre o uso de contralumes como táctica de extinción de incendios.	Normas de queima
501.	Burning period	The dates/months of the year when land management burning is legally permitted.	Datas/meses do ano nos que as queimas de xestión do monte están legalmente permitidas.	Períodos de queima
502.	Burn plan	A pre-determined scheme or programme of activities which is formulated in order to safely and effectively accomplish the objectives of a managed burn. A burn plan will outline the selection of tactics, selection of resources, resource assignments and how performance will be monitored during a managed burn. It should be noted that a burn plan may need to be dynamic to take into account any changes in conditions or circumstances.	Plan ou proxecto de actividades previamente determinado que se formula co fin de acadar os obxectivos dunha queima controlada con seguridade e efectividade. Un plan de queima perfila a táctica, a selección de recursos, as tarefas dos recursos e como se fará o seguimento da actuación durante a queima. Debe contemplarse que un plan de queima pode precisar ser dinámico para ter en conta os cambios que poidan darse nas condicións ou circunstancias.	Plan de queima
503.	Burn team	A group of individuals with the collective competencies to safely and effectively carry out an operational burn.	Grupo de individuos que ten as competencias colectivas para levar a termo unha queima controlada con seguridade e efectividade.	Equipo de queima / Brigada de queima
504.	Burn severity	A qualitative assessment of the level of heat generated by a fire/burn and the resulting impact on a fuel.	Avaliación cualitativa do nivel de calor xerado por un incendio/queima e o impacto resultante nun combustible.	Severidade do lume
505.	Burn supervisor	A person who manages the actions, assignments and safety of a burn team.	Persoa que xestiona as accións, tarefas e seguridade dunha brigada de queima.	Xefe de brigada de queima
506.	Catch trench	A small ditch constructed below a fire on sloping ground to catch burning material rolling down slope.	Foxo pequeno que se constrúe baixo un incendio nun terreo en pendente para recoller o material que está ardendo e que arrola pendente abaixo.	Gabia de recollida
507.	Centre burn	An ignition technique whereby a fire is ignited in the approximate middle of an area of unburned fuel. A ring burn is then ignited around the perimeter of the area of unburned fuel. The intention of a centre burn is to create a strong convection plume that draws the subsequent ring burn inwards and, therefore, normally away from any existing control lines.	Técnica de ignición na que se prende un lume no centro aproximado dunha área de combustibles non queimados. Despois acéndese un lume en forma de anel ao redor do perímetro da área de combustibles non queimados. A intención do lume do centro é crear unha pluma de convección forte que fai que o anel de lume arda cara dentro e, polo tanto, normalmente se afaste das liñas de control existentes.	Queima central
508.	Clean burn	A fire that consumes all vegetation and litter above the ground exposing the mineral soil.	Lume que consome toda a vexetación e follasca por riba do solo, de xeito que deixa exposto o solo mineral.	Queima limpa / Queima de despexe
509.	Competency	When a person has the authority and sufficient technical knowledge, training and experience to carry out their assigned tasks safely and effectively.	Cando unha persoa ten a autoridade e suficientes coñecementos técnicos, formación e experiencia para levar a termo as tarefas que se lle asignaron con seguridade e de xeito eficaz.	Competencia
510.	Condition of vegetation	Stage of growth or degree of flammability of vegetation that forms part of a fuel complex. This will be dependent upon time of year, amount of curing and weather conditions.	Etapa de crecemento ou grao de inflamabilidade da vexetación que forma parte dun conxunto de combustibles. Dependerá do momento do ano, da cantidade de chamuscado e das condicións meteorolóxicas.	Estado da vexetación
511.	Containment	An area of a fire where fire spread has been prevented and no breakout is anticipated.	Área dun incendio onde se estableceu o control e non se prevé que o lume desborde a devasa.	Contención
512.	Contingency plan	A pre-prepared alternative plan which can be implemented if circumstances change.	Plan alternativo preparado con antelación que poderá poñerse en práctica se cambian as circunstancias.	Plan de continxencia
513.	Controlled fire	A fire with a secure perimeter, where no breakouts are anticipated.	Lume cun perímetro seguro, no que non se prevé que pase o lume da devasa.	Lume controlado

514.	Control line	An inclusive term for all constructed or natural barriers and treated fire edges used to control a fire ¹⁰⁰ .	Termo xeral para referirse a todas as barreiras, construídas ou naturais, e bordos dun incendio tratados, empregados para controlar un incendio.	Liña de control
515.	Cool fire	When fuels burn and produce a low intensity fire.	Lume ou parte dun lume de baixa intensidade.	Lume frío
516.	Cooperating agency	Any organisation supplying resources to assist with the implementation of a fire suppression plan. A cooperating agency differs from a partnership agency in the sense that it only comes to the assistance of a suppression agency when a wildfire occurs.	Calquera organización que proporcione recursos para axudar na implantación dun plan de extinción dun incendio. Diferénciase dunha axencia asociada en que un organismo colaborador só proporciona asistencia á axencia de extinción cando ten lugar un incendio forestal.	Organismo colaborador
517.	Counter burn	A planned operational burn which is lit between a control line and an advancing wildfire to take advantage of in drafts towards the fire front.	Contralume que se acende entre a liña de control e un incendio frontal, para aproveitar as correntes de succión cara a fronte do incendio.	Contralume auxiliar
518.	Critical point	A point in time or space when/where there will be a significant influence on fire spread, rate of spread and/or fire intensity.	Punto no tempo ou no espazo no que se dá unha influencia significativa na propagación do lume, na velocidade de propagación e/ou na intensidade do lume.	Punto crítico
519.	Demobilize	To direct resources to return to their normal base.	Ordenar aos recursos que volvan á súa base normal.	Desmobilizar
520.	Direct attack	An offensive fire suppression tactic which involves an attack being made at or near the fire's edge. This technique normally relies on the use of hand tools and/or water.	Táctica de extinción de incendios ofensiva na que se fai un ataque no bordo do lume ou preto deste. Esta técnica adoita basearse no uso de ferramentas manuais e/ou de auga.	Ataque directo
521.	Dynamic risk assessment	The continuous process of identifying hazards, assessing risk, taking action to eliminate or reduce risk, monitoring and reviewing, in the rapidly changing circumstances of an operational incident ¹⁰¹ .	Proceso continuo de identificación de perigos, avaliación de riscos, actuacións para eliminar ou reducir os riscos, seguimento e revisión, nas circunstancias rapidamente cambiantes dun incidente no que se efectúan operacións.	Avaliación de riscos dinámica
522.	Escape plan	A predetermined list of actions to be enacted in the event of unforeseen hazardous circumstances (for instance, an unexpected change in fire behaviour). An escape plan must include an escape route. The development of an escape plan is a key element of the LACES Safety Protocol.	Accións establecidas previamente que se tomarán no caso de circunstancias perigosas imprevistas (por exemplo, un cambio inesperado no comportamento do lume). Un plan de escape debe incluír unha vía de escape. O desenvolvemento dun plan de escape é un elemento clave do Protocolo de Seguridade OCEL.	Plan de escape
523.	Escape route	A pre-planned route to be taken in the event of unforeseen hazardous circumstances (for instance, an unexpected change in fire behaviour). An escape route is an important part of an escape plan and is a key element of the LACES Safety Protocol.	Camiño establecido previamente que se tomará no caso de circunstancias perigosas imprevistas (por exemplo, un cambio inesperado no comportamento do lume). Unha vía de escape é unha parte importante dun plan de escape e é un elemento clave do Protocolo de Seguridade OCEL.	Vía de escape
524.	Evacuation	The removal of people from dangerous or potentially dangerous areas and their subsequent relocation to safe areas.	Retirada de persoas de zonas perigosas ou potencialmente perigosas, e o seu posterior traslado a zonas seguras.	Evacuación
525.	Extinction	When the combustion process ceases.	Cando cesa o proceso de combustión.	Extinción
526.	Fire activity	Description of a fire based on an assessment of visible evidence, including the rate of spread, flame length, fire severity, and fire behaviour.	Descrición do lume baseada na avaliación de datos visibles, o que inclúe a velocidade do lume, a lonxitude da chama, a altura da chama, a severidade da queima e o comportamento do lume.	Actividade do lume
527.	Fire analysis	The process of reviewing the behaviour and effects of a specific fire or group of fires and/or the actions that have been taken or which might be needed to suppress it/them.	Proceso de revisión do comportamento e efectos dun incendio en concreto ou dun conxunto de incendios e/ou as accións tomadas ou que poderían precisarse para extinguilos.	Análise dun incendio
528.	Fire behaviour	The reaction of a fire to the influences of fuel, weather, and topography. Different types of fire behaviour include: <ul style="list-style-type: none"> • Smouldering fire - A fire burning without flame and with minimal rate of spread. • Creeping fire - A fire with a low rate of spread and generally with a low flame length. • Running fire - A fire with a high rate of spread. • Torching - A fire that burns from the ground through the surface and aerial fuels and into the crown of a single tree or small parcel of trees. • Spotting - fire behaviour where sparks and hot burning embers are transported by the wind or convection column to land beyond 	Reacción do lume ás influencias do combustible, das condicións atmosféricas e da topografía. Os diferentes tipos de comportamento do lume inclúen: <ul style="list-style-type: none"> • Lume latente - Lume que arde sen chama e que se propaga cunha velocidade mínima. • Incendio pouco violento - Lume que se propaga lentamente, polo xeral cunha chama baixa. • Lume corrido - Lume que se propaga rapidamente. • Facho - Lume que arde desde o solo a través dos combustibles superficiais e aéreos ata a copa dunha soa árbore ou dun grupo pequeno de árbores. • Focos secundarios - Comportamento do lume que 	Comportamento do lume

¹⁰⁰ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2008) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.50.

¹⁰¹ HM Government (2008) The Fire Service Manual Volume 2, Fire Service Operations: Incident Command, Third Edition (London: TSO), available at: <http://www.communities.gov.uk/documents/fire/pdf/incidentcommand.pdf>

		<p>the fire perimeter resulting in spot fires.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crowning – When a fire burns freely in the upper foliage of trees and shrubs. 	<p>produce chispas e charetas ardentes que son transportadas polo vento ou por unha columna convectiva e que producen lumes secundarios alén do perímetro do incendio.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coroamento –Cando o lume arde libremente pola parte superior da follaxe das árbores e arbustos. 	
529.	Fire behavior forecast	A prediction of probable fire behaviour to be used to inform fire suppression operations.	Prognóstico do comportamento probable do lume para proporcionar información ás operacións de extinción de lume.	Predición do comportamento do lume
530.	Firebreak	An area on the landscape where there is a discontinuity in fuel which will reduce the likelihood of combustion or reduce the likely rate of fire spread.	Área da paisaxe na que se dá unha descontinuidade de combustibles, o que reduce a probabilidade de combustión ou de que se propague o lume.	Devasa
531.	Fire danger	A general term used to express an assessment of both fixed and variable factors of the fire environment that determine the ease of ignition, rate of spread, difficulty of control, and impact. Fire danger is often expressed as an index ¹⁰² .	Termo xeral empregado para expresar unha avaliación tanto dos factores fixos coma variables do ambiente dun incendio que determinan a facilidade de ignición, o ritmo de propagación, a dificultade de control e o impacto do lume. Adoita expresarse en forma de índice.	Perigo de incendios
532.	Fire edge	Used to refer to any section of the fire perimeter.	Termo que se emprega para referirse a calquera segmento do perímetro do incendio.	Bordo do incendio
533.	Fire environment	A generic collective term used to describe the surrounding conditions of topography, fuel, and weather. These three environmental influences collectively determine fire behaviour, fire effects and fire impact.	Termo xeral que se emprega para describir as condicións circundantes, influencias e forzas que modifican a topografía, o combustible e as condicións meteorolóxicas que determinan o comportamento, os efectos e o impacto do lume.	Ambiente do lume
534.	Fire investigation	The process of determining the origin, cause, and development of a fire ¹⁰³ .	Proceso que determina a orixe, causa e desenvolvemento dun lume.	Investigación de incendios
535.	Fire footprint	The resulting impression created by a fire burning within an area of fuel.	A pisada que é resultado dun lume nunha determinada área de combustible.	Pegada do lume
536.	Fire perimeter	The entire outer boundary of a fire.	O bordo exterior completo dun incendio.	Perímetro do incendio
537.	Fire Plan ¹⁰⁴	A plan detailing predetermined fire suppression strategies and tactics to be implemented following the occurrence of a wildfire within a particular area.	Plan no que se detallan as estratexias de extinción de incendios previamente determinadas e a táctica que se empregará no caso dun incendio forestal nunha área concreta.	Plan de manexo de incendios / Plan de incendios
538.	Fire prediction system	A method or tool used to forecast future behaviour of a fire.	Método ou ferramenta empregados para prognosticar o comportamento dun incendio.	Sistema de predición de incendios
539.	Fire risk	The calculation of the probability of a wildfire occurring and its potential impact on a particular location at a particular time. Wildfire risk is calculated using the following equation: Fire risk = probability of occurrence x potential impact	Cálculo da probabilidade de que un incendio teña lugar, e o seu impacto potencial nun determinado lugar e momento. O risco de incendio calcúlase mediante a seguinte ecuación: Risco de incendio = probabilidade de ocorrencia x impacto potencial	Risco de incendio
540.	Fire severity	Fire severity can be defined in two ways: <ul style="list-style-type: none"> • The degree to which a site has been altered or disrupted by fire¹⁰⁵. • The capacity of a fire to cause damage¹⁰⁶. Fire intensity and the amount of time a fire burned within a particular area, among other possible factors, will influence fire severity.	A severidade do lume pode definirse de dúas maneiras: <ul style="list-style-type: none"> • O grao de alteración ou trastorno dun lugar por causa do lume. • A capacidade dun lume para causar danos. Entre outros posibles factores, a intensidade do lume e a cantidade de tempo que este estivo ardendo nunha área en concreto influirán na severidade do lume.	Severidade do lume
541.	Fire spread	The movement of a fire through available fuels arranged across the landscape.	Movement dun incendio a través dos combustibles dispoñibles dispostos na paisaxe.	Propagación do lume
542.	Fire Suppression Plan	A pre-determined scheme or programme of activities which is formulated in order to safely and effectively accomplish fire suppression objectives. A fire suppression plan will outline the selection of tactics, selection of	Plan ou programa de actividades predeterminado que se formula co fin de acadar os obxectivos de extinción de incendios de xeito seguro e efectivo. Un plan de extinción de incendios incluirá a	Plan de extinción de incendios

¹⁰² Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.121.

¹⁰³ Source/Fonte: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

¹⁰⁴ Sometimes referred to as a Fire Management Plan.

¹⁰⁵ Based on the definition of “Fire Severity” within/Baseado na definición de “Fire Severity” incluída en National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.78.

¹⁰⁶ British Standards Institution (2010) Fire Safety Vocabulary (ISO 13943: 2008; BS EN ISO 13943:2010), (BSI Standards Publication, London), 4.130, p.15.

		resources, resource assignments and how performance and safety will be monitored and maintained at a particular incident. Fire suppression plans need to be dynamic to take into account any changes in conditions or circumstances.	selección da táctica e dos recursos, as tarefas para cada recurso e como as accións e a seguridade serán vixiadas e mantidas nun incidente concreto. Estes plans teñen que ser dinámicos para ter en conta os cambios nas condicións ou nas circunstancias que se poidan dar.	
543.	Fire types	There are three different schemes for classifying fire type: <ol style="list-style-type: none"> 1. Classification of a fire or section of fire according to the fuel level within which it occurs. For example, aerial, crown, understory, surface and ground fires. 2. Classification of a section of fire according to its position along the fire perimeter. For example, head, tail and flank fires. 3. Classification of a fire or section of fire according to the visual characteristics it displays. For example, smouldering, creeping, backing, running, torching, spotting, crowning, fire whirl, convection driven fire etc. 	Existen tres maneiras diferentes para clasificar os tipos de lume: <ol style="list-style-type: none"> 4. Clasificación dun incendio ou dunha sección del segundo o nivel de combustible no que acontece. Por exemplo, aéreo, de copas, do sotobosque, da superficie ou do subsolo. 5. Clasificación dunha sección dun incendio segundo a súa posición no perímetro do lume. Por exemplo, lumes a favor do vento, en contra do vento e de flanco. 6. Clasificación dun incendio ou dunha sección dun incendio segundo as características visuais que presenta. Por exemplo, lume latente, lume pouco violento, contralume, lume corrido, lume de fachos, focos secundarios, lume de copas, remuíño de lume, lume propagado por convección, etc. 	Tipoloxía de lumes / Tipos de lumes
544.	First responders	The first person/people to arrive at the scene of a wildfire. It is often used as a generic term for all emergency service personnel who are expected to respond to emergency incidents.	A(s) primeira(s) persoa(s) que chegan á escena dun incendio forestal. Adoita empregarse como termo xenérico para todo o persoal do servizo de emerxencias que se espera que respondan a incidentes de emerxencia.	Primeira resposta
545.	Flame angle	The angle of a flame measured in relation to the ground surface. Flame angle is expressed in degrees.	Ángulo dunha chama medido en relación coa superficie do solo. O ángulo de chama exprésase en graos.	Ángulo de chama
546.	Flame height	The vertical extension of a flame. Measurement of flame height is calculated perpendicular from ground level to the tip of the flame. Flame height will be less than flame length if flames are tilted due to wind or slope.	Extensión vertical dunha chama. A medida da altura de chama calcúlase perpendicularmente desde o solo ata a punta da chama. A altura da chama será inferior á lonxitude da chama se as chamas están inclinadas debido ao vento ou á pendente.	Altura de chama
547.	Flame length	The total length of a flame measured from its base at ground level to the flame tip. Flame length will be greater than flame height if flames are tilted due to wind or slope.	Lonxitude total dunha chama medida desde a súa base ao nivel do solo ata a punta da chama. A lonxitude da chama será maior á altura da chama se as chamas están inclinadas debido ao vento ou á pendente.	Lonxitude de chama
548.	Flame risk	An assessment of risk to fire suppression personnel which is calculated using flame length.	Avaliación do risco que corre o persoal de extinción de incendios, que se calcula empregando a lonxitude de chama.	Risco das chamas
549.	Flanks	The parts of a fire's perimeter that are roughly parallel to the main direction of fire spread ¹⁰⁷ . The flanks usually have less fire intensity than the head fire because they have a weaker alignment with wind or slope.	Partes do perímetro dun incendio que están máis ou menos en paralelo coa dirección de propagación do lume. Os flancos adoitan ter menos intensidade cá cabeza do incendio porque teñen unha aliñación máis débil co vento e a pendente.	Flancos
550.	Flank attack	A method of fire suppression which involves attacking a wildfire along the flank or both flanks simultaneously.	Método de extinción de incendios no que se ataca o incendio forestal polo flanco ou polos dous flancos simultaneamente.	Ataque polo flanco
551.	Flank attack (aerial)	A method of fire suppression which involves dropping water or retardant along a flank or simultaneously along both flanks of a wildfire.	Método de extinción de incendios no que se descarga auga ou retardante polo flanco ou polos dous flancos dun incendio forestal simultaneamente.	Ataque aéreo polo flanco
552.	Foam	A mass of bubbles formed by mixing specific proportions of air with water and a foam concentrate. It can be applied to smother and cool parts of a fire and/or to prevent ignition within a fuel.	Masa de burbullas que se forma ao mesturar unhas proporcións específicas de aire con auga e concentrado de espuma. Pódese aplicar para apagar e arrefriar partes dun incendio ou para evitar a ignición dun combustible.	Escuma
553.	Forces of alignment	Within the complex wildfire environment, several forces have a significant impact on fire behaviour. These forces can support or hinder fire development and can be used to predict likely fire behaviour, including fire spread and fire intensity. Wind and slope are two key forces of alignment.	Dentro do complexo ambiente do lume, varias forzas teñen un impacto significativo no comportamento dun incendio. Estas forzas poden apoiar ou dificultar o desenvolvemento do incendio e poden usarse para predicir o comportamento máis probable do lume, incluíndo a súa propagación e a intensidade. O vento e a pendente son dúas das forzas de aliñación claves.	Forzas de aliñación
554.	Fuel treatment	The deliberate manipulation or removal of fuels using one or more of a	Manipulación ou retirada deliberada de combustibles empregando	Tratamento do

¹⁰⁷ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.84.

		variety of different means ¹⁰⁸ to: <ul style="list-style-type: none"> • reduce the likelihood of ignition; and/or, • reduce potential fire intensity; and/or, • reduce potential damage; and/or, • assist suppression activities. 	un ou máis medios ¹⁰⁹ para: <ul style="list-style-type: none"> • reducir a probabilidade de ignición; e/ou, • reducir a potencial intensidade do lume; e/ou, • reducir o dano potencial; e/ou, • axudar nas actividades de extinción. 	combustible / Redución do combustible
555.	Gels	Chemicals which are added to water to make it thicken. When used as an extinguishing agent the mixture is able to absorb more heat than water and sticks to the surface of the fuel.	Produtos químicos que se engaden á auga para facela máis densa. Cando se empregan como axente de extinción a mestura pode absorber máis calor cá auga e fica pegada á superficie do combustible.	Xeles
556.	Geographic Information System (GIS)	A system designed to capture, store, manipulate, analyze, and present geographically referenced data.	Sistema deseñado para capturar, almacenar, manipular, analizar e presentar datos xeográficos.	Sistema de información xeográfica (SIX / GIS)
557.	Global Positioning System (GPS)	A global navigation system that provides very precise positioning information about the location of any point on or near the Earth's surface.	Sistema de navegación global que proporciona información moi precisa sobre o posicionamento de calquera punto que se atope na superficie da terra ou preto dela.	Sistema de posicionamento global (GPS)
558.	Ground team	Any supervised group of individuals operating on the ground at a wildfire incident. This term is usually only required if an incident involves aerial operations.	Calquera grupo supervisado de individuos que traballan en terra nun incendio forestal. Normalmente este termo só se precisa nun incidente no que hai operacións aéreas.	Equipo de terra / Brigada de terra
559.	Hand team	A supervised group of individuals which is tasked with carrying out an assignment(s) at a wildfire incident.	Grupo supervisado de individuos cuxa(s) tarefa(s) nun incendio forestal implican o uso de ferramentas operadas a man.	Brigada con ferramentas manuais
560.	Hand line	A control line constructed using hand tools.	Liña de control construída empregando ferramentas manuais.	Liña de control construída a man
561.	Head attack	A method of fire suppression which involves an attack being made at the head of a wildfire. This tactic is not often adopted because of the increased risk to suppression personnel.	Método de extinción de incendios no que se ataca o incendio forestal pola cabeza. Esta táctica non adoita adoptarse porque aumenta os riscos para o persoal de extinción	Ataque pola cabeza
562.	Head attack (aerial)	A method of fire suppression which involves the release of water or fire retardant from the air directly onto the head of a wildfire.	Método de extinción de incendios no que se descarga auga ou retardante directamente á cabeza dun incendio forestal.	Ataque aéreo pola cabeza
563.	Head fire	The leading part of an advancing wildfire at a particular point in time. The head fire will usually exhibit the highest level of fire activity and fire intensity of any part of the fire.	Parte primeira dun incendio que avanza nun determinado momento. Este lume adoita mostrar o máis alto nivel de actividade de todas as partes do incendio.	Lume a favor do vento
564.	Heat probe	Apparatus used to detect heat ¹¹⁰ .	Aparello que se emprega para detectar a calor.	Detector de calor
565.	Holding area	Location established at an incident where resources can be placed while awaiting assignment.	Lugar establecido nun incidente no que os recursos poden esperar pola asignación dunha tarefa.	Área de espera
566.	Hot fire	A high intensity fire or part of a fire.	Incendio ou parte dun incendio alta intensidade.	Lume forte
567.	Hot spot	A small burning area within a fire perimeter which requires suppression action as part of the mop-up phase of suppression.	Área de queima pequena dentro do perímetro dun lume que require accións de extinción como parte da fase de extinción de brasas.	Punto quente
568.	Ignition	The initiation of combustion.	Inicio da combustión.	Ignición
569.	Ignition method	The means by which a fire is ignited.	Medios polos que prende un lume.	Método de ignición
570.	Ignition patterns	A generic term for the three key techniques for igniting a managed burn: <ul style="list-style-type: none"> • Line ignition - igniting a burn in strips along a control line and the adjacent fuel. • Points of fire ignition - igniting a number of fires within an area of fuel. The aim of this technique is for the individual fires to burn into one another. • Fingers of fire ignition¹¹¹ - a low intensity back burn which is achieved by igniting lines of fire at right angles to a control line and parallel to the wind. 	Termo xenérico para as tres técnicas básicas para acender unha queima controlada: <ul style="list-style-type: none"> • Ignición en liña – acender unha queima en tiras onda unha liña de control e o combustible adxacente. • Ignición por puntos de lume – acender unha serie de lumes dentro dunha zona de combustibles. O obxectivo desta técnica é que cada un dos lumes acabe xuntándose cos demais. • Ignición por dedos de lume – unha queima de baixa intensidade contra o vento, que se consegue ao prender liñas de lume en ángulo coa liña de control e paralelas ao vento. 	Modelos de ignición
571.	Incendiary	A device that is purposefully designed to ignite a fire.	Dispositivo intencionadamente deseñado para acender un lume.	Dispositivo incendiario
572.	Incident	An occurrence or event that requires action to prevent or minimise loss of	Suceso ou evento que require accións para previr ou minimizar a	Incidente

¹⁰⁸ Inclusive of the following means: manual, mechanical, chemical, or using fire.

¹⁰⁹ O que inclúe os seguintes medios: manual, mecánico, químico ou empregando o lume.

¹¹⁰ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.96.

¹¹¹ This should not be confused with the term “fingers of fire” which is defined within this glossary as “An elongated burned area projecting from the main body of the fire resulting in an irregular fire perimeter”

		life, damage to property or damage to the environment.	perda de vidas, danos na propiedade ou danos no medio ambiente.	
573.	Incident Command Point	The geographic location where the Incident Commander is based.	Localización xeográfica na que ten a súa base o xefe de incendio.	Punto de mando
574.	Incident Command System	A standardized emergency management system which is specifically designed to allow its users to adopt an integrated organisational structure equal to the complexity and demands of single or multiple wildfire incidents. An ICS provides a standard framework within which individuals and teams present at an incident can work together safely and effectively.	Sistema de xestión de emerxencias estandarizado deseñado especificamente para permitir aos seus usuarios adoptar unha estrutura organizativa integrada adecuada para a complexidade e as demandas que presentan un ou múltiples incendios forestais. Un SCI proporciona un marco estándar no que os individuos e os equipos presentes nun incidente poden traballar con seguridade e eficiencia.	Sistema de comando de incidente (SCI)
575.	Incident Commander	The nominated competent officer who has overall responsibility for safety, tactics and management of resources at a wildfire incident.	Oficial competente ao que se lle asignou total responsabilidade na seguridade, táctica e xestión de recursos nun incendio forestal.	Xefe de incendio
576.	Incident support	A group or organisation responsible for providing personnel, equipment and/or welfare facilities and supplies in support of suppression operations.	Grupo ou organización responsable de proporcionar persoal, equipamento e/ou servizos e subministracións para apoiar as operacións de extinción.	Apoio ao incidente
577.	Indirect attack	Any suppression methods implemented away from the fire edge.	Calquera método de extinción que se implanta lonxe do bordo do incendio.	Ataque indirecto
578.	Initial attack	Suppression work completed by first responders arriving at a wildfire incident. The intention of any initial attack will always be to quickly gain control of a fire. If an initial attack is unsuccessful then a prolonged attack strategy might be required.	Tarefas de extinción levadas a termo polos primeiros recursos que chegan ao lugar do incendio forestal. A intención dun ataque inicial sempre será tomar rapidamente o control do lume. Se este ataque non ten éxito poderás precisarse unha estratexia de ataque prolongada.	Primeiro ataque / Ataque inicial
579.	Initial response	The first suppression resources mobilised to an incident following the detection of a wildfire. These resources will be available to participate in initial attack operations.	Os primeiros recursos de extinción mobilizados a un incendio forestal, xusto despois de detectalo. Estes recursos estarán dispoñibles para participar nas operacións de ataque iniciais.	Primeira resposta
580.	Knock down	To reduce the flame or heat of burning parts of a fire.	Reducir a chama ou a calor das partes en combustión dun incendio.	Reducir a intensidade
581.	LACES	LACES is an essential safety protocol which should be implemented at wildfire incidents to address risks and hazards. The correct implementation of LACES helps to ensure that suppression personnel are appropriately supervised, informed and warned of risks and potential hazards and that they are aware of how and where to escape should a high risk situation occur. LACES is an acronym for: <ul style="list-style-type: none"> • L = Lookouts • A = Awareness or Anchor Point • C = Communication • E = Escape route and plan • S = Safe area 	Protocolo esencial de seguridade que debe implantarse nos incendios forestais para enfrontarse a riscos e perigos. A súa correcta implantación axuda a asegurar que o persoal de extinción está adecuadamente supervisado, informado e advertido dos riscos e dos perigos potenciais, e son conscientes de como e por onde escapar se se produce unha situación de alto risco. LACES responde ás siglas en inglés de: <ul style="list-style-type: none"> • L = Observación / vixías • A = Conciencia e punto de iniciación dunha liña • C = Comunicación • E = Vía e plan de escape • S = Lugar seguro / Área de seguridade 	OCEL / LACES
582.	Lookout	A person responsible for supervising safety. Lookouts are a key element of the LACES safety protocol.	Persoa que se encarga de supervisar a seguridade. Os vixías son un elemento clave no protocolo de seguridade OCEL.	Vixía / Vixilante
583.	Managed burn	A planned and supervised burn carried out for the purpose of removing fuel either as part of a Fire Suppression Plan (an operational burn) or a land management exercise (a prescribed burn).	Queima planeada e supervisada que se realiza co fin de eliminar combustible como parte dun plan de extinción de incendios (contralume) ou dunha operación de xestión do monte (queima prescrita).	Queima controlada
584.	Marking out	The creation of a marking on the ground to identify a target area for water bombing aircraft, either by personnel on the ground or by a helicopter.	Creación de marcas no chan para identificar unha área como obxectivo para unha aeronave de descarga de auga, ben feita polo persoal ou por un helicóptero.	Marcar un obxectivo
585.	Massive attack	A substantial and swift attack using aerial resources which is intentionally excessive in relation to the size of the wildfire. A massive attack will be performed in order to suppress a relatively small wildfire as quickly as possible so that aerial resources can be quickly released to perform other assignments.	Ataque considerable e rápido no que se empregan recursos aéreos, que é intencionalmente excesivo en relación co tamaño do incendio forestal. Estes ataques realizaranse para eliminar un incendio relativamente pequeno o máis rápido posible de xeito que os recursos aéreos poidan dedicarse a outras tarefas axiña.	Ataque masivo
586.	Mega fire	A wildfire demonstrating abnormally extreme fire behaviour. Mega fires will usually represent a significant challenge to suppression agencies because they are very resource intensive to suppress and can pose a significant risk to the safety of suppression personnel.	Incendio forestal que mostra un comportamento do lume anormalmente extremo. Estes lumes adoitan presentar un desafío considerable para os axentes de extinción, xa que precisan unha gran cantidade de recursos e poden supoñer un perigo importante para a seguridade do persoal de extinción.	Megaincendio

587.	Mitigation	A collective term used for those activities implemented prior to, during, or after a wildfire which are designed to reduce the actual or potential consequences of the wildfire. Mitigation measures can include efforts to educate governments, businesses and the general public on appropriate actions to take to reduce loss of life and property during wildfire incidents. The development of mitigation measures is often informed by lessons learned from prior incidents ¹¹² .	Termo colectivo empregado para as accións que se implantan antes de, durante ou despois dun incendio forestal, e que están deseñadas para reducir as consecuencias reais ou potenciais dun incendio forestal. Estas medidas poden incluír medidas para concienciar aos gobernos, empresas e ao público xeral sobre as accións adecuadas para reducir a perda de vidas e de bens nos incendios forestais. O desenvolvemento das medidas de mitigación adoita incluír o aprendido nos incidentes pasados.	Mitigación
588.	Mobilize	To direct resources to attend an incident.	Dirixir os recursos para asistir nun incidente.	Mobilizar
589.	Mop up	The act of extinguishing a fire after it has been brought under control ¹¹³ . Mop up involves carrying out all necessary actions to prevent re-ignition.	Acto de extinguir un incendio que xa está baixo control. Implica realizar todas as accións necesarias para evitar que volva prender.	Extinción de ascuas
590.	Multi-agency incident	An incident involving more than one agency.	Incidente no que traballa máis dunha axencia.	Incidente no que participan varias axencias
591.	Mutual support	Coordination of the actions of multiple agencies and/or ground and aerial resources to ensure that all actions complement and support one another.	Coordinación das accións de múltiples axencias e/ou recursos terrestres e aéreos para asegurar que todas as accións se complementan e apoian mutuamente.	Apoio mutuo
592.	Operational burn	A controlled supervised burn which is carried out by a burn team as part of a fire suppression plan. An operational burn can be classified as either offensive or defensive, depending upon its purpose: <ul style="list-style-type: none"> • Offensive operational burn – ignited along a control line to burn into an advancing flame front. • Defensive operational burn – ignited along a control line to strengthen/expand the control line, but will be extinguished prior to the arrival of an advancing wildfire. 	Queima controlada e supervisada realizada por un equipo de queima como parte dun plan de extinción de incendio. Poden clasificarse como ofensivas ou defensivas, dependendo do seu fin: <ul style="list-style-type: none"> • Contralume ofensivo – acendida ao longo dunha liña de control para que queime cara a fronte do incendio que avanza. • Contralume defensivo – acendida ao longo dunha liña de control para reforzar/expandir a liña de control, pero extinguirse antes de que chegue o incendio ata alí. 	Contralume
593.	Parallel attack	A method of fire suppression involving the construction of a control line approximately parallel to and some distance away from the fire edge. The intervening strip of unburned fuel may or may not be burned out as the control line proceeds. This decision will be influenced by an assessment of whether the unburned fuel is considered to pose a threat to the control line.	Método de extinción de incendios no que se constrúe unha liña de control aproximadamente paralela e a certa distancia do bordo do incendio. A franxa de combustible non queimado pode que se queime ou non mentres se avanza a liña de control. A decisión verase influída pola avaliación de se o combustible non queimado supón unha ameaza para a liña de control.	Ataque paralelo
594.	Parallel attack (aerial)	A method of fire suppression involving the release of water or retardant from the air to form a control line approximately parallel to and some distance away from the fire edge.	Método de supresión de incendios no que se descarga auga ou retardante desde o aire para formar unha liña de control aproximadamente paralela e a certa distancia do bordo do incendio.	Ataque paralelo aéreo
595.	Partner agencies	Any organisations that work together to prevent, investigate and/or suppress wildfires. Partnership agencies will work together on preparedness activities and plans and are likely to have formulated pre-agreed partnership agreements.	Organizacións que traballan xuntas para previr, investigar e/ou extinguir incendios forestais. Estas axencias traballarán xuntas en actividades e plans de preparación e é probable que teñan establecidos acordos de colaboración previamente acordados.	Axencias asociadas
596.	Patrol	The act of supervising a specified area in order to prevent, detect and/or control a wildfire.	Acto de supervisar unha área concreta co fin de previr, detectar e/ou controlar un incendio forestal.	Patrullar
597.	Pinching	The tactic of attacking a wildfire by working along the flanks either simultaneously or successively from an anchor point and endeavouring to connect the two lines at the head ¹¹⁴ .	Táctica de atacar un incendio forestal traballando polos seus flancos, ben simultánea ou sucesivamente, desde un punto de ancoraxe e procurando conectar as dúas liñas na cabeza do incendio.	Flanquear
598.	Point of ignition	The exact physical location within the area of origin where a wildfire was first ignited.	O lugar físico preciso dentro da área de orixe onde predeu un incendio forestal.	Punto de ignición
599.	Preparedness plan	A pre-determined scheme or programme of activities which is formulated in order to satisfactorily prepare an organisation or a geographic area to respond effectively to wildfire incidents.	Plan ou programa de actividades previamente determinado que se formula co fin de preparar satisfactoriamente unha organización ou unha área xeográfica para responder de maneira efectiva aos incendios forestais.	Plan de preparación
600.	Pre-treat	The application of water, foam or retardant along a control line.	Aplicación de auga, espuma ou retardante ao longo da liña de control.	Pretratamento

¹¹² Based on the definition provided by the/Baseada na definición incluída en NWCG: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.121.

¹¹³ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.142 (defined within the term “Fire Suppression”).

¹¹⁴ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.153 (defined within the term “Flanking Fire Suppression”).

601.	Prolonged attack	An extended and sustained method of attack requiring additional resources which is implemented if a wildfire is beyond the control of an initial attack.	Método de ataque estendido e sostido que require recursos adicionais e que se emprega se un incendio forestal non se pode controlar co ataque inicial.	Ataque prolongado
602.	Rate of spread	A measurement of the speed at which a fire moves across a landscape. Rate of spread is usually expressed in metres per hour.	Medida da velocidade á que un incendio se estende por unha paisaxe. A velocidade de propagación adoita expresarse en metros por hora.	Velocidade de propagación
603.	Re-burn	Subsequent burning of an area that has already been burnt.	Queima posterior dunha área que xa foi queimada.	Requeimar
604.	Reconnaissance	The act of gathering information about a wildfire incident in order to monitor fire behaviour and suppression activities. The primary reasons for completing reconnaissance should be to maintain safety and to assess the effectiveness of a fire suppression plan.	Acto de recoller información sobre un incendio forestal co fin de facer un seguimento do comportamento do lume e das actividades de extinción. As principais razóns para realizar un recoñecemento deberían ser manter a seguridade e avaliar a efectividade dun plan de extinción de incendios.	Recoñecemento
605.	Rendezvous point	A pre-arranged location where resources arriving at a wildfire incident will report.	Lugar previamente establecido onde se atoparán os recursos que cheguen a un incendio forestal.	Punto de encontro
606.	Report	<ul style="list-style-type: none"> The process whereby resources first register their arrival at a wildfire incident; or, A formal statement of the results of an activity or investigation. Reports may analyse situations, provide progress updates on current assignments, draw conclusions and/or make recommendations. A report can be either verbal or written. 	<ul style="list-style-type: none"> Proceso polo que os recursos rexistran a súa chegada a un incendio forestal (1); Exposición formal dos resultados dunha actividade ou dunha investigación. Os informes poden analizar situacións, proporcionar a última información sobre progresos ou sobre tarefas que se están desenvolvendo, extraer conclusións e/ou facer recomendacións. Un informe pode ser oral ou escrito (2). 	Presentarse (1) Informe (2)
607.	Reserve resources	Resources not assigned to a specific task, but available for assignment.	Recursos non asignados a unha tarefa específica, pero que están dispoñibles.	Recursos en reserva
608.	Resources	Personnel, equipment, services and supplies which are either available or potentially available for assignment to a wildfire incident.	Persoal, equipamento, servizos e subministracións que están dispoñibles ou poderían estarlo para asumir unha tarefa nun incendio forestal.	Recursos
609.	Restricted area	An area in which specified activities or entry are temporarily restricted in order to mitigate risk to human health or safety by potential or on-going wildfires.	Área na que unhas actividades concretas ou o acceso están temporal ou permanentemente restrinxidas co fin de reducir os riscos para a saúde ou a seguridade das persoas causados polos incendios forestais potenciais ou que xa están acontecendo.	Área restrinxida
610.	Retardants	A group of chemicals that are usually mixed with water which have the ability to reduce or inhibit combustion either in the long or short term: <ul style="list-style-type: none"> Long-term retardants - have the ability to reduce or inhibit combustion even after the water that they contain has evaporated. Short-term retardants – are primarily used to inhibit combustion through the more immediate cooling and/or smothering of a fire. 	Grupo de substancias químicas que se adoitan mesturar con auga e que teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión, ben a longo ou a curto prazo: <ul style="list-style-type: none"> Retardantes a longo prazo – teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión mesmo despois de que a auga que conteñen se evapore. Retardantes a curto prazo – empréganse principalmente para inhibir a combustión mediante o arrefriamento máis inmediato e/ou afogando o lume. 	Retardantes
611.	Ring burn	A fire started by igniting the full perimeter of the intended burn area so that the ensuing fire fronts converge toward the centre of the burn ¹¹⁵ .	Lume que prende acendendo o perímetro total da zona que se pretende queimar, de maneira que as fronte resultantes converxen cara o centro da queima.	Queima en anel
612.	Risk	The probability of a hazardous event occurring and the potential outcome/consequences of that hazardous event. Risk is calculated using the following equation: Risk = probability of occurrence x potential impact	A probabilidade de que aconteza un evento perigoso, e os seus potenciais resultados/consecuencias. O risco calcúlase empregando a seguinte ecuación: Risco = probabilidade de ocorrencia x impacto potencial	Risco
613.	Risk assessment	The process of establishing information regarding acceptable levels of risk and actual levels of risk posed to an individual, group, society or the environment. The process involves the identification of risk, an assessment of probability and an assessment of potential impact.	Proceso polo que se establece información sobre os niveis aceptables de riscos e os niveis reais de riscos para un individuo, grupo, sociedade ou para o medio ambiente. Este proceso implica identificar o risco, avaliar a súa probabilidade e avaliar o impacto potencial.	Avaliación de riscos
614.	Risk management	A process involving the systematic application of policies, procedures and practices to identify, analyse, evaluate, manage, control, communicate and monitor risks ¹¹⁶ .	Proceso que inclúe a aplicación sistemática de políticas, procedementos e prácticas para identificar, analizar, avaliar, xestionar, controlar, comunicar e facer un seguimento de riscos.	Xestión de riscos

¹¹⁵ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.150 (defined within the term “Ring Fire”).

615.	Safe area	An identified area of safety where people can find refuge. The identification of a safe area is a key element of the LACES safety protocol.	Área de seguridade identificada onde as persoas se poden refuxiar. A identificación desta zona é un elemento clave no protocolo de seguridade OCEL.	Área de seguridade
616.	Safe systems of work	A formal procedure which results from systematic examination of a task in order to identify potential hazards and risks. The resulting document produced will describe the safest way(s) of completing a task to ensure hazards are eliminated or that risks are controlled as far as possible.	Procedemento formal que é o resultado do exame sistemático dunha tarefa co fin de identificar os perigos e riscos potenciais. O documento resultante describirá a(s) maneira(s) máis seguras de realizar unha tarefa para asegurar que os perigos son eliminados e que os riscos son controlados o máximo posible.	Sistemas seguros de traballo
617.	Safety	When exposure to hazards has been controlled to an acceptable level.	Cando a exposición a perigos está controlada a un nivel aceptable.	Seguridade
618.	Safety officer	An officer appointed to manage risk.	Oficial designado para xestionar os riscos.	Oficial de seguridade
619.	Scratch line	A preliminary control line that has been hastily constructed as an emergency measure to prevent fire spread.	Liña de control preliminar que se constrúe precipitadamente como medida de emerxencia para previr a propagación do lume.	Liña preliminar
620.	Sector	A specific area of an incident which is under the control of a Sector Commander.	Zona específica dun incidente que está baixo o control dun xefe de sector.	Sector
621.	Situational awareness	The perception of the surrounding environment within the context of both time and space. It includes the comprehension of meaning of observed phenomena and patterns and the provision of information relevant to a team or individual's situation. It also includes the projection and prediction of what will happen within the surrounding environment in the future.	Percepción da contorna, no contexto tanto do tempo como do espazo. Este concepto inclúe a asimilación do significado dos fenómenos e patróns observados e proporcionar a información relevante para a situación dun equipo ou dun individuo. Tamén inclúe a proxección e predición do que vai acontecer na contorna no futuro.	Consciencia situacional
622.	Standard Operating Procedures (SOPs)	SOPs are written instructions that detail the necessary steps that must be taken when completing a particular process or activity. The purpose of a SOP is to ensure that a particular process or activity is always carried out safely, effectively and in the same manner.	Instrucións escritas que detallan os pasos necesarios que deben tomarse cando se está a realizar un proceso ou unha actividade concreta. A súa finalidade é asegurar que o proceso ou actividade concreta se leva a termo con seguridade, eficiencia, e da mesma maneira.	Procedementos Operativos Estándar (POE)
623.	Statutory responsibility	A legal obligation to satisfactorily perform or complete a particular task related to wildfire suppression or prevention.	Obriga legal de realizar ou rematar satisfactoriamente unha tarefa concreta relacionada coa extinción ou a prevención dun incendio forestal.	Responsabilidade legal
624.	Supplies	Minor items of equipment and all expendable items assigned to an incident ¹¹⁷ .	Elementos secundarios de equipamento e todos os artigos funxibles que se asignan a un incidente	Subministracións
625.	Supply area	The location where the primary logistics functions and supplies required for a wildfire incident are temporarily stored, coordinated and administered.	Lugar onde se almacenan, coordinan e administran temporalmente as principais funcións lóxicas e subministracións que se precisan nun incendio forestal.	Zona de subministracións
626.	Suppression	All work involved in controlling and extinguishing a wildfire.	Todo o traballo implicado no control e extinción dun incendio forestal.	Supresión
627.	Tactical lookout	A person with an advanced understanding of wildfire behaviour who acts as a safety officer at a wildfire incident. He/she will observe the fire and the action of teams involved in fire suppression. He/she will maintain close communication with suppression teams and supervisors and will be responsible for ensuring the safety of all individuals present at the incident. Lookouts are a key element of the LACES safety protocol.	Persoa cun coñecemento avanzado do comportamento do lume que actúa como oficial de seguridade nun incendio forestal. Esta persoa observará o lume e as acción dos equipos que traballan na extinción e manterá unha comunicación estreita cos equipos de extinción e os supervisores, e será responsable de asegurar a seguridade de todos os individuos presentes no incidente. Os vixías son un elemento clave no protocolo de seguridade OCEL.	Vixía táctico / Vixilante táctico
628.	Tactics	The deployment of resources at a wildfire incident to achieve the aims of a fire suppression plan.	Despregamento de recursos nun incendio forestal para acadar os obxectivos do plan de extinción de incendios.	Táctica
629.	Tail attack	A method of fire suppression which involves an attack being made at the tail of a wildfire.	Método de extinción de incendios no que se fai un ataque pola cola dun incendio forestal.	Ataque pola cola
630.	Tail attack (aerial)	A method of fire suppression involving the release of water or fire retardant from the air directly onto the tail part of a wildfire.	Método de extinción de incendios no que se fai unha descarga de auga ou de retardante desde o aire directamente sobre a cola dun incendio forestal.	Ataque aéreo pola cola
631.	Team	A group of individuals tasked with working together on an assignment.	Grupo de individuos que teñen que traballar xuntos nunha tarefa.	Brigada / Equipo
632.	Team supervisor	A person who manages the actions, assignments and safety of a team.	Persoa que xestiona as accións, tarefas e seguridade dun equipo.	Supervisor de equipo
633.	Test burn	A small burn which is ignited to observe and evaluate fire behaviour prior to igniting a larger operational or managed burn.	Queima de pouco tamaño que se acende para observar e avaliar o comportamento do lume antes de acender un contralume ou unha	Queima de proba

¹¹⁶ Based on the definition presented within the final report of the/Baseada na definición incluída no informe final do ANSFR Project: The ANSFR Project Final Report: Recommendations for Improving Fire Risk Assessment and Management in Europe (2010), p.9 - http://www.firerisk.eu/resources/documents/document_display.htm?pk=88

¹¹⁷ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.168.

			queima controlada máis grande.	
634.	Trigger point	A pre-designated point in time or place whereby a predicted change in fire behaviour will influence tactical decision-making. For instance, if a wildfire reaches a particular trigger point on the landscape, the Incident Commander may decide it is necessary to adopt alternative tactics in order to maintain safety and effectiveness.	Punto preestablecido no tempo ou no espazo no que un cambio predito no comportamento do lume influirá na toma de decisións sobre a táctica. Por exemplo, se un incendio forestal acada un limiar concreto na paisaxe, o xefe de incendio pode decidir que é necesario adoptar unha táctica alternativa para manter a seguridade e a efectividade.	Limiar
635.	Water Safety Plan	A plan that is created to assure the safety of water bombing aircraft and other users of a body of water used for water filling. A water safety plan will commonly document the following types of arrangements: <ul style="list-style-type: none"> • Measures to be implemented to inform users of a body of water about its use by water bombing aircraft. • Systems and protocols for towing and salvage of water bombing aircraft that breaks down on the water. • Systems and protocols for providing aid and assistance to the crew of a water bombing aircraft which has broken down on the water. 	Plan creado para asegurar a seguridade das aeronaves de descarga de auga e dos outros usuarios dun corpo de auga que se emprega para recargar auga. Polo xeral, estes plans incluírán os seguintes tipos de medidas: <ul style="list-style-type: none"> • Medidas para informar aos usuarios dun corpo de auga sobre o seu uso por parte dunha aeronave de descarga de auga. • Sistemas e protocolos para o remolque e salvamento dunha aeronave de descarga que se avaría na auga. • Sistemas e protocolos para proporcionar axuda e asistencia á tripulación dunha aeronave de descarga que se avariou na auga. 	Plan de Seguridade na Auga
636.	Wet line	A line of water, or water mixed with fire fighting chemicals, which is sprayed along the ground to serve as a temporary control line from which to ignite an operational burn or to stop a low-intensity fire.	Liña de auga, ou de auga mesturada con produtos químicos contra o lume, que se espalla ao longo do solo e serve para deter un incendio de baixa intensidade ou como liña de control temporal desde a que se acende un contralume.	Liña húmida
637.	Wetting agents	Chemicals which, when added to water, decrease the surface tension of the water and enable greater penetration into fuels.	Produtos químicos que, cando se engaden á auga, fan descender a tensión da superficie da auga e fan posible unha penetración maior nos combustibles.	Humectantes
638.	Window of opportunity	A period of time or location on the landscape when/where it will be particularly advantageous to adopt particular suppression tactics or actions.	Período de tempo ou lugar na paisaxe no que será particularmente vantaxoso adoptar unha táctica ou unhas accións de extinción particulares.	Ventá de actuación

Capítulo 10 – Cartografía e lectura de mapas

Cartografía: “O estudo dos mapas e a práctica de elaboralos”.

© Office National des Forêts (Francia)

10. Cartografía e lectura de mapas

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
639.	Access	A point of entry, exit and/or route to an incident location.	Punto de entrada, saída e/ou paso ao lugar dun incidente.	Acceso
640.	Aggregation	The grouping together of individual entities with similar characteristics to form one larger entity. For example, grouping together small area units to form larger ones.	Agrupación de entidades individuais de similares características para formar unha entidade máis grande. Por exemplo, agrupar unidades de superficie pequenas para formar unidades máis grandes.	Agregación
641.	Aiming off	A method used by navigators to address the problem of lateral drift. Rather than take a bearing and head straight for a target, a navigator may decide to "aim off" so that they deliberately measure a bearing to take them to one side of their target. Once they have walked the measured distance, the navigator will then know whether they will need to turn 90 degrees and walk to their left or right in order to reach their target.	Método empregado polos navegadores para resolver o problema da deriva lateral. En vez de tomar un rumbo e dirixirse a un destino directamente, o navegador pode decidir facer unha desviación voluntaria, de xeito que mida deliberadamente un rumbo que o leve a un lado do obxectivo. Unha vez que recorreu a distancia medida, o navegador saberá se precisa xirarse 90 graos e desprazarse cara a esquerda ou a dereita para acadar o obxectivo.	Desviación voluntaria
642.	Alphanumeric	Information using both letters and numbers	Información que emprega tanto letras como números.	Información alfanumérica
643.	Altitude	Height above sea-level.	Elevación sobre o nivel do mar.	Altitude
644.	Annotation	The addition of explanatory notes, comments or instructions to a map or image.	Engadido de notas explicativas, comentarios ou instrucións a un mapa ou imaxe.	Anotación
645.	Back bearing	A navigation technique which uses a compass to locate a person's position on a map and/or the position of a visible object or feature.	Técnica de navegación que emprega un compás para localizar a posición dunha persoa nun mapa e/ou a posición dun obxecto ou elemento visible.	Marcación recíproca
646.	Base map	A map intended as a base onto which other information is added, either as manual annotations, or digitally as new map layers in a Geographic Information System (GIS). Base maps usually include the grid coordinate system, roads, settlements, rivers and any other topographic features which will help users generate new useful information. These features are used to help locate known but as yet unmapped features such as fire hydrants, or interpreted to produce new information such as relative fuel load or accessibility ¹¹⁸ .	Mapa que se emprega como base na que se engade outra información, sexa con anotacións manuais ou dixitalmente en forma de novas capas nun Sistema de Información Xeográfica (GIS). Estes mapas adoitan incluír o sistema de coordenadas xeográficas, estradas, asentamentos, ríos e outros elementos topográficos que axudarán aos seus usuarios a xerar nova información útil. Empréganse para localizar elementos coñecidos pero que aínda non se incluíron no mapa, como hidrantes, ou interprétanse para producir nova información, como a carga relativa de combustible ou a accesibilidade.	Mapa de referencia
647.	Baseline	A reference line that lies across a course of travel. Common examples of baselines include roads, footpaths, water channels, fences, and any other similar linear features. Baselines are helpful because they provide a large target for which to aim. Navigators may identify a baseline and then aim off when calculating their bearing. When they reach the baseline they will then know which direction they should walk along the baseline in order to reach their target destination.	Liña de referencia que se atopa a través do curso dun desprazamento. Exemplos comúns son as estradas, camiños, canles de auga, cercas e calquera outro elemento similar. Estas liñas son útiles porque proporcionan grandes obxectivos aos que dirixirse. Os navegadores poden identificar unha e facer unha desviación voluntaria cando calculan o seu rumbo. Cando chegan á liña de posición saberán que dirección deben tomar ao longo desta para chegar ao seu destino.	Liña de posición
648.	Bearing	The horizontal direction to or from any point, usually measured clockwise from true north, or some other reference point, through 360 degrees ¹¹⁹ .	Dirección horizontal desde calquera punto, que adoita medirse no sentido das agullas do reloxo desde o norte verdadeiro, ou desde algún outro punto de referencia, de 0 a 360 graos.	Rumbo
649.	Blind area	An area in which neither the ground nor its vegetation can be seen from an observation point.	Zona cuxo solo e vexetación non poden ser vistos desde un punto de observación dado.	Zona cega
650.	Boundary	The perimeter or limit of a pre-defined area. Boundaries are usually indicated on a map by one or more lines of varying styles.	Perímetro ou bordo dunha área predefinida. Os límites adoitan indicarse nun mapa cunha ou máis liñas de distintos estilos.	Límite
651.	Boxing obstacles	A range of techniques used by navigators to move around obstacles they encounter when walking on a bearing. Boxing techniques allow the navigator to walk around an obstacle and then return to their original path and bearing.	Serie de técnicas empregadas polos navegadores para esquivar os obstáculos que atopan cando se desprazan nun rumbo. Estas técnicas permiten ao navegador esquivar o obstáculo e volver ao seu camiño e rumbo orixinal.	Rodear obstáculos
652.	Browser	A computer application which provides users with the ability and tools	Aplicación informática que ofrece aos usuarios a habilidade e	Navegador

¹¹⁸ Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorrow, University of Manchester (UK).

¹¹⁹ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.29.

		(such as zoom and pan) to view map data.	ferramentas (como facer zoom e varridos) para ver os datos dun mapa.	
653.	Buffer	The specification of a zone on a map around a particular point or feature. Buffers are commonly used to determine proximity of particular features to one another.	Especificación dunha zona nun mapa ao redor dun punto ou elemento particular. Adoitan empregarse para determinar a proximidade entre certos elementos.	Buffer
654.	Cardinal direction	The four principal points of a compass: North, South, East and West.	Os catro puntos principais dun compás: norte, sur, leste e oeste.	Punto cardinal
655.	Classification	A systematic arrangement of individual features into groups or classes of features with similar characteristics. For instance, designating a polygon feature on a map as a building or a hospital.	Disposición sistemática de elementos individuais en grupos ou clases de elementos de características similares. Por exemplo, designar un elemento poligonal nun mapa como un edificio ou hospital.	Clasificación
656.	Cartography	The study of maps and the practice of map making.	O estudo dos mapas e a práctica de elaboralos.	Cartografía
657.	Compass	An instrument used for navigation and orientation. A compass consists of a mounted or suspended magnetic needle which points to Magnetic North.	Instrumento empregado para a navegación e a orientación. Un compás contén unha agulla imantada acomodada ou suspendida que apunta cara o norte magnético.	Compás
658.	Compass rose	A circular symbol indicating the direction of True and/or Magnetic North which is found printed on maps and sometimes on the ground at an airport or heliport.	Símbolo circular que indica a dirección do norte verdadeiro e/ou magnético que se atopa en mapas impresos e ás veces no chan dun aeroporto ou heliporto.	Rosa dos ventos
659.	Conflation	The process of matching and merging together two maps of the same area. The process may involve matching and merging maps from different time periods or maps presenting different thematic information.	Proceso de emparellar e fusionar dous mapas da mesma zona. No proceso pódense emparellar e fusionar mapas de diferentes períodos de tempo ou mapas que presenten información de distintas temáticas.	Combinación de mapas
660.	Contour index lines	Contour lines accompanied by a numerical value indicating elevation. Index contours are usually shown on a map as a thicker line to distinguish them from standard contour lines.	Curvas de nivel acompañadas dun valor numérico que indica a elevación. Adoitan representarse nun mapa como unha liña máis ancha, para distinguilas das curvas de nivel estándar.	Curvas de nivel directrices
661.	Contour interval	The difference in elevation between two neighbouring contour lines.	Diferenza de elevación entre dúas curvas de nivel próximas.	Intervalo de curvas de nivel
662.	Contour line	A line on a map connecting points of equal elevation.	Liña nun mapa que conecta puntos coa mesma elevación	Curva de nivel
663.	Contour pattern	The arrangement of contours on an area of a map. Accurate interpretation of contour patterns on a map can enable navigators to identify types of topographical features.	Disposición de niveis nunha zona dun mapa. Unha interpretación precisa destes modelos nun mapa pode permitir aos navegadores a identificación de distintos tipos de elementos topográficos.	Modelo de curvas de nivel
664.	Contour spacing	The relative gap between contours indicates gradient and severity of slope. Contour lines shown relatively close together indicate the presence of steeper slopes, while the opposite is true of contours shown further apart.	A separación relativa entre curvas de nivel indica a inclinación e severidade dunha pendente. As curvas de nivel que se mostran relativamente preto indican a presenza de pendentes máis inclinadas, mentres que acontece o contrario coas curvas de nivel que se mostran máis separadas.	Separación entre curvas de nivel
665.	Contour value	A height printed on or immediately next to a contour line. For ease of reference, contour values often read upslope.	A altura impresa nunha curva de nivel, ou inmediatamente preto dela. Para facilitar a referencia, os valores adoitan expresarse pendente arriba.	Valor da curva de nivel
666.	Contouring	Planning and walking a route which follows the path of contour lines. This approach can often be safer than walking a route which intersects contour lines, particularly in rough terrain or during severe weather conditions.	Planificar e desprazarse por unha ruta que segue o camiño das curvas de nivel. Isto adoita ser máis seguro que seguir unha ruta que cruza curvas de nivel, especialmente en terreos abruptos ou con condicións meteorolóxicas adversas.	Contornear
667.	Coordinate transformation	The process of converting a map from one coordinate system to another, often through the use of computer programmes.	Proceso de converter un mapa dun sistema de coordenadas a outro, a miúdo empregando programas informáticos.	Transformación de coordenadas
668.	Coordinates	Intersecting lines of reference which are used to identify specific locations on a map.	Liñas de referencia cruzadas que se empregan para identificar situacións específicas nun mapa	Coordenadas
669.	Copyright	A legal property right which enables the creator of an original piece of work to protect it from unauthorised use ¹²⁰ .	Dereito de propiedade legal que permite ao creador dunha obra orixinal protexela de usos non autorizados.	Dereito de autoría
670.	Data	Items of information represented in a formalised manner which are suitable for processing and interpretation.	Información representada de xeito formalizado que se pode procesar e interpretar.	Datos
671.	Data quality	An assessment of the completeness and reliability of a dataset and its suitability for a particular purpose.	Avaliación do completo e fiable que é un conxunto de datos, e da súa adecuación para unha finalidade concreta.	Calidade dos datos
672.	Data record	A set of related data fields that are grouped together for processing ¹²¹ .	Conxunto de campos de datos relacionados que se agrupan para o seu procesamento.	Rexistro de datos

¹²⁰ Based on the definition provided by the/Baseada na definición ofrecida por Ordnance Survey at: <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

¹²¹ Source/Fonte: <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

673.	Database	A management system for one or more datasets.	Sistema de xestión dun ou máis conxuntos de datos.	Base de datos
674.	Dataset	A collection of related data records which are managed as a subset of data within a database.	Colección de rexistros de datos relacionados que se xestionan como un subconxunto de datos dentro dunha base de datos.	Conxunto de datos
675.	Datum	The term datum can be used within two different contexts and thus has two meanings: <ul style="list-style-type: none"> • Within the context of cartography and map reading, a datum is a known position from which all height information is relatively measured (1). • Datum is also the singular form of data. Within this context it is used to refer to a single item of information (2). 	<ul style="list-style-type: none"> • No contexto da cartografía e da lectura de mapas, un datum é unha posición coñecida desde a que se mide relativamente a información da altura (1). • Un único elemento de información (2). 	Datum / Datum de referencia (1) Dato (2)
676.	Demographic data	Statistical data on human populations.	Datos estatísticos sobre as poboacións humanas.	Datos demográficos
677.	Digital Elevation Model (DEM)	A digital elevation model is a 3-D representation of a terrain's surface created from terrain elevation data. It can take the form of either a 'flat' image, where the brightness or colour represents height, or a wire/block diagram which shows the terrain in 3-D. Variants of DEMs include: <ul style="list-style-type: none"> • Digital terrain models (DTM) - which show the elevation of the ground surface itself, excluding any human-made structures and vegetation. • Digital surface models (DSM) - which show the elevation of the actual surface, including human-made structures and vegetation. 	Representación en 3D da superficie do terreo creada a partir dos datos de elevación do terreo. Pode ter a forma dunha imaxe "plana", na que o brillo e a cor representan a altura, ou dun diagrama de bloques que mostra o terreo en 3D. As variantes dos MDE inclúen: <ul style="list-style-type: none"> • Modelos dixitais de terreo (MDT) – mostran a elevación da superficie do solo, excluindo as estruturas feitas polo home e a vexetación. • Modelos dixitais de superficie (MDS) – mostran a elevación da superficie real, incluíndo as estruturas feitas polo home e a vexetación. 	Modelo dixital de elevación (MDE)
678.	Digitising	The conversion of paper maps into digital format.	Conversión de mapas en papel a formato dixital.	Dixitalizar
679.	Elevation	Height above sea-level.	Altura sobre o nivel do mar.	Elevación
680.	Geocode	The numerical or alphanumeric element in a database which identifies the geographical location of a particular record.	Elemento numérico ou alfanumérico nunha base de datos que identifica a localización xeográfica dun rexistro en concreto.	Xeocodificación
681.	Geographic Information System (GIS)	A system designed to capture, store, manipulate, analyze, and present geographically referenced data.	Sistema deseñado para capturar, almacenar, manipular, analizar e presentar datos xeográficos.	Sistema de información xeográfica (SIX / GIS)
682.	Global Positioning System (GPS)	A global navigation system that provides very precise positioning information about the location of any point on or near the Earth. The system is freely accessible to anyone with a GPS receiver.	Sistema de navegación global que proporciona información moi precisa sobre o posicionamento de calquera punto que se atope na superficie da terra ou preto dela.	Sistema de posicionamento global (GPS)
683.	Global Positioning System (GPS) Navigation Device¹²²	Any device that receives and triangulates GPS signals in order to determine its physical location on the Earth's surface.	Calquera aparello que recibe e triangula sinais de GPS para determinar a súa localización física sobre a superficie da terra.	Receptor GPS
684.	Gradient	The angle or steepness of a slope.	Ángulo ou inclinación dunha pendente	Gradiente
685.	Grid bearing	Measurement of a bearing using a compass placed on a map. If this bearing is to be followed to walk from one location to another, then the navigator will need to adjust it to incorporate magnetic declination.	Medida dun rumbo empregando un compás situado nun mapa. Se se usa este rumbo para camiñar dun lugar a outro, o navegador precisará axustalo para incorporar a declinación magnética.	Orientación en cuadrícula
686.	Grid North	The direction north along the north-south grid lines of a map projection ¹²³ .	A dirección norte a longo das liñas norte-sur dunha cuadrícula nunha proxección cartográfica.	Norte dunha cuadrícula
687.	Grid reference	Coordinates that can be used to define and identify specific locations on a map.	Coordenadas que poden empregarse para definir e identificar lugares específicos nun mapa.	Malla de referencia
688.	Gridlines	Intersecting perpendicular lines drawn on a map to divide the surface into equal squares. Gridlines define the coordinate system and are labelled with numbers and/or letters to provide a unique reference to features on the map.	Liñas perpendiculares que se cruzan nun mapa para dividir a superficie en cadrados iguais. Estas liñas definen o sistema de coordenadas e están etiquetadas con números e/ou letras para proporcionar unha referencia única aos elementos do mapa.	Liñas da cuadrícula
689.	Hazard	Anything which has the potential to cause harm.	Calquera cousa que teña o potencial de causar danos.	Perigo / Risco
690.	Index	A list of the places and/or key features that can be found on a map. The list will often include coordinates to help users identify the specific locations on the map.	Lista de lugares e/ou elementos clave que se poden atopar nun mapa. A lista adoita incluír coordenadas para axudar aos usuarios a identificar localizacións específicas no mapa.	Índice
691.	Intercardinal directions	The four intermediate compass directions which are situated halfway between the cardinal directions: North East, North West, South East, South West.	Os catro puntos intermedios do compás, que están situados no medio dos catro puntos cardinais: nordeste, noroeste, sueste e suroeste.	Puntos intercardinais

¹²² Also commonly known as a GPS Receiver.

¹²³ Source/Fonte: <http://support.esri.com/en/knowledgebase/GISDictionary/search>

692.	Landscape	The physical appearance of the land comprising of the features of the terrain, the indigenous vegetation and the human impact caused by variations in land use.	Aparencia física da terra que inclúe os elementos do terreo, a vexetación indíxena e o impacto humano causado polas variacións no uso da terra.	Paisaxe
693.	Lateral drift	When an individual drifts from their bearing. This occurs because it is almost impossible to walk a perfect bearing. A common method of addressing the problem of lateral drift is aiming off.	Cando un individuo se desvía do seu rumbo. Isto acontece porque é case imposible camiñar seguindo o rumbo á perfección. Un método común para tratar este problema é a desviación voluntaria.	Deriva lateral
694.	Latitude	The angular distance north or south between a point on the Earth's surface and the equator ¹²⁴ . Latitude is usually measured in degrees, minutes and seconds.	Distancia angular cara o norte ou o sur entre un punto da superficie terrestre ao ecuador. A latitude adoita medirse en graos, minutos e segundos.	Latitude
695.	Leading marker method	A navigational technique whereby members of a team are lined up along the course of a bearing and in so doing act as individual points of reference. The technique can be used effectively by a team of two people; however, the technique is more reliable and accurate for teams of three or more. The technique is very useful for navigating through dense woodland and/or during times of fading or limited visibility, such as at night.	Técnica de navegación na que os membros dun equipo forman unha liña ao longo do curso dun rumbo, de maneira que actúan como puntos de referencia. A técnica pode empregarse con efectividade nun equipo de dúas persoas; porén, a técnica é máis fiable e precisa para equipos de tres ou máis persoas. É unha técnica moi útil para navegar por entre un bosque denso e/ou en momentos de visibilidade limitada, como pola noite.	Marcar puntos de referencia empregando persoas
696.	LIDAR (Light Detection And Ranging)	An optical remote sensing technology that can measure the distance to or other properties of a target by illuminating the target with light, often using pulses from a laser. LIDAR technology has applications in geomatics, geography, geology, geomorphology, forestry, remote sensing as well as in airborne laser swath mapping (ALSM), laser altimetry and contour mapping. LIDAR data is usually used to produce Digital Elevation Models (DEMs).	Tecnoloxía de teledetección óptica que pode medir a distancia ata un obxectivo, ou outras propiedades, iluminando ese obxectivo con luz, normalmente empregando un láser pulsado. A tecnoloxía LIDAR ten aplicacións en xeomática, xeografía, xeoloxía, xeomorfoloxía, silvicultura ou teledetección, así como en cartografía con ALS, en altimetría láser e en mapas de curvas de nivel. Os datos obtidos con LIDAR adoitan empregarse para producir Modelos Dixitais de Elevación (MDE).	LIDAR
697.	Line of sight	A navigational technique which can be used when it is not possible to walk a bearing in a straight line because of obstacles. When using the line of sight technique, navigators walk to an obvious landmark that is situated directly on the bearing they wish to travel. When they reach this landmark, they then take another bearing and identify to the next obvious landmark. The navigator continues this process until they reach their destination. By walking to intermediate landmarks, a navigator reduces the amount of lateral drift and thereby reduces that chance of veering off of the bearing.	Técnica de navegación que pode empregarse cando non é posible camiñar por un rumbo en liña recta porque hai obstáculos. Cando se emprega esta técnica, os navegadores desprázanse ata un punto de referencia claro que está situado directamente no rumbo. Cando chegan a este punto, seguen outro rumbo e identifican o seguinte punto de referencia claro. O navegador continúa o proceso ata que chega ao seu destino. Desprazándose a puntos intermedios, o navegador reduce a cantidade de deriva lateral e por tanto reduce a probabilidade de desviarse do rumbo.	Liña de mira
698.	Longitude	The angular distance of a point east or west of an arbitrarily defined meridian, usually taken to be the Greenwich meridian ¹²⁵ . Longitude is usually measured in degrees, minutes and seconds.	Distancia angular cara o leste ou oeste desde un meridiano elixido de xeito arbitrario, que adoita ser o meridiano de Greenwich. A lonxitude adoita medirse en graos, minutos e segundos.	Lonxitude
699.	Magnetic bearing	Measurement of a bearing using a compass to identify direction.	Medida dun rumbo empregando un compás para identificar a dirección.	Rumbo magnético
700.	Magnetic declination	The angle between Magnetic North and True North. Magnetic declination varies from place to place and with the passage of time. Navigators need to remember to adjust bearings to take account of the magnetic declination at their particular location.	Ángulo entre o norte magnético e o norte verdadeiro. A declinación magnética varía dun lugar a outro e co paso do tempo. Os navegadores precisan axustar os rumbos para ter en conta a declinación magnética na súa localización concreta.	Declinación magnética
701.	Magnetic North	The direction from a point on the Earth's surface following a great circle toward the magnetic north pole, as indicated by the north-arrow end of a compass ¹²⁶ .	A dirección desde un punto na superficie da terra seguindo un gran círculo ata o polo norte magnético, tal e como indica a frecha norte dun compás.	Norte magnético
702.	Map	A graphical representation of an area which depicts the relative positions of features and landmarks.	Representación xeográfica dunha área que reflicte as posicións relativas de elementos e puntos de referencia.	Mapa
703.	Map layer	A map of a single thematic feature, such as contours, roads, or rivers and streams. Each map layer is usually stored as a separate file in a Geographic Information System (GIS) and overlaid to produce topographic or other maps ¹²⁷ .	Mapa cun só elemento temático, como curvas de nivel, estradas ou ríos e regatos. Cada capa adoita gardarse nun arquivo separado nun Sistema de información xeográfica (GIS) e adoitan poñerse unha enriba da outra para producir mapas topográficos ou doutra clase.	Capa dun mapa

¹²⁴ Source/Fonte: <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

¹²⁵ Source/Fonte: <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

¹²⁶ Based on/Baseada en: <http://support.esri.com/en/knowledgebase/GISDictionary/searchh>

¹²⁷ Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorrow, University of Manchester (UK).

704.	Map orientation	Rotating a map until recognised features on the landscape align with those shown on the map. Orientating a map with the landscape can make a map easier to read.	Rotar un mapa ata que os elementos recoñecidos da paisaxe se aliñen cos mostrados no mapa. Orientar un mapa coa paisaxe pode facer máis fácil a súa lectura.	Orientación do mapa
705.	Map overlay	The combination of several map layers with the same map projection to create a new output map layer which shows the relationship between them. It is visually similar to stacking several maps of the same area ¹²⁸ .	Combinación de varias capas dun mapa coa mesma proxección cartográfica para crear unha nova capa que mostra a relación entre elas. Visualmente é moi parecido a poñer varios mapas da mesma zona un enriba do outro.	Superpoñer mapas
706.	Map projection	Any technique which represents the three-dimensional spherical surface of the Earth on a flat two-dimensional surface of a map. All map projections will lead to some distortion of shape, size, distance or direction.	Calquera técnica que representa a superficie esférica tridimensional da terra na superficie plana bidimensional dun mapa. Todas as proxeccións cartográficas supoñen certa distorsión de forma, tamaño, distancia ou dirección.	Proxección cartográfica
707.	Map legend	A table or list which explains the meanings of any symbols and colour coding used within a map.	Táboa ou lista que explica os significados dos símbolos e códigos de cores empregados nun mapa.	Lenda dun mapa
708.	Modelling	The process of creating a representation of part of the real world and subjecting it to some form of parameters and variables for the purpose of predicting, simulating or describing the real world ¹²⁹ .	O proceso de crear a representación de parte do mundo real e sometelo a algunha forma de parámetros e variables coa finalidade de predicir, simular ou describir o mundo real.	Elaboración de modelos
709.	Naismith's rule	Naismith's Rule ¹³⁰ is a rule of thumb ¹³¹ that helps navigators to calculate approximately the length of time it will take to walk a given route. The Rule stipulates that an average walker on flat terrain under normal conditions will take 1 hour to travel 5 kilometres. To account for additional time taken during ascents, one minute should be added to the time of travel for every 10 metres ascended.	Regra imprecisa que axuda aos navegadores a calcular de xeito aproximado o tempo que lles levará camiñar unha ruta. Esta regra estipula que a un camiñante medio, nun terreo chan e baixo condicións normais, levaralle unha hora camiñar 5 quilómetros. Para ter en conta o tempo extra nas subidas, debe engadirse un minuto ao tempo total por cada 10 metros de subida.	Regra de Naismith ¹³²
710.	Navigation	The process of planning, following and monitoring progress along a pre-defined route of travel.	Proceso de planear, seguir e controlar o progreso por unha ruta predefinida.	Navegación
711.	Navigational techniques	A range of tools and techniques that enable skilled navigators to locate their position on the Earth's surface in relation to other known locations and landmarks.	Unha serie de ferramentas e técnicas que permiten aos navegadores experimentados localizar a súa posición na superficie da terra en relación con outros lugares e puntos de referencia coñecidos.	Técnicas de navegación
712.	Navigator	An individual with the knowledge, skills and experience that enable him/her to accurately plan, follow and monitor progress along a pre-defined route of travel. A good navigator will typically be able to use a range of navigational techniques effectively.	Individuo cos coñecementos, habilidades e experiencia para planear, seguir e controlar con precisión o progreso por unha ruta predefinida. Normalmente un bo navegador saberá usar unha serie de técnicas de navegación con efectividade.	Navegador
713.	Pacing	A technique used by navigators to estimate distance travelled. Prior to embarking on a journey, a person wishing to use pacing needs to count the number of paces taken to travel a known distance ¹³³ . Paces can then be counted during a journey to estimate distance travelled. This is a particularly useful technique for navigating at times of limited visibility (i.e. at night) and when navigating over terrain with limited features and landmarks (such as mountainous areas and open moorland).	Técnica empregada polos navegadores para estimar a distancia recorrida. Antes de comezar un desprazamento, unha persoa que queira empregar esta técnica ten que contar o número de pasos que dá para desprazarse unha distancia concreta, e así pódense contar os pasos do total dun desprazamento para estimar a distancia recorrida. É unha técnica particularmente útil para a navegación en momentos de visibilidade reducida (como á noite) e cando se navega por un terreo con elementos e puntos de referencia limitados (como zonas montañosas ou montes rasos).	Contar pasos
714.	Parameter	A quantity that is fixed or constant for the case in question, but which may vary in other cases.	Cantidade fixa ou constante para o caso en cuestión, pero que pode variar noutros casos.	Parámetro
715.	Polygon	A closed line or perimeter which completely encloses a space to represent a specified area on a map. Common examples of the use of polygons on maps include the representation of buildings and field boundaries.	Liña pechada ou perímetro que encerra completamente un espazo e representa unha área especificada nun mapa. Exemplos comúns do uso de polígonos en mapas inclúen a representación de edificios e de límites de terreos.	Polígono
716.	Raw data	Data that that has not yet been processed for meaningful use.	Datos que aínda non se procesaron para usalos cun sentido.	Datos en bruto

¹²⁸ With thanks to Julia McMorro of the University of Manchester (UK) for her contributions to this definition/Grazas a Julia McMorro da University of Manchester (UK) polas súas achegas para elaborar esta definición.

¹²⁹ Source/Fonte: <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

¹³⁰ The rule was devised in 1892 by William W. Naismith, a Scottish mountaineer and founder member of the Scottish Mountaineering Council.

¹³¹ A rule of thumb is a general principle with broad applicability which is not intended to be strictly accurate or reliable under all circumstances. A rule of thumb is usually very easy to learn and apply.

¹³² Esta regra foi concebida en 1892 por William W. Naismith, um montañeiro escocés que foi membro fundador do Scottish Mountaineering Council.

¹³³ Most navigators use a technique called "double pacing", which is where an individual will count every second step taken (i.e. every time their right foot touches the ground). An alternative technique is "single pacing", which is when an individual counts every step taken.

717.	Raster layer	A map layer made up of a grid of cells or pixels. A road map layer would be represented by pixels with, for instance, the value 1, and 0 for all other pixels. ¹³⁴	Unha capa dun mapa composto por unha grella de celas ou píxeles. Unha capa de estradas estaría representada por píxeles con, por exemplo, o valor 1, mentres que o resto de píxeles terían o valor 0.	Capa de ráster
718.	Remote sensing	The acquisition and interpretation of images of the Earth's surface, where images are usually acquired by cameras and scanners carried on aircraft or orbiting satellites. Optical images simultaneously record visible and invisible reflected light in several different wavelengths; when combined, these images (or 'bands') can be used to map burn scars, different types of fuel and fuel moisture. Thermal images record emitted heat from active fires and the Earth's surface. Radar remote sensing uses artificial microwave energy to produce images of burn scars through cloud and at night ¹³⁵ .	Obtención e interpretación de imaxes da superficie da terra, que se adoitan obter mediante cámaras e escáneres que se levan nunha aeronave ou por satélite. As imaxes ópticas rexistran simultaneamente a luz visible e invisible en distintas lonxitudes de onda; cando se combinan, estas imaxes (ou "bandas") poden empregarse para localizar nun mapa as marcas do lume, os diferentes tipos de combustible e a súa humidade. As imaxes térmicas rexistran a calor emitida polos lumes activos na superficie da terra. A teledetección por radar emprega enerxía de microondas artificial para producir imaxes das marcas do lume a través das nubes e pola noite.	Teledetección / Detección remota
719.	Scale	The relationship between distance on a map and actual distance on the Earth's surface. Scale may be represented by words, a ratio or fraction, or a divided bar. Maps showing a small area in a high level of detail are referred to as large scale, while maps showing a large area with low level of detail are called small scale.	Relación entre a distancia nun mapa e a distancia real na superficie da terra. A escala pode representarse con palabras, cunha proporción ou fracción ou cunha barra dividida. Os mapas que representan unha área pequena cun alto nivel de detalles chámanse "a gran escala", mentres que os mapas que representan unha área grande con poucos detalles chámanse "a pequena escala".	Escala
720.	Slope	An incline of the ground.	Inclinación do solo.	Pendente
721.	Symbol	A character, letter or graphic used on a map to indicate the presence of an object or characteristic.	Un carácter, letra ou gráfico empregado nun mapa para indicar a presenza dun obxecto ou unha característica.	Símbolo
722.	Thematic map	A map which shows data concerning one or more specific themes or subjects which is connected to a particular geographical area. Some relevant examples include maps presenting land use and maps presenting rainfall.	Mapa que mostra datos referidos a un ou máis temas ou cuestións concretas relacionadas cunha área xeográfica particular. Algúns exemplos poden ser os mapas que representan o uso do terreo e os mapas que representan as precipitacións.	Mapa temático
723.	Timing	A method used by navigators to estimate distance. Prior to commencing travel between two points, a navigator will measure the ground distance and then calculate the expected time required to cover that distance. If the route to be travelled will involve an increase or decrease in elevation, further calculations should be made to account for the degree to which slope will influence time of travel (see, for instance, Naismith's Rule).	Método empregado polos navegadores para estimar a distancia. Antes de comezar a desprazarse entre dous puntos, o navegador medirá a distancia do chan e calculará o tempo que espera que lle levará cubrir esa distancia. Se a ruta a recorrer ten subidas e baixadas de elevación, deberá facer máis cálculos para ter en conta o grao no que a pendente influirá no tempo de recorrido (por exemplo, a regra de Naismith).	Temporización
724.	Topographical map	A map produced for the principle purpose of portraying and identifying the shape and features of the land surface.	Mapa creado co fin principal de reflectir e identificar a forma e os elementos da superficie do terreo.	Mapa topográfico
725.	Topography	The description and study of the shape and features of the land surface.	Descrición e estudo da forma e dos elementos da superficie do terreo.	Topografía
726.	Triangulation	A method which uses two known coordinates to determine the coordinates of a third location.	Método que emprega dúas coordenadas coñecidas para determinar as coordenadas dunha terceira localización.	Triangulación
727.	Triangulation station	A permanently marked and fully documented control station whose position on the Earth's surface has been established to a high accuracy both absolutely and in relative terms to other adjacent stations by means of angular or electronic distance measurement ¹³⁶ . Triangulation stations form the foundation on which all survey and mapping techniques are based.	Estación de control permanentemente marcada e completamente documentada cuxa posición na superficie da terra foi establecida coa máxima precisión tanto en termos absolutos como relativos con respecto a outros vértices, por medio de medidas de distancia angulares ou electrónicas. Os vértices xeodésicos son a base de todas as técnicas de recoñecemento e cartografía.	Vértice xeodésico
728.	True North	The direction from any point on the Earth's surface to the geographic north pole ¹³⁷ .	A dirección desde calquera punto da superficie da terra ao polo norte xeográfico.	Norte verdadeiro
729.	Vector layer	A Geographic Information System (GIS) map layer made up of points, lines or polygons, where each point consists of an x coordinate defining its distance east of the map origin, and a y coordinates defining it	Capa dun mapa dun sistema de información xeográfica (GIS) composto por puntos, liñas ou polígonos, no que cada punto contén unha coordenada x que define a súa distancia leste da orixe do	Capa de vectores

¹³⁴ Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorrow, University of Manchester (UK).

¹³⁵ Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorrow, University of Manchester (UK).

¹³⁶ Source/Fonte: <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

¹³⁷ Source <http://support.esri.com/en/knowledgebase/GISDictionary/search>

		distance north. A helicopter take-off and landing map layer would be stored as a series of points; a road map layer as lines connecting points; and a water body layer as polygons consisting of closed lines connecting points ¹³⁸ .	mapa, e a coordenada y define a distancia norte. Unha capa dun mapa do despegue e aterraxe dun helicóptero rexistrárase como unha serie de puntos; unha capa de estradas como liñas que conectan puntos, e un corpo de auga como polígonos feitos con liñas que conectan puntos.	
730.	Waypoint	A predefined intermediate location on a route of travel. Waypoints are used to divide a journey into shorter sections and are particularly important for long routes and for routes over difficult and rough terrain.	Localización intermedia predefinida nunha ruta. Empréganse para dividir o desprazamento en seccións máis curtas, e son particularmente importantes en rutas longas e en rutas por terreos difíciles e abruptos.	Waypoint / Punto de referencia

¹³⁸ Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorow, University of Manchester (UK).

Capítulo 11 – Equipamento

Equipamento: “Termino colectivo para todas as ferramentas manuais e mecanizadas, as subministracións e os vehículos empregados na extinción de incendios e nas actividades de prevención e/ou restauración”.

© Frederikssund-Halsnæs Brand-og-Redningsberedskab (Dinamarca)

11. Equipamento

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
731.	Aerial ignition device	Inclusive term applied to equipment designed to ignite fuels from an aircraft. Examples of aerial ignition devices include: <ul style="list-style-type: none"> • Delayed aerial ignition device (DAID) – An incendiary device dropped from an aircraft which will ignite after a predetermined amount of time. The delayed ignition is usually achieved through the production of a chemical reaction which is initiated prior to or during the drop. • Helitorch - An aerial ignition device hung from a helicopter which disperses ignited gelled gasoline. 	Termo inclusivo que se aplica ao equipamento deseñado para acender lumes desde unha aeronave. Algúns exemplos son: <ul style="list-style-type: none"> • Dispositivo de ignición aérea retardada – dispositivo incendiario que se descarga desde unha aeronave e que prenderá despois dunha certa cantidade de tempo predeterminada. A ignición retardada adoita conseguirse mediante a produción dunha reacción química que se inicia antes ou durante a descarga. • Facho helitransportado – dispositivo de ignición aérea que colga dun helicóptero e que dispersa gasolina xelificada acendida. 	Dispositivo de ignición aérea
732.	Aerial resources	Aircraft, including helicopters, aeroplanes and drones, which can be used to attack the fire or observe its development. It also includes supporting personnel and equipment.	Aeronaves, o que inclúe helicópteros, avións ou aeronaves non tripuladas, que poden empregarse para combater o lume ou observar o seu desenvolvemento. Este termo tamén inclúe o persoal de apoio e o equipamento.	Recursos aéreos
733.	Alidade	A sighting device used to determine the horizontal bearing of a fire from an observation point.	Un dispositivo de observación que se emprega para determinar o rumbo horizontal dun incendio desde un punto de vixía.	Alidada
734.	All-Terrain Vehicle (ATV)	Any motorised vehicle designed to travel on four low pressure tires on unpaved surfaces, having a seat designed to be straddled by the operator and handlebars for steering control ¹³⁹ . ATVs can be classified into two categories: <ul style="list-style-type: none"> • Type I – designed for transporting one operator. • Type II – designed for transporting one operator and one passenger. 	Calquera vehículo motorizado deseñado para desprazarse sobre catro rodas de baixa presión sobre superficies non pavimentadas, cun asento deseñado para que o operador se sente ao cabalete, e cun guiador para controlar a dirección. Poden clasificarse en dúas categorías: <ul style="list-style-type: none"> • Tipo I – deseñados para transportar un operador. • Tipo II – deseñados para transportar un operador e un pasaxeiro. 	Quad / Cuadriclo
735.	Amphibious vehicle	A vehicle capable of travelling over both land and water.	Un vehículo que pode operar tanto en terra como na auga.	Vehículo anfíbio
736.	Anemometer	An instrument that measures wind speed.	Instrumento para medir a velocidade do vento.	Anemómetro
737.	Audible warning device	A signalling device which generates a loud siren to provide a warning sound. Audible warning devices are sometimes mounted to aircraft and are sounded by pilots to warn suppression personnel on the ground that an aircraft is approaching to make a drop.	Aparello de comunicación que xera unha sirena para transmitir unha advertencia. Ás veces estes dispositivos instálanse nas aeronaves e son accionados polos pilotos para advertir aos equipos terrestres de que se achega unha aeronave que vai facer unha descarga.	Dispositivo de alarma acústica
738.	Barometer	An instrument used for measuring atmospheric pressure.	Instrumento para medir a presión atmosférica	Barómetro
739.	Beater	A hand tool consisting of a large piece of rubber attached to a long handle. Beaters are used to drag over and smother flames from burning ground fuels.	Ferramenta manual que consiste nunha peza grande de caucho colocada nun mango longo. Empréganse para pasar sobre as chamas que arden nos combustibles superficiais e afogalas.	Batelume
740.	Bulldozer¹⁴⁰	A heavy driver-operated vehicle which is used for clearing ground and for moving soil and debris. Dozers usually have a broad blunt hydraulic blade at the front and continuous treads for driving off-road. Dozers are used in some countries for both direct and indirect attack at wildfire incidents.	Vehículo pesado operado por un condutor que se emprega para deixar libre o chan e para mover terra e refugallos. Adoitan ter unha folla hidráulica ampla e roma na parte dianteira e rodadas continuas para desprazarse fóra da estrada. Estes vehículos empréganse nalgúns países tanto para ataques directos como indirectos nos incendios forestais.	Bulldozer
741.	Cargo chute	A parachute designed and rigged for dropping equipment and supplies from an aircraft while in flight.	Paracaídas deseñado e equipado para descargar equipamento e subministracións desde unha aeronave mentres voa.	Vertedor de carga
742.	Chainsaw	A portable mechanical saw which is commonly powered by a two-stroke engine. Chainsaws are commonly used to fell trees and to remove branches and foliage.	Serra mecánica portátil que adoita funcionar cun motor a dous tempos. As motoserras adoitan empregarse para cortar árbores e cortarlles pólas e follaxe.	Motoserra
743.	Compass	An instrument used for navigation and orientation. A compass consists of a mounted or suspended magnetic needle which points to Magnetic	Instrumento empregado para a navegación e a orientación. Un compás contén unha agulla imantada acomodada ou suspendida	Compás

¹³⁹ Definition from the/Definición de “All Terrain Vehicle Industry European Association” (ATVEA) at: http://www.atvea.org/9431E/What_is_an_ATV_.aspx

¹⁴⁰ Also commonly referred to as a “dozer”.

		North.	que apunta cara o norte magnético.	
744.	Coupling	An accessory used for connecting multiple hoses and pipes together. Some couplings are designed to specifically connect hoses and pipes which are incompatible with one another due to different diameters, threads or genders. Names of common types of coupling include: reducer, increaser, female, male, double female, double female, storz, wye, siamese, and distributor.	Accesorio empregado para conectar varias mangueras ou tubos. Algúns están deseñados especificamente para conectar mangueras e tubos que son incompatibles porque teñen distintos diámetros, roscas ou xéneros. Algúns tipos comúns de coplas inclúen: redutor, aumentador, femia, macho, dobre femia, dobre macho, storz, de bifurcación, siamés e distribuidor.	Copla / Racor / Manguito
745.	Drip torch	A hand tool used to drop flaming fuel onto the ground to intentionally ignite a fire as part of an operational or prescribed burn.	Ferramenta manual para descargar combustible en chamas no chan para acender intencionadamente un lume como parte dunha queima prescrita ou dun contralume.	Facho de goteo
746.	Equipment	A collective term for all hand tools, mechanized tools, supplies and vehicles used for wildfire suppression, prevention and/or restoration activities.	Termo colectivo para todas as ferramentas manuais e mecanizadas, as subministracións e os vehículos empregados na extinción de incendios e nas actividades de prevención e/ou restauración.	Equipamento
747.	Excavator	A piece of heavy driver-operated machinery which is used for digging and moving soil and debris. Excavators are commonly used for control line construction and for digging out deep-seated ground fires during wildfire incidents. They are also commonly used during restoration work.	Máquina pesada e operada por un condutor que adoita empregarse para escavar e remover terra e refugallos. As escavadoras adoitan usarse para construír liñas de control e para escavar lumes subterráneos durante os incendios forestais. Tamén adoitan usarse en traballos de restablecemento.	Escavadora
748.	Fire extinguisher	A portable piece of equipment containing water or chemicals which can be sprayed in order to extinguish a very small fire. Fire extinguishers are not widely used at wildfire incidents because they contain a very limited supply of water/chemicals.	Equipamento portátil que contén auga e substancias químicas que poden pulverizarse co fin de apagar un lume pequeno. Non adoitan empregarse nos incendios forestais porque conteñen unha cantidade moi limitada de auga/produtos químicos.	Extintor
749.	Fire fighting chemicals	Substances that have the ability to prevent, reduce or inhibit combustion. They can be applied from the air or from the ground and may be applied directly onto a fire or an area of unburned fuel. Common types of fire fighting chemicals include: <ul style="list-style-type: none"> • Foam – A mass of bubbles formed by mixing specific proportions of air with water and foam concentrate. Foam can be applied in order to smother and cool parts of a fire and/or to prevent ignition within a fuel. • Gels - Chemicals which are added to water to make it thicken. When used as an extinguishing agent the mixture is able to absorb more heat than water and sticks to the surface of the fuel. • Retardants – A group of chemicals that are usually mixed with water which have the ability to reduce or inhibit combustion either in the long or short term: <ul style="list-style-type: none"> • Long term retardants - have the ability to reduce or inhibit combustion even after the water that they contain has evaporated. • Short term retardants – are primarily used to inhibit combustion through the more immediate cooling and/or smothering of a fire. • Wetting agents – Chemicals which, when added to water, decrease the surface tension of the water and enable greater penetration into fuels. 	Substancias que teñen a propiedade de previr, reducir ou inhibir a combustión. Poden aplicarse desde o aire ou pola terra, directamente sobre un incendio ou sobre unha área de combustibles non queimados. Algúns tipos son: <ul style="list-style-type: none"> • Escuma – Masa de burbullas que se forma ao mesturar as proporcións específicas de aire con auga e concentrado de escuma. Pódese aplicar para apagar e arrefriar partes dun incendio ou para evitar a ignición dun combustible. • Xeles – Produtos químicos que se engaden á auga para facela máis densa. Cando se empregan como axente de extinción a mestura pode absorber máis calor cá auga e fica pegada á superficie do combustible. • Retardantes – Grupo de substancias químicas que se adoitan mesturar con auga e que teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión, ben a longo ou a curto prazo: <ul style="list-style-type: none"> • Retardantes a longo prazo – teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión mesmo despois de que a auga que conteñen se evapore. • Retardantes a curto prazo – empréganse principalmente para inhibir a combustión mediante o arrefriamento máis inmediato e/ou afogando o lume. • Humectantes - Produtos químicos que, cando se engaden á auga, fan descender a tensión da superficie da auga e fan posible unha penetración maior nos combustibles. 	Produtos químicos para combater o lume
750.	Fire hydrant	An upright pipe with a nozzle or spout which is situated either above or below ground. Fire hydrants are present in many urban, suburban and rural areas and enable fire fighters to draw water from the mains water supply to assist with fire suppression activities.	Tubo vertical cunha embocadura ou boquilla situada ben por riba ou por baixo do solo. Están presentes en moitas áreas urbanas, suburbanas e rurais e permiten aos bombeiros obter auga da rede de subministración de auga nas actividades de supresión de incendios.	Boca de incendio / Hidrante de incendio
751.	Fire shelter	A small single person aluminized cover that can provide an individual with some protection from the effects of fire in a fire entrapment situation.	Pequena cobertura aluminizada para unha soa persoa que pode proporcionarlle a un individuo certa protección ante os efectos do lume se se atopa atrapado.	Manta ignífuga
752.	Foam	A mass of bubbles formed by mixing specific proportions of air with water and a foam concentrate. It can be applied to smother and cool parts of a	Masa de burbullas que se forma ao mesturar as proporcións específicas de aire con auga e concentrado de escuma. Pódese	Escuma

		fire and/or to prevent ignition within a fuel.	aplicar para apagar e arrefriar partes dun incendio ou para evitar a ignición dun combustible.	
753.	Fog/Fogging System	Pressurized water system which produces a fine mist or micro droplets of water to enhance the heat absorbing and steam generating capability of water.	Sistema de auga presurizada que produce unha néboa fina ou micro gotas de auga para reforzar a absorción de calor e a capacidade de xerar vapor da auga.	Sistema de néboa
754.	Gels	Chemicals which are added to water to make it thicken. When used as an extinguishing agent the mixture is able to absorb more heat than water and sticks to the surface of the fuel.	Produtos químicos que se engaden á auga para facela máis densa. Cando se empregan como axentes de extinción a mestura pode absorber máis calor cá auga e fica pegada á superficie do combustible.	Xeles
755.	Generator	A machine that converts mechanical energy into electricity to serve as a power source for other equipment and machines. Generators are particularly important pieces of equipment in remote locations where access to mains electricity may be very limited.	Máquina que converte a enerxía mecánica en electricidade para servir de fonte de enerxía para outros equipamentos e máquinas. Os xeradores son particularmente importantes no equipamento en lugares remotos onde o acceso á rede eléctrica pode ser moi limitado.	Xerador
756.	Global Positioning System (GPS) receiver	GPS is a global navigation system that provides very precise positioning information about the location of any point on or near the Earth's surface. GPS receivers are commonly available as hand-held units and receive and triangulate signals from orbiting satellites to calculate an individual's precise location on the Earth's surface ¹⁴¹ .	O GPS é un sistema de navegación global que proporciona información moi precisa sobre o posicionamento de calquera punto que se atope na superficie da terra ou preto dela. Os receptores GPS adoitan ser unidades de man que reciben e triangulan sinais de GPS para determinar a súa localización física sobre a superficie da terra ¹⁴² .	Receptor GPS
757.	Ground probe	A specialized nozzle used to penetrate deep-seated combustible fuels to extinguish ground fires ¹⁴³ .	Boquilla especializada empregada para penetrar nos combustibles subterráneos para extinguir os lumes do subsolo.	Sonda subterránea
758.	Hand tool	Any piece of hand-held equipment which is operated manually or with power assistance to dig, rake, scrape, chop, cut or remove fuel.	Calquera peza de man do equipamento que se opera manualmente ou impulsada por enerxía para escavar, angazar, raspar, picar, cortar ou extraer combustible.	Ferramenta manual
759.	Heat probe	Apparatus used to detect heat ¹⁴⁴ .	Aparello que se emprega para detectar a calor.	Detector de calor
760.	Helicopter	An aircraft capable of hovering and moving vertically and horizontally in any direction during flight. Most helicopters achieve lift and propulsion through the rotation of overhead rotor blades.	Aeronave que pode planar e moverse vertical e horizontalmente en calquera dirección durante o voo. A maioría dos helicópteros conseguen elevarse e propulsarse mediante a rotación das pas dun rotor na parte superior.	Helicóptero
761.	Helipump	A lightweight portable pump unit that has been specifically developed for transport by helicopter.	Bomba lixeira portátil que foi elaborada especificamente para ser transportada por un helicóptero.	Bomba de helicóptero
762.	Helitorch	An aerial ignition device hung from a helicopter which disperses ignited gelled gasoline.	Dispositivo de ignición aérea que colga dun helicóptero e que dispersa gasolina xelificada acendida.	Facho helitransportado
763.	Hose	A flexible and collapsible tube used for transporting liquids ¹⁴⁵ under pressure.	Tubo flexible e pregable para transportar líquidos ¹⁴⁶ baixo presión.	Manguera
764.	Hygrometer¹⁴⁷	An instrument used for measuring the relative humidity of the air.	Instrumento para medir a temperatura relativa do aire.	Higrómetro
765.	Incendiary	A device that is purposefully designed to ignite a fire.	Dispositivo intencionadamente deseñado para acender un lume.	Dispositivo incendiario
766.	Map	A graphical representation of an area which depicts the relative positions of features and landmarks.	Representación xeográfica dunha área que reflicte as posicións relativas de elementos e puntos de referencia.	Mapa
767.	Mechanised equipment	A piece of heavy equipment that is usually mechanically-driven and mounted on to or towed by a vehicle to dig, scrape, cut, move or remove vegetation or soil.	Equipamento pesado que adoita estar impulsado mecanicamente e colocado sobre ou remolcado por un vehículo, empregado para escavar, raspar, picar, cortar, mover ou remover vexetación ou terra.	Equipamento mecanizado
768.	Nozzle	A device attached to the end of a hose that directs, shapes and regulates the flow of water and/or fire fighting chemicals.	Aparello suxeito ao final dunha manguera que dirixe, dá forma e regula o fluxo de auga e/ou produtos químicos para combater o lume.	Embocadura / Boquilla
769.	Paracargo	Equipment or supplies to be dropped from an aircraft in flight by parachute, other retarding devices, or free fall.	Equipamento ou subministracións que se lanzan desde unha aeronave durante o voo cun paracaídas, con outros dispositivos de	Carga lanzada en paracaídas

¹⁴¹ Currently up to an accuracy of approximately 3 metres.

¹⁴² Actualmente cunha precisión de aproximadamente 3 metros.

¹⁴³ Source/Fonte: Canadian Interagency Forest Fire Centre (2003) Glossary of Forest Fire Management Terms (CIFFC: Winnipeg), p.25.

¹⁴⁴ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of WildlandError! Bookmark not defined. Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.96.

¹⁴⁵ For example, water or foam.

¹⁴⁶ Por exemplo, auga ou espuma.

¹⁴⁷ An alternative term for a hygrometer is a psychrometer.

			retardo ou libremente.	
770.	Personal Protective Equipment (PPE)	Any equipment or clothing required to maintain the safety of suppression personnel at a particular wildfire incident. While some PPE will most likely be required at all wildfire incidents, the need for some types of PPE will vary according to the particular conditions experienced at an incident. To provide an example, suppression personnel operating at a wildfire incident at night will require lighting.	Calquera equipamento ou roupa que se precisa para manter a seguridade do persoal de extinción nun incendio forestal concreto. Mentres que hai algún equipamento que se precisará en todos os incendios, hai outros tipos de equipamentos que variarán segundo as condicións particulares de cada incidente. Por poñer un exemplo, o persoal que estea traballando nun incendio forestal pola noite precisará iluminación.	Equipamento de protección persoal
771.	Plough	A large implement with one or more blades fixed within a frame which is drawn over the ground to turn the soil and cut furrows, usually in preparation for planting seeds but sometimes also during the construction of control lines.	Aparello grande cunha ou máis follas colocadas nun marco, que se arrastra polo solo para mover a terra e abrir regos, normalmente para preparar a terra para sementar, pero ás veces tamén na construción de liñas de control.	Arado
772.	Pump	A device used to move liquids (i.e. water or foam) using mechanical action.	Dispositivo empregado para mover líquidos (é dicir, auga ou espuma) por acción mecánica.	Bomba
773.	Radiometer	An instrument that measures electromagnetic radiation. Radiometers mounted on satellites measure the radiation characteristics of fires, vegetation and clouds. Radiometers are used to detect and monitor fires and their effects.	Instrumento que mide a radiación electromagnética. Os radiómetros instalados en satélites miden as características do lume, vexetación e nubes, e empréganse para a detección e seguimento dos incendios forestais e do seu impacto.	Radiómetro
774.	Radio receiver	A piece of communication equipment that receives incoming radio waves and converts them into sound waves.	Peza de equipamento de comunicación que recibe ondas de radio e convérteas en ondas de son.	Receptor de radio
775.	Radio repeater	A piece of communication equipment that combines a radio receiver and a radio transmitter. Radio repeaters are used to receive weak radio signals and transmit them at higher power so that they can travel a longer distance without being degraded.	Peza de equipamento de comunicación que é ao mesmo tempo un receptor e un transmisor de radio. Os repetidores empréganse para recibir sinais de radio débiles e transmitirlos con máis enerxía, de maneira que poidan desprazarse a unha distancia máis afastada sen degradarse.	Repetidor de radio
776.	Radio transmitter	A piece of communication equipment that converts sound waves into radio waves and then transmits these radio waves.	Peza de equipamento de comunicación que converte as ondas de son en ondas de radio, e transmite estas ondas de radio.	Transmisor de radio
777.	Retardants	A substance or chemical agent that has the ability to reduce or inhibit combustion. Retardants can be categorised as long-term or short-term: <ul style="list-style-type: none"> • Long-term retardants - have the ability to reduce or inhibit combustion even after the water that they contain has evaporated. • Short-term retardants – are primarily used to inhibit combustion through the more immediate cooling and/or smothering of a fire. Short-term retardants may include chemicals added to water that alter viscosity and/or which delay evaporation. 	Substancias ou axentes químicos que teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión. Poden clasificarse como retardantes a longo ou a curto prazo: <ul style="list-style-type: none"> • Retardantes a longo prazo – teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión mesmo despois de que a auga que conteñen se evapore. • Retardantes a curto prazo – empréganse principalmente para inhibir a combustión mediante o arrefriamento máis inmediato e/ou afogando o lume. Poden incluír produtos químicos que se engaden á auga e alteran a súa viscosidade e/ou retardan a evaporación. 	Retardantes
778.	Spider excavator	An excavator with articulated legs which can work on and travel over steep slopes that are inaccessible to excavators with wheels or tracks.	Escavadora con patas articuladas que pode traballar e desprazarse en pendentes inclinadas que son inaccesibles para as escavadoras con rodas ou rodadas.	Retroaraña
779.	Suction hose	A semi-flexible and non-collapsible hose used to move water by means of suction from a static source, such as a pond, pool or storage tank, to a pump.	Manguera semiflexible e non pregable que se emprega para mover auga mediante a aspiración desde unha fonte estática, como un estanque, unha charca ou un depósito, a unha bomba.	Manguera de succión
780.	Supplies	Minor items of equipment and all expendable items assigned to an incident ¹⁴⁸ .	Elementos secundarios de equipamento e todos os artigos funxibles que se asignan a un incidente.	Subministracións
781.	Thermograph	A thermometer that automatically and continuously records air temperature on a chart.	Termómetro que rexistra a temperatura do aire nun gráfico de forma automática e continua.	Termógrafo
782.	Thermometer	An instrument used to measure air temperature.	Instrumento empregado para medir a temperatura do aire.	Termómetro
783.	Water bombing aircraft	An aircraft capable of carrying and releasing a volume of water or fire retardant. Water bombing aircraft can be fixed wing aircraft (such as Canadair, Tracker and Bombardier) or helicopters (with internal or external tanks or those able to carry buckets).	Aeronave que pode transportar e descargar certo volume de auga ou de retardante. Pode tratarse de aeronaves de ás fixas (como as Canadair, Tracker e Bombardier) ou helicópteros (con tanques internos ou externos, ou helicópteros que poden transportar cubos).	Aeronave de descarga de auga
784.	Weather station	A collection of sensors and monitors which gathers, records and reports meteorological data. Weather stations may be permanent structures or	Unha serie de sensores e monitores que recollen, rexistran e informan de datos meteorolóxicos. As estacións meteorolóxicas	Estación meteorolóxica

¹⁴⁸ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.168.

		hand-held/semi-portable/portable units.	poden ser estruturas permanentes ou unidades de man, semiportátiles ou portátiles.	
785.	Water tanker	A large vehicle with the capacity to carry substantial volumes of water.	Vehículo de gran tamaño con capacidade para transportar importantes cantidades de auga.	Cisterna de auga
786.	Wetting agents	Chemicals which, when added to water, decrease the surface tension of the water and enable greater penetration into fuels.	Produtos químicos que, cando se engaden á auga, fan descender a tensión da superficie da auga e fan posible unha penetración maior nos combustibles.	Humectantes
787.	Wye coupling	An accessory used to split one hose line into two or more hose lines. A wye coupling will often split one larger line into two or more smaller ones and may be gated with separate valves for each line.	Accesorio empregado para dividir unha liña dunha manguera en dúas ou máis. Normalmente dividirase unha liña máis grande en dúas ou máis pequenas, e pode ter válvulas separadas para cada liña.	Dispositivo de bifurcación

Capítulo 12 – Operaciones aéreas

Operaciones aéreas: “Calquera manobra realizada por unha aeronave para axudar ás actividades de extinción de incendios forestais”.

© Enrico Marchi (Italia)

12. Operacións aéreas

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
788.	Aerial attack	A fire suppression operation involving the use of aircraft to release water or retardant on or near a wildfire. An aerial attack can be: <ul style="list-style-type: none"> • Direct attack (aerial) • Head attack (aerial) • Tail attack (aerial) • Indirect attack (aerial) • Flank attack (aerial) • Parallel attack (aerial attack) 	Operación de extinción de incendios na que se emprega unha aeronave para descargar auga ou retardantes no incendio ou preto do incendio. Un ataque aéreo pode ser: <ul style="list-style-type: none"> • Ataque directo (aéreo) • Ataque pola cabeza (aéreo) • Ataque pola cola (aéreo) • Ataque indirecto (aéreo) • Ataque polo flanco (aéreo) • Ataque paralelo (aéreo) 	Ataque aéreo
789.	Aerial coordination	A task dedicated to the management of aerial operations at a wildfire incident. This role always has two key aims: <ul style="list-style-type: none"> • To protect the safety of all aircraft and suppression personnel on the ground. • To optimise the efficiency of all aerial resources. 	Xestión de operacións aéreas nun incendio forestal. Sempre ten dous obxectivos clave: <ul style="list-style-type: none"> • Protexer a seguridade de todo o persoal das avionetas e de extinción na terra. • Optimizar a eficiencia de todos os recursos aéreos. 	Coordinación aérea
790.	Aerial Coordinator ¹⁴⁹	The pilot or officer appointed to carry out the task of air coordination. The Aerial Coordinator will usually have authority over all aerial resources involved in aerial operations at the incident.	O piloto ou oficial asignado para realizar a tarefa de coordinar as operacións aéreas. Este coordinador normalmente ten autoridade sobre todos os recursos aéreos implicados nas operacións aéreas dun incidente.	Coordinador aéreo
791.	Aerial detection	The act or process of discovering, locating and reporting wildfire incidents from aircraft. Aerial detection can be: <ul style="list-style-type: none"> • Planned – where an agency mobilizes aircraft with aerial observers for the specific purpose of detecting wildfires; • Unplanned – where an aircraft not specifically hired or mobilised to detect wildfires reports a wildfire to a responsible agency. For example, unplanned aerial detection may come from passenger airplanes or other leisure aircraft. 	Acto ou proceso de descubrir, localizar e informar sobre os incendios forestais desde unha aeronave. Pode ser: <ul style="list-style-type: none"> • Planificada – cando unha axencia mobiliza unha aeronave con observadores aéreos co fin específico de detectar incendios forestais; • Non planificada – cando unha aeronave non empregada ou mobilizada especificamente para a detección de incendios forestais informa dun incendio a unha axencia responsable. Por exemplo, unha detección aérea non planificada pode vir de avións de pasaxeiros ou dunha avioneta privada. 	Detección aérea
792.	Aerial ignition	Ignition of fuels from the air. Aerial ignition is usually achieved by using an aerial ignition device.	Ignición de combustibles desde o aire. Adoita conseguirse empregando un dispositivo de ignición aérea.	Ignición aérea
793.	Aerial ignition device	An inclusive term applied to equipment designed to ignite fuels from an aircraft. Examples of aerial ignition devices include: <ul style="list-style-type: none"> • Delayed aerial ignition device (DAID) – An incendiary device dropped from an aircraft which will ignite after a predetermined amount of time. The delayed ignition is usually achieved through the production of a chemical reaction which is initiated prior to or during the drop. • Helitorch - An aerial ignition device hung from a helicopter which disperses ignited gelled gasoline. 	Termo inclusivo que se aplica ao equipamento deseñado para acender lumes desde unha aeronave. Algúns exemplos son: <ul style="list-style-type: none"> • Dispositivo de ignición aérea retardada – dispositivo incendiario que se descarga desde unha aeronave e que prenderá despois dunha certa cantidade de tempo predeterminada. A ignición retardada adoita conseguirse mediante a produción dunha reacción química que se inicia antes ou durante a descarga. • Facho helitransportado – dispositivo de ignición aérea que colga dun helicóptero e que dispersa gasolina xelificada acendida. 	Dispositivo de ignición aérea
794.	Aerial observer	A person flying in an aircraft who is tasked with: <ul style="list-style-type: none"> • discovering, locating, and reporting wildfires and forest fires from an aircraft; and/or, • aerial reconnaissance. 	Persoa que voa nunha aeronave e cuxa tarefa é: <ul style="list-style-type: none"> • descubrir, localizar e informar de incendios forestais desde a aeronave; e/ou, • o recoñecemento aéreo. 	Observador aéreo
795.	Aerial operations	Any manoeuvre completed by an aircraft in support of wildfire detection or suppression activities, inclusive of: <ul style="list-style-type: none"> • direct attack through release of water or retardant • indirect attack through release of retardant 	Calquera manobra realizada por unha aeronave para axudar ás actividades de extinción de incendios forestais, o que inclúe <ul style="list-style-type: none"> • ataques directos con descargas de auga ou retardantes • ataques indirectos con descargas de retardantes 	Operacións aéreas

¹⁴⁹ In some countries, such as the USA and Spain, the alternative term of “Aerial Tactical Group Supervisor” (ATGS) has been adopted.

		<ul style="list-style-type: none"> • transport of equipment and supplies • cargo drops of supplies • aerial reconnaissance • aerial coordination • aerial detection • rescue missions 	<ul style="list-style-type: none"> • transporte de equipamento e subministracións • descargas de subministracións • recoñecemento aéreo • coordinación aérea • detección aérea • misións de rescate 	
796.	Aerial reconnaissance	<p>Use of aircraft for conducting preliminary surveys of a wildfire to gather information on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fire behaviour • topography and fuel types • potential hazards and high risk areas • potential windows of opportunity • safety of ground personnel <p>The information gathered from aerial reconnaissance will be communicated to the Incident Commander to assist in the decision-making process.</p>	<p>Uso dunha aeronave para levar a cabo inspeccións preliminares dun incendio forestal para recoller información sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • o comportamento do lume • a topografía e os tipos de combustible • os perigos potenciais e as zonas de alto risco • potenciais ventás de actuación • a seguridade do persoal de terra <p>A información que se recolle nun recoñecemento aéreo comunicarase ao xefe de incendio, para axudar no proceso de toma de decisións.</p>	Recoñecemento aéreo
797.	Aerial resources	Aircraft, including helicopters, aeroplanes and drones, which can be used to attack the fire or observe its development. It also includes supporting personnel and equipment.	Aeronaves, o que inclúe helicópteros, avións ou aeronaves non tripuladas, que poden empregarse para combater o lume ou observar o seu desenvolvemento. Este termo tamén inclúe o persoal de apoio e o equipamento.	Recursos aéreos
798.	Aerial support group	A group or organisation responsible for providing personnel, equipment and welfare facilities and supplies in support of aerial operations.	Grupo ou organización responsable de proporcionar persoal, equipamento, servizos asistenciais e subministracións en apoio ás operacións aéreas.	Grupo de apoio aéreo
799.	Air Traffic Control (ATC)	<p>An organization that determines the altitude, speed, and flight routes of aircraft flying within a given airspace. The primary functions of ATC are to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitor warning systems and prevent collisions; • organize flow of air traffic on the ground and through the air; • monitor radio transmissions and provide information and support to pilots. 	<p>Organización que determina a altura, velocidade e rutas de voo dunha aeronave que voa nun determinado espazo aéreo. As principais funcións do ATC son:</p> <ul style="list-style-type: none"> • controlar os sistemas de alarma e evitar colisións; • organizar o fluxo de tráfico aéreo na terra e no aire; • controlar as transmisións por radio e proporcionar información e soporte aos pilotos. 	Control de Tráfico Aéreo (ATC)
800.	Aircraft	<p>A means of transport capable of flying around the Earth's atmosphere. Aircraft are commonly deployed at wildfire incidents to perform a number of roles, including:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aerial coordination • aerial observation • aerial reconnaissance • the release of water and retardant • transportation of personnel, equipment, water and retardant 	<p>Medio de transporte que pode voar ao redor da atmosfera da terra. As aeronaves adoitan despregarse nos incendios forestais para desempeñar unha serie de funcións, que inclúen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • coordinación aérea • observación aérea • recoñecemento aéreo • descargas de auga e retardantes • transporte de persoal, equipamento, auga e retardantes 	Aeronave
801.	Airspace	Any specified three-dimensional area of the atmosphere. Airspace is usually managed by the Air Traffic Control (ATC) of the country situated immediately below.	Calquera zona tridimensional específica da atmosfera. O espazo aéreo adoita estar xestionado polo Control de Tráfico Aéreo (ATC) do país situado inmediatamente debaixo.	Espazo aéreo
802.	Altitude	Vertical distance between sea level and an aircraft in flight.	Distancia vertical entre o nivel do mar e unha aeronave en voo.	Altitude
803.	Approach trajectory	The trajectory that a pilot will fly in order to advance upon a destination to carry out a release, landing or other aerial manoeuvre.	A traxectoria pola que voará un piloto para avanzar cara un destino e realizar unha descarga, aterrizar ou para outra manobra aérea.	Traxectoria de aproximación
804.	Assignment	A specified task to be completed by an aircraft or aerial support group.	Traballo específico asignado a unha aeronave ou a un grupo de apoio aéreo.	Tarefa
805.	Audible warning device	A signalling device which generates a loud siren to provide a warning sound. Audible warning devices are sometimes mounted to aircraft and are sounded by pilots to warn suppression personnel on the ground that an aircraft is approaching to make a release or cargo drop.	Aparello de comunicación que xera unha sirena para transmitir unha advertencia. Ás veces estes dispositivos instálanse nas aeronaves e son accionados polos pilotos para advertir aos equipos terrestres de que se achega unha aeronave que vai facer unha descarga.	Dispositivo de alarma acústica
806.	Authorisation to release	Explicit authorisation from the aerial coordinator to the pilot of a water bombing aircraft to release over a target. The authorisation is usually expressed in the form of the following statement: "You are authorised to	Autorización explícita do coordinador ao piloto dunha aeronave de descarga de auga para que efectúe unha descarga sobre un obxectivo. O coordinador aéreo só debe autorizar unha descarga	Autorización de descarga

		release". Authorisation to release should only be given by the aerial coordinator when ground personnel are clear of the target area ¹⁵⁰ .	cando o persoal de terra deixou libre a área obxectivo ¹⁵¹ .	
807.	Bearing	The horizontal direction to or from any point, usually measured clockwise from true north, or some other reference point, through 360 degrees ¹⁵² .	Dirección horizontal desde calquera punto, que adoita medirse no sentido das agullas do reloxo desde o norte verdadeiro, ou desde algún outro punto de referencia, de 0 a 360 graos.	Rumbo
808.	Body of water	Any natural or artificial body of water that can be used by aircraft to extract water for suppression purposes. Examples of sources of water that can be used by aircraft to refill aircrafts' buckets, tanks and holds include: lakes, reservoirs, ponds, rivers and streams.	Calquera corpo de auga natural ou artificial que pode empregar unha aeronave para extraer auga para as actividades de supresión. Algúns exemplos de corpos de auga usados para encher os baldes, tanques e compartimentos das aeronaves son: lagos, encoros, estanques, ríos e regatos.	Corpo de auga
809.	Bucket	Specially designed bucket carried by a helicopter and used for dropping water or retardants from the air.	Cubos especialmente deseñados para que os transporte un helicóptero e os empregue para descargar auga ou retardantes desde o aire.	Helibalde
810.	Bucket release	The release of water or fire retardant from a specially designed bucket slung below a helicopter.	Descarga de auga ou de retardantes desde un cubo deseñado especialmente para colgar dun helicóptero.	Descarga de helibalde
811.	Cargo	Equipment or supplies that are carried by an aircraft.	Equipamento ou subministracións que se transportan nunha aeronave.	Carga
812.	Cargo chute	A parachute designed and used for dropping equipment and supplies from an aircraft while in flight.	Paracaídas deseñado e equipado para descargar equipamento e subministracións desde unha aeronave mentres voa.	Vertedor de carga
813.	Cargo drop	Dropping of equipment or supplies, with or without a parachute, from an aircraft in flight ¹⁵³ .	Lanzamento de equipamento ou subministracións, con ou sen paracaídas, desde unha aeronave en voo.	Descarga de carga
814.	Cloud cover	The amount of sky obscured by cloud at a particular location. Cloud cover is expressed in eighths, where eight eighths is used to describe complete cloud cover.	Cantidade de ceo escurecido por nubes nun lugar concreto. Exprésase en oitavos (tamén chamados octas), e oito oitavos corresponde á nebulosidade completa.	Nebulosidade
815.	Compass	An instrument used for navigation and orientation. A compass consists of a mounted or suspended magnetic needle which points to Magnetic North.	Instrumento empregado para a navegación e a orientación. Un compás contén unha agulla imantada acomodada ou suspendida que apunta cara o norte magnético.	Compás
816.	Compass rose	A circular symbol indicating the direction of True and/or Magnetic North which is found printed on maps and sometimes on the ground at an airport or heliport.	Símbolo circular que indica a dirección do norte verdadeiro e/ou magnético que se atopa en mapas impresos e ás veces no chan dun aeroporto ou heliporto.	Rosa dos ventos
817.	Control points	A predefined point in time or location when/where an aircraft will transmit a report to the Aerial Coordinator.	Punto predefinido no tempo ou espazo no que unha aeronave transmitirá un informe ao coordinador aéreo.	Puntos de control
818.	Control room ¹⁵⁴	A facility from which resources are directly assigned to a wildfire incident.	Instalación desde a que os recursos son directamente asignados a un incendio forestal.	Centro de control
819.	Coordinates	Alphanumeric characters that are used to describe the precise geographic location of a point on the earth's surface.	Liñas de referencia cruzadas que se empregan para identificar situacións específicas nun mapa	Coordenadas
820.	Daisy chains	A daisy chain is an informal "follow the leader" pattern for aircraft. To maintain a daisy chain, pilots need to adopt a common flight path.	Unha cadea margarida é un patrón informal de "seguir ao líder" para as aeronaves. Para manter unha cadea margarida os pilotos teñen que adoptar unha traxectoria de voo común.	Cadea margarida / Daisy chain
821.	Delayed aerial ignition device (DAID)	An incendiary device dropped from an aircraft which will ignite after a predetermined amount of time. The delayed ignition is usually achieved through the production of a chemical reaction which is initiated prior to or during the drop.	Dispositivo incendiario que se descarga desde unha aeronave e que prenderá despois dunha certa cantidade de tempo predeterminada. A ignición retardada adoita conseguirse mediante a produción dunha reacción química que se inicia antes ou durante a descarga.	Dispositivo de ignición aérea retardada
822.	Demobilization	To direct resources to return to their normal base.	Ordenar aos recursos que volvan á súa base normal.	Desmobilización
823.	Disengagement plan	A predetermined list of actions to be enacted by a pilot of an aircraft in the event of unforeseen hazardous circumstances, including but not limited to: <ul style="list-style-type: none"> • Engine failure • Sighting of ground personnel within a drop zone • Last minute change of tactics 	Lista predeterminada de accións a realizar por un piloto dunha aeronave no caso de circunstancias perigosas imprevistas, o que inclúe pero non se limita a: <ul style="list-style-type: none"> • Fallo no motor • Observación de persoal de terra dentro da zona de descarga 	Plan de retirada

¹⁵⁰ For instance, in France the authorisation to release should only be given when suppression personnel are working perpendicular to and at least 50 metres away from the target area.

¹⁵¹ Por exemplo, en Francia a autorización só pode darse cando o persoal de extinción está traballando perpendicular a e polo menos a 50 metros de distancia do obxectivo.

¹⁵² Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), page 29.

¹⁵³ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), page 42.

¹⁵⁴ Also commonly referred to as a "Dispatch Centre".

		<ul style="list-style-type: none"> Failure of a tank, bucket or door to open during a drop. <p>An escape plan should be devised for all water and retardant releases and for all personnel and equipment drops.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cambio de táctica de última hora Fallo no tanque, helitanque ou porta que provoca que non se realice a descarga. <p>Debe elaborarse un plan de escape para todas as descargas de auga e retardantes e para todas as descargas de persoal e equipamento.</p>	
824.	Disengagement trajectory	A pre-planned flight trajectory to be flown by an aircraft in the event of unforeseen hazardous circumstances. A disengagement trajectory is an important part of a disengagement plan.	Traxectoria de voo para unha aeronave planeada con antelación para casos de circunstancias perigosas imprevistas. Unha traxectoria de retirada é unha parte importante dun plan de retirada.	Traxectoria de retirada
825.	Divert	A change in assignment for an aircraft.	Cambio na tarefa dunha aeronave.	Desviar
826.	Drone	An aerial vehicle without a human pilot on-board. The flight of the drone is controlled by on-board computers or via a radio control operator. Drones have multiple uses, but are normally used for aerial reconnaissance at wildfires.	Vehículo aéreo sen un piloto humano. O voo destas aeronaves é controlado por ordenadores de bordo ou mediante un operador de radio control. Teñen múltiples usos, pero normalmente empréganse para o recoñecemento aéreo nos incendios forestais.	Aeronave non tripulada
827.	Drop zone	Specific location where personnel or equipment are to be dropped from an aircraft.	Localización específica na que se lanzará o persoal ou o equipamento desde unha aeronave.	Zona de largaxe
828.	Dummy run	A simulated run made on a target by an aircraft. A dummy run may be completed for singular or multiple purposes, including: <ul style="list-style-type: none"> Indicating the desired flight trajectory and target to other aircraft (cf. Identification run). Identifying potential flight hazards. Completing test releases to check for wind drift. 	Pasada simulada feita por unha aeronave sobre un obxectivo. Pode facerse por distintas finalidades, entre outras: <ul style="list-style-type: none"> Para indicar a traxectoria de voo desexada e o obxectivo a outra aeronave (pasada de identificación). Para identificar perigos potenciais de voo. Para facer probas de lanzamento e así comprobar a deriva do vento. 	Pasada de recoñecemento
829.	Early release	A release that lands before (or in front) of its target. In short, the pilot made the release prematurely.	Descarga que chega ao chan antes (ou diante) do seu obxectivo. É dicir, que o piloto fixo a descarga antes de tempo.	Descarga precoz
830.	Estimated Time of Arrival (ETA)	The predicted time that an aerial resource will reach a specified destination.	O tempo ao que se prevé que un recurso chegará a un destino concreto.	Tempo estimado de chegada (ETA)
831.	Exit trajectory	The trajectory that a pilot will fly after completing a release or other aerial manoeuvre.	Traxectoria que tomará un piloto tras completar unha descarga ou outra manobra aérea.	Traxectoria de saída
832.	Final run	The final trajectory of an aircraft towards its target. The final trajectory may be straight or curved and will not normally exceed one minute in duration.	A traxectoria final dunha aeronave cara o seu obxectivo. Pode ser en liña recta ou en curva e normalmente non terá unha duración de máis dun minuto.	Pasada final
833.	Fire fighting chemicals	Substances that have the ability to prevent, reduce or inhibit combustion. They can be applied from the air or from the ground and may be applied directly onto a fire or an area of unburned fuel. Common types of fire fighting chemicals include: <ul style="list-style-type: none"> Foam – A mass of bubbles formed by mixing specific proportions of air with water and foam concentrate. Foam can be applied in order to smother and cool parts of a fire and/or to prevent ignition within a fuel. Gels - Chemicals which are added to water to make it thicken. When used as an extinguishing agent the mixture is able to absorb more heat than water and sticks to the surface of the fuel. Retardants – A group of chemicals that are usually mixed with water which have the ability to reduce or inhibit combustion either in the long or short term: <ul style="list-style-type: none"> Long-term retardants - have the ability to reduce or inhibit combustion even after the water that they contain has evaporated. Short-term retardants – are primarily used to inhibit combustion through the more immediate cooling and/or smothering of a fire. Wetting agents – Chemicals which, when added to water, decrease the surface tension of the water and enable greater penetration into fuels. 	Substancias que teñen a propiedade de previr, reducir ou inhibir a combustión. Poden aplicarse desde o aire ou pola terra, directamente sobre un incendio ou sobre unha área de combustibles non queimados. Algúns tipos son: <ul style="list-style-type: none"> Escuma – Masa de burbullas que se forma ao mesturar as proporcións específicas de aire con auga e concentrado de escuma. Pódese aplicar para apagar e arrefriar partes dun incendio ou para evitar a ignición dun combustible. Xeles – Produtos químicos que se engaden á auga para facela máis densa. Cando se empregan como axente de extinción a mestura pode absorber máis calor cá auga e fica pegada á superficie do combustible. Retardantes – Grupo de substancias químicas que se adoitan mesturar con auga e que teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión, ben a longo ou a curto prazo: <ul style="list-style-type: none"> Retardantes a longo prazo – teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión mesmo despois de que a auga que conteñen se evapore. Retardantes a curto prazo – empréganse principalmente para inhibir a combustión mediante o arrefriamento máis inmediato e/ou afogando o lume. Humectantes - Produtos químicos que, cando se engaden á auga, fan descender a tensión da superficie da auga e fan posible unha penetración maior nos combustibles. 	Produtos químicos para combater o lume

834.	Fire Traffic Area (FTA)	A protected airspace around a wildfire incident where only authorised aircraft are allowed to enter ¹⁵⁵ .	Espazo aéreo protexido ao redor dun incendio forestal no que só poden entrar aeronaves autorizadas ¹⁵⁶ .	Zona de exclusión aérea para aeronaves alleas a un incendio
835.	Flank attack (aerial)	A method of fire suppression which involved dropping water or retardant along a flank or simultaneously along both flanks of a wildfire.	Método de extinción de incendios no que se descarga auga ou retardante polo flanco ou polos dous flancos dun incendio forestal simultaneamente.	Ataque aéreo polo flanco
836.	Flight hazards	Any real or potential condition that might put an aircraft at risk of damage or mechanical failure and its personnel at risk of injury or death. Some examples of common flight hazards at wildfire incidents include: <ul style="list-style-type: none"> • Low level flight; • Steep terrain; • Turbulence; • Poor visibility; • Rotor downwash in burned areas from helicopter hover and landings; • Aircraft congestion in the vicinity of the fire. 	Calquera condición real ou potencial que podería poñer unha aeronave en risco de danos ou fallos mecánicos e o seu persoal en risco de lesións ou morte. Algúns exemplos de perigos de voo comúns nos incendios forestais son: <ul style="list-style-type: none"> • Voo a baixo nivel; • Terreo inclinado; • Turbulencias; • Baixa visibilidade; • Deflexión do aire causada polo rotor cando o helicóptero está en voo estacionario e nas aterraxes en zonas queimadas; • Conxestión da aeronave nas proximidades do lume. 	Perigos de voo
837.	Flight trajectory	The path that a pilot will fly an aircraft through the air. Pilots should usually avoid flying over personnel or equipment at a wildfire incident and plan an escape route when setting up for a release. There are three additional important terms used to describe the paths to be flown by an aircraft: <ul style="list-style-type: none"> • Approach trajectory – The path that a pilot will fly to advance upon a destination where a drop, landing or other aerial manoeuvre will be completed. • Exit trajectory - The path that a pilot will fly after completing a drop or other aerial manoeuvre. • Disengagement trajectory - A pre-planned route to be flown by an aircraft when a hazardous condition occurs. A disengagement trajectory is an important part of a pilot's disengagement plan. 	A ruta pola que voará un piloto polo aire. Os pilotos deben evitar voar por riba do persoal ou do equipamento nun incendio forestal e planear unha ruta de escape cando se preparen para unha descarga. Hai outros tres termos importantes que se empregan para describir as traxectorias dunha aeronave: <ul style="list-style-type: none"> • Traxectoria de aproximación - A ruta pola que voará un piloto para avanzar cara un destino e realizar unha descarga, aterraxar ou para outra manobra aérea. • Traxectoria de saída - Ruta que tomará un piloto tras completar unha descarga ou outra manobra aérea. • Traxectoria de escape - Ruta de voo para unha aeronave planeada con antelación para casos de circunstancias perigosas imprevistas. Unha traxectoria de retirada é unha parte importante dun plan de retirada. 	Traxectoria de voo
838.	Foot	A unit for measuring distance which is commonly used in aeronautics. 1 foot (ft) is equivalent to 30.48 centimetres (cm).	Unidade de medida de distancia que se adoita empregar en aeronáutica. 1 pé equivale a 30,48 centímetros.	Pé
839.	Go-around	An order for a water bombing aircraft to disengage from its final run and delay a release until a new authorisation to release is given.	Orde para que unha aeronave de descarga de auga se retire da súa pasada final e retrase unha descarga ata que se lle dea unha nova autorización.	Descarga abortada
840.	Head attack (aerial)	A method of fire suppression which involves the release of water or fire retardant from the air directly onto the head of a wildfire.	Método de extinción de incendios no que se descarga auga ou retardante directamente á cabeza dun incendio forestal.	Ataque aéreo pola cabeza
841.	Height	Distance between the ground surface and an aircraft in flight.	Distancia entre a superficie do chan e unha aeronave en voo.	Altura
842.	Helicopter	An aircraft capable of hovering and moving vertically and horizontally in any direction during flight. Most helicopters achieve lift and propulsion through the rotation of overhead rotor blades.	Aeronave que pode planar e moverse vertical e horizontalmente en calquera dirección durante o voo. A maioría dos helicópteros conseguen elevarse e propulsarse mediante a rotación das pas dun rotor que teñen na parte superior.	Helicóptero
843.	Helicopter release system	A release system installed internally within or fixed by an attachment externally beneath a helicopter which is specifically designed for transporting and releasing water or retardant.	Sistema de liberación instalado internamente ou unido externamente baixo un helicóptero, que está especialmente deseñado para transportar e descargar auga e retardantes.	Sistema de descarga dun helicóptero
844.	Helipad	A location for parking, fuelling, repairing/maintaining, and/or unloading or loading of helicopters during a wildfire incident.	Lugar para aparcas, encher de combustible, reparar/facer o mantemento e/ou descargar ou cargar os helicópteros durante un incendio forestal.	Helisuperficie / Helipad
845.	Helipond	A small body of water which is suitable for helicopters to load helibuckets through a hover fill. Heliponds are sometimes artificially created through the damming of small water channels.	Pequeno corpo de auga que é apropiado para que os helicópteros carguen helibaldes en voo estacionario. Ás veces estes estanques son creados artificialmente facendo unha presa en canles	Estanque para cargar helicópteros

¹⁵⁵ To provide some specific examples, in Catalonia (Spain) the FTA is defined as 12 nautical miles from the centre point of the wildfire incident, while in France the FTA is defined as 5,000 feet and 5 nautical miles from the incident.

¹⁵⁶ Para poñer exemplos concretos, en Cataluña (España) o FTA defínese como 12 millas náuticas desde o punto central do incendio forestal, mentres que en Francia defínese como 5.000 pés e 5 millas náuticas desde o incidente.

			pequenas de auga.	
846.	Helipump	A lightweight portable pump unit that has been specifically developed for transport by helicopter.	Bomba lixeira portátil que foi elaborada especificamente para ser transportada por un helicóptero.	Bomba de helicóptero
847.	Helispots	Temporary or occasional landing areas for helicopters in close proximity to a fire. Helispots are usually used for cargo delivery/pick-up and sometimes for transporting suppression personnel.	Zonas de aterraxe temporais ou ocasionais para os helicópteros, preto dun incendio. Adoitan empregarse para entregar ou recoller carga e ás veces para transportar ao persoal de extinción.	Helipuerto temporal
848.	Helitank	A specially designed tank which is fitted to the underside of a helicopter and used for transporting and dropping water or fire retardant ¹⁵⁷ .	Tanque deseñado especialmente para colocalo debaixo dun helicóptero e usalo para transportar e descargar auga ou retardantes.	Helitanque
849.	Helitorch	An aerial ignition device hung from a helicopter which disperses ignited gelled gasoline.	Dispositivo de ignición aérea que colga dun helicóptero e que dispersa gasolina xelificada acendida.	Facho helitransportado
850.	Hold	A tank or compartment beneath an aircraft which is capable of holding water, retardant or cargo.	Tanque ou compartimento colocado debaixo dunha aeronave que pode conter auga, retardantes ou carga.	Depósito
851.	Hover fill	When a helicopter fills a bucket or internal or external release system while in stationary flight above a water source.	Cando un helicóptero enche un helibalde ou un sistema de liberación interno ou externo en voo estacionario sobre unha fonte de auga.	Recarga en voo estacionario
852.	Identification run	A flight by a lead aircraft over a target area to indicate the desired flight trajectory and target for other aircraft.	Voo realizado por unha aeronave sobre un obxectivo para indicar a traxectoria e o obxectivo a outra aeronave	Pasada de identificación
853.	Jettison	To drop cargo or an unused load of water or retardant from an airplane or helicopter to lighten the aircraft and/or to improve stability. A specific location in the near vicinity of the fire may be designated for aircraft to jettison their unused loads, although a jettison in the case of an emergency may be made anywhere in order to maintain safety.	Verter carga ou unha descarga de auga ou de retardantes non usados desde unha avioneta ou helicóptero para facer a aeronave máis lixeira e mellorar a estabilidade. Pode designarse un lugar concreto preto dun incendio para que as aeronaves fagan estas descargas de materiais non usados, aínda que no caso dunha emerxencia poden facerse en calquera sitio para manter a seguridade.	Baleirar
854.	Knot	A unit for measuring speed which is commonly used in aeronautics. 1 knot is equivalent to a speed of 1 nautical mile per hour.	Unidade que se emprega para medir a velocidade e que adoita usarse no campo da aeronáutica. 1 nó equivale á velocidade dunha milla náutica por hora.	Nó
855.	Late release	A release that lands after (or behind) its target. In short, the pilot made the release too late.	Descarga que chega á terra despois (ou detrás) do seu obxectivo. É dicir, o piloto fixo a descarga demasiado tarde.	Descarga tardía
856.	Lead aircraft	An aircraft that provides some form of leadership and/or guidance to other aircraft while in the air. Lead aircraft can have multiple assignments.	Aeronave que ofrece algún tipo de liderado e/ou guía a outra aeronave mentres están no aire. A aeronave líder pode ter múltiples tarefas.	Aeronave líder
857.	Load and conserve	An order given to the pilot of an aircraft to pick up and retain another load of retardant or water and to remain at a specified location until receiving further assignments. The aircraft is still committed to the fire.	Orde que se dá ao piloto dunha aeronave para que recolla e manteña outra carga de retardante ou auga e fique nun lugar específico ata recibir máis tarefas. Esta aeronave aínda está servindo ao incendio.	Cargar e esperar
858.	Load and return	An order given to the pilot of an aircraft to pick up another load of retardant or water and to return immediately to the fire.	Orde que se dá ao piloto dunha aeronave para que recolla outra carga de retardante ou auga e volva inmediatamente ao incendio.	Cargar e volver
859.	Long-term retardant	Long-term retardants have the ability to reduce or inhibit combustion even after the water they contain has evaporated.	Os retardantes a longo prazo teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión mesmo despois de que a auga que conteñen se evapore.	Retardante a longo prazo
860.	Low pass	A low flight over a target area. A low pass may be completed by a water bombing aircraft, lead plane, or other aircraft in order: <ul style="list-style-type: none"> to obtain a closer look at a target; or, to warn ground personnel in the vicinity of a target of an impending drop (normally using an audible warning device). 	Voo baixo sobre unha zona obxectivo. Unha pasada baixa pódese facer unha aeronave de descarga de auga, unha aeronave líder ou outra aeronave para: <ul style="list-style-type: none"> observar o obxectivo a máis proximidade; ou, alertar ao persoal de terra próximo ao obxectivo de que vai haber unha descarga (normalmente empregando un dispositivo de alarma acústica). 	Pasada baixa
861.	Marking out	The creation of a marking on the ground to identify a target area for water bombing aircraft, either by personnel on the ground or by a helicopter.	Creación de marcas no chan para identificar unha área como obxectivo para unha aeronave de descarga de auga, ben feita polo persoal ou por un helicóptero.	Marcar o obxectivo
862.	Massive attack	A substantial and swift attack using aerial resources which is intentionally excessive in relation to the size of the wildfire. A massive attack will be performed in order to suppress a relatively small wildfire as quickly as	Ataque considerable e rápido no que se empregan recursos aéreos, que é intencionalmente excesivo en relación co tamaño do incendio forestal. Estes ataques realizáranse para eliminar un	Ataque masivo

¹⁵⁷ Based on the definition provided by/Baseada na definición proposta polo National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wild. Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), page 98.

		possible so that aerial resources can be quickly released to perform other assignments.	incendio relativamente pequeno o máis rápido posible de xeito que os recursos aéreos poidan dedicarse a outras tarefas axiña.	
863.	Mobilization ¹⁵⁸	A command decision to move a resource or resources from one location to another. This includes moving new resources to a wildfire incident.	Decisión de mando de mover un recurso ou recursos dun lugar a outro. Isto inclúe mover novos recursos ao lugar dun incendio forestal.	Mobilización
864.	Mutual support	Coordination of the actions of ground and aerial resources to ensure that they complement and support one another.	Coordinación das accións dos recursos terrestres e aéreos para asegurar que todas as accións se complementan e apoian mutuamente.	Apoio mutuo
865.	Nautical mile	A unit for measuring distance which is commonly used in aeronautics. 1 nautical mile is equivalent to 1,852 metres.	Unidade de medida de distancia que adoita empregarse en aeronáutica. 1 milla náutica equivale a 1.852 metros.	Milla náutica
866.	Navigation	The process of planning, following and monitoring progress along a pre-defined route of travel.	Proceso de planear, seguir e controlar o progreso por unha ruta predefinida.	Navegación
867.	One skid landing	A partial landing during which a helicopter remains in stationary flight with only one landing skid in contact with the ground. Remaining stationary in this manner allows for the loading or unloading of personnel and equipment on rocky ground or on slopes where the gradient is too steep to allow for a complete landing.	Aterraxe parcial dun helicóptero no que este permanece en voo estacionario con só un dos esquis en contacto coa terra. Isto permítelle cargar e descargar persoal e equipamento en terreos rochosos ou en pendentes onde o gradiente está demasiado inclinado como para poder aterrizar completamente.	Apoio sobre un esquí
868.	Paracargo	Equipment or supplies dropped from an aircraft in flight by parachute, other retarding devices, or free fall.	Equipamento ou subministracións que se lanzan desde unha aeronave durante o voo cun paracaídas, con outros dispositivos de retardo ou libremente.	Carga lanzada en paracaídas
869.	Parallel attack (aerial)	A method of fire suppression involving the release of water or retardant from the air to form a control line approximately parallel to and some distance away from the fire edge.	Método de supresión de incendios no que se descarga auga ou retardante desde o aire para formar unha liña de control aproximadamente paralela e a certa distancia do bordo do incendio.	Ataque paralelo aéreo
870.	Release	When an aircraft in flight deliberately drops water or retardant over a specified target.	Cando unha aeronave lanza auga ou retardante deliberadamente sobre un obxectivo específico.	Descarga
871.	Release zone	The area surrounding a specific release target.	A área que rodea ao obxectivo específico da descarga.	Área de descarga
872.	Release density	The quantity of water or retardant release per square metre. Release density is dependent upon two key variables: <ul style="list-style-type: none"> • Release height; and, • Speed of the aircraft when the drop is made. 	Cantidade da descarga de auga ou retardante por metro cadrado. A densidade da descarga depende de dúas variables clave: <ul style="list-style-type: none"> • A altura da descarga; e, • A velocidade da aeronave desde a que se fai a descarga. 	Densidade de descarga
873.	Release height	Height at which an aircraft releases water or retardant over a target. Two types of release height are of particular significance: <ul style="list-style-type: none"> • High release - A release made from a higher than normal height. This type of release can be ordered for tactical or safety reasons. • Low release – A release made from a lower than normal height. A low release normally poses greater risks than a high release because flight hazards tend to be greater and because pilots have less time to take action in the case of an engine failure or other emergency with the aircraft. A low release may, however, be more effective than a high release in particular circumstances. 	Altura á que unha aeronave descarga auga ou retardante sobre un obxectivo. Hai dous tipos principais de altura de descarga: <ul style="list-style-type: none"> • Descarga alta – descarga que se fai desde unha altura máis alta do normal. Este tipo de descarga pode ordenarse por razóns tácticas ou de seguridade. • Descarga baixa – descarga que se fai desde unha altura máis baixa do normal. Estas descargas adoitan supoñer máis riscos cás baixas porque os perigos de voo tenden a ser maiores e porque os pilotos teñen menos tempo para reaccionar en caso de fallo no motor ou doutra emerxencia na aeronave. Porén, unha descarga baixa pode ser máis efectiva ca unha alta en certas circunstancias. 	Altura da descarga
874.	Release mode	The method of release selected by the pilot of a water bombing plane in order to achieve the desired density. The mode selected will partly depend upon an aircraft's hold system. Examples of different release modes include: <ul style="list-style-type: none"> • Salvo release – Release of an entire load of water or retardant carried by a water bombing plane. Generally used on fires or parts of fires requiring a high density release of water or retardant. • Single hold release – Release from only one hold of a water bombing plane. • Sequential release – The opening of multiple holds of a water bombing plane to release a continuous flow of water or retardant 	Método de descarga seleccionado polo piloto dunha aeronave de descarga de auga co fin de acadar a densidade desexada. O modo que escolla dependerá en parte do sistema de contención que teña a aeronave. Algúns exemplos son: <ul style="list-style-type: none"> • Descarga en salvo – Descarga de toda a carga de auga ou retardante transportada pola aeronave. Adoita empregarse en incendios ou partes de incendios que precisan unha descarga de alta densidade de auga ou retardante. • Descarga dun só depósito – Descarga dun só dos compartimentos dunha aeronave de descarga de auga. • Descarga secuencial – Apertura de varios compartimentos dunha aeronave para descargar un fluxo continuo de auga 	Modo de descarga

¹⁵⁸ Also commonly referred to as “dispatch”.

		<p>over a desired distance. A sequential release can be extended in length through the partial opening of holds, although this will lead to lower coverage.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Split release – Multiple releases made from one hold at a time from a water bombing plane. 	<p>ou retardante pola distancia desexada. Unha descarga secuencial pode estenderse en lonxitude abrindo os compartimentos parcialmente, aínda que iso causará unha menor cobertura.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descarga parcial – Descargas múltiples feitas depósito a depósito desde unha aeronave de descarga de auga. 	
875.	Release over a slope	<p>Drops over a slope can be classified as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cross slope release - A release of water or retardant while an aircraft flies along the contours of a slope. • Downslope release - A release of water or retardant while an aircraft flies from the top to the bottom of a slope. • Stacking pattern release - A release pattern used for steep terrain where flight trajectories of aircraft are contoured to a slope. Generally speaking, the first release is made at the top of the slope and successive releases gradually progress to the bottom of the slope. • Upslope release - A release of water or retardant while an aircraft flies from the bottom to the top of a slope. 	<p>As descargas sobre pendentes poden clasificarse como:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descarga transversal - Descarga de auga ou retardante mentres a aeronave fai un voo rasante pola pendente • Descarga pendente abaixo – Descarga de auga ou retardante mentres a aeronave voa de arriba cara abaixo por unha pendente. • Descarga por moreas - Modelo de descarga empregado en terreos abruptos onde as traxectorias das aeronaves van rasantes pola pendente. En xeral, a primeira descarga faise na parte de arriba da pendente, e as seguintes van progresando gradualmente ata o fondo da pendente. • Descarga pendente arriba – descarga de auga ou retardante mentres a aeronave voa desde o fondo ata a parte de arriba dunha pendente. 	Descarga nunha pendente
	Release pass	<p>When a water bombing aircraft has a target in sight and carries out a release in flight over the target.</p>	<p>Cando unha aeronave de descarga de auga observa un obxectivo e realiza unha descarga voando por riba del.</p>	Pasada de descarga
876.	Release pattern	<p>The distribution of one or more water or retardant releases on a target area. Release patterns can be classified in six ways:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Box pattern release - When a single bombing aircraft makes multiple releases forming a retardant line around the perimeter of a small fire. • Extended release - To make a release so that it overlaps and lengthens the coverage of a previous release. • Full coverage release – To make a release with the aim of covering the entire fire with water or retardant. Multiple releases may actually be required to obtain the desired release density. This type of release pattern is commonly used to control fire intensity and spread of small fires, such as spot fires. • Stacking pattern release - A release pattern used for steep terrain where the flight trajectory of the aircraft is contoured to a slope. Generally speaking, the first release is made at the top of the slope and successive releases gradually progress to the bottom of the slope. • “V” pattern release - Multiple releases by one or more water bombing aircraft to form a retardant line in the shape of a “V” around the head or heel of a small fire. • Safety release – A release of water or retardant over a vehicle or group of individuals in difficulty on the ground for the purpose of reducing the intensity of the fire to enable the personnel to escape. 	<p>Distribución dunha ou máis descargas de auga ou retardante sobre unha área obxectivo. Os modelos de descarga poden clasificarse de seis maneiras:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descarga en caixa - Cando unha soa aeronave fai múltiples descargas que forman unha liña de retardante ao redor do perímetro dun incendio pequeno. • Descarga estendida - Facer unha descarga para que se solape e aumente a cobertura dunha descarga anterior. • Descarga de cobertura total - Facer unha descarga co fin de cubrir a totalidade do incendio con auga ou retardante. De feito, poden precisarse múltiples descargas para obter a densidade desexada. Este tipo de modelo adoita empregarse para controlar a intensidade do lume e a propagación de incendios pequenos, como os focos secundarios. • Descarga por moreas - Modelo de descarga empregado en terreos abruptos onde as traxectorias das aeronaves van rasantes pola pendente. En xeral, a primeira descarga faise na parte de arriba da pendente, e as seguintes van progresando gradualmente ata o fondo da pendente. • Descarga en forma de “V” – múltiples descargas feitas por unha ou máis aeronaves para formar unha liña de retardante con forma de “V” ao redor da cabeza ou da cola dun incendio pequeno. • Descarga de seguridade – Descarga de auga ou retardante sobre un vehículo ou grupo de individuos en problemas no terreo, co fin de reducir a intensidade do lume para permitir escapar ao persoal. 	Modelo de descarga
877.	Release tactics	<p>The strategic calculation of the way in which water and/or retardant should be released on a fire or parts of a fire. There are multiple ways that a pilot of an aircraft can make releases of water or retardant. Different release tactics will be more or less successful within particular situations and the choice of tactics used will vary according to a variety of factors including but not limited to: the type of aircraft deployed; the objectives and priorities of a suppression plan; current and predicted fire behaviour; fire weather; topography; and, flight visibility.</p>	<p>Cálculo estratéxico da maneira na que a auga e/ou o retardante debería descargarse nun incendio ou en partes dun incendio. Hai moitas maneiras nas que o piloto dunha aeronave pode facer as descargas de auga ou retardante. As distintas tácticas terán máis ou menos éxito en cada situación, e a escolla da táctica variará de acordo cunha serie de factores que inclúen pero non se limitan a: o tipo de aeronave empregada; os obxectivos e prioridades do plan de extinción; o comportamento actual e previsto do lume; as</p>	Táctica de descarga

		Release tactics for water and retardant are described using four different variables: <ul style="list-style-type: none"> • Release mode¹⁵⁹; • Release height; • Release over a slope; • Release pattern. 	condicións meteorolóxicas; a topografía, e a visibilidade de voo. As tácticas de descarga de auga e retardante descríbense empregando catro variables: <ul style="list-style-type: none"> • Modo de descarga¹⁶⁰; • Altura da descarga; • Descarga nunha pendente; • Modelo de descarga. 	
878.	Release target	Specific location where water or retardant is to be released from an aircraft.	Localización específica onde se vai descargar auga ou retardante desde unha aeronave.	Obxectivo da descarga
879.	Retardant	A substance or chemical agent that has the ability to reduce or inhibit combustion. Retardants can be categorised as long-term or short-term: <ul style="list-style-type: none"> • Long-term retardants - have the ability to reduce or inhibit combustion even after the water that they contain has evaporated. • Short-term retardants – are primarily used to inhibit combustion through the more immediate cooling and/or smothering of a fire. Short term retardants may include chemicals added to water that alter viscosity and/or which delay evaporation. 	Substancia ou axente químico que ten a propiedade de reducir ou inhibir a combustión. Poden clasificarse como retardantes a longo ou a curto prazo: <ul style="list-style-type: none"> • Retardantes a longo prazo – teñen a propiedade de reducir ou inhibir a combustión mesmo despois de que a auga que conteñen se evapore. • Retardantes a curto prazo – empréganse principalmente para inhibir a combustión mediante o arrefriamento máis inmediato e/ou afogando o lume. Poden incluír produtos químicos que se engaden á auga e alteran a súa viscosidade e/ou retardan a evaporación. 	Retardante
880.	Rotor downwash	Movement of air caused by the rotation of the principal rotor of a helicopter during landing or take-off. When there is loose material on the ground (such as ash or sand), the rotor downwash creates an opaque cloud which surrounds the helicopter and which totally or partially reduces the visibility for the pilot. This situation also makes individuals on the ground vulnerable to the risk of flying fragments of various sizes.	Movement of air caused by the rotation of the principal rotor of a helicopter during landing or take-off. When there is loose material on the ground (such as ash or sand), the rotor downwash creates an opaque cloud which surrounds the helicopter and which totally or partially reduces the visibility for the pilot. This situation also makes individuals on the ground vulnerable to the risk of flying fragments of various sizes.	Deflexión do aire causada polo rotor
881.	Short-term retardants	Short term retardants are primarily used to inhibit combustion through an immediate cooling and/or smothering of a fire. Short term retardants may include chemicals added to water that alter viscosity and/or which delay evaporation.	Os retardantes a curto prazo empréganse principalmente para inhibir a combustión mediante o arrefriamento máis inmediato e/ou afogando o lume. Poden incluír produtos químicos que se engaden á auga e alteran a súa viscosidade e/ou retardan a evaporación.	Retardantes a curto prazo
882.	Sling load	Any cargo carried beneath a helicopter which is attached by a line and swivel.	Calquera carga que se transporta colgando dun helicóptero, atada cun cable e unha rótula.	Carga con eslinga / Carga con rede
883.	Snorkel tank	A tank with a pump-driven tube attached to the underside of a helicopter. To reload with water, the helicopter hovers over a water source with the end of the snorkel immersed. The pump then fills the tank.	Tanque cun tubo accionado cunha bomba suxeito á parte inferior dun helicóptero. Para cargar a auga, o helicóptero efectúa un voo estacionario sobre a fonte de auga co extremo do snorkel somerxido, de xeito que a bomba enche o tanque.	Tanque con snorkel
884.	Stop	An instruction to terminate a planned aerial manoeuvre. The standard instruction for terminating a water drop from a water bomber or helicopter is “Don’t release! Don’t release!”	Instrución para deter unha manobra aérea planeada.	Abortar descarga
885.	Swivel	A connector which is positioned between a helicopter cargo hook and sling load to allow free turning of a load.	Accesorio que se coloca entre o gancho de carga do helicóptero e a eslinga cargada para permitir o libre movemento da carga.	Rótula
886.	Tail attack (aerial)	A method of fire suppression involving the release of water or fire retardant from the air directly onto the tail part of a wildfire.	Método de extinción de incendios no que se fai unha descarga de auga ou de retardante desde o aire directamente sobre a cola dun incendio forestal.	Ataque aéreo pola cola
887.	Take-off and landing coordinator (TOLC)	A TOLC is responsible for maintaining safety within helipad airspace. The TOLC coordinates all aircraft movements by issuing take-off and landing clearances and air traffic advisories.	Responsable de manter a seguridade no espazo aéreo do helipad. Coordina todos os movementos de aeronaves autorizando despegues e aterraxes e dando avisos de tráfico aéreo.	Coordinador de despegue e aterraxe
888.	Target	Specific location on which water, retardant, personnel or equipment are to be dropped by an aircraft.	Lugar específico no que unha aeronave vai descargar auga, persoal ou equipamento.	Obxectivo
889.	Temporary Flight Restriction (TFR)	Temporary notices that are imposed by Air Traffic Control to limit flight activity within an area of airspace due to hazards present in the air or on the land surface (for instance, a large wildfire incident).	Avisos temporais impostos polo Control de Tráfico Aéreo para limitar os voos nunha área do espazo aéreo debido aos perigos presentes no aire ou na superficie terrestre (por exemplo, un incendio forestal de gran tamaño).	Restrición temporal de voo

¹⁵⁹ This variable is specific to water bombing aircraft.

¹⁶⁰ Esta variable depende do tipo de aeronave de descarga de auga.

890.	Turbulence	Irregular movement of air within the atmosphere which is characterized by rapid changes in wind speed, vertical direction and/or horizontal direction ¹⁶¹ .	Movemento irregular de aire na atmosfera que se caracteriza polos cambios rápidos na velocidade do vento, na dirección vertical e/ou horizontal ¹⁶² .	Turbulencia
891.	Turnaround time	The period of time separating two releases by the same water bombing aircraft. The turnaround time is given in minutes and will depend upon the distance between the wildfire and the reloading site (for retardant) or body of water.	O período de tempo que separa dúas descargas da mesma aeronave de descarga de auga. Este tempo exprésase en minutos e dependerá da distancia entre o incendio forestal e o lugar de recarga (de retardante) ou o corpo de auga.	Tempo de descarga e carga
892.	Visibility	The greatest distance at which objects can be seen and identified from the cockpit of an aircraft during flight. Visibility can be reduced by cloud, smoke and darkness.	A maior distancia á que os obxectos se poden ver e identificar desde a cabina dunha aeronave durante o voo. A visibilidade pode verse reducida polas nubes, fume e escuridade.	Visibilidade
893.	Water bombing aircraft	An aircraft capable of carrying and releasing a volume of water or fire retardant. Water bombing aircraft can be fixed wing aircraft (such as Canadair, Tracker and Bombardier) or helicopters (with internal or external tanks or those able to carry buckets).	Aeronave que pode transportar e descargar certo volume de auga ou de retardante. Pode tratarse de aeronaves de ás fixas (como as Canadair, Tracker e Bombardier) ou helicópteros (con tanques internos ou externos, ou helicópteros que poden transportar cubos).	Aeronave de descarga de auga
894.	Water filling system for helicopters	A system designed to allow a helicopter to fill its internal or external tanks with water while in flight. A water filling system will usually take the form of a fixed suction pump beneath the helicopter. To fill the water tank, the helicopter pilot flies stationary over a body of water with the pump submerged. Some systems incorporate hydrofoils which allow for the tank to be filled up in ming flight at low speed.	Sistema deseñado para permitir que un helicóptero encha os seus tanques internos ou externos de auga durante o voo. Estes sistemas adoitan ser bombas fixas de succión colocadas na parte de abaixo do helicóptero. Para encher o tanque, o piloto realiza un voo estacionario sobre un corpo de auga coa bomba somerxida. Algúns sistemas incorporan hidroalas, o que permite que o tanque se encha mentres se despraza a pouca velocidade.	Sistema de carga de auga para helicópteros
895.	Water Safety Plan	A plan that is created to assure the safety of water bombing aircraft and other users of a body of water used for water filling. A water safety plan will commonly document the following types of arrangements: <ul style="list-style-type: none"> • Measures to be implemented to inform users of a body of water about its use by water bombing aircraft. • Systems and protocols for towing and salvage of water bombing aircraft that breaks down on the water. • Systems and protocols for providing aid and assistance to the crew of a water bombing aircraft which has broken down on the water. 	Plan creado para asegurar a seguridade das aeronave de descarga de auga e dos outros usuarios dun corpo de auga que se emprega para recargar auga. Polo xeral, estes plans incluírán os seguintes tipos de medidas: <ul style="list-style-type: none"> • Medidas para informar aos usuarios dun corpo de auga sobre o seu uso por parte dunha aeronave de descarga. • Sistemas e protocolos para o remolque e salvamento dunha aeronave de descarga que se avaría na auga. • Sistemas e protocolos para proporcionar axuda e asistencia á tripulación dunha aeronave de descarga que se avariou na auga. 	Plan de Seguridade na Auga
896.	Wind drift	The effect of the wind on releases of water and retardant. For precise releases, pilots need to make a correction for wind drift. Generally speaking, the higher the release the greater the potential drift.	Efecto do vento na auga e nas descargas de retardante. Para descargas precisas, os pilotos teñen que corrixilas pola deriva do vento. En xeral, canta máis altura teña a descarga maior será a potencial deriva.	Deriva do vento

¹⁶¹ Clear-air turbulence is a particularly difficult phenomenon for pilots to identify because it occurs within skies that do not exhibit any visible indicators of its presence (for example, the sky may be cloudless).

¹⁶² As turbulencias en aire claro son un fenómeno particularmente difícil de identificar para os pilotos, xa que teñen lugar en ceos que non mostran ningún indicador da súa presenza (por exemplo, pode que no ceo non haxa nubes).

Sección 3:

Preparación, prevención e recuperación

© Frederikssund-Halsnæs Brand-og-Redningsberedskab (Dinamarca)

Inclúe os seguintes capítulos:

13. Prevención e detección

14. Investigación de incendios

15. Restauración

Capítulo 13 – Prevención e detección

Prevención: “Acto ou proceso de reducir a ocorrencia e/ou impacto dos incendios forestais”.

Detección: “Acto ou proceso de descubrir, localizar e informar de incendios forestais”.

© Office National des Forêts (France)

13. Prevención e detección

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego
897.	Aerial detection	The act or process of discovering, locating and reporting wildfire incidents from aircraft. Aerial detection can be: <ul style="list-style-type: none"> • Planned – where an agency mobilizes aircraft with aerial observers for the specific purpose of detecting wildfires; • Unplanned – where an aircraft not specifically hired or mobilised to detect wildfires reports a wildfire to a responsible agency. For example, unplanned aerial detection may come from passenger airplanes or other leisure aircraft. 	Acto ou proceso de descubrir, localizar e informar sobre os incendios forestais desde unha aeronave. Pode ser: <ul style="list-style-type: none"> • Planificada – cando unha axencia mobiliza unha aeronave con observadores aéreos co fin específico de detectar incendios forestais; • Non planificada – cando unha aeronave non empregada ou mobilizada especificamente para a detección de incendios forestais informa dun incendio a unha axencia responsable. Por exemplo, unha detección aérea non planificada pode vir de avións de pasaxeiros ou dunha avioneta privada. 	Detección aérea
898.	Aerial observer	A person flying in an aircraft who is tasked with: <ul style="list-style-type: none"> • discovering, locating, and reporting wildfires and forest fires from an aircraft; and/or, • aerial reconnaissance. 	Persoa que voa nunha aeronave e cuxa tarefa é: <ul style="list-style-type: none"> • descubrir, localizar e informar de incendios forestais desde a aeronave; e/ou, • o recoñecemento aéreo. 	Observador aéreo
899.	Aerial reconnaissance	Use of aircraft for conducting preliminary surveys of a wildfire to gather information on: <ul style="list-style-type: none"> • fire behaviour • topography and fuel types • potential hazards and high risk areas • potential windows of opportunity • safety of ground personnel <p>The information gathered from aerial reconnaissance will be communicated to the Incident Commander to assist in the decision-making process.</p>	Uso dunha aeronave para levar a cabo inspeccións preliminares dun incendio forestal para recoller información sobre: <ul style="list-style-type: none"> • o comportamento do lume • a topografía e os tipos de combustible • os perigos potenciais e as zonas de alto risco • potenciais ventás de actuación • a seguridade do persoal de terra <p>A información que se recolle nun recoñecemento aéreo comunicarase ao xefe de incendio, para axudar no proceso de toma de decisións.</p>	Recoñecemento aéreo
900.	Alidade	A sighting device used to determine the horizontal bearing of a fire from an observation point.	Un dispositivo de observación que se emprega para determinar o rumbo horizontal dun incendio desde un punto de vixía.	Alidada
901.	Altitude	Vertical distance between sea level and an aircraft in flight.	Distancia vertical entre o nivel do mar e unha aeronave en voo.	Altitude
902.	Annotation	The addition of explanatory notes, comments or instructions to a map or image.	Engadido de notas explicativas, comentarios ou instrucións a un mapa ou imaxe.	Anotación
903.	Automatic detection	A wildfire detection device which operates by itself with little or no direct human control.	Dispositivo de detección de incendios que opera só e con pouco ou ningún control humano directo.	Detección automática
904.	Base map	A map intended as a base onto which other information is added, either as manual annotations, or digitally as new map layers in a Geographic Information System (GIS). Base maps usually include the grid coordinate system, roads, settlements, rivers and any other topographic features which will help users generate new useful information. These features are used to help locate known but as yet unmapped features such as fire hydrants, or interpreted to produce new information such as relative fuel load or accessibility ¹⁶³ .	Mapa que se emprega como base na que se engade outra información, sexa con anotacións manuais ou dixitalmente en forma de novas capas nun Sistema de Información Xeográfica (GIS). Estes mapas adoitan incluír o sistema de coordenadas xeográficas, estradas, asentamentos, ríos e outros elementos topográficos que axudarán aos seus usuarios a xerar nova información útil. Empréganse para localizar elementos coñecidos pero que aínda non se incluíron no mapa, como hidrantes, ou interprétanse para producir nova información, como a carga relativa de combustible ou a accesibilidade.	Mapa de referencia
905.	Blind area	An area in which neither the ground nor its vegetation can be seen from an observation point.	Zona cuxo solo e vexetación non poden ser vistos desde un punto de observación dado.	Zona cega
906.	Communication channel	A medium used to send a data transmission from one or several senders (or transmitters) to one or several receivers. Common examples of communication channels include: copper wires, optical fibres and wireless communication channels.	Medio empregado para transmitir datos de un ou varios transmisores a un ou varios receptores. Exemplos comúns de canles de comunicación inclúen: arames de cobre, fibras ópticas e canles de comunicación sen cables.	Canle de comunicación

¹⁶³ Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorrow, University of Manchester (UK).

907.	Communication tower	A structure built to support equipment that transmits communication signals.	Estrutura construída para conter equipamento que transmite sinais de comunicación.	Torre de comunicación
908.	Control centre	A building or facility dedicated to the coordination of particular activities.	Edificio ou instalación dedicado á coordinación de certas actividades.	Centro de control
909.	Conversion burning	A type of prescribed burn which involves the deliberate use of fire to eliminate unwanted species that have appeared through natural regeneration. The ultimate purpose of conversion burning is usually to prepare an area for planting or to introduce different species.	Tipo de queima prescrita na que se emprega o lume deliberadamente para eliminar especies non desexadas que apareceron por rexeneración natural. O fin último destas queimas adoita ser preparar unha zona para plantar ou introducir diferentes especies.	Queima de conversión
910.	Coordinates	Intersecting lines of reference which are used to identify specific locations on a map.	Liñas de referencia cruzadas que se empregan para identificar situacións específicas nun mapa.	Coordenadas
911.	Data	Items of information represented in a formalised manner which are suitable for processing and interpretation.	Información representada de xeito formalizado que se pode procesar e interpretar.	Datos
912.	Data quality	An assessment of the completeness and reliability of a dataset and its suitability for a particular purpose.	Avaliación do completo e fiable que é un conxunto de datos, e da súa adecuación para unha finalidade concreta.	Calidade dos datos
913.	Data transmission	The physical transfer of data via a communication channel.	Transmisión física de datos por medio dunha canle de comunicación.	Transmisión de datos
914.	Database	A management system for one or more datasets.	Sistema de xestión dun ou máis conxuntos de datos.	Base de datos
915.	Detection	The act or process of discovering, locating and reporting wildfire incidents.	Acto ou proceso de descubrir, localizar e informar de incendios forestais.	Detección
916.	Digital Elevation Model	A digital elevation model is a 3-D representation of a terrain's surface created from terrain elevation data.	Representación en 3D da superficie do terreo creada a partir dos datos de elevación do terreo.	Modelo dixital de elevación (MDE)
917.	Elevation	Height above sea-level.	Altura sobre o nivel do mar.	Elevación
918.	Encryption	The process of converting data into code to prevent unauthorized individuals from being able to view the data.	Proceso de converter datos nun código para evitar que persoas non autorizadas poidan ver ditos datos.	Cifrado
919.	Fire danger	A general term used to express an assessment of both fixed and variable factors of the fire environment that determine the ease of ignition, rate of spread, difficulty of control, and impact. Fire danger is often expressed as an index ¹⁶⁴ .	Termo xeral empregado para expresar unha avaliación tanto dos factores fixos coma variables do ambiente de incendio que determinan a facilidade de ignición, o ritmo de propagación, a dificultade de control e o impacto do lume. Adoita expresarse en forma de índice.	Perigo de incendios
920.	Fire danger index ¹⁶⁵	A quantitative indicator of fire danger, expressed either in a relative sense or as an absolute measure. Fire danger indexes are often used to guide fire management activities.	Indicador cuantitativo do perigo de incendios, expresado ben en termos relativos ou como unha medida absoluta. Os índices de perigo adoitan empregarse para guiar as actividades de manexo do lume.	Índice de perigo de incendios
921.	Fire hazard	Any situation, process, material or condition that can cause a wildfire or that can provide a ready fuel supply to augment the spread or intensity of a wildfire, all of which pose a threat to life, property or the environment ¹⁶⁶ .	Calquera situación, proceso, material ou condición que pode causar un incendio ou que pode engadir combustible para aumentar a intensidade dun incendio, ou supoñer unha ameaza para a vida, os bens materiais ou o medio ambiente.	Perigosidade do combustible
922.	Fire Plan ¹⁶⁷	A plan detailing predetermined fire suppression strategies and tactics to be implemented following the occurrence of a wildfire within a particular area.	Plan no que se detallan as estratexias de extinción de incendios previamente determinadas e a táctica que se empregará no caso dun incendio forestal nunha área concreta.	Plan de manexo de incendios / Plan de incendios
923.	Fire Prevention	A collective term for all proactive activities that are implemented with the aim of reducing the occurrence, severity and spread of wildfires.	Termo colectivo para todas as actividades proactivas que se implantan co fin de reducir a ocorrencia, severidade e propagación dos incendios forestais.	Prevención de incendios
924.	Fire Prevention Plan	A scheme or programme of activities which is formulated in order to prevent wildfire incidents.	Proxecto ou programa de actividades que se elabora para previr os incendios forestais.	Plan de prevención de incendios
925.	Fire Suppression Plan	A pre-determined strategic scheme or programme of activities which is formulated in order to safely and effectively accomplish fire suppression objectives. A fire suppression plan will outline the selection of tactics,	Plan ou programa de actividades predeterminado que se formula co fin de acadar os obxectivos de extinción de incendios de xeito seguro e efectivo. Un plan de extinción de incendios incluirá a	Plan de extinción de incendios

¹⁶⁴ Source/Fonthe: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.121.

¹⁶⁵ Also referred to as "fire index".

¹⁶⁶ Amended from the definition provided by/Modificación da definición incluída en: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

¹⁶⁷ Sometimes referred to as a Fire Management Plan.

		selection of resources, resource assignments and how performance and safety will be monitored and maintained at a particular incident. Fire suppression plans need to be dynamic to take into account any changes in conditions or circumstances.	selección da táctica e dos recursos, as tarefas para cada recurso e como as accións e a seguridade serán vixiadas e mantidas nun incidente concreto. Estes plans teñen que ser dinámicos para ter en conta os cambios nas condicións ou nas circunstancias que se poidan dar.	
926.	Firebreak	An area on the landscape where there is a discontinuity in fuel which will reduce the likelihood of combustion or reduce the likely rate of fire spread. Firebreaks may be naturally occurring or may be deliberately created as part of a wildfire mitigation or prevention activities.	Área da paisaxe na que se dá unha discontinuidade de combustibles, o que reduce a probabilidade de combustión ou de que se propague o lume. Poden ser naturais ou crearse deliberadamente como parte das actividades de mitigación e prevención de incendios forestais.	Devasa
927.	Fragmentation	The process of transforming large continuous areas of vegetation and fuel into smaller discontinuous areas. Fragmentation leads to a change in fire regimes through the alteration and discontinuity of fuels.	O proceso de transformar grandes extensións continuas de vexetación e combustible en áreas máis pequenas e discontinuas. A fragmentación leva a un cambio nos réximes de lume, debido á alteración e discontinuidade dos combustibles.	Fragmentación
928.	Fuel management	The process of managing fuel or fuel arrangement. The aim of fuel management is usually to create a discontinuity in fuels to achieve fragmentation.	Proceso de administrar ou dispoñer os combustibles. O obxectivo deste manexo adoita ser o de crear unha discontinuidade nos combustibles para acadar a fragmentación.	Manexo de combustibles / Ordenación de combustibles / Silvicultura preventiva
929.	Fuel model	A mathematical representation of fuel properties within a specified location, often used to predict and plot likely fire spread and intensity.	Representación matemática das propiedades do combustible dentro dunha zona concreta, que se adoita empregar para predicir e trazar a probable propagación e intensidade do lume.	Modelo de combustible
930.	Fuel treatment	The deliberate manipulation or removal of fuels using one or more of a variety of different means ¹⁶⁸ to: <ul style="list-style-type: none"> • reduce the likelihood of ignition; and/or, • reduce potential fire intensity; and/or, • reduce potential damage; and/or, • assist suppression activities. 	Manipulación ou retirada deliberada de combustibles empregando un ou máis medios ¹⁶⁹ para: <ul style="list-style-type: none"> • reducir a probabilidade de ignición; e/ou, • reducir a potencial intensidade do lume; e/ou, • reducir o dano potencial; e/ou, • axudar nas actividades de extinción. 	Tratamento do combustible / Redución do combustible
931.	Geocode	The numerical or alphanumeric element in a database which identifies the geographical location of a particular record.	Elemento numérico ou alfanumérico nunha base de datos que identifica a localización xeográfica dun rexistro en concreto.	Xeocodificación
932.	Geographic Information System (GIS)	A system designed to capture, store, manipulate, analyse, and present geographically referenced data.	Sistema deseñado para capturar, almacenar, manipular, analizar e presentar datos xeográficos.	Sistema de información xeográfica (SIX / GIS)
933.	Global Positioning System (GPS)	A global navigation system that provides very precise positioning information about the location of any point on or near the Earth surface. The system is freely accessible to anyone with a GPS navigation device/receiver.	Sistema de navegación global que proporciona información moi precisa sobre o posicionamento de calquera punto que se atope na superficie da terra ou preto dela. O sistema é libremente accesible para calquera persoa cun receptor de GPS.	Sistema de posicionamento global (GPS)
934.	Global Positioning System (GPS) Navigation Device¹⁷⁰	Any device that receives and triangulates GPS signals in order to determine its physical location on the Earth's surface.	Calquera aparello que recibe e triangula sinais de GPS para determinar a súa localización física sobre a superficie da terra.	Receptor GPS
935.	Grid reference	Coordinates that can be used to define and identify specific locations on a map.	Coordenadas que poden empregarse para definir e identificar lugares específicos nun mapa.	Malla de referencia
936.	Hardware	The physical components of a system, such as a computer monitor or CD ROM drive. The programmes that control the functioning of hardware are called software.	Compoñentes físicos dun sistema, como por exemplo un monitor de ordenador ou un lector de CD ROM. Os programas que controlan o funcionamento do hardware chámanse software.	Hardware
937.	Ignition patterns	A generic term for the three key techniques for igniting a managed burn: <ul style="list-style-type: none"> • Line ignition - igniting a burn in strips along a control line and the adjacent fuel. • Point of fire ignition - igniting a number of fires within an area of fuel. The aim of this technique is for the individual fires to burn into one another. • Fingers of fire ignition - igniting lines of fire at right angles to a control line and parallel to the wind. 	Termo xenérico para as tres técnicas básicas para acender unha queima controlada: <ul style="list-style-type: none"> • Ignición en liña – acender unha queima en tiras onda unha liña de control e o combustible adxacente. • Ignición por puntos de lume – acender unha serie de lumes dentro dunha zona de combustibles. O obxectivo desta técnica é que cada un dos lumes acabe xuntándose cos demais. 	Modelos de ignición

¹⁶⁸ Inclusive of the following means: manual, mechanical, chemical, or using fire.

¹⁶⁹ O que inclúe os seguintes medios: manual, mecánico, químico ou empregando o lume.

¹⁷⁰ Also referred to as a "GPS Receiver".

			<ul style="list-style-type: none"> • Ignición por dedos de lume – unha queima de baixa intensidade contra o vento, que se consegue ao prender liñas de lume en ángulo coa liña de control e paralelas ao vento. 	
938.	Incident	An occurrence or event that requires action to prevent or minimise loss of life, damage to property or damage to the environment.	Suceso ou evento que require accións para previr ou minimizar a perda de vidas, danos na propiedade ou danos no medio ambiente.	Incidente
939.	Incident localization	Identification of the specific location of a wildfire following its detection.	Identificación do lugar específico dun incendio forestal trala súa detección.	Localización do incidente
940.	Infrared (IR)	Thermal radiation which is invisible to the human eye ¹⁷¹ . A number of devices used by wildfire practitioners incorporate IR technology, including: infrared imagers; night-vision devices; and, wireless connections between computer devices.	Radiación térmica invisible para o ollo humano ¹⁷² . Hai unha serie de aparellos empregados polo persoal que traballa nos incendios forestais que incorporan esta tecnoloxía, entre outros: cámaras infravermellas; dispositivos de visión nocturna, e conexións sen fíos entre ordenadores.	Radiación infravermella / Infravermellos
941.	Infrared imager	An instrument that converts incoming infrared radiation into a thermal image or map to show temperature variation.	Instrumento que converte a radiación infravermella que recibe nunha imaxe ou mapa térmico para mostrar a variación de temperatura.	Cámara térmica / Cámara infravermella
942.	Land management	The process of managing the use and development of an area of land for: wildfire prevention; conservation, restoration or protection of the environment; commerce; and/or for other reasons.	Proceso de xestión do uso e desenvolvemento dunha área de terreo para a prevención dos incendios forestais; a conservación, restauración e protección do medio ambiente; o comercio, e/ou outras razóns.	Xestión do monte
943.	Land use planning	A decision-making process involving the allocation of areas of land to different uses and/or vegetation types. This allocation should take into account any necessary considerations regarding wildfire prevention and detection.	Proceso de toma de decisións sobre a asignación de certas áreas de terra para diferentes usos e/ou tipos de vexetación. Esta asignación debe ter en conta as consideracións necesarias sobre a prevención e detección de incendios forestais.	Planificación de usos do solo
944.	LIDAR (Light Detection And Ranging)	An optical remote sensing technology that can measure the distance to or other properties of a target by illuminating the target with light, often using pulses from a laser. LIDAR technology has applications in geomatics, geography, geology, geomorphology, forestry, remote sensing as well as in airborne laser swath mapping (ALSM), laser altimetry and contour mapping.	Tecnoloxía de teledetección óptica que pode medir a distancia ata un obxectivo, ou outras propiedades, iluminando ese obxectivo con luz, normalmente empregando un láser pulsado. A tecnoloxía LIDAR ten aplicacións en xeomática, xeografía, xeoloxía, xeomorfoloxía, silvicultura ou teledetección, así como en cartografía con ALS, en altimetría láser e en mapas de curvas de nivel.	LIDAR
945.	Managed burn	A planned and supervised burn carried out for the purpose of removing fuel either as part of a land management exercise (a prescribed burn) or a Fire Suppression Plan (an operational burn).	Queima planeada e supervisada que se realiza co fin de eliminar combustible como parte dun plan de extinción de incendios (contralume) ou dunha operación de xestión do monte (queima prescrita).	Queima controlada
946.	Manual detection system	A wildfire detection system which is operated by and requires direct control from a person ¹⁷³ .	Sistema de detección de incendios que é manexado por unha persoa, da que precisa control directo ¹⁷⁴ .	Sistema de detección manual
947.	Map	A graphical representation of an area which depicts the relative positions of features and landmarks.	Representación xeográfica dunha área que reflicte as posicións relativas de elementos e puntos de referencia.	Mapa
948.	Map layer	A map of a single thematic feature, such as contours, roads, or rivers and streams. Each map layer is usually stored as a separate file in a Geographic Information System (GIS) and overlaid to produce topographic or other maps ¹⁷⁵ .	Mapa cun só elemento temático, como curvas de nivel, estradas ou ríos e regatos. Cada capa adoita gardarse nun arquivo separado nun Sistema de Información Xeográfica (GIS) e postas unha enriba da outra para producir mapas topográficos ou doutra clase.	Capa dun mapa
949.	Map overlay	The combination of several map layers with the same map projection to create a new output map layer which shows the relationship between them. It is visually similar to stacking several maps of the same area. ¹⁷⁶	Combinación de varias capas dun mapa coa mesma proxección cartográfica para crear unha nova capa que mostra a relación entre elas. Visualmente é moi parecido a poñer varios mapas da mesma zona un enriba doutro.	Superpoñer mapas
950.	Mitigation	A collective term used for those activities implemented prior to, during, or after a wildfire which are designed to reduce the actual or potential consequences of the wildfire. Mitigation measures can include efforts to	Termo colectivo empregado para as accións que se implantan antes de, durante ou despois dun incendio forestal, e que están deseñadas para reducir as consecuencias reais ou potenciais dun	Mitigación

¹⁷¹ IR has an approximate wavelength of between 0.75 and 1,000 micrometres. IR has a frequency that is less than that of visible light (which is what makes it invisible to the human eye) and greater than that of most radio waves.

¹⁷² Os infravermellos teñen unha lonxitude de onda aproximada de entre 0,75 e 1.000 micrómetros. Teñen unha frecuencia menor cá da luz visible (que é o que os fai invisibles ao ollo humano) e maior cá da maioría das ondas de radio.

¹⁷³ Some detection systems are designed to allow users to switch between automatic, manual and/or semiautomatic modes.

¹⁷⁴ Algúns sistemas de detección están deseñados para que os usuarios poidan cambiar de modo automático a manual e/ou semiautomático.

¹⁷⁵ Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorrow, University of Manchester (UK).

¹⁷⁶ With thanks to Julia McMorrow, University of Manchester (UK), for her contributions to this definition/Grazas a Julia McMorrow da University of Manchester (UK) polas súas achegas para elaborar esta definición..

		educate governments, businesses and the general public on appropriate actions to take to reduce loss of life and property during wildfire incidents. The development of mitigation measures is often informed by lessons learned from prior incidents ¹⁷⁷ .	incendio forestal. Estas medidas poden incluír medidas para concienciar aos gobernos, empresas e ao público xeral sobre as accións adecuadas para reducir a perda de vidas e de bens nos incendios forestais. O desenvolvemento das medidas de mitigación adoita incluír o aprendido nos incidentes pasados.	
951.	Observation point	A specific location with a view of a surrounding area which is used for wildfire detection.	Localización específica con vistas a unha zona circundante, que se emprega para a detección de incendios forestais.	Punto de observación
952.	Observation tower ¹⁷⁸	A structure with a view of a surrounding area which is used for wildfire detection.	Estrutura con vistas a unha zona circundante, que se emprega para a detección de incendios forestais.	Torre de observación
953.	Observer	An individual occupying an observation tower/point or completing a patrol of a designated area that is tasked with detecting and reporting wildfires.	Persoa que ocupa un punto/torre de observación ou que patrulla unha zona designada, cuxa tarefa é detectar e informar de incendios forestais.	Observador
954.	Optical sensor	A device that measures visible (light) radiation.	Aparello que mide a radiación visible da luz.	Sensor óptico
955.	Orthophotograph	A photograph that has been geometrically corrected to adjust for topography, lens distortion and camera tilt. Unlike standard photographs, orthophotographs can be used to measure true distances.	Fotografía que foi corrixida xeometricamente para axustar a topografía, distorsión da lente e inclinación da cámara. A diferenza das fotografías estándar, as ortofotografías poden empregarse para medir distancias reais.	Ortofotografía
956.	Patrol	The act of supervising a specified area in order to prevent, detect and/or control a wildfire.	Acto de supervisar unha área concreta co fin de previr, detectar e/ou controlar un incendio forestal.	Patrullar
957.	Preparedness plan	A pre-determined strategic scheme or programme of activities which is formulated in order to satisfactorily prepare an organisation or a geographic area to respond effectively to wildfire incidents.	Plan ou programa de actividades previamente determinado que se formula co fin de preparar satisfactoriamente unha organización ou unha área xeográfica para responder de maneira efectiva aos incendios forestais.	Plan de preparación
958.	Prescribed burn ¹⁷⁹	A planned and supervised burn carried out under specified environmental conditions to remove fuel from a predetermined area of land and at the time, intensity and rate of spread required to meet land management objectives ¹⁸⁰ .	Queima planeada e supervisada realizada baixo unhas condicións ambientais específicas para eliminar o combustible dunha zona predeterminada de terreo, no momento e coa intensidade e ritmo de propagación precisos para acadar obxectivos de xestión do terreo.	Queima prescrita ¹⁸¹
959.	Prevention	The act or process of reducing the occurrence and/or impact of wildfires.	Acto ou proceso de reducir a ocorrencia e/ou impacto dos incendios forestais.	Prevenición
960.	Remote sensing	The acquisition and interpretation of images of the Earth's surface, where images are usually acquired by cameras and scanners carried on aircraft or orbiting satellites. Optical images simultaneously record visible and invisible reflected light in several different wavelengths; when combined, these images (or 'bands') can be used to map burn scars, different types of fuel and fuel moisture. Thermal images record emitted heat from active fires and the Earth's surface. Radar remote sensing uses artificial microwave energy to produce images of burn scars through cloud and at night ¹⁸² .	Obtención e interpretación de imaxes da superficie da terra, que se adoitan obter mediante cámaras e escáneres que se levan nunha aeronave ou por satélite. As imaxes ópticas rexistran simultaneamente a luz visible e invisible en distintas lonxitudes de onda; cando se combinan, estas imaxes (ou "bandas") poden empregarse para localizar nun mapa as marcas do lume, os diferentes tipos de combustible e a súa humidade. As imaxes térmicas rexistran a calor emitida polos lumes activos na superficie da terra. A teledetección por radar emprega enerxía de microondas artificial para producir imaxes das marcas do lume a través das nubes e pola noite.	Teledetección / Detección remota
961.	Restricted area	An area in which specified activities or entry are temporarily or permanently restricted in order to mitigate risk to human health or safety by potential or ongoing wildfires. A restricted area may also be temporarily or permanently established in order to reduce the risk of a wildfire igniting within a specified location.	Área na que unhas actividades concretas ou o acceso están temporal ou permanentemente restrinxidas co fin de reducir os riscos para a saúde ou a seguridade das persoas causados polos incendios forestais potenciais ou que xa están acontecendo. Tamén se pode establecer unha área restrinxida temporal ou permanentemente para reducir o risco de que se acenda un incendio forestal nun lugar determinado.	Área restrinxida
962.	Satellite detection system	A wildfire detection system which operates via a satellite.	Sistema de detección de incendios forestais que funciona vía	Sistema de detección por

¹⁷⁷ Based on the definition provided by the/Baseada na definición incluída en NWCG: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.121.

¹⁷⁸ Also sometimes referred to as "lookout towers" or "lookout points".

¹⁷⁹ Prescribed burning is not currently permitted within all EU countries. Those countries that do permit prescribed burns often have specific legal restrictions concerning when and where a prescribed burn can take place.

¹⁸⁰ Based on the definition provided by AFAC for "prescribed burning"/ Baseada na definición proporcionada por AFAC para "prescribed burning", en: Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council (2009) Wildfire Glossary (Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council, Melbourne), p.22.

¹⁸¹ Actualmente as queimas prescritas non están permitidas en todos os países da UE. Os países que non as permiten adoitan ter restricións legais específicas sobre cando e onde pode facerse unha queima prescrita.

¹⁸² Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorrow, University of Manchester (UK).

			satélite.	satélite
963.	Semi-automatic detection system	A detection system which is partially operated by itself and partially operated by manual control.	Sistema de detección que funciona parcialmente por si só e parcialmente controlado manualmente.	Sistema de detección semiautomático
964.	Sensor	A device that measures physical quantities and then converts them into a signal which can be interpreted by a person or instrument. Infrared and optical sensors are common components of wildfire detection systems.	Aparello que mide magnitudes físicas e despois convérteas nun sinal que pode ser interpretado por unha persoa ou instrumento. Os sensores de infravermellos e ópticos son compoñentes comúns dos sistemas de detección de incendios forestais.	Sensor
965.	Server	A computer or computer programme that manages access to a central service or resource within a computer network. Three examples of different servers commonly found within prevention and detection systems include: <ul style="list-style-type: none"> • Database server - a computer or computer programme that provides database services to computer connected to a network. • File server – a computer or computer programme that enables the storage and retrieval of computer files by computers connected to a network. • Print server – a computer or computer programme that connects printers to computers that are connected to a network. 	Un ordenador ou programa de ordenador que xestiona o acceso a un servizo ou recurso central dentro dunha rede informática. Estes tres exemplos de servidores diferentes adoitan atoparse nos sistemas de prevención e detección: <ul style="list-style-type: none"> • Servidor de bases de datos – un ordenador ou programa de ordenador que proporciona servizos de bases de datos aos ordenadores conectados a unha rede. • Servidor de arquivos - un ordenador ou programa de ordenador que permite almacenar e recuperar arquivos electrónicos por parte dos ordenadores conectados a unha rede. • Servidor de impresión - un ordenador ou programa de ordenador que conecta impresoras a ordenadores que están conectados a unha rede. 	Servidor
966.	Software	The programmes that control the functioning of hardware. Software can be divided into two sub-categories: <ul style="list-style-type: none"> • Systems software – all software necessary for a system to function, such as a computer operating system. • Applications software – all programmes that enable the user of a system to complete a specific task, such as a word processor programme on a computer. 	Os programas que controlan o funcionamento do hardware. O software pode dividirse en dúas subcategorías: <ul style="list-style-type: none"> • Software de sistemas – todo o software necesario para que un sistema funcione, como o sistema operativo dun ordenador. • Software de aplicacións – todos os programas que permiten ao usuario dun sistema realizar unha tarefa específica, como por exemplo un procesador de textos nun ordenador. 	Software
967.	System	An assembly of components connected together in an organized way to achieve a particular purpose.	Unha serie de compoñentes conectados entre si de maneira organizada para unha finalidade concreta	Sistema
968.	System functionality	The range of operations or actions that can be run by a system.	Gama de operacións ou accións que pode realizar un sistema.	Funcionalidade dun sistema
969.	System integration	The process of combining multiple systems into one system.	Proceso de combinar varios sistemas nun só sistema.	Integración de sistemas
970.	System operator	An individual who is responsible for operating and/or maintaining a computer system or communication network.	Individuo que é responsable de operar e/ou manter un sistema informático ou rede de comunicación.	Operador dun sistema
971.	Terrestrial detection system	A wildfire detection system which is operated from the Earth's surface.	Sistema de detección de incendios forestais que se controla desde a superficie terrestre.	Sistema de detección terrestre
972.	Thermal sensors	A sensor that detects variations in temperature.	Sensor que detecta as variacións de temperatura.	Sensores térmicos
973.	Triangulation	A method which uses two known coordinates to determine the coordinates of a third location.	Método que emprega dúas coordenadas coñecidas para determinar as coordenadas dunha terceira localización.	Triangulación
974.	Wireless communication	A system that transmits data using radio waves, microwaves or other types of electromagnetic waves. In other words, a system that transmits data without the need for physical mediums such as wires, cables or fibre optics.	Sistema que transmite datos mediante ondas de radio, microondas ou outros tipos de ondas electromagnéticas. Noutras palabras, sistema que transmite datos sen a necesidade de medios físicos como cables, arames ou fibra óptica.	Comunicación sen fíos

Capítulo 14 – Investigación de incendios

Investigación de incendios: “Proceso que determina a orixe, causa e desenvolvemento dun incendio” (NFPA 921).

© José Antonio Grandas Arias (Galicia, España)

14. Investigación de incendios

No.	English	English Definition	Definición en galego	Termo en galego				
975.	Accelerant	Material used to initiate or increase the spread of a fire. This will often be an ignitable liquid.	Material empregado para iniciar ou aumentar a propagación do lume. A miúdo trátase dun líquido inflamable.	Acelerante				
976.	Access	A point of entry, exit and/or route to an incident location.	Punto de entrada, saída e/ou paso ao lugar dun incidente.	Acceso				
977.	Advancing fire	This is fire progression associated with the head (front) of the fire. Fire behaviour in this area is usually characterized by more intense burning, increased flame height and length and more rapid rates of spread. It will usually occur when a fire burns with the support of one or more forces of alignment (for instance, wind, slope, or aspect). Fire direction indicators in this area are generally large and very noticeable (i.e. macro indicators) ¹⁸³ .	Progresión do lume que se asocia coa cabeza (fronte) do lume. O comportamento do lume nesta área adoita estar caracterizada por un queimado máis intenso, unha maior altura das chamas e uns índices máis altos de propagación. Isto acontecerá a miúdo cando o lume arde coa axuda dunha ou máis forzas de aliñación (por exemplo, o vento ou a pendente). Os indicadores de dirección do lume nesta zona son en xeral grandes e facilmente identificables (é dicir, son macroindicadores).	Lume frontal				
978.	Angle of char indicators	The angle at which standing fuels (such as trees or fence poles) are burned. Angle of char is an indicator of the direction of fire spread. The angle that the fuel is burned will depend upon whether the fire burned with or without the support of one or more factors of alignment. The table below provides a summary of the characteristic angles of char produced by a fire burning with or without the support of the slope and wind ¹⁸⁴ .	O ángulo ao que se queiman os combustibles verticais (como as árbores ou os paus dunha cerca). Este ángulo é un indicador da dirección da propagación do lume. Dependerá de se o lume ardeu con ou sen o apoio dun ou máis factores de aliñación. A seguinte táboa ofrece un resumo dos ángulos de carbonización característicos que produce un lume que arde con ou sen o apoio da pendente e do vento.	Indicadores do ángulo de carbonización				
		Direction of fire spread	Wind direction		Angle of Char	Dirección da propagación do lume	Dirección do vento	Ángulo de carbonización
		Upslope	Upslope		Greater than the angle of the slope.	Pendente arriba	Pendente arriba	Maior có ángulo da pendente
		Downslope	Upslope		Parallel to the angle of the slope.	Pendente abaixo	Pendente arriba	Paralelo ao ángulo da pendente
		Downslope	Downslope		Greater on the downslope side of the fuel.	Pendente abaixo	Pendente abaixo	Maior na cara do combustible que se atopa pendente abaixo
Upslope	Downslope	Parallel to the angle of the slope, with some additional damage to the fuel on the upslope side.	Pendente arriba	Pendente abaixo	Paralelo ao ángulo da pendente, con algúns danos extra na cara do combustible que se atopa pendente arriba.			
979.	Area of origin	General geographical location within a fire perimeter where the point of ignition is believed to be located. See also: <ul style="list-style-type: none"> • General Area of Origin • Specific Area of Origin • Point of Origin 	Localización xeográfica xeral dentro do perímetro dun incendio onde se cre que se atopa o punto de ignición. Ver tamén: <ul style="list-style-type: none"> • Zona xeral de orixe • Zona específica de orixe • Punto de orixe 	Zona de orixe				
980.	Arson	The wilful or malicious burning of a fuel with criminal intent to cause damage ¹⁸⁵ .	Queima premeditada ou malintencionada dun combustible co propósito criminal de causar danos ¹⁸⁶ .	Incendio provocado				
981.	Authentication of	The process by which a piece of evidence is proven to be genuine.	Proceso polo que se demostra que unha proba é lexítima.	Verificación de probas				

¹⁸³ This is an amendment from the definition of “advancing fire” provided within the/Esta é unha modificación da definición de “advancing fire” incluída en: National Wildfire Coordinating Group (2005) Wildfire Origin and Cause Determination Handbook (National Wildfire Coordinating Group Fire Investigation Working Team; USA), p.7.

¹⁸⁴ Based on information presented at <http://www.interfire.org/features/wildfires2.asp> and within NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts). Appreciation is also expressed to Prof. Vittorio Leone for his assistance in compiling this information / Baseada na información incluída en <http://www.interfire.org/features/wildfires2.asp> e en NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts).

Agradéceselle tamén a súa axuda para recopilar esta información ao professor Vittorio Leone.

¹⁸⁵ “Arson” is a legal term and as such its precise definition varies between jurisdictions/countries.

¹⁸⁶ “Incendio provocado” é un termo legal, é como tal a súa definición precisa varía entre as distintas xurisdicións/países.

	evidence			
982.	Authority	The legal right to attend and complete actions and assignments at a wildfire incident. Within the context of fire investigation, it is the legal right of an individual or organisation to investigate a fire.	Dereito legal para ocuparse dun incendio forestal e realizar tarefas nel. No contexto da investigación de incendios, trátase do dereito legal dun individuo ou dunha organización de investigar un incendio.	Autoridade
983.	Backing fire	A lower intensity fire or part of a fire which burns against the wind and/or down slope.	Lume de menor intensidade ou a parte dun lume que arde contra o vento e/ou cara abaixo dunha pendente.	Lume en contra do vento
984.	Burn patterns	The characteristic configuration of char and other fire direction indicators left by a fire ¹⁸⁷ . The accurate interpretation of burn patterns can assist fire investigators in identifying the origin of a fire.	Configuración característica da carbonización e doutros indicadores da dirección do lume deixados por un incendio. A interpretación precisa dos modelos de queima pode axudar aos investigadores dun incendio a identificar a súa orixe.	Modelos de queima
985.	Burn severity	A qualitative assessment of the heat pulse directed toward the ground during a fire. Burn severity relates to soil heating, large fuel and duff consumption, consumption of the litter and organic layer beneath trees and isolated shrubs, and mortality of buried plant parts ¹⁸⁸ .	Avaliación cualitativa do pulso de calor dirixido cara o chan durante un incendio. A severidade do lume está relacionada co quecemento do solo, co consumo de grandes combustibles e da manta de descomposición, co consumo de follada e da capa orgánica que está baixo as árbores e os arbustos illados, e coa mortalidade das partes soterradas das plantas.	Severidade do lume
986.	Cause of fire	The sequence of events and actions that brings an ignition source into contact with materials first ignited which leads to sustained combustion ¹⁸⁹ . For statistical purposes, causes of fire are usually grouped within a standard classification ¹⁹⁰ .	Secuencia de eventos e accións que fai que unha fonte de ignición entre en contacto con materiais que prenden, o que leva a unha combustión sostida. Con fins estatísticos, as causas do lume normalmente agrúpanse nunha clasificación estándar ¹⁹¹ .	Causa do incendio
987.	Chain of custody	A document that outlines the individuals who have had possession and access to a piece of evidence from the time it was seized through any transfers and laboratory analysis to its disposition.	Documento que lista os individuos que estiveron en posesión dunha proba e tiveron acceso a ela, desde o momento en que se recolleu, pasando por calquera transferencia e análise de laboratorio ata a súa eliminación.	Cadea de custodia
988.	Char	Carbonaceous material formed by incomplete combustion of an organic material, such as wood or a shrub. It has a blackened appearance.	Material carbonoso formado pola combustión incompleta dun material orgánico, como a madeira ou un arbusto. Ten unha aparencia ennegrecida.	Carbonización
989.	Char height	The vertical distance above the ground of the part of a tree or shrub that has been scorched or blackened by fire. Char height can be used as an indicator of fire intensity.	Distancia vertical desde o chan da parte dunha árbore ou arbusto que foi chamuscado ou ennegrecido por un lume. Pode empregarse como indicador da intensidade do lume.	Altura da carbonización
990.	Circumstantial evidence	Evidence that indirectly proves a fact through inference and assumption ¹⁹² . In the absence of direct evidence, an accumulation of circumstantial evidence will usually be required in order to corroborate evidence.	Probas que indirectamente demostran un feito a través de inferencias e suposicións ¹⁹³ . Cando non hai probas directas, normalmente é necesaria unha acumulación de probas circunstanciais para poder corroborar as probas.	Probas circunstanciais
991.	Corroborating evidence	Evidence that supports a theory which has been formulated based on the discovery and analysis of other evidence.	Probas que apoian unha teoría que se formulou baseada no descubrimento e análise doutras probas.	Probas de corroboración
992.	Crown kill	The proportion of limbs, buds, and foliage within the canopy vegetation that has been killed and consumed by a wildfire.	Proporción de pólas, gromos e follaxe da cuberta forestal que morre e se consome por causa dun incendio forestal.	Copa queimada
993.	Crown scorch	Browning of needles or leaves in the crown of a tree or shrub due to burning which has killed but not consumed the vegetation. Crown scorch may not be visible immediately and it may take several days or weeks after the fire for it to become apparent.	Ennegrecemento das acículas ou follas na copa dunha árbore ou arbusto, o que mata pero non consome a vexetación. O chamuscado de copas pode non ser visible inmediatamente e poden pasar varios días ou semanas despois do incendio ata que se percibe.	Chamuscado de copas
994.	Cupping indicators	A concave or cup-shaped char pattern found on the ends of grass stems, small stumps and the limbs of shrubs and trees. Grass stems, stumps, limbs and/or twigs that face the oncoming fire will usually be blunt or rounded, while those facing away from it will usually have sharply pointed or tapered ends. Therefore, cupping indicators can be used as a	Patrón de carbonización cóncavo ou con forma de cunca que se atopa na punta dos tallos das herbas, pequenos cepos e pólas dos arbustos ou árbores. Os tallos das herbas, os cepos e as pólas e/ou poliñas de cara ao lume adoitan estar romos ou redondeados, mentres que os que están de costas ao lume adoitan ter puntas	Indicadores das puntas

¹⁸⁷ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.40.

¹⁸⁸ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2008) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.39.

¹⁸⁹ With thanks to/Grazas a Paul Steensland, Paul Steensland and Associates LLC (USA) and Richard Woods, Australian Capital Territory Rural Fire Service (Australia).

¹⁹⁰ Classifications vary between countries and sometimes also between States, regions or localities within the same country.

¹⁹¹ As clasificacións varían entre os distintos países, e ás veces tamén entre rexións, estados ou localidades dentro do mesmo país.

¹⁹² An example of circumstantial evidence would be an eye witness who observed an individual fleeing the scene of a wildfire but who did not see the individual actually start the fire.

¹⁹³ Un exemplo de proba circunstancial pode ser unha testemuña que viu un individuo escapando da escena dun incendio forestal pero que non o viu acendendo o lume.

		directional indicator.	ben afiadas. Por tanto, estes indicadores poden empregarse como indicadores de dirección.	
995.	Curling indicators	Curling occurs when green leaves curl or fold in the direction that a fire came from. Curling will usually occur during a slower moving, less intense wildfire or part of a wildfire.	O rizamento acontece cando as follas verdes se rizan ou dobran na dirección na que veu o lume. Adoita acontecer nun incendio ou nunha parte dun incendio menos intenso, que se move máis lentamente.	Indicadores de rizamento das follas
996.	Deductive reasoning	The process by which conclusions are drawn by logical inference from given premises ¹⁹⁴ .	Proceso polo que se extraen conclusións por inferencia lóxica a partir de premisas dadas.	Razoamento dedutivo
997.	Deep-seated fire	An established ground fire burning 0.5 metres or more below the surface. This type of ground fire is particularly challenging to extinguish.	Incendio do subsolo que arde 0,5 ou máis metros por baixo da superficie. Este tipo de lume é particularmente difícil de extinguir.	Lume subterráneo
998.	Degree of damage	The amount of fuel that is burned and consumed by a wildfire. The degree of damage sustained by a fuel can be interpreted as an indicator of a wildfire's intensity, duration and direction. The side of a fuel that faces an oncoming wildfire will usually exhibit the greatest degree of damage.	Cantidade de combustible que queimou e consumiu un incendio forestal. O grao de dano sostido por un combustible pode interpretarse como indicador da intensidade, duración e dirección dun incendio. A parte dun combustible que mira cara o lume adoita mostrar un grao maior de dano.	Grao de dano
999.	Depth of burn	The vertical reduction in surface and ground fuels due to consumption by fire.	Redución vertical dos combustibles da superficie e do subsolo debido ao consumo do lume.	Profundidade de queima
1000.	Depth of char indicators	When a wildfire partially burns a fuel and changes the fuel's appearance to look fissured or scaly, similar to an alligator's or crocodile's hide ¹⁹⁵ . In the case of a uniform fuel, char depth will be deeper on the side of the fuel which faces an advancing wildfire. Depth of char is strictly a comparative indicator, so absolute depth is of little consequence.	Cando un incendio forestal queima un combustible e torna a súa aparencia gretada ou con escamas, similar á da pel dun caimán ou dun crocodilo. No caso dun combustible uniforme, a profundidade da carbonización será maior na parte do combustible de cara ao lume. A profundidade da carbonización é estritamente un indicador comparativo, de maneira que a profundidade absoluta ten pouca importancia.	Indicadores da profundidade da carbonización
1001.	Detonator	A device used to set off an explosive charge.	Mecanismo empregado para provocar a detonación dunha carga explosiva.	Detonador
1002.	Die out patterns	Fingers or islands of unburned or less intensely burned fuels. Die out patterns may be observed in areas where a fire entered a more sparsely arranged fuel or a fuel with greater moisture content. Die out patterns may be used as macro scale indicators to establish general fire direction. Investigators need to be wary not to mistake die out patterns as areas of origin ¹⁹⁶ .	Dedos ou illas de combustibles non queimados ou queimados con menos intensidade. Obsérvanse en áreas onde o lume entrou nun combustible disposto de forma dispersa ou con maior cantidade de humidade. As zonas sen queimar poden empregarse como indicadores a grande escala para establecer a dirección xeral do lume. Os investigadores teñen que ser cautelosos para non confundilas con zonas de orixe.	Zonas sen queimar
1003.	Direct evidence	Evidence that directly proves a fact without any resort to inference or assumption. An example of direct evidence would be an eye witness who observed an individual igniting a fire.	Probas que demostran directamente un feito sen recorrer a inferencias ou suposicións. Un exemplo de proba directa sería unha testemuña que viu unha persoa prendendo un lume.	Probas directas
1004.	Directional indicators ¹⁹⁷	Physical marks or clues left on partially burned fuels and non-combustible objects which can assist fire investigators in determining the movement of a wildfire across an area of land. By applying a systematic approach, fire investigators can use directional indicators to retrace the path of the fire to the point of origin.	Marcas físicas ou pistas deixadas en combustibles parcialmente queimados ou en obxectos incombustibles que poden axudar aos investigadores a determinar o movemento dun incendio forestal por unha área de terreo. Aplicando un enfoque sistemático, os investigadores poden empregar os indicadores de dirección para recorrer o camiño que seguiu o lume ata o punto de orixe.	Indicadores de dirección
1005.	Disposition of evidence	Disposal of evidence gathered from the scene of a wildfire.	Eliminación das probas recollidas na escena dun incendio forestal.	Destrución de probas
1006.	Documentary evidence	Any evidence gathered in documentary form for the purpose of a wildfire investigation. Although the term is normally used to refer to evidence written on paper, it can also include other types of media that record or preserve evidence, such as film, photographs and tape recordings.	Calquera proba recollida en forma de documento coa finalidade de incluíla na investigación dun incendio forestal. Aínda que se adoita empregar este termo para referirse a probas escritas nun papel, tamén pode incluír outros tipos de medios que rexistran ou conservan as probas, como pode ser unha gravación de vídeo, fotografías ou gravacións de son.	Probas documentais
1007.	Evidence	A fact or piece of information which proves or disproves a hypothesis.	Un feito ou unha información que demostra ou refuta unha hipótese.	Probas
1008.	Expert witness	A witness that is deemed by a trial court judge to have sufficient	Unha testemuña que un xuíz dun tribunal considera que ten	Perito

¹⁹⁴ Source/Fonte: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.13.

¹⁹⁵ Hence the common alternative terms of “alligatoring” and “crocodiling”.

¹⁹⁶ With thanks to/Grazas a Paul Steensland, Paul Steensland and Associates LLC (USA).

¹⁹⁷ In some countries the term “fire vector” is used in place of the term “directional indicator”.

		knowledge, skill, or experience in a particular profession or area of study that allows them to draw inferences and form conclusions that an average layperson could not.	suficientes coñecementos, habilidades ou experiencia nunha profesión en particular ou área de estudo, o que lle permite facer inferencias e chegar a conclusións que unha persoa media non podería.	
1009.	Factual witness	A witness who provides evidence based on factual matters that do not require the formulation of an opinion or conclusion. An example of a factual witness would be an individual who provides an account of what he/she saw, heard, smelled and/or did at a wildfire incident.	Unha testemuña que proporciona probas baseadas nos feitos, que non requiren formular unha opinión ou conclusión. Un exemplo sería unha persoa que conta o que viu, oíu, uliu e/ou fixo nun incendio forestal.	Testemuña dos feitos
1010.	Fire	Fire is the product of the chemical reaction of combustion. The three factors of fuel, oxygen and heat must all be present in the correct proportions for combustion to occur. When the combustion process is initiated, heat and light are emitted and a fire occurs.	O lume é o produto da reacción química da combustión. Os tres factores do combustible, oxíxeno e calor deben estar presentes nas proporcións adecuadas para que aconteza a combustión. Cando se inicia o proceso de combustión, emítese calor e luz e créase o lume.	Lume
1011.	Fire activity	Description of a fire based on an assessment of visible evidence, including the speed of the fire, flame length, flame height, fire severity, and fire behaviour.	Descrición do lume baseada na avaliación de datos visibles, o que inclúe a velocidade do lume, a lonxitude da chama, a altura da chama, a severidade da queima e o comportamento do lume.	Actividade do lume
1012.	Fire analysis	Process of reviewing the behaviour and effects of a specific fire or group of fires and the actions taken to suppress it/them.	Proceso de revisión do comportamento e efectos dun incendio en concreto ou dun conxunto de incendios e/ou as accións tomadas ou que poderían precisarse para extinguilos.	Análise dun incendio
1013.	Fire behaviour	The reaction of a fire to the influences of fuel, weather, and topography. Different types of fire behaviour include: <ul style="list-style-type: none"> • Smouldering fire - A fire burning without flame and with minimal rate of spread. • Creeping fire - A fire with a low rate of spread and generally with a low flame length. • Running fire - A fire with a high rate of spread. • Torching - A fire that burns from the ground through the surface and aerial fuels and into the crown of a single tree or small parcel of trees. • Spotting - fire behaviour where sparks and hot burning embers are transported by the wind or convection column to land beyond the fire perimeter resulting in spot fires. • Crowning – When a fire burns freely in the upper foliage of trees and shrubs. 	Reacción do lume ás influencias do combustible, das condicións atmosféricas e da topografía. Os diferentes tipos de comportamento do lume inclúen: <ul style="list-style-type: none"> • Lume latente - Lume que arde sen chama e que se propaga cunha velocidade mínima. • Incendio pouco violento - Lume que se propaga lentamente, xeralmente cunha chama baixa. • Lume corrido - Lume que se propaga rapidamente. • Facho - Lume que arde desde o solo a través dos combustibles superficiais e aéreos ata a copa dunha soa árbore ou dun grupo pequeno de árbores. • Focos secundarios - Comportamento do lume que produce chispas e charetas ardentes que son transportadas polo vento ou por unha columna convectiva e que producen lumes secundarios alén do perímetro do incendio. • Coroamento –Cando o lume arde libremente pola parte superior da follaxe das árbores e arbustos. 	Comportamento do lume
1014.	Fire concentration	The number of fires per unit area during a specified time period.	Número de incendios por unidade de superficie durante un período de tempo concreto.	Densidade do lume / Concentración do lume
1015.	Fire dynamics	The detailed study of how chemistry, fire science, and the engineering disciplines of fluid mechanics and heat transfer interact to influence fire behaviour ¹⁹⁸ .	Estudo detallado de como a química, as ciencias do lume e as disciplinas da enxeñaría que estudan a mecánica de fluídos e a transferencia de calor interactúan e inflúen no comportamento do lume.	Dinámica do lume
1016.	Fire footprint	Outer shape of the fire perimeter at a given point in time.	A pisada que é resultado dun lume nunha determinada área de combustible.	Pegada do lume
1017.	Fire growth	The evolution of a fire from ignition to self-sustaining propagation and its movement through available fuels.	A evolución dun incendio desde a ignición ata a propagación autónoma e o movemento a través dos combustibles dispoñibles.	Evolución do incendio
1018.	Fire hazard	Any situation, process, material or condition that can cause a wildfire or that can provide a ready fuel supply to augment the spread or intensity of a wildfire, all of which pose a threat to life, property or the environment ¹⁹⁹ .	Calquera situación, proceso, material ou condición que pode causar un incendio ou que pode engadir combustible para aumentar a intensidade dun incendio, ou supoñer unha ameaza para a vida, os bens materiais ou o medio ambiente.	Perigosidade do combustible
1019.	Fire history	The reconstruction and interpretation of the chronology of wildfire occurrence and the causes and impacts of wildfires within a specified area.	Reconstrución e interpretación da cronoloxía de incendios ocorridos e das causas e impacto dos incendios nunha área determinada.	Historial de incendios
1020.	Fire intensity	The rate at which a fire releases energy in the form of heat at a given	Ritmo ao que un lume irradia enerxía en forma de calor nun lugar	Intensidade calórica

¹⁹⁸ Source/Fonte: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

¹⁹⁹ Amended from the definition provided by/Modificación da definición incluída en: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

		location and at a specific point in time, expressed as kilowatts per metre (kW/m) or kilojoules per meter per second (kJ/m/s).	determinado e nun momento concreto, expresado en kilowatts por metro (kW/m) ou kilojoules por metro por segundo (kJ/m/s).	
1021.	Fire investigation	The process of determining the origin, cause, and development of a fire ²⁰⁰ .	Proceso que determina a orixe, causa e desenvolvemento dun incendio.	Investigación de incendios
1022.	Fire investigation protocols	A description of the recommended procedures and methodologies that should be adopted when completing a task or tasks during a fire investigation.	Descrición dos procedementos e metodoloxías que deberían adoptarse cando se leve a termo unha tarefa ou tarefas durante a investigación dun incendio.	Protocolos de investigación de incendios
1023.	Fire investigation team	A group of individuals from one or more organisations that has been tasked with investigating a wildfire incident.	Grupo de individuos dunha ou máis organizacións ao que se lles asignou a tarefa de investigar un incendio forestal.	Equipo de investigación de incendios
1024.	Fire model	A computer program which will predict or reconstruct fire behaviour and rate of spread of a fire from a point of ignition or area of origin.	Programa informático que prognostica ou reconstrúe o comportamento do lume e o ritmo de propagación dun lume desde o punto de ignición ou zona de orixe.	Modelo de incendio
1025.	Fire patterns	The visible or measureable physical changes and identifiable shapes left by a fire ²⁰¹ .	Os cambios visibles e medibles e as formas identificables deixadas por un incendio.	Formas deixadas polo lume
1026.	Fire perimeter	The entire outer boundary of a fire.	O bordo exterior completo dun incendio.	Perímetro do incendio
1027.	Fire scar	a) A healing or healed injury or wound to woody vegetation, caused or accentuated by fire; or, b) The overall shape and size of the area burned by a wildfire.	a) Ferida que está curando ou xa curada nas plantas leñosas, causada ou agravada polo lume; ou, b) Marca total e tamaño da área queimada nun incendio forestal.	Ferida do lume / Cicatriz do lume
1028.	Fire severity	Degree to which a site has been altered or disrupted by fire ²⁰² . Fire intensity and the amount of time a fire burned within a particular area, among other possible factors, will influence fire severity.	O grao de alteración ou trastorno dun lugar por causa do lume. Entre outros posibles factores, a intensidade do lume e a cantidade de tempo que este estivo ardendo nunha área en concreto influirán na severidade do lume.	Severidade do lume
1029.	Fire spread	The movement of a fire through available fuels arranged across the landscape.	Movement dun incendio a través dos combustibles dispoñibles dispostos na paisaxe.	Propagación do lume
1030.	First responders	The first person/people to arrive at the scene of a wildfire. It is often used as a generic term for all emergency service personnel who are expected to respond to emergency incidents.	A(s) primeira(s) persoa(s) que chegan á escena dun incendio forestal. Adoita empregarse como termo xenérico para todo o persoal do servizo de emerxencias que se espera que responda a incidentes de emerxencia.	Primeira resposta
1031.	Flame angle	The angle of a flame measured in relation to the ground surface. Flame angle is expressed in degrees.	Ángulo dunha chama medido en relación coa superficie do solo. O ángulo de chama exprésase en graos.	Ángulo de chama
1032.	Flame height	The vertical extension of a flame. Measurement of flame height is calculated perpendicular from ground level to the tip of the flame. Flame height will be less than flame length if flames are tilted due to wind or slope.	Extensión vertical dunha chama. A medida da altura de chama calcúlase perpendicularmente desde o solo ata a punta da chama. A altura da chama será inferior á lonxitude da chama se as chamas están inclinadas debido ao vento ou á pendente.	Altura de chama
1033.	Flame length	The total extension of a flame measured from its base at ground level to the flame tip. Flame length will be greater than flame height if flames are tilted due to wind or slope.	Lonxitude total dunha chama medida desde a súa base ao nivel do solo ata a punta da chama. A lonxitude da chama será maior á altura da chama se as chamas están inclinadas debido ao vento ou á pendente.	Lonxitude de chama
1034.	Flammability	Relative ease with which a given fuel will ignite and burn with a flame.	Facilidade relativa coa que un combustible prende e arde cunha chama.	Inflamabilidade
1035.	Flanks	The parts of a fire's perimeter that are roughly parallel to the main direction of fire spread ²⁰³ . The flanks usually have less fire intensity than the head fire because they have a weaker alignment with wind or slope.	Partes do perímetro dun incendio que están máis ou menos en paralelo coa dirección de propagación do lume. Os flancos adoitan ter menos intensidade que a cabeza do incendio porque teñen unha alifación máis débil co vento e a pendente.	Flancos
1036.	Foliage freeze	Branches, needles or leaves on green vegetation that have been dried by a fire leaving them fixed in position to point in the direction of the wind at the time of the fire's passage. Visually the vegetation takes on a windswept appearance. Foliage freeze is only an accurate indicator of wind direction; however, this will generally coincide with direction of fire spread within the areas of advancing fire progression ²⁰⁴ .	Pólas, arumes ou follas de vexetación verde que foron secadas por un incendio, o que as deixou fixadas apuntando á dirección do vento no momento que pasou o lume. Visualmente, a vexetación ten unha aparencia de ter sido arrasada polo vento. A inmovilización da follaxe é só un indicador preciso da dirección do vento; porén, esta adoita coincidir coa dirección de propagación do	Inmovilización da follaxe

²⁰⁰ Source/Fonte: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p. 14.

²⁰¹ Based on the definition provided by the/Baseada na definición proporcionada por NFPA: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.14.

²⁰² Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.78.

²⁰³ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.84.

²⁰⁴ However, wind direction will often coincide with direction of fire spread.

			lume dentro de zonas nas que este está avanzando ²⁰⁵ .	
1037.	Forces of alignment	A collective term for the forces that have a significant impact on wildfire behaviour. These forces can support or hinder fire development and can be used to predict likely fire behaviour, including fire spread and fire intensity. Wind, slope and aspect are considered to be key forces of alignment.	Termo colectivo para as forzas que teñen un impacto significativo no comportamento dun incendio. Estas forzas poden apoiar ou dificultar o desenvolvemento do incendio e poden usarse para predicir o comportamento máis probable do lume, incluíndo a súa propagación e a intensidade. O vento, a pendente e a orientación considéranse forzas de aliñación claves.	Forzas de aliñación
1038.	Fuel	Any material that can support combustion.	Calquera material que pode entrar en combustión nun ambiente de lume.	Combustible
1039.	Fuel complex	The type, quantity, condition, arrangement and continuity of fuel available to burn.	Tipo, cantidade, estado, disposición e continuidade do combustible dispoñible para arder.	Completo de combustible
1040.	Fuel model	A mathematical representation of fuel properties within a specified location, often used to predict and plot likely fire spread and intensity.	Representación matemática das propiedades do combustible dentro dunha zona concreta, que se adoita empregar para predicir e trazar a probable propagación e intensidade do lume.	Modelo de combustible
1041.	Fulgurites	Natural hollow glass tubes or clumps that form in sand, silica or soil after a lightning strike or an electrical discharge from a power conductor ²⁰⁶ . Fulgurites are formed when the high temperature of an electrical discharge instantaneously melts and fuses grains of sand together to produce silica glass. The process leaves evidence of the path of the electrical discharge, sometimes many metres below the ground surface.	Terróns ou tubos ou de cristal naturais e ocós que se forman na area, na sílice ou na terra despois de que lles caia un raio ou unha descarga eléctrica dun condutor de enerxía. As fulguritas fórmanse cando a alta temperatura dunha descarga eléctrica funde e fusiona instantaneamente os grans de area, o que produce cristal de sílice. O proceso deixa probas do camiño da descarga eléctrica, ás veces moitos metros por debaixo da superficie do solo.	Fulguritas
1042.	General Area of Origin	An area of the scene of a wildfire which may contain macro scale indicators indicating the origin of the fire. The General Area of Origin is usually identified through eye witness accounts of the fire perimeter during the early stages of the fire and may cover an area of 0.2 hectares or less ²⁰⁷ .	Unha zona da escena dun incendio forestal que pode conter indicadores a grande escala que indican a orixe do lume. Esta zona adoita identificarse pola información que dan testemuñas oculares sobre o perímetro do incendio nos primeiros momentos, e pode cubrir unha área de 0,2 hectáreas ou menos ²⁰⁸ .	Zona xeral de orixe
1043.	Grass stem indicators	The pattern of the charred remains of grass stems. These remains will have a different appearance dependent upon the direction of fire spread and the intensity of the fire. Generally speaking: <ul style="list-style-type: none"> • A fire or part of a fire which burns with the support of one or more factors of alignment will burn grass stems from the top down. Any grass stems not entirely consumed by fire may provide angle of char, cupping, degree of damage and/or protection indicators. • A backing fire which burns without the support of any factors of alignment will burn grass stems off at the base causing some to fall to the ground and into the area that has already been burned. Those grass stems remaining will generally point towards the direction that the fire came from. Grass stems may form a number of recognizable patterns within the area of origin and/or within a transition zone: <ul style="list-style-type: none"> • Circle pattern – when grass stems fall inwards in a circular pattern to point towards the point of ignition. This pattern occurs when a low intensity fire spreads relatively slowly away from the area of origin in all directions. • V or U pattern – when grass stems fall inward along a low intensity or transitional zone of a fire forming a V or U shape. This pattern occurs when a fire is influenced by wind or slope shortly after ignition. • Line pattern – when grass stems fall into the area of origin to form a line perpendicular to the direction of fire spread. This pattern occurs when a fire is almost immediately influenced by wind or slope, but it may be difficult to observe. 	A forma dos restos carbonizados dos tallos da herba. Estes restos teñen distintas aparencias dependendo da dirección da propagación do lume e da súa intensidade. En xeral: <ul style="list-style-type: none"> • Un incendio ou parte del que arde co apoio dun ou máis factores de aliñación queimarán os tallos de herba desde a punta cara abaixo. Os tallos que non fosen totalmente consumidos polo lume poden proporcionar indicadores do ángulo de carbonización, das puntas, do grao de dano e/ou da protección. • Un lume en contra do vento que arde sen apoio de factores de aliñación queimarán os tallos da herba desde a base, o que fará que algúns caian sobre o chan e na zona que xa ardeu. En xeral, estes tallos apuntarán cara a dirección pola que veu o lume. Os tallos de herba poden formar unha serie de formas recoñecibles dentro da área de orixe e/ou nunha zona de transición: <ul style="list-style-type: none"> • Forma circular – cando os tallos caen cara dentro formando un círculo, apuntando cara o punto de ignición. Esta forma prodúcese cando un lume de pouca intensidade se propaga con relativa lentitude, desde a zona de orixe en todas as direccións. • Forma de V ou U – cando os tallos da herba caen cara dentro ao longo dunha zona de baixa intensidade ou de transición, formando unha forma de V ou U. Esta forma prodúcese cando o incendio ten a influencia do vento ou dunha pendente pouco despois da ignición. • Forma linear – cando os tallos da herba caen cara a zona 	Indicadores dos tallos da herba

²⁰⁵ Porén, a dirección do vento adoita coincidir coa dirección de propagación do lume.

²⁰⁶ Fulgurites are sometimes referred to as “petrified lightning”.

²⁰⁷ This is equivalent to an area of half an acre or less. With thanks to Richard Woods of the Australian Capital Territory Rural Fire Service for providing this definition.

²⁰⁸ Isto equivale a unha superficie de medio acre, máis ou menos. Grazas a Richard Woods do Australian Capital Territory Rural Fire Service por proporcionar esta definición.

			de orixe, formando unha liña perpendicular á dirección da propagación do lume. Este forma prodúcese cando o lume ten a influencia do vento ou da pendente case inmediatamente, pero pode ser difícil de observar.	
1044.	Ignition	The initiation of combustion.	Inicio da combustión.	Ignición
1045.	Ignition method	The means by which a fire is ignited.	Medios polos que prende un lume.	Método de ignición
1046.	Ignition temperature	The minimum temperature at which ignition can take place and sustained combustion can occur ²⁰⁹ .	Temperatura mínima á que pode producirse a ignición e comezar a combustión continua.	Temperatura de ignición
1047.	Incendiary	A device that is purposefully designed to ignite a fire ²¹⁰ . Incendiaries can be classified according to function and delivery method. The two categories for incendiary functions are: <ul style="list-style-type: none"> • Hot set incendiaries – which are designed to ignite the fire immediately. • Time-delay incendiaries²¹¹ – which are designed to ignite the fire after a time delay, allowing the offender time to leave the area prior to ignition. The two categories for incendiary delivery method are: <ul style="list-style-type: none"> • Remote delivery incendiaries – which are designed to be thrown or propelled a distance. • Hand-held and placed incendiaries – which are designed to be carried and placed at the point of ignition. 	Dispositivo intencionadamente deseñado para acender un lume ²¹² . Poden clasificarse de acordo co seu funcionamento e colocación. As dúas categorías segundo o funcionamento son: <ul style="list-style-type: none"> • Incendiarios quentes – deseñados para acender o lume inmediatamente. • Incendiarios con retardo – deseñados para acender o lume despois de certo tempo, o que lle dá tempo ao delincente a marchar da zona antes da ignición. As dúas categorías para a colocación dos dispositivos incendiarios son: <ul style="list-style-type: none"> • Incendiarios de colocación remota – deseñados para ser lanzados desde unha certa distancia. • Incendiarios colocados a man – deseñados para ser levados e colocados no punto de ignición. 	Dispositivo incendiario
1048.	Indicators	Physical marks, clues or patterns left on partially burned fuels and noncombustible objects which can be interpreted by a fire investigator. Accurate interpretation of indicators will enable a fire investigator to retrace the path of the fire to the point of origin. Indicators can be divided into two sub-categories: <ul style="list-style-type: none"> • Macro indicators - These are large scale clues, marks or patterns left on partially burned fuels and non-combustible objects that are readily visible at a distance. They are usually associated with areas of higher intensity burning, where there has been an advancing head fire. • Micro indicators - Small individual clues, marks or patterns left on partially burned fuels and non-combustible objects that are often not easily visible, particularly at a distance. They often become less noticeable the closer you move towards the fire origin. 	Marcas físicas, pistas ou formas deixadas nos combustibles parcialmente queimados e en obxectos incombustibles, que pode interpretar un investigador. A interpretación precisa dos indicadores permitiralle a un investigador dun incendio recorrer o camiño do lume ata o punto de orixe. Os indicadores poden dividirse en dúas subcategorías: <ul style="list-style-type: none"> • Macroindicadores – Pistas, marcas ou formas a grande escala deixadas nos combustibles parcialmente queimados e en obxectos incombustibles, que poden verse a certa distancia. Adoitan asociarse a zonas na que a queima foi de gran intensidade, onde houbo un lume avanzando a favor do vento. • Microindicadores – Pequenas pistas marcas ou formas individuais deixadas nos combustibles parcialmente queimados e en obxectos incombustibles, que adoitan non ser facilmente visibles, especialmente a certa distancia. Adoitan ser menos visibles canto máis preto se está da orixe do lume. 	Indicadores
1049.	Lightning	The discharge of electricity within the atmosphere either between two clouds or between a cloud and the ground. Lightning from cloud to ground can be a potential cause of wildfires, if conditions are suitable. Fires ignited by lightning often have multiple points of ignition.	Descarga de electricidade na atmosfera, ben entre dúas nubes ou ben entre unha nube e a terra. Os raios entre unha nube e a terra poden ser causas potenciais de incendios forestais, se se dan as condicións apropiadas. Os incendios acendidos por un raio adoitan ter múltiples puntos de ignición.	Raio
1050.	Macro indicators	These are large scale clues, marks or patterns left on partially burned fuels and non-combustible objects that are readily visible at a distance. They are usually associated with areas of higher intensity burning, where there has been an advancing head fire.	Pistas, marcas ou formas a grande escala deixadas nos combustibles parcialmente queimados e en obxectos incombustibles, que poden verse a certa distancia. Adoitan asociarse a zonas na que a queima foi de gran intensidade, onde houbo un lume avanzando a favor do vento.	Macroindicadores
1051.	Material first ignited	The first fuel that was set on fire.	O primeiro combustible no que prendeu o lume.	Primeiro material en ignición

²⁰⁹ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.203.

²¹⁰ Common examples of incendiaries include: flares; fireworks; jutes; mosquito coils; twisted grass; cigarettes, matches and match boxes (independently or collectively).

²¹¹ Sometimes referred to as “Delayed Action Incendiary Devices” (DAIDs).

²¹² Algúns exemplos común de dispositivos incendiarios inclúen: bengalas, foguetes, esparto, espirais antimosquitos, herbas retortas, cigarros, mistos ou caixas de mistos (de maneira independente ou colectivamente).

1052.	Memorandum of Understanding/ Agreement	A documented written consensus between responsible and/or interested parties regarding the management and implementation of fire investigations.	Consenso documentado por escrito entre as partes responsables e/ou interesadas sobre a xestión e a posta en marcha de investigacións de incendios.	Memorando de entendemento / Acordo
1053.	Micro indicators	Small individual clues, marks or patterns left on partially burned fuels and noncombustible objects that are often not easily visible, particularly at a distance. They often become less noticeable the closer you move towards the fire origin.	Pequenas pistas marcas ou formas individuais deixadas nos combustibles parcialmente queimados e en obxectos incombustibles, que adoitan non ser facilmente visibles, especialmente a certa distancia. Adoitan ser menos visibles canto máis preto se está da orixe do lume.	Microindicadores
1054.	Motive	A reason for doing something. The term is most frequently used within the context of explaining why an individual committed a crime.	A razón para facer algo. Este termo adoita empregarse no contexto de explicar por que un individuo cometeu un crime.	Móbil
1055.	Multi-agency partnership investigations	When individuals from multiple agencies work together in a structured and coordinated manner to investigate a fire.	Cando individuos de varias axencias traballan xuntos de maneira estruturada e coordinada para investigar un incendio.	Investigacións nas que participan varias axencias
1056.	Multiple ignition points	More than one point of ignition. Multiple ignitions may be lit simultaneously or successively and could be indicative of spot fires or fires set deliberately by humans.	Máis dun punto de ignición. Poden acenderse varios puntos de ignición simultánea ou sucesivamente, e isto podería indicar que houbo focos secundarios ou lumes acendidos de forma deliberada por humanos.	Múltiples puntos de ignición
1057.	Pattern clusters	Areas of a fire scene containing multiple patterns and indicators which demonstrate a particular direction of fire spread, rate of fire spread and/or level of fire intensity.	Zonas dunha escena de incendio nas que hai múltiples formas e indicadores que demostran unha dirección concreta na propagación do lume, na velocidade de propagación e/ou no nivel de intensidade do lume.	Agrupación de probas
1058.	Photographic evidence	Photographs taken at the scene of a wildfire, either during or post-fire. They may be taken by witnesses, first responders and/or fire investigators. There are four key different types of photographs typically taken by fire investigators ²¹³ : <ul style="list-style-type: none"> • Orientation photographs –photographs taken at a distance to show the overall view of a fire, the area of origin or other important areas of the scene. • Relationship photographs –photographs taken at a medium range to show moderately detailed views of particular areas of the scene and to illustrate the relationship between various areas, indicators or pieces of evidence. • Identification photographs –photographs taken close-up and at short range. They are taken to show a high level of detail for specific items of evidence or indicators. • Examination photographs – photographs taken close-up and at short range with a scale. Their purpose is to clearly establish the size of a piece of evidence. 	Fotografías tomadas na escena dun incendio forestal, ben durante ou despois do incendio. Poden ser tomadas por testemuñas, polos primeiros recursos que chegaron ao incendio e/ou polos investigadores do incendio. Hai catro tipos clave de fotografías que adoitan tomar os investigadores: <ul style="list-style-type: none"> • Fotografías de orientación – fotografías tomadas a moita distancia para mostrar a vista xeral dun incendio, a zona de orixe ou outras zonas importantes da escena. • Fotografías de relación – fotografías tomadas a media distancia para mostrar vistas moderadamente detalladas de certas zonas da escena e para ilustrar a relación entre as distintas áreas, indicadores ou probas. • Fotografías de identificación – fotografías tomadas en primeiro plano e moi de preto. Tómanse para mostrar un alto nivel de detalle de elementos específicos das probas ou dos indicadores. • Fotografías de inspección - fotografías tomadas en primeiro plano e moi de preto e empregando unha escala. A súa finalidade é establecer o tamaño dunha proba. 	Probas fotográficas
1059.	Physical evidence	Any material object which demonstrates a fact through its physical characteristics.	Calquera obxecto material que demostra un feito debido ás súas características físicas.	Probas materiais
1060.	Point of ignition	The precise physical location where the source of ignition came into contact with materials first ignited. The physical remains of the ignition source may be present or in close proximity.	O lugar físico preciso onde a fonte de ignición entrou en contacto cos primeiros materiais que prenderon. Os restos físicos da fonte de ignición poden atoparse alí ou nas proximidades.	Punto de ignición
1061.	Preliminary scene assessment	The investigation of a wildfire scene should begin with a preliminary scene assessment. The key activities for the preliminary scene assessment are observation and preservation of evidence. More specifically, investigators completing a preliminary scene assessment will: <ul style="list-style-type: none"> • determine the size of the fire; • determine the necessary scope of the investigation; • approximately reconstruct the movement of the fire and determine the area of origin; • consider the health and safety implications of the investigation; 	A investigación da escena dun incendio debe comezar cunha avaliación preliminar. As principais actividades da avaliación preliminar da escena son a observación e a conservación de probas. Máis concretamente, os investigadores que realicen unha avaliación preliminar da escena farán o seguinte: <ul style="list-style-type: none"> • determinarán o tamaño do incendio; • determinarán o alcance necesario da investigación; • reconstruirán de maneira aproximada o movemento do lume e determinarán a área de orixe; • considerarán as implicacións da investigación no tocante á 	Avaliación preliminar da escena

²¹³ National Wildfire Coordinating Group (2005) Wildfire Origin and Cause Determination Handbook (National Wildfire Coordinating Group Fire Investigation Working Team; USA), p.54.

		<ul style="list-style-type: none"> and, consider the resource implications of the entire investigation. If time permits, investigators should take photographs, make sketches of the scene, gather evidence from key witnesses, and identify locations that may require more detailed examination. 	<p>saúde e a seguridade; Se hai tempo, os investigadores deberían tomar fotografías, facer bosquejos da escena, recoller probas das testemuñas clave e identificar os lugares que poden precisar un exame máis detallado.</p>	
1062.	Preservation of evidence	Any action taken to prevent evidence from being contaminated, manipulated, lost or destroyed.	Calquera acción que se tome para evitar que as probas se contaminen, manipulen, perdan ou destrúan.	Conservación de probas
1063.	Protection indicators	When a non-combustible object or a fuel shields part of a fuel from heat damage. Generally speaking, fuels will be unburned or show relatively less damage on the side shielded from an advancing flame front.	Cando un obxecto incombustible ou un combustible protexe parte dun combustible do dano da calor. Polo xeral, os combustibles non estarán queimados ou presentarán menos danos na cara protexida da fronte de chamas en propagación.	Indicadores de protección
1064.	Rate of spread	A measurement of the speed at which a fire front moves across a landscape. Rate of spread is usually expressed in metres per minute ²¹⁴ .	Medida da velocidade á que un incendio se estende por unha paisaxe. A velocidade de propagación adoita expresarse en metros por minuto ²¹⁵ .	Velocidade de propagación
1065.	Remote sensing	The acquisition and interpretation of images of the Earth's surface, where images are usually acquired by cameras and scanners carried on aircraft or orbiting satellites. Optical images simultaneously record visible and invisible reflected light in several different wavelengths; when combined, these images (or 'bands') can be used to map burn scars, different types of fuel and fuel moisture. Thermal images record emitted heat from active fires and the Earth's surface. Radar remote sensing uses artificial microwave energy to produce images of burn scars through cloud and at night ²¹⁶ .	Obtención e interpretación de imaxes da superficie da terra, que se adoitan obter mediante cámaras e escáneres que se levan nunha aeronave ou por satélite. As imaxes ópticas rexistran simultaneamente a luz visible e invisible en distintas lonxitudes de onda; cando se combinan, estas imaxes (ou "bandas") poden empregarse para localizar nun mapa as marcas do lume, os diferentes tipos de combustible e a súa humidade. As imaxes térmicas rexistran a calor emitida polos lumes activos na superficie da terra. A teledetección por radar emprega enerxía de microondas artificial para producir imaxes das marcas do lume a través das nubes e pola noite.	Teledetección / Detección remota
1066.	Report	<ul style="list-style-type: none"> The process whereby resources first register their arrival at a wildfire incident; or, (1) A formal statement of the results of an activity or investigation. Reports may analyse situations, provide progress updates on current assignments, draw conclusions and/or make recommendations. A report can be either verbal or written (2). 	<ul style="list-style-type: none"> Proceso polo que os recursos rexistran a súa chegada a un incendio forestal (1); Exposición formal dos resultados dunha actividade ou dunha investigación. Os informes poden analizar situacións, proporcionar a última información sobre progresos ou sobre tarefas que se están desenvolvendo, extraer conclusións e/ou facer recomendacións. Un informe pode ser oral ou escrito (2). 	Presentarse (1) Informe (2)
1067.	Restricted area	An area in which specified activities or entry are temporarily or permanently restricted in order to mitigate risk to human health or safety by potential or ongoing wildfires. A restricted area may also be temporarily or permanently established in order to reduce the risk of a wildfire igniting within a specified location.	Área na que unhas actividades concretas ou o acceso están temporal ou permanentemente restrinxidas co fin de reducir os riscos para a saúde ou a seguridade das persoas causados polos incendios forestais potenciais ou que xa están acontecendo. Tamén se pode establecer unha área restrinxida temporal ou permanentemente para reducir o risco de que se acenda un incendio forestal nun lugar determinado.	Área restrinxida
1068.	Scene	The general physical location of a wildfire which is determined to be important to a fire investigation due to the potential existence of evidence.	A localización física xeral dun incendio forestal que unha investigación dun incendio considera importante pola potencial existencia de probas.	Escena
1069.	Scene examination	The thorough exploration, investigation and analysis of the physical location of a wildfire.	Exploración, investigación e análise minuciosa da localización física dun incendio forestal.	Inspección da escena
1070.	Scene Investigation	Every scene investigation should begin with a preliminary scene assessment and then be followed with a detailed scene examination. <ol style="list-style-type: none"> Preliminary scene assessment Scene examination 	Toda investigación dunha escena dun incendio debe comezar cunha avaliación preliminar da escena, seguida dunha inspección detallada da escena. <ol style="list-style-type: none"> Avaliación preliminar da escena Inspección da escena 	Investigación da escena
1071.	Scene management	The process of maintaining the integrity and security of the scene of a wildfire to prevent contamination, destruction, manipulation or loss of evidence which could be important to a fire investigation. One common aspect of scene management at all wildfire incidents should be the	Proceso de manter a integridade e seguridade da escena dun incendio forestal para evitar a contaminación, destrución, manipulación ou perda de probas que poderían ser importantes para unha investigación dun incendio. Un aspecto importante da	Xestión da escena

²¹⁴ The rate of spread of relatively slow fires is sometimes expressed in metres per hour.

²¹⁵ Ás veces a velocidade de propagación dos incendios relativamente lentos exprésase en metros por hora.

²¹⁶ Definition provided by/Definición proporcionada por Julia McMorrow, University of Manchester (UK).

		implementation of measures to limit and record access to particular areas of the scene.	xestión da escena en todos os incendios forestais debería ser a implantación de medidas para limitar e rexistrar o acceso a certas áreas da escena.	
1072.	Scientific method	The systematic pursuit of knowledge involving the recognition and formulation of a problem, the collection of data through observation and experiment, and the formulation and testing of a hypothesis ²¹⁷ .	Busca sistemática de coñecemento, que inclúe o recoñecemento e formulación dun problema, a recollida de datos por medio da observación e da experimentación, e a formulación e comprobación dunha hipótese.	Método científico
1073.	Scorch	Plant foliage with a “browned” appearance that has been killed but not consumed by fire.	Follaxe das plantas cunha aparencia “marrón”, que morreu a causa do lume pero non se consumiu.	Chamuscado
1074.	Scorch height	The maximum vertical height, measured from the base of a tree to the tree crown, at which lethal scorching of foliage has occurred ²¹⁸ . Below this height, all needles/leaves are brown and dead; above this height, all needles/leaves are live and green (Albini, 1976) ²¹⁹ .	Altura vertical máxima, medida desde a base dunha árbore ata a súa copa, do chamuscado letal da follaxe ²²⁰ . Por debaixo desta altura, todos os arumes/follas están marróns e mortos; por riba desta altura, todos os arumes/follas están vivos e verdes (Albini, 1976).	Altura do chamuscado
1075.	Search patterns	A systematic approach/technique for looking for evidence at the scene of a wildfire.	Enfoque/técnica sistemática para buscar probas na escena dun incendio forestal.	Modelo de busca
1076.	Seizure of evidence	The removal of evidence from the scene of a suspected crime. Each country will have specific laws regarding who is legally allowed to seize and store evidence.	Retirada das probas da escena dun suposto crime. Cada país ten as súas leis específicas sobre quen está legalmente autorizado para recoller e gardar probas.	Recollida de probas
1077.	Serial arson	When an individual sets multiple arson fires at the same or different locations with an emotional cooling-off period between the fires ²²¹ .	Cando un individuo acende múltiples incendios premeditados no mesmo ou en diferentes lugares, cun período de reflexión entre cada incendio ²²² .	Piromanía en serie
1078.	Sleeper fire	A fire that remains dormant for a period of time.	Lume que permanece inactivo durante un período de tempo.	Incendio reproducido / Incendio rebrotado
1079.	Slope effect	Variations in fire behaviour induced by slope. Slope can both support and hinder fire spread and development and the angle of the slope will have an important influence on the degree of effect. The following descriptions explain the general slope effect that would be expected from a fire spreading upslope and a fire spreading down slope: <ul style="list-style-type: none"> • Fires spreading upslope –The flames of a fire spreading upslope will be angled towards the unburned fuel above it which will pre-heat the fuel in front of the advancing fire. This pre-heating increases combustibility and rate of spread for fires travelling upslope. • Fires spreading down slope - The flames of fires burning down slope will be angled away from the fuel and will, therefore, lead to less preheating of the fuel in front of the fire. Consequently, the effect of slope on a fire burning down slope is a reduction in combustibility and rate of spread. 	Variación no comportamento do lume inducida por unha pendente. Unha pendente pode apoiar ou dificultar a propagación do lume, e a pendente terá unha importante influencia nos efectos do lume. As seguintes descripcións explican o efecto de pendente xeral que se esperaríase dun lume que se propaga cara arriba ou cara abaixo por ela: <ul style="list-style-type: none"> • Lumes que se propagan pendente arriba – As chamas deste tipo de lume orientaranse cara os combustibles que aínda non arderon por riba del, o que prequecerá o combustible que se atopa diante do lume que avanza. Este prequecemento aumenta a combustibilidade e a velocidade de propagación nos lumes que se desprazan cara arriba. • Lumes que se propagan pendente abaixo – As chamas deste tipo de lume orientaranse en sentido contrario ao combustible e, polo tanto, causarán menos prequecemento do combustible que se atopa por diante do incendio. Como consecuencia, o efecto de pendente dun incendio que se propaga pendente abaixo é a redución da combustibilidade e da velocidade de propagación. 	Efecto de pendente
1080.	Smoke	Particles of solids and liquids which are produced by the combustion process and which are suspended within the air/atmosphere.	Suspensión atmosférica de pequenas partículas de sólidos e líquidos producidos pola combustión.	Fume
1081.	Sooting indicators	Black carbon deposited on objects found in the path of a fire which is produced by incomplete combustion. Generally speaking, deposits of soot will be heavier on the side of an object which faces an oncoming fire. Soot can therefore be used to interpret the direction of fire spread.	Carbón negro depositado en obxectos que se atopan no camiño do lume, que se produciu por unha combustión incompleta. En xeral, os depósitos de borro serán máis pesados na parte dun obxecto que está de cara ao lume que avanza. Polo tanto, o borro pódese empregar para interpretar a dirección da propagación do lume.	Indicadores de borro

²¹⁷ Source/Fonte: NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.16.

²¹⁸ Scorch height may not be directly apparent until one or more weeks after the fire.

²¹⁹ Source/Fonte: www.firewords.net/definitions/scorch_height.htm. Full reference for citation: Albini, F. A. (1976) “Estimating wildfire behavior and effects” General Technical Report INT-30 (Ogden, UT: USDA, Forest Service, Intermountain Forest and Range Experiment Station) p.92.

²²⁰ A altura de chamuscado pode non ser directamente observable ata unha ou dúas semanas despois do incendio.

²²¹ The precise definition of “serial arson” varies from country to country.

²²² A definición precisa de “incendios provocados en serie” varía de país a país.

1082.	Spalling indicators	Shallow craters or chips that occur on the surface of rocks that have been exposed to heat. Spalling will generally appear on the side of a rock that has been exposed to flames and can therefore be used to interpret the direction of fire spread.	Cráteres pouco profundos ou pequenas roturas que teñen lugar na superficie das rochas que foron expostas á calor. Polo xeral aparecerán no lado da roca que estivo exposto ás chamas, e polo tanto poden empregarse para interpretar a dirección da propagación do lume.	Indicadores de roturas nas rochas
1083.	Specific Area of Origin	An area of approximately 5' x 5' where a wildfire was first influenced by wind, slope or fuel load. The Specific Area of Origin will contain the transition zone between advancing and backing fire indicators.	Unha área de aproximadamente 5 x 5 pés (1,5 x 1,5 m), na que un incendio tivo por primeira vez a influencia do vento, da pendente ou da carga de combustible. A zona de orixe específica conterá a zona de transición entre os indicadores de lume a favor e en contra do vento.	Zona de orixe específica
1084.	Spree arson	When an individual sets multiple arson fires at separate locations with no emotional cooling-off period between the fires ²²³ .	Cando un individuo acende múltiples incendios premeditados no mesmo ou en diferentes lugares, sen un período de reflexión entre cada incendio ²²⁴ .	Piromanía itinerante
1085.	Staining indicators	Yellow to dark brown stains that are caused by the condensation of hot gases, resins and oils on the surface of non-combustible objects (for instance, rocks). The stains often feel tacky to touch and may be covered by a layer of white ash. Stains will appear on the side of the object which has been exposed to flames. Staining can therefore be used to interpret the direction of fire spread.	Manchas amarelas e marróns escuras causadas pola condensación de gases quentes, resinas e aceites na superficie de obxectos incombustibles (por exemplo, rochas). As manchas adoitan ser pegañentas e poden estar cubertas dunha capa de cinza branca. As manchas aparecerán na cara do obxecto que estivo exposta ás chamas. Polo tanto, poden empregarse para interpretar a dirección da propagación do lume.	Indicadores de manchas
1086.	Transition zone	An area where the spread of a fire changes direction. Transition zones can be identified by changes in the appearance of indicators.	Zona na que a propagación dun incendio cambia de dirección. As áreas de transición poden identificarse polos cambios na aparencia dos indicadores.	Área de transición
1087.	“V” and “U” pattern indicators	The initial perimeter of wildfires predominantly driven by the influences of wind or slope will commonly resemble a “V” or “U” shape pattern on the ground. The origin of these types of fire will usually be found towards the point of the “V” or within the cup of the “U”, dependent upon the combined influence of slope and wind. “V” and “U” pattern indicators are most easily identified from an aerial or elevated viewpoint ²²⁵ .	O perímetro inicial dos incendios forestais que se propagan principalmente polas influencias do vento ou da pendente adoita asemellarse a unha forma de “V” ou “U” na marca que deixa no terreo. A orixe destes tipos de incendios adoitará atoparse cara a punta do “V” ou na curva do “U”, dependendo da influencia combinada da pendente e do vento. Os indicadores das formas en “V” e “U” identifícanse máis facilmente desde o aire ou desde un punto elevado.	Indicadores de formas en “V” e “U”
1088.	Weather	The state of the atmosphere at a given time and place with respect to atmospheric stability, temperature, relative humidity, wind speed, cloud cover and precipitation.	Estado da atmosfera nun momento e lugar concretos respecto da estabilidade atmosférica, a temperatura, a humidade relativa, a velocidade do vento, a nebulosidade e a precipitación.	Condições meteorolóxicas / Tempo atmosférico
1089.	Weather history	A description of the state of the atmosphere during the hours, days or weeks preceding a wildfire ²²⁶ .	Descrición do estado da atmosfera durante as horas, días ou semanas anteriores a un incendio forestal.	Historial de condicións atmosféricas
1090.	White ash indicators	A by-product produced by complete combustion. A greater amount of white ash will be created on the sides of objects exposed to greater amounts of heat and flame, i.e. on the side of a tree trunk which faced an advancing wildfire. Ash indicators can degrade and lose reliability very quickly when exposed to wind or moisture.	Un derivado producido pola combustión total. Crearase unha maior cantidade de cinza branca nos lados dos obxectos expostos a maiores cantidades de calor e chama, é dicir, na parte do tronco dunha árbore que está cara ao avance do incendio. Os indicadores de cinza pódense degradar e perder fiabilidade moi rapidamente se están expostos ao vento ou á humidade.	Indicadores de cinza branca
1091.	Wildfire²²⁷	Any uncontrolled vegetation fire which requires a decision or action regarding suppression. Wildfires are commonly classified according to size and/or impact upon suppression resources ²²⁸ .	Calquera lume de vexetación incontrolado que require unha decisión ou acción para a súa extinción. Os incendios forestais adoitan clasificarse de acordo co seu tamaño e/ou impacto nos recursos de extinción.	Incendio forestal
1092.	Wind	The horizontal movement of air relative to the surface of the earth ²²⁹ . Wind direction, wind speed and wind shift can all influence fire behaviour, fire intensity, direction of travel and rate of spread.	Movement horizontal de aire con respecto á superficie da terra. A dirección, velocidade e cambio do vento poden influír no comportamento do lume, na súa intensidade e na dirección e	Vento

²²³ The precise definition of “spree arson” varies from country to country.

²²⁴ A definición precisa de “piromanía itinerante” varía de país a país.

²²⁵ With thanks to Paul Steensland, Paul Steensland and Associates LLC (USA) and Prof. Vittorio Leone for their contributions to this definition / Grazas a Paul Steensland, Paul Steensland and Associates LLC (USA) e ao professor Vittorio Leone polas súas achegas para elaborar esta definición.

²²⁶ Based on the definition provided within/Baseada na definición incluída en NFPA (2011) NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations (NFPA, Quincy, Massachusetts), p.261.

²²⁷ Within some parts of the world, alternative terms are used in place of the term wildfire. Some of the more common examples include: bushfire, wildland fire, forest fire and grass fire.

²²⁸ The term wildfire is used to describe any uncontrolled forest fire, grass fire, peat fire and scrub fire.

²²⁹ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2011) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.186.

			velocidade de propagação.	
1093.	Witness evidence	Evidence provided by a person who observed a fire, part of a fire and/or anything else of relevance to a fire investigation.	Probas proporcionadas por unha persoa que observou un incendio, parte dun incendio e/ou calquera outra cousa de relevancia para unha investigación dun incendio.	Probas testemuñais

Capítulo 15 – Restauración

Restauración: “Termino colectivo que designa as medidas adoptadas logo dun incendio co fin de diminuír e xestionar os seus efectos”.

© Office National des Forêts (Francia)

15. Restauración

No.	English	English definition	Definición en galego	Termo en galego
1094.	Afforestation	Establishment of forest through planting and/or deliberate seeding on land that, until then, was not classified as forest ²³⁰ . Afforestation may be used as an erosion control measure on land that has been effected by wildfire.	Establecemento do bosque plantando e/ou sementando nun terreo que ata ese momento non estaba clasificado como bosque. A forestación pode empregarse como medida de control da erosión nun terreo que foi afectado polo lume.	Forestación
1095.	Anti-knot container	A shaped container with perforated base designed to produce plants with natural root systems that avoid root knots.	Recipiente co fondo perforado que está deseñado para producir plantas con sistemas de raíces de xeito natural e sen distorsión.	Contedor antirreviramento
1096.	Artificial regeneration	Regeneration with seeds that are sown or planted by man.	Rexeneración con sementes sementadas ou plantadas polo home.	Rexeneración artificial
1097.	Bare root seedlings	Seedlings raised in the ground that are extracted and transported without soil. Bare root seedlings are less costly to produce than container seedlings and while they tend to have a lower rate of recovery they do develop more consistent root systems.	Plántulas criadas en plena terra e sacadas e transportadas para entregar en mañuzos, sen terróns. Estas plántulas, máis baratas de producir que as plántulas en colector, ofrecen unha menor taxa de recuperación, pero teñen a vantaxe de ter un sistema de raíces máis consistente.	Plantas a raíz núa
1098.	Bench terrace	A group of terraces constructed at vertical and/or lateral intervals across a slope, either along the contour (when they may be level or sloping slightly outward or inward) or across the contour (when they are known as graded bench terraces).	Un grupo de estantes construídos a intervalos verticais e/ou laterais ao longo dunha pendente, xa sexa ao longo do contorno (cando poden estar a nivel ou lixeiramente inclinados cara ao exterior ou cara ao interior) ou a través dela (terrazas de drenaxe de banco).	Bancais
1099.	Bulldozer ²³¹	A piece of heavy driver-operated machinery with tracks and a broad hydraulic blade in front. Bulldozers are predominantly used for clearing and grading land, but they may also be used as part of direct or indirect wildfire suppression tactics.	Vehículo pesado operado por un condutor que se emprega para deixar libre o chan e para mover terra e refugallos. Adoitan ter unha folla hidráulica ampla e roma na parte dianteira e rodadas continuas para desprazarse fóra da estrada. Estes vehículos empréganse nalgúns países tanto para ataques directos como indirectos nos incendios forestais.	Bulldozer
1100.	Burn	m) To be on fire. n) An area of fuel consumed or partly consumed by a fire. o) An injury to flesh caused by a cauterizing agent, heat from a fire, or a heated object. p) A managed fire (i.e. an operational burn or prescribed burn)	a) Arder. b) Zona de combustible consumida ou parcialmente consumida polo lume. c) Ferida na pel causada por un axente cauterizante, calor dun lume ou un obxecto quente. d) Un lume controlado (é dicir, un contralume ou unha queima prescrita).	Queimar (a) Queimado (b) Queimadura (c) Queima (c)
1101.	Burn severity	A qualitative assessment of the heat pulse directed toward the ground during a fire. Burn severity relates to soil heating, large fuel and duff consumption, consumption of the litter and organic layer beneath trees and isolated shrubs, and mortality of buried plant parts ²³² .	Avaliación cualitativa do pulso de calor dirixido cara o chan durante un incendio. A severidade do lume está relacionada co quecemento do solo, co consumo de grandes combustibles e da manta de descomposición, co consumo de follada e da capa orgánica que está baixo as árbores e os arbustos illados, e coa mortalidade das partes soterradas das plantas.	Severidade do lume
1102.	Certification of seed origin	A legally sanctioned system for quality control of seed production.	Sistema legalmente autorizado para o control de calidade da produción de sementes	Certificación de orixe das sementes
1103.	Clean burn	A fire that consumes all vegetation and litter above the ground exposing the mineral soil.	Lume que consome toda a vexetación e a follaxe do manto vexetal, deixando exposto o solo mineral.	Queima para despexo
1104.	Clearing of channels and valleys	The removal of vegetation, rocks and any other material that is or will in future restrict or prevent the flow of water through a channel or valley. Channels and valleys may be cleared for a number of reasons, but for restoration after a wildfire the main purpose is to prevent or reduce erosion.	Retirada de vexetación, rochas e calquera outro material que está limitando ou evitando, ou poderá facelo no futuro, o paso de auga por unha canle ou val. As canles e vales poden limparse por unha serie de razóns, pero no caso da restauración tras un incendio forestal o fin principal é evitar ou reducir a erosión.	Limpeza de canles e vales
1105.	Container seedling	Seedling raised in soilless rigid container that can be re-potted during the culture period. Container seedlings are more expensive than other types of seedlings but they tend to have better recovery rates.	Planta de viveiro cultivada nun recipiente ríxido que se pode transplantar durante o período de cultivo. Estas plantas son máis caras que outros tipos de plantas, pero tenden a ter mellores taxas de recuperación.	Planta en contedor

²³⁰ Source/Fonte: FAO (2010) Global Forest Resources Assessment 2010: Terms and Definitions (Rome: FAO), p.13.

²³¹ Also referred to as a "Dozer".

²³² Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2008) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.39.

1106.	Coppicing	A restoration technique for broadleaved woods or forests which involves cutting trees (or what is left of them) after a wildfire near to ground level to encourage new shoots and the formation of a clump of several stems ²³³ .	Técnica de restauración aplicada a bosques ou montes frondosos. que consiste en cortar a árbore (ou o que queda despois do lume) a rentes co chan para fomentar a xerminación e a formación de varios talos a partir da mesma raíz ²³⁴ .	Recepe
1107.	Crown kill	The proportion of limbs, buds, and foliage within the canopy vegetation that has been killed and consumed by a wildfire.	Conxunto de pólas, brotes e follaxe da vexetación da cuberta que morre e se consome polo efecto do lume.	Copa queimada
1108.	Crown scorch	Browning of needles or leaves in the crown of a tree or shrub due to burning which has killed but not consumed the vegetation. Crown scorch may not be visible immediately and it may take several weeks after the fire for it to become apparent.	Efecto dourado nas acículas ou nas follas da copa dunha árbore ou dun arbusto que indica a súa morte polo efecto da calor disipada polo lume. Pode non ser visible inmediatamente, ata semanas despois do incendio.	Copa chamuscada
1109.	Dam	A structure built across a valley to reduce the movement of soil to the valley below. Dams can be constructed using wood, masonry, or stones held together using wire mesh.	Estrutura construída nun val co fin de minimizar o movemento de terras por causa da escorrentía. Pode ser de madeira, cachotaría, ou pedras que se manteñen unidas por unha malla de arame.	Presa / Vaira
1110.	Damping-off	A plant disease which causes a lesion at or near the soil line which prevents a seedling from growing above the soil or which causes a newly emerged seedling to fall over.	Enfermidade das plantas que causa unha lesión á altura do chan dunha plántula ou preto del, o que impide o seu crecemento por enriba do chan ou provoca que unha planta de viveiro que acaba de emerxer caia.	Podremia do viveiro / Fusariose
1111.	Depth of burn	The vertical reduction in surface and ground fuels due to consumption by fire.	Redución vertical na superficie do chan e dos combustibles debido ao consumo polo lume.	Profundidade de queima
1112.	Detention pond/basin	A temporary storage basin for runoff water.	Charca temporal de almacenamento de auga de escorrentía.	Depósito de retención
1113.	Direct seeding	The manual planting of seeds, either randomly or along lines of prepared soil.	Dispersión manual de sementes, xa sexa ao azar, ou de acordo coas liñas resultantes da preparación do chan.	Sementeira directa
1114.	Dissipating area	An area of land or a water basin which is created to receive a dispersal of excess water (i.e. in times of flooding) to protect other areas of land from inundation and water erosion.	Zona de terreo ou cunca de auga que se crea para recibir un exceso de auga (en tempos de inundacións) para protexer outras áreas das inundacións ou da erosión da auga.	Chaira de inundación
1115.	Drainage system	A naturally occurring or human-made network of channels which moves water across an area of land using the force of gravity.	Unha rede de canles de auga de orixe natural ou construída polo home pola que circula a auga coa forza da gravidade.	Sistema de drenaxe
1116.	Erosion	Transportation and partial or complete elimination of soil. Erosion can be caused by three main forces: <ul style="list-style-type: none"> • Water erosion – erosion caused by flowing water through surface runoff. This type of erosion is usually of most concern when restoring land after wildfires. • Wind erosion – erosion caused by the wind. • Anthropogenic erosion – erosion caused by humans repeatedly walking over an area of ground. 	Transporte e eliminación parcial ou total de chan. Pode estar causada por tres forzas principais: <ul style="list-style-type: none"> • Erosión hídrica – erosión causada pola auga de escorrentía pola superficie. Este tipo de erosión adoita ser a que máis preocupa cando se restauran terreos despois de incendios forestais. • Erosión eólica – erosión causada polo vento. • Erosión antropoxénica – erosión causada polo paso repetido de humanos sobre unha zona do chan. 	Erosión
1117.	Erosion control	A collection of measures implemented to limit the loss of soil under the action of water or another erosive agent (for instance, wind or human action).	Conxunto de medidas adoptadas para minimizar a perda de solo por causa da erosión da auga ou doutro axente (por exemplo, do vento ou das accións humanas).	Control da erosión
1118.	Excavator	A piece of heavy driver-operated machinery which is used for digging and moving soil and debris. Excavators are commonly used for control line construction and for digging out deep-seated ground fires during wildfire incidents. They are also commonly used during restoration work.	Máquina pesada e operada por un condutor que adoita empregarse para escavar e remover terra e refugallos. As escavadoras adoitan usarse para construír liñas de control e para escavar lumes subterráneos durante os incendios forestais. Tamén adoitan usarse en traballos de restablecemento.	Escavadora
1119.	Fascines	An erosion control method that attempts to bind the soil by arranging tree trunks and/or branches across a slope/valley.	Método de control da erosión nun terreo pendente grazas á disposición da unión dos madeiros ou ramas a través dunha pendente ou dun val.	Faxinas
1120.	Fertiliser	Any organic or inorganic material, natural or synthetic, that is added to soil to offset a lack of elements essential to plant growth or to improve productivity	Calquera material orgánico ou inorgánico, natural ou sintético, que se engade ao chan para compensar a falta de certos elementos esenciais para o crecemento de plantas ou para mellorar a produtividade.	Adubo
1121.	Fire adaptation	The capacity for an ecosystem, plant or animal species to react and	Nun ecosistema ou nunha especie de planta ou animal, capacidade	Adaptación ao lume

²³³ Coppicing is also a traditional woodland management system applied for other purposes than restoration after wildfires.

²³⁴ O recepe tamén é un sistema tradicional de xestión do monte que se aplica para outros fins distintos aos da restauración logo de incendios forestais.

		evolve after the passage of a fire	para reaccionar e evolucionar logo dun incendio.	
1122.	Fire damage	The loss that is caused by a fire. This loss will normally include financial costs, but will also include other direct and indirect costs to the environment and society.	Perdas causadas por un incendio, que inclúen principalmente os custos económicos, pero tamén outros custos directos e indirectos para o medio e a sociedade	Danos do lume
1123.	Fire dependent ecosystem	An ecosystem which requires periodic fires in order to maintain the character, diversity and vigour of its intrinsic plant and animal communities ²³⁵ . A fire dependent ecosystem will often be composed of pyrophile species.	Ecosistema que precisa lumes periódicos para manter o carácter, diversidade e vigor das súas comunidades intrínsecas de plantas e animais. Estes ecosistemas adoitan estar compostos por especies pirófitas.	Ecosistema dependente do lume
1124.	Fire dependent species	Plant and animal species which require regular fires in order to trigger or facilitate regeneration mechanisms, or to regulate competition from other species. Without fires, these species would become extinct ²³⁶ .	Especies animais e vexetais que precisan incendios regularmente para provocar ou facilitar os seus mecanismos de rexeneración, ou para regular a competición con outras especies. Sen os lumes, estas especies extinguiríanse.	Especies dependentes do lume
1125.	Fire ecology	The study of the relationships and interactions between fire, living organisms and the environment.	Estudo das relacións e interaccións entre o lume, os organismos vivos e o medio.	Ecología do lume
1126.	Fire footprint	The outer shape of the fire perimeter at a given point in time. In the context of restoration, the fire footprint will be the final extent of the perimeter.	Forma exterior do perímetro do incendio nun punto dado no tempo. No contexto da restauración, a pegada de lume será a extensión final do perímetro.	Pegada do incendio
1127.	Fire resistant plant	A plant species which has morphological or seasonal growth characteristics that give it a high probability of surviving a wildfire ²³⁷ . Heat-insulating bark, seasonal dormancy, and the ability to regenerate through stump sprouts or aerial re-growth (broadleaved) are specific examples of fire resistant characteristics.	Especie vexetal que ten as características morfolóxicas e de crecemento estacional que lle dan unha gran probabilidade de sobrevivir a un incendio forestal. Unha cortiza que a illa do lume, letargo estacional e a habilidade de rexenerarse mediante brotes nos cepos ou rebrotes aéreos (frondosas) son exemplos específicos de características de resistencia ao lume.	Especie resistente ao lume
1128.	Fire sensitive ecosystem	An ecosystem with a low resilience to fire. Fire sensitive ecosystems will struggle to recover from the passage of a wildfire.	Ecosistema de resistencia baixa ao lume e, polo tanto, de difícil rexeneración.	Ecosistema sensible ao lume
1129.	Fire sensitive species	Species with a relatively high probability of being killed or scarred if a wildfire occurs. Specific examples include trees with thin bark or highly flammable foliage, or animal species that are unable to evade the heat of a wildfire ²³⁸ .	Especies cunha probabilidade relativamente alta de morrer ou danarse nun incendio. Algúns exemplos son as árbores de cortiza estreita ou cunha follaxe moi inflamable, ou especies animais que non son capaces de soportar a calor dun incendio forestal.	Especies sensibles ao lume
1130.	Fire severity	Fire severity can be defined in two ways: <ul style="list-style-type: none"> • The degree to which a site has been altered or disrupted by fire.²³⁹ • The capacity of a fire to cause damage.²⁴⁰ Fire intensity and the amount of time a fire burned within a particular area, among other possible factors, will influence fire severity.	A severidade do lume pódese definir de dúas maneiras: <ul style="list-style-type: none"> • O grao en que foi un sitio alterado ou perturbado polo lume. • A capacidade do lume para causar dano. A intensidade e duración do lume nunha área en particular, entre outros posibles factores, influirán na severidade do lume.	Severidade do incendio / Impacto do incendio
1131.	Flow obstruction	A mass of material that collects within a channel and acts to partially or fully block the flow of water.	Masa de materiais que se acumula nunha canle e que obstrúe parcial ou totalmente o curso da auga.	Presa natural / Encoro natural
1132.	Forest rehabilitation	A collective term for any actions required to repair damage to a forest that has been caused by a wildfire or wildfire suppression activities ²⁴¹ .	Termo colectivo empregado para calquera acción que se precise para reparar os danos causados nun bosque por un incendio ou polas actividades de extinción.	Restauración forestal
1133.	Fuel management	The process of managing fuel or fuel arrangement. The aim of fuel management is usually to create a discontinuity in fuels to achieve fragmentation.	O proceso de xestión ou eliminación do combustible. O obxectivo da xestión de combustible é en xeral crear unha discontinuidade nos combustibles para lograr a fragmentación.	Manexo de combustibles / Ordenación de combustibles / Silvicultura preventiva
1134.	Fuel treatment	The deliberate manipulation or removal of fuels using one or more of a variety of different means ²⁴² to: <ul style="list-style-type: none"> • reduce the likelihood of ignition; and/or, 	Manipulación ou retirada deliberada de combustibles empregando un ou máis medios ²⁴³ para: <ul style="list-style-type: none"> • reducir a probabilidade de ignición; e/ou, 	Tratamento do combustible / Redución do combustible

²³⁵ Based on the definition provided by/Baseada na definición do Canadian Interagency Forest Fire Centre (2003) Glossary of Forest Fire Management Terms (CIFFC: Winnipeg), p.15.

²³⁶ Based on the definition provided by/Baseada na definición do Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), pp.122-3.

²³⁷ Partly based on the definition provided by/Parcialmente baseada na definición do Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.138.

²³⁸ Based on the definition provided by/Baseada na definición do Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.139.

²³⁹ Source/Fonte: National Wildfire Coordinating Group (2008) Glossary of Wildland Fire Terminology (National Wildfire Coordinating Group, Boise), p.78.

²⁴⁰ British Standards Institution (2010) Fire Safety Vocabulary (ISO 13943: 2008; BS EN ISO 13943:2010), (BSI Standards Publication, London), 4.130, p15.

²⁴¹ Based on the definition for "rehabilitation" provided by/ Baseada na definición de "rehabilitation" do: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.282

²⁴² Inclusive of the following means: manual, mechanical, chemical, or using fire.

²⁴³ O que inclúe os seguintes medios: manual, mecánico, químico ou empregando lume.

		<ul style="list-style-type: none"> • reduce potential fire intensity; and/or, • reduce potential damage; and/or, • assist suppression activities. 	<ul style="list-style-type: none"> • reducir a potencial intensidade do lume; e/ou, • reducir o dano potencial; e/ou, • axudar nas actividades de extinción. 	
1135.	Gabion	A wire container filled with rock, broken concrete or other similar material which is used to construct dams or artificial embankments to reduce erosion.	Contedor de arame enchido con pedras, formigón e outros materiais similares, que se emprega para construír presas ou terrapléns artificiais para reducir a erosión.	Gabión
1136.	Healing in	Careful storage of bare root plants between the time of their delivery to the planting site and the actual time of planting. The primary purpose of healing in is to avoid drying of the roots.	Sistema que almacena de plantas coa raíz ao aire, desde a entrega ata o lugar de plantación e a súa plantación. A principal finalidade deste sistema é evitar o desecamento da raíz.	Aviveirar
1137.	Hydrology	The study of the properties, distribution, and effects of water both on and below the earth's surface and within the atmosphere.	Estudo das propiedades, distribución e efectos da auga tanto por riba como por baixo da superficie da terra e na atmosfera.	Hidroloxía
1138.	Hydrophobicity	A resistance to wetting that is exhibited by some soils. Hydrophobicity, also commonly known as water repellency, may occur naturally or as the result of a fire ²⁴⁴ .	Resistencia á humidade que presentan algúns solos. A hidrofobia, tamén coñecida como repelencia á auga, pode acontecer naturalmente ou como resultado dun incendio.	Hidrofobia
1139.	Landslides	A mass downslope movement of soil and/or rock under the influence of gravity. Wildfires increase the risk of landslides, particularly on steep slopes, because they burn and remove vegetation which normally acts to increase slope stability and reduce the impact of erosion. Personnel working to restore land after wildfires need to assess and manage the risk of landslides to prevent injury.	Movement pendiente abaixo dunha masa de terra e/ou rochas, pola influencia da gravidade. Os incendios forestais aumentan o risco de correntes de terra, particularmente en pendentes escarpadas, porque queiman e eliminan a vexetación que normalmente aumenta a estabilidade da pendente e reduce o impacto da erosión. O persoal que traballa na restauración de terreos tras incendios forestais ten que avaliar e xestionar o risco de correntes para evitar danos.	Corremento de terras / Desprendemento de terras / Derrubamento de terras
1140.	Land management	The process of managing the use and development of an area of land for: wildfire prevention; conservation, restoration or protection of the environment; commerce; and/or for other reasons.	Proceso de xestión do uso e desenvolvemento dunha área de terra para a prevención dos incendios forestais; a conservación, restauración e protección do medio ambiente; o comercio, e/ou outras razóns.	Xestión do monte
1141.	Land use planning	A decision-making process involving the allocation of areas of land to different uses and/or vegetation types.	Proceso de toma de decisións sobre a asignación de certas áreas de terra para diferentes usos e/ou tipos de vexetación.	Planificación de usos do solo
1142.	Leaching	A process involving the removal of dissolved matter from the soil through the percolation of water. This process is often exacerbated by wildfires as they remove the vegetation that normally acts as a filter to prevent leaching.	Proceso no que se elimina material disolto do solo por medio da filtración de auga. Este proceso adoita verse agravado polos incendios forestais, xa que eliminan a vexetación que normalmente actúa como filtro para evitar a lixiviación.	Lixiviación
1143.	Mulching	The application of a protective material (straw, well-rotted manure, colourless or black polyethylene plastic film) to covering the soil around plants. The purpose of mulching is to protect plants by preventing the evaporation of moisture, the freezing of roots, and/or the growth of weeds.	Aplicación dun material de protección (palla, esterco ben descomposto, capa de polietileno plástico incoloro ou negro) para cubrir o solo ao redor das plantas. A finalidade do acolchamento é protexer as plantas ao evitar a evaporación da humidade, a conxelación das raíces e/ou o crecemento de maleza.	Acolchamento
1144.	Mycorrhizal plants	Plants which have a symbiotic relationship with a fungus that improves their ability to draw nutrients from the soil. This relationship helps to improve a plant's rate of recovery and its level of adaptation to difficult environments (such as one experiencing frequent wildfires).	Plantas que teñen unha relación de simbiose cun fungo que mellora a súa capacidade de extraer os nutrientes do chan. Esta relación axuda a mellorar a velocidade de recuperación da planta, así como o seu nivel de adaptación a medios difíciles (como pode ser un que sufra incendios frecuentemente).	Planta micorrizada
1145.	Natural regeneration	Regeneration composed of seedlings grown from the soil seed bank or stump sprouts.	Conxunto de plántulas crecidas do banco de sementes do chan ou de abrochos de cepo.	Rexeneración natural
1146.	Nursery	A facility that raises seedlings destined for planting.	Instalación dedicada ao cultivo de plántulas destinadas á plantación.	Viveiro
1147.	Plantation	An area of trees created through artificial regeneration.	Masa forestal procedente de rexeneración artificial.	Repoboación
1148.	Planting	The act of placing seeds or seedlings into soil.	Acto de colocar as sementes ou as plántulas no solo.	Plantar
1149.	Plough	A large implement with one or more blades fixed within a frame which is drawn over the ground to turn the soil and cut furrows, usually in preparation for planting seeds but sometimes also during the construction of control lines.	Aparello grande cunha ou máis follas colocadas nun marco, que se arrastra polo solo para mover a terra e abrir regos, normalmente para preparar a terra para sementar, pero ás veces tamén na construción de liñas de control.	Arado
1150.	Post-fire succession	All of the different stages involving the growth of different species of plants within an area that has been affected by the passage of a wildfire. A number of different post-fire succession stages (seres) can occur,	Todas as distintas fases que implican o crecemento de distintas especies de plantas nunha área que foi afectada polo paso dun incendio forestal. Poden darse unhas series diferentes de fases,	Sucesión postincendio

²⁴⁴ Based on the definition provided by/ Baseada na definición do Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.198.

		<p>dependent upon the environment. The first and last stages of post-fire succession are always referred to as the growth of “pioneer species” and the “fire climax”:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pioneer species²⁴⁵ - Species of plant that quickly grow and settle after the passage of a fire. The growth of pioneer species represents the first stage of post-fire succession. 2. Fire climax - The final stage of post-fire succession. The fire climax will often be a plant community at a stage of succession which is maintained by periodic fires²⁴⁶. 	<p>dependendo do medio. A primeira e a última fase da sucesión postincendio sempre se denominan como o crecemento de “especies colonizadoras” e a “comunidade clímax”:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Especies colonizadoras – especies de plantas que medran e se establecen rapidamente logo dun incendio. O crecemento destas especies considérase a primeira fase na sucesión postincendio. 2. Comunidade clímax – a última fase da sucesión postincendio. A miúdo tratarase dunha comunidade vexetal nunha fase da sucesión que se mantén por lumes periódicos. 	
1151.	Prescribed Burn	<p>A planned and supervised burn carried out under specified environmental conditions to remove fuel from a predetermined area of land and at the time, intensity and rate of spread required to meet land management objectives²⁴⁷.</p> <p>There are three specific types of prescribed burn which are used for restoration activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conversion burn - The use of fire to eliminate unwanted species that have appeared through natural regeneration. The ultimate purpose of conversion burning is usually to prepare an area for planting or to introduce different species. • Regeneration burn –The use of fire to promote the natural regeneration of species which need heat/fire to release their seeds²⁴⁸ or to break a period of dormancy. • Site preparation burning – The use of fire to remove slash left after the logging of burned timber. The purpose of a site preparation burn is to prepare an area for other regeneration activities. 	<p>Queima planeada e supervisada realizada baixo unhas condicións ambientais específicas para eliminar o combustible dunha zona predeterminada de terreo, no momento e coa intensidade e ritmo de propagación precisos para acadar os obxectivos de xestión do terreo.</p> <p>Hai tres tipos específicos de queimas prescritas que se empregan nas actividades de restauración:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Queima de conversión - uso do lume para eliminar especies non desexadas que apareceron por rexeneración natural. O fin último destas queimas adoita ser preparar unha zona para plantar ou introducir diferentes especies. • Queima de rexeneración – uso do lume para fomentar a rexeneración natural de especies que necesitan calor/lume para liberar as súas sementes ou para saír dun período de letargo. • Queima de preparación do terreo – uso do lume para eliminar os restos forestais que quedan tras cortar a leña queimada. A finalidade desta queima é preparar a zona para outras actividades de rexeneración. 	Queima prescrita
1152.	Protection against wildlife	<p>A generic term for a range of measures that may be implemented to prevent wildlife from causing damage to regeneration. Specific examples include: tubes or nets placed over individual seedlings or plants; repellent sprays applied to plants; or, the erection of a fence to prevent access to a particular plot.</p>	<p>Termo xeral que designa unha serie de medidas que se poden implantar para evitar que os incendios forestais causen danos á rexeneración. Algúns exemplos son: tubos ou redes de protección individual, repelentes asperxidos nas plantas, ou mallas ou cercas eléctricas para impedir o acceso á parcela.</p>	Protección contra a fauna
1153.	Pyrophile species (pyrophyte)	<p>Species that are able to survive wildfires and/or to regenerate after wildfires through germination stimulated by fire, stumps sprouts or aerial re-growth (i.e. broadleaved trees).</p>	<p>Especies capaces de sobrevivir ao lume e/ou rexenerar, ben a través da súa xerminación facilitada polo lume, de abrochos de raíz ou de abrochos aéreos (nas árbores frondosas).</p>	Especie pirófita
1154.	Recovery rate	<p>The percentage of seedlings still alive one year after planting. The recovery rate is often statistically determined by counting seedlings on a sample of planting lines.</p>	<p>Porcentaxe de plántulas que seguen vivas un ano logo de sementalas. A taxa de recuperación adoita determinarse estatisticamente contando as plantas de sementeiro nunha mostra de liñas de plantación.</p>	Taxa de recuperación
1155.	Reforestation	<p>Re-establishment of forest through planting and/or deliberate seeding on land affected by a wildfire which was previously classified as forest²⁴⁹.</p>	<p>Restablecemento do bosque por medio de plantación e/ou de sementar deliberadamente en terreos afectados polo lume que antes estaban clasificados como terreos forestais.</p>	Reforestación
1156.	Regeneration	<p>A collective term for any actions taken to attempt to reconstruct an environment that has been effected by wildfire to represent its previous state before the passage of fire. Among many examples, regeneration activities may involve the deliberate reintroduction of vegetation species that once populated the area and the removal of pioneer and other</p>	<p>Termo colectivo para todas as accións que se emprenden para intentar reconstruír un medio que foi afectado por un incendio forestal, para volver ao seu estado anterior ao paso do lume. Entre outros exemplos, as actividades de rexeneración poden incluír a introdución deliberada de especies vexetais que xa antes</p>	Rexeneración

²⁴⁵ Also sometimes referred to as “colonizing species”.

²⁴⁶ Source/Fonte: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.119.

²⁴⁷ Based on the definition provided by AFAC for “prescribed burning”/Baseada na definición de ASAC para “prescribed burning”: Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council (2009) Wildfire Glossary (Australasian Fire and Emergency Service Authorities Council, Melbourne), p.22.

²⁴⁸ For instance, see the term “serotinous seed container”.

²⁴⁹ Based on the definition provided by/Baseada na definición de: FAO (2010) Global Forest Resources Assessment 2010: Terms and Definitions (Rome: FAO), p.13.

		species that were not present prior to the fire.	poboaban esa zona, e a eliminación de especies colonizadoras e outras especies que non estaban presentes antes do lume.	
1157.	Rehabilitation	A collective term for any actions taken to repair damage to an area of land that has been caused by a wildfire or wildfire suppression activities ²⁵⁰ .	Termo colectivo que designa todas as accións que se toman para reparar os danos causados por un incendio forestal ou polas actividades de extinción de incendios nunha zona de terreo.	Rehabilitación
1158.	Residue Treatment	A collective term for actions taken to eliminate slash from logging operations in order to make land available for regeneration. Four different techniques are commonly used: <ul style="list-style-type: none"> • Grinding – to crush and cut woody debris into small chips for dispersion over the ground or for sale as fuel (for example to be used for heating). • Site Preparation Burning - A type of prescribed burn that is lit to remove slash left after logging burned timber. The purpose of a site preparation burn is to prepare an area for regeneration activities. • Stockpiling – the creation of a stored supply away from the site that has been logged to be used for one or more purposes in the future. • Windrowing – piling woody debris into long continuous parallel rows. 	Termo colectivo para as accións que se toman para eliminar os restos logo dunha corta, co fin de facer que a terra estea dispoñible para a rexeneración. Adoitan empregarse catro técnicas: <ul style="list-style-type: none"> • Trituración – esnaquizar e cortar restos de madeira en pequenas cavacas para espallalas polo chan ou para vendelas como combustible (por exemplo, para usalas para calefacción). • Queima de preparación do terreo – Tipo de queima prescrita para eliminar os restos forestais que quedan tras cortar a leña queimada. A finalidade desta queima é preparar a zona para outras actividades de rexeneración. • Almacenamento – creación de subministracións almacenadas noutro lugar, para usar con distintos fins no futuro. • Formación de gaveiros – amontoar restos de madeira en filas alongadas paralelas. 	Tratamento dos restos de corta
1159.	Resilience	The ability of ecosystem or species to return to its original state after being affected by a wildfire.	Capacidade dun ecosistema, ou dunha especie, para recuperar o seu estado orixinal logo de ser afectada polo lume.	Resilencia
1160.	Resprouter	A young shoot that emerges after a bud located on a stump remained alive after a wildfire.	Brote novo dunha xema localizada nun cepo que permaneceu vivo despois dun incendio	Abrocho
1161.	Restoration	A collective term for any actions taken to reduce and manage the impacts of wildfire incidents.	Termo colectivo que designa as medidas adoptadas logo dun incendio co fin de diminuír e xestionar os seus efectos.	Restauración
1162.	Retention pond/basin	A permanent storage basin for runoff water.	Área de almacenaxe permanente para a escorrentía.	Encoro de retención
1163.	Ridge planting	The action of planting seedlings or young trees on a long, narrow crest of excavated soil. Ridges for planting are commonly created using the slice thrown up by a plough.	Acto de plantar plántulas ou árbores novas nunha crista longa e estreita de terra escavada. Adoita empregarse esta plantación empregando unha gabia levantada por un arado.	Plantación en camallóns
1164.	Rock fall	Where stones or rocks fall down a slope. Wildfires increase the risk of rock falls on slopes because the fire burns and removes vegetation which enhances slope stability. Personnel working to restore land after wildfires need to assess and manage the risk of rock falls to prevent injury.	Cando as pedras ou rochas caen por unha pendente. Os incendios forestais aumentan o risco de caídas de rochas porque o lume queima e elimina a vexetación que reforza a estabilidade da pendente. O persoal que traballa para restaurar un terreo logo dun incendio precisa avaliar e xestionar o risco de caídas de rochas para evitar danos.	Caída de rochas
1165.	Root sucker	A young shoot that grows after a bud located on a root	Brote novo que xorde dunha xema localizada nunha raíz.	Abrocho de raíz
1166.	Scorch	Plant foliage with a “browned” appearance that has been killed but not consumed by fire.	Follaxe da planta cunha cor dourada ou “bronceada”, debido a que morreu por mor dun lume sen que este a consumise.	Chamuscado
1167.	Seed	Unitary element of dissemination of a plant embryo. This may be a seed, or seed enclosed in a fruit that does not open, or a seed adhering to a fragment of fruit.	Elemento unitario de diseminación dun embrión da planta. Pode ser unha semente, ou sementes encerradas nunha froita que non se abre, ou unha semente adherida a un fragmento de froita.	Semente
1168.	Seedling	A young plant shoot of one or a few years. Seedlings may be raised in a nursery or naturally in situ.	Abrocho de poucos anos. As plántulas poden ser criadas nun viveiro ou naturalmente no terreo.	Plántula
1169.	Seedling quality	An assessment of the state of the root and aerial parts of a plant. Seedling quality will depend upon the quality of the treatment and environment within the environment that the seedling grew (i.e. nursery or natural environment) and will have a direct influence on rate of recovery.	Avaliación do estado da raíz e das partes aéreas dunha planta. A calidade da plántula dependerá da calidade do seu tratamento e da contorna no medio no que esta medrou (é dicir, do viveiro ou da contorna natural) e terá unha influencia directa na taxa da recuperación.	Calidade da plántula
1170.	Seed lot	A set of seeds used in nurseries for seedlings. If these seeds are from the same source (same stand or same region of origin), then the lot may have a certificate of origin.	Conxunto das sementes utilizadas nos viveiros de plántulas. Se estas sementes son da mesma fonte (mesma masa ou mesma rexión de orixe), o lote pode ter un certificado de orixe.	Lote de sementes
1171.	Serotinous seed container	A naturally occurring seed cone or hull that is coated in wax. This wax coating enables the seed cone to remain closed and dormant for several	Cono de semente creado naturalmente e recuberto con cera. Esta cuberta de cera permítelle permanecer pechado e dormente	Cono serodio

²⁵⁰ Based on the definition provided by/Baseada na definición de: Global Fire Monitoring Center (2010) International Multi-Lingual Fire Management Terminology (Global Fire Monitoring Center, Freiburg), p.282.

		years and will only be opened after intense heat (such as that produced by a wildfire) ²⁵¹ .	durante varios anos e só se abrirá logo de intensa calor (como a producida por un incendio forestal) ²⁵² .	
1172.	Silviculture ²⁵³	The art and science of controlling the establishment, growth, composition, health, and quality of forests and woodlands to meet the multitude of purposes and values of landowners and society ²⁵⁴ .	Arte e ciencia de controlar o establecemento, crecemento, composición, saúde e calidade de bosques e montes para acadar a multitude de fins e valores dos donos dos terreos e da sociedade.	Silvicultura
1173.	Site preparation	All actions taken to prepare an area of land for regeneration activities following a wildfire.	Conxunto de medidas realizadas para preparar un terreo para actividades de rexeneración logo dun incendio forestal.	Preparación do terreo
1174.	Slit planting	Placing a seedling in a cut made in the soil by a spade, mattock, or planting bar, then closing the cut (often by applying pressure with a foot).	Inserción dunha planta de sementeiro nun corte feito no chan por unha pa, aixada, ou barra de sementar, e peche do corte (normalmente por presión do pé).	Plantación en fendas
1175.	Soil compaction	The compression of soil due to the passage of foot traffic, equipment and vehicles. Soil compaction can occur during wildfire suppression operations and restoration, rehabilitation and regeneration activities. Soil compaction can be a severe problem because it decreases the natural porosity of the soil which reduces productivity and increases susceptibility to erosion.	Compresión do solo polo paso de persoas, equipamento e vehículos. Pode ocorrer durante as operacións de extinción de incendios e as actividades de restauración, rehabilitación e rexeneración. A compactación do solo pode ser un problema grave xa que diminúe a porosidade natural do solo, o que reduce a produtividade e aumenta a susceptibilidade á erosión.	Compactación do solo
1176.	Source identified seed (plant)	A seed lot or plant derived from a defined source that is registered by a designated authority.	Lote de sementes ou planta derivada dunha fonte definida que está rexistrada por unha autoridade competente.	Semente (planta) identificada
1177.	Spider excavator	An excavator with articulated legs which can move over steep slopes ²⁵⁵ .	Escavadora con patas articuladas que pode moverse por ladeiras escarpadas ²⁵⁶ .	Retroaraña
1178.	Spot planting ²⁵⁷	Planting within areas that have been pre-prepared by digging holes for the plants (seed spot) and then refilling the holes with loose soil to promote better root development. Holes may be created manually (for instance, using a mattock) or mechanically (for instance, using an excavator).	Plantación en áreas que foron previamente preparadas para facer buratos para as plantas e despois encher os ocos con terra solta para axudar a un mellor desenvolvemento das raíces. Os buratos poden facerse manualmente (por exemplo, empregando unha aixada) ou mecanicamente (por exemplo, empregando unha escavadora).	Plantación en buratos
1179.	Stump removal	The deliberate extraction or destruction of tree stumps left in the ground after a wildfire and/or logging operation. Stumps are removed for multiple reasons, but two of the most common are to facilitate reforestation operations and to limit the spread of diseases present within root systems.	Extracción deliberada ou destrución dos cepos que ficaron na terra logo dun incendio forestal ou dunha corta. Decépanse por moitas razóns, pero dúas das máis comúns son para facilitar as operacións de reforestación e para limitar a propagación de enfermidades propias dos sistemas de raíces	Decepa
1180.	Stump sprout	A young shoot that grows from a root crown after a tree stump has remained alive following the passage of a wildfire. Stump sprouting is a specific example of a fire adaptation by some species.	Brote novo que medra dun colo dunha raíz cando un cepo permaneceu vivo despois do paso dun incendio forestal. Estes abrochos son exemplos específicos da adaptación ao lume dalgunhas especies.	Abrocho de cepa
1181.	Sub-soiling	The process of breaking down the structure of the soil to make it more favourable to plant roots. Sub-soiling is usually achieved through the use of mechanised tools.	Proceso de destrución da estrutura do solo para facelo máis favorable para as raíces das plantas. Adoita facerse empregando ferramentas mecanizadas.	Subsolaxe
1182.	Succession	The evolution of plant communities within an area of land. The process begins with the arrival of pioneer species and concludes with the establishment of a stable climax community. A gradual and progressive replacement of plant species is observed during the process of succession.	Evolución de comunidades vexetais nunha área de terreo. O proceso comeza coa chegada de especies colonizadoras e conclúe co establecemento dunha comunidade climática. A substitución gradual e progresiva de especies vexetais obsérvase durante o proceso de sucesión.	Sucesión
1183.	Terrace	An area of flat ground which is set into or onto a steep slope.	Terreo chan situado nunha pendente empinada.	Berma
1184.	Treatment of vegetation	A collective term for all actions taken to limit the development of unwanted vegetation that competes with planted species being (re)introduced following a wildfire.	Termo colectivo para designar todas as accións que limitan o desenvolvemento de vexetación non desexada que compite coas especies plantadas que se están a (re)introducir logo dun incendio forestal.	Tratamento da vexetación
1185.	Weed growth	Woody or herbaceous plants which are undesirable within a particular location because they compete with seedlings/plants that have been	Leñosas ou herbáceas indesexables nun lugar en concreto debido a que compiten coas plántulas e plantas que se plantaron cun fin	Crecedemento da maleza

²⁵¹ Dehiscent cones do not require intense heat and will open as soon as they come of age.

²⁵² Os conos dehiscentes non precisan calor intensa e ábreanse en canto maduran.

²⁵⁴ Source/Fonte: Minnesota Department of Natural Resources (USA) at: http://www.dnr.state.mn.us/forestry/ecs_silv/index.html

²⁵⁵ Spider excavators can access slopes where traditional wheeled or tracked excavators cannot.

²⁵⁶ As retroarañas poden acceder a pendentes ás que as escavadoras tradicionais con rodas non poden acceder.

²⁵⁷ Sometimes referred to as "hole planting".

		planted for a specific purpose (such as regeneration, rehabilitation, afforestation, reforestation).	específico (como a rexeneración, a rehabilitación, a forestación ou a reforestación).	
1186.	Weed removal	The action of eliminating competing vegetation around plants or seedlings. Weed removal can be achieved manually (using hand tools), mechanically (using a piece of machinery) or chemically (through localised herbicide spraying).	Acción de eliminar a vexetación competidora ao redor das plantas ou plántulas. Esta limpeza pode ser manual (usando ferramentas manuais), mecánica (usando unha máquina) ou química (usando herbicidas localizados por pulverización).	Eliminación da maleza

Bibliografía:

Parte 1 – Libros e informes

- Ager, A., Finney, M. and McMahan, A. (2006) "A Wildfire Risk Modeling System for Evaluating Fuel Treatment Strategies" in Andrews, P.L. and Butler, B.W. (comps) *Fuels Management — How to Measure Success: Conference Proceedings.28-30 March 2006; Portland, OR. Proceedings RMRS-P-41*. (Fort Collins, CO: USDA Forest Service, Rocky Mountain Research)²⁵⁸
- Albini, F. A. (1976) "Estimating wildfire behavior and effects" *General Technical Report INT-30* (Ogden, UT: USDA, Forest Service, Intermountain Forest and Range Experiment Station)
- Andersen, H.E. (1982) *Aids to Determining Fuel Models for Estimating Fire Behavior* (Ogden, Utah: USDA Forest Service)²⁵⁹
- Arnaldos Viger, J., Navalon Nonel, X. and Pastor Ferrer, E. (2004) *Manual de ingeniería básica para la prevención y extinción de incendios forestales* (Madrid, Spain: Mundi-Prensa)
- Australasian Fire Authorities Council (AFAC) (2009) *Wildfire Glossary* (East Melbourne: AFAC)²⁶⁰
- Australasian Fire Authorities Council (AFAC) (2011) *Australasian Inter-service Incident Management System (AIIMS)*, Revised Third Edition (East Melbourne: AFAC)²⁶¹
- Bernetti G., Gragori Manolacu M., Nocentini S. (1980) *Terminologia forestale*, Collezione di terminologia forestale multilingue N.3, versione italiana (Accademia Italiana di Scienze Forestali e Consiglio Nazionale delle Ricerche), p.518
- British Standards Institution (2010) *BS EN ISO 13943:2010 Fire Safety – Vocabulary (ISO 13943:2008)* (Milton Keynes: BSI)
- Canadian Interagency Forest Fire Center (CIFFC) (2003) *Glossary of Forest Fire Management Terms* (Winnipeg: CIFFC)
- Canadian Interagency Forest Fire Center (CIFFC) (2003) *Glossaire des Termes Employés en Gestion du Feu en Forêt* (Winnipeg: CIFFC)
- Ceská asociace hasičských dustojníků (1998) *Požiarňa Ochrana - Slovník* (Ostrava: Knižnice České asociace hasičských dustojníků)
- Chromek, I. and Horicková, J. (2004) "Use of water spray to extinguish wild fires" in *Wood and Fire Safety* (Zvolen: Technical University in Zvolen)
- Corpo Forestale dello Stato and Dipartimento della Protezione Civile (2009) *Forest Fire Fighting Terms Handbook*. (Rome: Dipartimento della Protezione Civile)
- DeHaan, J.D. (2002) "Chapter 8 – Grass and Wildland Fires and Their Investigation" in *Kirk's Fire Investigation*. 5th Ed. (New Jersey, USA; Prentice Hall), pp.251-273
- Department for Environment, Food and Rural Affairs (2007a) *The Heather and Grass Burning Code 2007* (London: DEFRA)²⁶²
- Department for Environment, Food and Rural Affairs (2007b) *The Heather and Grass Burning Code 2007 - Best Practice Guide: How to Produce a Burning Plan* (London: DEFRA)²⁶³

---

²⁵⁸ Also available online at/Tamén dispoñible en:

http://www.fs.fed.us/rm/pubs/rmrs_p041/rmrs_p041_149_162.pdf

²⁵⁹ Also available online at/Tamén dispoñible en: http://www.fs.fed.us/rm/pubs_int/int_gtr122.pdf

²⁶⁰ Also available online at/Tamén dispoñible en: http://knowledgeweb.afac.com.au/data/bushfire_glossary

²⁶¹ Also available online at/Tamén dispoñible en: <http://knowledgeweb.afac.com.au/aiims/doctrine>

²⁶² Also available online at/Tamén dispoñible en:

http://www.naturalengland.org.uk/Images/heathergrassburningcode_tcm6-7795.pdf

²⁶³ Also available online at/Tamén dispoñible en:

http://www.naturalengland.org.uk/Images/burningweb_tcm6-7789.pdf

- ECE, FAO, ILO and IUFRO (1981) *Vocabulary from the Seminar on Forest Fire Prevention and Control, Warsaw, Poland, 20 – 22 May 1981*
- FAO (2005) *Forest Fire Management Terminology* (Rome: FAO)²⁶⁴.
- FAO (2006) *Fire Management: Voluntary Guidelines, Principles and Actions*. Fire Management Working Paper 17 (Rome: FAO)²⁶⁵
- FAO (2010) *Global Forest Resources Assessment 2010: Terms and Definitions*. Working Paper 144/E (Rome: FAO)
- FM Global (2001) *Pocket Guide to Fire and Arson Investigation* (FM Global)
- Gazzard, R. (2009) *United Kingdom Vegetation Fire Standard: Data Fields and Terminology for Wildfire Incidents and Prescribed Burning within Great Britain and Northern Ireland*²⁶⁶
- Global Fire Monitoring Center (2010) *International Multi-Lingual Fire Management Terminology* (Global Fire Monitoring Center, Freiburg)
- Government of the North West Territories (2001) *Forest Fire Prevention and Suppression Guidelines for Industrial Activities* (Place unknown: Government of the North West Territories)²⁶⁷
- Government of the North West Territories (2005) *Forest Fire Management Policy* (Place unknown: Government of the North West Territories)²⁶⁸
- Grillo F.F., Castellnou, M., Molina, D.M., Martínez E.R. and Fababú, D.D. (2008) *Análisis del incendio forestal: Planificación de la Extinción* (Granada, Spain: AIFEMA).
- HM Government (2008) *The Fire Service Manual Volume 2, Fire Service Operations: Incident Command*, 3rd Edition (London: TSO)
- Johnson, G. and Jordan, C. (2000) *Airtanker Drop Guides: Ground Pattern Performance of the SEI Industries Bambi 324-Gallon Bucket* (Washington DC: USDA)
- Majlingova, A. (2012) "Opening-up of forests for fire extinguishing purposes" in *Croatian Journal of Forest Engineering*, 33(1), pp.159-168
- Majlingová, A., Tucek, J. and Vida, T. (2006) "Fuel models specification for fire modeling and simulation purposes using existing information about forests" in *Proceedings of the International Conference on Fire Safety, Novi Sad*, pp.444-455
- National Wildfire Coordinating Group (1998) *Wildfire Prevention Strategies* (NWCG, Boise)
- National Wildfire Coordinating Group (2004) *Incident Response Pocket Guide* (NWCG, Boise)
- National Wildfire Coordinating Group (2005) *Wildfire Origin and Cause Determination Handbook* (NWCG Fire Investigation Working Team, Boise)
- National Wildfire Coordinating Group (2005) *Wildfire Origin and Cause Determination FI-210 Student Workbook* (NWCG, Boise)
- National Wildfire Coordinating Group (2008) *Glossary of Wildland Fire Terminology* (NWCG, Boise)
- National Wildfire Coordinating Group (2011a) *Glossary of Wildland Fire Terminology* (NWCG, Boise)
- National Wildfire Coordinating Group (2011b) *Interagency Aerial Supervision Guide* (NWCG, Boise)
- National Fire Protection Association (2009) *NFPA 1033 – Professional Qualifications for Fire Investigator* (NFPA, Quincy, Massachusetts)
- National Fire Protection Association (2011) *NFPA 921 – Guide for Fire and Explosion Investigations* (NFPA, Quincy, Massachusetts)

²⁶⁴ Also available online at/Tamén disponible en: <http://www.fao.org/forestry/firemanagement/13530/en/>

²⁶⁵ Also available online at/Tamén disponible en: www.fao.org/forestry/site/35853/en

²⁶⁶ Also available online at/Tamén disponible en:
[http://www.forestry.gov.uk/pdf/UKVFS_August_2009.pdf/\\$FILE/UKVFS_August_2009.pdf](http://www.forestry.gov.uk/pdf/UKVFS_August_2009.pdf/$FILE/UKVFS_August_2009.pdf)

²⁶⁷ Also available online at/Tamén disponible en:
<http://www.nwtfire.com/cms/sites/default/files/Guidelines%20for%20Forest%20Fire%20Prevention%20and%20Suppression.pdf>

²⁶⁸ Also available online at/Tamén disponible en:
http://www.enr.gov.nt.ca/_live/pages/wpPages/Our_Forest.aspx

- Natural England and DEFRA (2007a) *The Heather and Grass Burning Code* (London: DEFRA)²⁶⁹
- Natural England and DEFRA (2007b) *The Heather and Grass Burning Code - Best Practice Guide 1: How to Produce a Burning Plan* (London: DEFRA)²⁷⁰
- Rodríguez Río, X.A. (ed.) (2012) *Vocabulario Forestal (galego-español-inglés)* (Santiago de Compostela, Spain : Servizo de Publicacións e Intercambio Científico da Universidade de Santiago de Compostela)²⁷¹
- Scottish Government (2011) *The Muirburn Code* (Edinburgh: Scottish Government)²⁷²
- Solarz, P. and Jordan, C. (2000) *Airtanker Drop Guides: Ground Pattern Performance of the Snow Air Tractor with Constant Flow Tank* (Washington DC: USDA)
- Tucek, J. and Majlingová, A. (2007) *Lesné Požiare v Národnom Parku Slovenský raj: Aplikácie Geoinformatiky* (Zvolen: Technická univerzita vo Zvolene)
- Tucek, J. and Majlingová, A. (2009) "Forest Fire Vulnerability Analysis" in: Strelcova, K., Matyas, C., Kleidon, A., Lapin, M., Matejka, F., Blazenec, M., Skvarenina, J. and Holec, J. (eds.) *Bioclimatology and Natural Hazards* (Springer), pp.219-230
- United States Department of Agriculture (1996) *Professional Helicopter Pilot Guide* (Washington DC: USDA)
- United States Department of Homeland Security (2008) *National Incident Management System* (Washington DC: USDHS)²⁷³
- Vega JA (2001) *Manual de Queimas Prescritas para Matogueiras de Galicia* (Santiago de Compostela, Spain : Xunta de Galicia)
- Vélez Muñoz, R. (2009) *La Defensa Contra Incendios Forestales* (Madrid, Spain: McGraw-Hill)
- Yáñez Arnesto, A., Castro López, F., Lombardía Fernández, C., Varela Núñez, M.J. (2007) *Manual de Prevención e Defensa Contra os Incendios Forestais en Galiza* (Santiago de Compostela, Spain : Xunta de Galicia)
- Williams, J., Albright, D., Hoffmann, A.A., Eritsov, A., Moore, P.F., Carlos Mendes De Morais, J., Leonard, M., San Miguel-Ayanz, J., Xanthopoulos, G., and van Lierop, P. (2011) *Findings and Implications from a Course-Scale Global Assessment of Recent Selected Mega-Fires* (Rome: FAO)²⁷⁴

²⁶⁹ Also available online at/Tamén dispoñible en:

http://www.naturalengland.org.uk/Images/heathergrassburningcode_tcm6-7795.pdf

²⁷⁰ Also available online at/Tamén dispoñible en:

http://www.naturalengland.org.uk/Images/burningweb_tcm6-7789.pdf

²⁷¹ Also available online at/Tamén dispoñible en:

<http://www.usc.es/export/sites/default/gl/servizos/snl/terminoloxia/descargas/forestal.pdf>

²⁷² Also available online at/Tamén dispoñible en: <http://scotland.gov.uk/Resource/Doc/355582/0120117.pdf>

²⁷³ Also available online at/Tamén dispoñible en: http://www.fema.gov/pdf/emergency/nims/NIMS_core.pdf

²⁷⁴ This paper was commissioned by the FAO and was presented at the 5th International Wildland Fire Conference, Sun City, South Africa in 2011. The paper is also available online at/Tamén dispoñible en: <http://www.fao.org/forestry/32063-0613ebe395f6ff02fdec13b7749f39ea.pdf>

Bibliografía:

Parte 2 – Referencias electrónicas

Resources

Accidental, Natural and Social Fire Risk Assessment and Management Project

- *Final Report* - http://www.fire-risk.eu/resources/documents/document_display.htm?pk=88

Australasian Fire Authorities Council (AFAC):

- *Fire Behaviour*: http://knowledgeweb.afac.com.au/research/fire_behaviour
- *Fire Behaviour, Fire Weather*: http://knowledgeweb.afac.com.au/research/fire_behaviour/weather
- *Fire Behaviour, Prescribed Fire*: http://knowledgeweb.afac.com.au/research/fire_behaviour/prescribed
- *Fire Management*: http://knowledgeweb.afac.com.au/research/fire_management
- *Fire Management, Wildfire Incident Management*:
http://knowledgeweb.afac.com.au/research/fire_management/wildfire
- *Wildfire Glossary*: http://knowledgeweb.afac.com.au/data/bushfire_glossary

All-Terrain Vehicle Industry European Association (ATVEA):

- www.atvea.org/9431E/What_is_an_ATV_.aspx

Canadian Interagency Forest Fire Center (Canada):

- *Home page*: <http://www.ciffc.ca/>
- *Hover Exit Guidelines (v1.7)*:
http://www.ciffc.ca/images/stories/docs/Final_Draft_Hover_Exit_Guidelines_v1.7.pdf

CTIF

- *Home page*: <http://ctif.org/>
- *CTIF Dictionary of fire-related terms showing translations of terms in English, French, German and Russian*:
http://ctif.org.free.fr/index.php?images=oui&lang_prec=UK&rech_libre=&code_id=777&lettre=A&lang_ori g=GE&lang_dest=RU&lang=

Department for Environment, Food and Rural Affairs (UK):

- <http://www.defra.gov.uk>

ESRI GIS Dictionary:

- <http://support.esri.com/en/knowledgebase/Gisdictionary/browse>

Federal Emergency Management Agency (FEMA) (USA):

- *Home page* - <http://www.fema.gov/>
- *Ready – Prepare. Plan. Stay Informed* (FEMA) - <http://www.ready.gov/wildfires>

Food and Agriculture Organisation (FAO):

- *Forest Harvesting Practice Glossary*: <http://www.fao.org/docrep/v6530e/v6530e12.htm>
- *International Handbook on Forest Fire Protection: Technical Guide for the countries of the Mediterranean Basin*: <http://www.fao.org/forestry/27221-06293a5348df37bc8b14e24472df64810.pdf?guardiandownload=1345195965,206,0,a0b237c27cb111f22ff37fc90842e01b996f966d>
- *Incident Command System Online Glossary*: <http://www.fao.org/forestry/firemanagement/13530/en/>

Fire Line Handbook (abridged):

- http://c21.maxwell.af.mil/documents/glossary_of_firefighting_terms.htm

Fire Notes:

- *Wildland Firefighting (3rd Edition), Chapter 1 - Terms: Wildland Fire Behavior: Fuel, Weather, Topography:* <http://www.firenotes.com/wild3rd/redwild3terms/redwild3ch1terms.php>

FireWords: Glossary of Fire Science Terminology: <http://www.firewords.net/>

Global Fire Monitoring Center: <http://www.fire.uni-freiburg.de/>

Government of the North West Territories (Canada): <http://www.nwfire.com>

Government of Yukon (Canada):

- *Glossary of Wildfire Terms:* <http://www.community.gov.yk.ca/firemanagement/glossary.html>

Interfire:

- *Home page:* <http://www.interfire.org>
- *Fire Investigation Resource Center:* <http://www.interfire.org/resourcecenter.asp>

National Health Service (UK):

- *Medical Conditions:* <http://www.nhs.uk/Conditions/>

Natural Resources Canada:

- *Canadian Wildland Fire Information System:* <http://cwfis.cfs.nrcan.gc.ca/background/summary/fwi>

National Institute of Occupational Safety and Health (USA):

- *Wildland Firefighting Safety and Health:* <http://blogs.cdc.gov/niosh-scienceblog/2012/07/wildlandfire/>

National Snow and Ice Center (USA): www.nsidc.org

Ordnance Survey (UK):

- *Glossary:* <http://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/aboutus/reports/misc/glossary.html>

St John Ambulance (UK):

- *Shock:* <http://www.sja.org.uk/sja/first-aid-advice/shock.aspx>

United States Department of Agriculture: <http://www.usda.gov/wps/portal/usda/usdahome>

United States Forest Service:

- *Home page:* <http://www.fs.fed.us>
- *Fire and Aviation Management, Risk Management:* http://www.fs.fed.us/fire/safety/10_18/10_18.html

United States National Park Service:

- *Fire and Aviation Management, Wildfire:* <http://www.nps.gov/fire/wildland-fire/>

Wildland Fire Links: <http://www.wildlandfire.com/links.htm>

Índice alfabético de termos en galego

A

Abortar descarga, 91
Abrocho, 120
Abrocho de cepa, 121
Abrocho de raíz, 120
Acantilado, 30
Acceso, 43, 51, 56, 69, 102
Accidente, 43
Acelerante, 14, 102
Acolchamento, 118
Acordo, 109
Actividade do lume, 16, 59, 105
Adaptación ao lume, 116
Adubo, 116
Advección, 36
Aeronave, 84
Aeronave de descarga de auga, 80, 92
Aeronave líder, 88
Aeronave non tripulada, 86
Afluyente, 33
Agregación, 69
Agrupación de probas, 109
Alidada, 77, 95
Altitude, 69, 84, 95
Altura, 30, 87
Altura da carbonización, 103
Altura da descarga, 89, 90
Altura de chama, 18, 61, 106
Altura do chamuscado, 111
Ambiente do lume, 17, 24, 30, 38, 60
Anafilaxia, 43
Análise dun incendio, 16, 59, 105
Anemómetro, 36, 77
Ángulo de chama, 18, 61, 106
Anotación, 69, 95
Apoio ao comando de incidente, 53
Apoio ao incidente, 53, 63
Apoio mutuo, 64, 89
Apoio sobre un esquí, 89
Arado, 80, 118
Árbore, 27
Árbore morta, 48
Árbore seca, 48
Árbores caducifolias, 24
Árbores coníferas, 23
Árbores frondosas, 23
Arbusto, 27
Área de descarga, 89
Área de espera, 52, 62
Área de seguridade, 48, 65
Área de transición, 21, 112
Área protexida, 31
Área restrinxida, 47, 65, 99, 110

Asfixia, 43
Asumir accións de postos inferiores, 47
Atacar un incendio, 57
Ataque aéreo, 56, 83
Ataque aéreo pola cabeza, 62, 87
Ataque aéreo pola cola, 66, 91
Ataque aéreo polo flanco, 61, 87
Ataque directo, 59
Ataque indirecto, 63
Ataque inicial, 63
Ataque masivo, 63, 88
Ataque paralelo, 64
Ataque paralelo aéreo, 64, 89
Ataque pola cabeza, 62
Ataque pola cola, 66
Ataque polo flanco, 61
Ataque prolongado, 64
Atmosfera, 36
Auga subterránea, 30
Autoridade, 51, 57, 103
Autorización de descarga, 84
Avaliación de riscos, 47, 65
Avaliación de riscos dinámica, 44, 59
Avaliación do combustible, 25
Avaliación preliminar da escena, 109
Aviveirar, 118
Axencias asociadas, 53, 64

B

Baleirar, 88
Bancais, 115
Barómetro, 37, 77
Barreira, 14, 30
Base de datos, 71, 96
Batelume, 77
Berma, 33, 121
Boca de incendio, 78
Bomba, 80
Bomba de helicóptero, 79, 88
Bombeiro, 52
Boquilla, 79
Bordo do incendio, 17, 60
Bosque, 24
Braña, 27
Brigada, 66
Brigada con ferramentas manuais, 52, 62
Brigada de queima, 51, 58
Brigada de terra, 52, 62
Brisa, 37
Brisa da montaña, 31, 38
Brisa de terra, 38
Brisa do val, 33, 39
Brisa mariña, 39

Broza, 27
Buffer, 70
Bulldozer, 77, 115
Bulleiro, 30
Burato do cepo, 48

C

Cadea de custodia, 103
Cadea de mando, 44, 51
Cadea margarida, 85
Caída de rochas, 120
Calidade da plántula, 120
Calidade dos datos, 70, 96
Cámara infravermella, 98
Cámara térmica, 98
Cambio do vento, 40
Canle de auga, 33
Canle de comunicación, 95
Canón, 30, 45
Cantil, 30
Capa de ráster, 74
Capa de vectores, 74
Capa dun mapa, 72, 98
Capas de combustible, 25
Carbonización, 103
Carga, 85
Carga con eslinga, 91
Carga con rede, 91
Carga de combustible, 25
Carga lanzada en paracaídas, 79, 89
Cargar e esperar, 88
Cargar e volver, 88
Cartografía, 70
Causa do incendio, 14, 103
Causante de estrés, 48
Cavorco, 30, 45
Centro de control, 51, 85, 96
Cepo, 32, 48
Certificación de orixe das sementes, 115

Ch

Chaira de inundación, 30, 116
Chamuscado, 111, 120
Chamuscado de copas, 23, 103
Chamuscar, 15, 23
Charca, 31
Chispa, 21

C

Cicatriz do lume, 24, 106
Cifrado, 96
Cisterna de auga, 81
Clasificación, 70
Coial, 32
Cola do incendio, 21
Columna convectiva, 15, 37
Comando, 44, 51
Comando de incidente, 46, 52
Combater un incendio, 57
Combinación de mapas, 70
Combustibilidade, 14, 23
Combustible, 19, 25, 107
Combustible de enlace, 26
Combustible dispoñible, 23, 57

Combustible do subsolo, 26
Combustible en pé, 27
Combustible natural, 27
Combustibles aéreos, 23, 25
Combustibles continuos en vertical, 26
Combustibles elevados, 24, 25
Combustibles finos, 24
Combustibles grosos, 23
Combustibles lixeiros, 24
Combustibles mortos, 24
Combustibles próximos á superficie, 25, 27
Combustibles uniformes, 27
Combustibles vivos, 26
Combustión, 15
Combustión en chama, 18
Combustión en incandescencia, 19, 20
Combustión sen chama, 20
Compactación, 15, 23
Compactación do solo, 121
Compás, 70, 77, 85
Competencia, 44, 51, 58
Complexo de combustible, 25, 107
Comportamento do lume, 16, 59, 105
Comportamento extremo do lume, 15, 44
Comunicación sen fíos, 100
Concentración do lume, 16, 105
Condensación, 37
Condições do incendio, 14, 58
Condições meteorolóxicas, 39, 112
Condución, 15
Confinamento polo lume, 44
Confluencia, 30
Cono serodio, 120
Consciencia situacional, 48, 66
Conservación de probas, 110
Consumo dos combustibles, 25
Contar pasos, 73
Contedor antirreviramento, 115
Contención, 51, 58
Contención lateral, 20, 46
Contido de humidade do combustible, 26
Continuidade de combustible, 25
Contornear, 70
Contralume, 64
Contralume auxiliar, 59
Control da erosión, 116
Control de Tráfico Aéreo (ATC), 84
Convección, 15, 37
Conxunto de datos, 71
Coordenadas, 52, 70, 85, 96
Coordinación aérea, 56, 83
Coordinador aéreo, 57, 83
Coordinador de despegue e aterraxe, 91
Copa chamuscada, 116
Copa queimada, 23, 103, 116
Copla, 78
Cordal, 31
Coroamento, 15
Corpo de auga, 85
Corremento de terras, 118
Crecemento da maleza, 121
Crista, 31
Cuadrículo, 77
Cuasiaccidente, 46
Cuberta, 23
Cultivos herbáceos, 23
Cultivos hortícolas, 26

Cume, 31, 33
Cumio, 31, 33
Curva de nivel, 70
Curvas de nivel directrices, 70

D

Daisy chain, 85
Danos do lume, 117
Danos por incendios, 16
Dato, 71
Datos, 70, 96
Datos demográficos, 71
Datos en bruto, 73
Datum, 71
Datum de referencia, 71
Decepa, 121
Declinación magnética, 72
Dedos dun incendio, 15
Deflexión do aire causada polo rotor, 91
Delegar, 52
Densidade de descarga, 89
Densidade do lume, 16, 105
Depósito, 88
Depósito de retención, 116
Dereito de autoría, 70
Deriva do vento, 40, 92
Deriva lateral, 72
Derrubamento de terras, 118
Descarga, 89
Descarga abortada, 87
Descarga de carga, 85
Descarga de helibalde, 85
Descarga de seguridade, 48, 90
Descarga nunha pendente, 90
Descarga precoz, 86
Descarga tardía, 88
Deshidratación, 44
Desmobilización, 85
Desmobilizar, 52, 59
Desorción, 24, 37
Desprendemento de terras, 118
Destrucción de probas, 104
Desviación voluntaria, 69
Desviar, 86
Detección, 96
Detección aérea, 56, 83, 95
Detección automática, 95
Detección remota, 74, 99, 110
Detector de calor, 62, 79
Detonador, 104
Devasa, 16, 24, 30, 60, 97
Devasa desbordada, 14, 44, 51, 57
Dinámica do lume, 16, 105
Dirección do vento, 40
Dirección media do vento, 37
Disposición do combustible, 25
Disposición dos combustibles, 26
Disposición horizontal do combustible, 25, 26
Dispositivo de alarma acústica, 43, 77, 84
Dispositivo de bifurcación, 81
Dispositivo de ignición aérea, 77, 79, 83, 85, 88
Dispositivo incendiario, 62, 79, 85, 108
Dixitalizar, 71
Dosel, 23
Dunas de area, 32

E

Ecoloxía do lume, 17, 117
Ecosistema dependente do lume, 117
Ecosistema sensible ao lume, 117
Efecto de aceleración, 14
Efecto de pendente, 20, 32, 111
Efecto de zona de unión, 20
Efectos do lume, 17
Eficiencia da combustión, 15
Elaboración de modelos, 73
Elevación, 71, 96
Eliminación da maleza, 122
Embocadura, 79
Emerxencia médica, 46
Encoro, 31
Encoro de retención, 120
Encoro natural, 117
Equipamento, 78
Equipamento de protección persoal, 47, 80
Equipamento mecanizado, 79
Equipo, 66
Equipo de investigación de incendios, 106
Equipo de queima, 51, 58
Equipo de terra, 52, 62
Erosión, 116
Escala, 74
Escala Beaufort, 37
Escavadora, 78, 116
Escena, 110
Escuma, 61, 78
Espazo aéreo, 84
Espazo natural, 33
Especie pirófito, 119
Especie resistente ao lume, 117
Especies dependentes do lume, 117
Especies sensibles ao lume, 117
Estabilidade atmosférica, 36
Estación meteorolóxica, 80
Estado da vexet, 23
Estado da vexetación, 15, 58
Estado do combustible, 25
Estanque para cargar helicópteros, 87
Estrés, 48
Evacuación, 44, 59
Evaporación, 38
Evolución do incendio, 17, 105
Extinción, 15, 59
Extinción de ascuas, 53, 64
Extintor, 78

F

Facho, 21
Facho de goteo, 78
Facho helitransportado, 77, 79, 83, 88
Faxinas, 116
Ferida do lume, 24, 106
Ferramenta manual, 79
Flancos, 18, 61, 106
Flanquear, 64
Foco secundario, 21
Follasca, 26
Fonte de auga, 33
Forestación, 115
Formas deixadas polo lume, 106
Forzas de aliñación, 19, 30, 38, 61, 107

Foz, 30, 45
Fragmentación, 25, 97
Fronte de chamazas, 18
Fronte do incendio, 17
Fulguritas, 107
Fume, 39, 111
Funcionalidade dun sistema, 100
Fusariose, 116

G

Gabia de recollida, 58
Gabi3n, 118
Garganta, 30, 45
Gradiente, 30, 71
Grao de dano, 104
Groto, 32
Grupo de apoio a3reo, 84
Gurgullo, 32

H

Hardware, 97
Helibalde, 85
Helic3ptero, 79, 87
Helipad, 87
Heliporto temporal, 88
Helisuperficie, 87
Helitanque, 88
Hidrante de incendio, 78
Hidrofobia, 118
Hidroloxía, 118
Higr3metro, 38, 79
Hipertermia, 45
Hipotermia, 45
Historial de condici3ns atmosf3ricas, 39, 112
Historial de incendios, 17, 105
Humectantes, 67, 78, 81, 86
Humidade, 38
Humidade absoluta (HA), 36
Humidade do combustible fino, 24
Humidade relativa (RH), 39

I

Ignici3n, 19, 62, 108
Ignici3n a3rea, 83
Ignici3n simult3nea, 57
Illa, 19
Illas, 26
Impacto do incendio, 117
Incendio forestal, 21, 112
Incendio pouco violento, 15
Incendio propagado pola convecci3n, 37
Incendio propagado pola pendente, 20, 32
Incendio propagado pola topografía, 21
Incendio propagado polo combustible, 19, 25, 45
Incendio propagado polo vento, 21, 40
Incendio propagado por convecci3n, 15
Incendio provocado, 102
Incendio que se propaga pola topografía, 33
Incendio rebrotado, 20, 111
Incendio reproducido, 20, 111
Incidente, 45, 52, 62, 98
Incidente no que participan varias axencias, 53, 64
Indicadores, 108
Indicadores da profundidade da carbonizaci3n, 104

Indicadores das puntas, 103
Indicadores de borro, 111
Indicadores de cinza branca, 112
Indicadores de direcci3n, 104
Indicadores de formas en "V" e "U", 112
Indicadores de manchas, 112
Indicadores de protecci3n, 110
Indicadores de rizamento das follas, 104
Indicadores de roturas nas rochas, 112
Indicadores do 3ngulo de carbonizaci3n, 102
Indicadores dos tallos da herba, 107
Índice, 71
Índice de combustión, 23
Índice de perigo de incendios, 16, 96
Inflamabilidade, 18, 24, 25, 106
Inflamaci3n de gases, 19, 45
Informaci3n alfanum3rica, 69
Informe, 47, 65, 110
Informe de accidente, 43
Infravermellos, 98
Inmovilizaci3n da follaxe, 106
Inspecci3n da escena, 110
Integraci3n de sistemas, 100
Intensidade cal3rica, 17, 105
Interface Urbano-Forestal, 33
Interface Urbano-Rural, 32
Intervalo de curvas de nivel, 70
Inversi3n t3rmica, 36
Investigaci3n da escena, 110
Investigaci3n de incendios, 52, 60, 106
Investigaci3n dun accidente, 43
Investigaci3ns nas que participan varias axencias, 109
Is3bara, 38
Isoterma, 38

L

Labarada, 19, 45
Lago, 30
Lameira, 30
Latitude, 31, 72
Lenda dun mapa, 73
LIDAR, 6, 72, 98
Limiar, 66
Límite, 69
Límite dos combustibles, 25
Limpeza de canles e vales, 115
Liña de apoio, 57
Liña de comunicaci3n, 46, 53
Liña de control, 59
Liña de control construída a man, 52, 62
Liña de mira, 72
Liña de posici3n, 69
Liña húmida, 67
Liña preliminar, 66
Liñas da cuadrícula, 71
Lixiviaci3n, 118
Localizaci3n do incidente, 98
Lonxitude, 31, 72
Lonxitude de chama, 18, 61, 106
Lote de sementes, 120
Lume, 16, 105
Lume a favor do vento, 19, 62
Lume controlado, 51, 58
Lume corrido, 16, 20, 59, 105
Lume de copas, 15
Lume de flancos, 18

Lume de subsolo, 19
Lume de superficie, 21
Lume do sotobosque, 21
Lume durmido, 21
Lume en contra do ven, 14
Lume en contra do vento, 57, 103
Lume forte, 19, 26, 62
Lume frío, 15, 23, 59
Lume frontal, 14, 43, 56, 102
Lume latente, 16, 21, 59, 105
Lume subterráneo, 15, 24, 104

M

Macroindicadores, 108
Malla de referencia, 71, 97
Manancial, 32
Mando, 44, 51
Manexo de combustibles, 25, 97, 117
Manguera, 79
Manguera de succión, 80
Manguito, 78
Manta de descomposición, 24
Manta ignífuga, 45, 78
Mapa, 72, 79, 98
Mapa de referencia, 69, 95
Mapa temático, 74
Mapa topográfico, 74
Marcación recíproca, 69
Marcar o obxectivo, 88
Marcar puntos de referencia empregando persoas, 72
Marcar un obxectivo, 63
Masa de aire, 36
Material en combustión, 16
Matogueira, 27
Megaincendio, 20, 46, 63
Memorando de entendemento, 109
Mensaxe, 53
Meseta, 31
Método científico, 111
Método de ignición, 19, 62, 108
Milla náutica, 89
Mitigación, 63, 98
Móbil, 109
Mobilización, 89
Mobilizar, 53, 64
Modelo de busca, 111
Modelo de combustible, 25, 97, 107
Modelo de curvas de nivel, 70
Modelo de descarga, 90
Modelo de incendio, 17, 106
Modelo dixital de elevación (MDE), 71, 96
Modelos de ignición, 62, 97
Modelos de queima, 103
Modo de descarga, 89, 90
Montaña, 31
Monte, 27
Monte de vexetación espontánea, 27
Monte mixto, 27
Monte natural, 27
Monte plantado, 27
Motoserra, 77
Mouteira, 27
Múltiples puntos de ignición, 109

N

Navegación, 89
Navegador, 69, 73
Nebulosidade, 37, 85
Nivel freático, 33
Nó, 88
Normas de queima, 58
Norte dunha cuadrícula, 71
Norte magnético, 72
Norte verdadeiro, 74
Nube, 37
Nube convectiva de lume, 17, 38

O

Obriga a dar contas, 51
Observador, 99
Observador aéreo, 83, 95
Obxectivo, 91
Obxectivo da descarga, 91
Obxectivos do incidente, 53
OCEL / LACES, 46, 53, 63
Oficial de seguridade, 48, 66
Operacións aéreas, 56, 83
Operador dun sistema, 100
Orballo, 38
Ordenación de combustibles, 25, 97, 117
Organismo colaborador, 51, 59
Orientación, 14, 30, 36
Orientación do mapa, 73
Orientación en cuadrícula, 71
Ortofotografía, 99
Outeiro, 30

P

Paisaxe, 31, 72
Pantano, 33
Parámetro, 73
Paraxe natural, 33
Pasada baixa, 88
Pasada de descarga, 90
Pasada de identificación, 88
Pasada de recoñecemento, 86
Pasada final, 86
Paso de montaña, 32, 48
Patrullar, 47, 64, 99
Pé, 87
Pedregal, 32
Pedregueira, 32
Pegada do incendio, 117
Pegada do lume, 17, 60, 105
Pendente, 32, 74
Pendente a barlovento, 32
Pendente a sotavento, 31
Península, 31
Perigo, 45, 71
Perigo de incendios, 16, 44, 60, 96
Perigos de voo, 87
Perigosidade do combustible, 17, 24, 25, 96, 105
Perímetro do incendio, 17, 52, 60, 106
Períodos de queima, 58
Perito, 104
Pico, 31
Piromanía en serie, 111
Piromanía itinerante, 112

Plan de comunicación, 51
 Plan de continxencia, 51, 58
 Plan de escape, 44, 59
 Plan de extinción de incendios, 52, 60, 96
 Plan de incendios, 96
 Plan de manexo de incendios, 52, 60, 96
 Plan de preparación, 53, 64, 99
 Plan de prevención de incendios, 96
 Plan de queima, 51, 58
 Plan de retirada, 85
 Plan de Seguridade na Auga, 49, 67, 92
 Planificación de usos do solo, 26, 98, 118
 Plano dos combustibles, 26
 Planta en contedor, 115
 Planta micorrizada, 118
 Plantación en buratos, 121
 Plantación en camallóns, 120
 Plantación en fendas, 121
 Plantar, 118
 Plantas a raíz núa, 115
 Plántula, 120
 Poboamento, 27
 Podremia do viveiro, 116
 Polígono, 73
 Pradaría, 26
 Precipitación, 38
 Predición do comportamento do lume, 16, 44, 60
 Preparación do terreo, 121
 Prequecemento, 20
 Presa, 31, 116
 Presa natural, 117
 Presentarse, 47, 65, 110
 Presión atmosférica, 36
 Pretratamento, 64
 Prevención, 99
 Primeira resposta, 53, 61, 63, 106
 Primeiro ataque, 63
 Primeiro material en ignición, 108
 Probas, 104
 Probas circunstanciais, 103
 Probas de corroboración, 103
 Probas directas, 104
 Probas documentais, 104
 Probas fotográficas, 109
 Probas materiais, 109
 Probas testemuñais, 113
 Procedementos Operativos Estándar (POE), 66
 Producción de focos secundarios, 21, 48
 Produtos químicos para combater o lume, 78, 86
 Profundidade de chama, 18
 Profundidade de queima, 15, 24, 104, 116
 Propagación do lume, 17, 24, 60, 106
 Propiedades do combustible, 26
 Protección contra a fauna, 119
 Protocolos de investigación de incendios, 106
 Proxección cartográfica, 73
 Punto cardinal, 70
 Punto crítico, 15, 52, 59
 Punto de ancoraxe, 43, 57
 Punto de encontro, 65
 Punto de ignición, 20, 64, 109
 Punto de iniciación dunha liña, 43, 57
 Punto de mando, 53, 62
 Punto de observación, 99
 Punto de referencia, 75
 Punto de rosada, 38
 Punto quente, 19, 62

Puntos de control, 85
 Puntos intercardinais, 71

Q

Quad, 77
 Queima, 14, 23, 44, 57, 115
 Queima central, 58
 Queima controlada, 63, 98
 Queima de conversión, 96
 Queima de despexe, 14, 58
 Queima de ensanche, 58
 Queima de proba, 66
 Queima en anel, 65
 Queima limpa, 14, 23, 58
 Queima para despexe, 23
 Queima para despexo, 115
 Queima prescrita, 99, 119
 Queimado, 14, 23, 44, 57, 115
 Queimadura, 14, 23, 44, 57, 115
 Queimar, 14, 23, 44, 57, 115

R

Racor, 78
 Radiación infravermella, 98
 Radiación solar, 39
 Radiómetro, 39, 80
 Raio, 108
 Razoamento dedutivo, 104
 Recarga en voo estacionario, 88
 Recepe, 116
 Receptor de radio, 80
 Receptor GPS, 71, 79, 97
 Recollida de probas, 111
 Recoñecemento, 47, 65
 Recoñecemento aéreo, 56, 84, 95
 Recursos, 65
 Recursos aéreos, 57, 77, 84
 Recursos asignados, 51, 57
 Recursos dispoñibles, 51, 57
 Recursos en reserva, 65
 Redución do combustible, 26, 61, 97, 117
 Reducir a intensidade, 63
 Refacho, 40
 Reforestación, 119
 Refugallos, 24
 Regato, 32
 Regra de Naismith, 73
 Rehabilitación, 120
 Remuíño de lume, 18, 38
 Repetidor de radio, 80
 Repoboación, 118
 Requeimar, 65
 Residuos forestais, 27
 Resilencia, 120
 Resío, 38
 Responsabilidade, 47
 Responsabilidade legal, 66
 Restauración, 120
 Restauración forestal, 117
 Restrición temporal de voo, 91
 Retardante, 91
 Retardante a longo prazo, 88
 Retardantes, 65, 80
 Retardantes a curto prazo, 91
 Retroaraña, 80, 121

Rexeneración, 119
Rexeneración artificial, 115
Rexeneración natural, 118
Réxime de incendios, 17
Rexistro de datos, 70
Río, 31
Risco, 45, 47, 65, 71
Risco das chamas, 18, 45, 61
Risco de incendio, 17, 45, 52, 60
Ritmo de combustión, 23
Rodear obstáculos, 69
Rosa dos ventos, 70, 85
Rosada, 38
Rotación de postos, 47
Rótula, 91
Rumbo, 51, 57, 69, 85
Rumbo magnético, 72

S

Saturación atmosférica, 36
Seca, 38
Sector, 66
Secura, 38
Seguridade, 48, 66
Semente, 120
Semente (planta) identificada, 121
Sementeira directa, 116
Sensor, 100
Sensor óptico, 99
Sensores térmicos, 100
Separación do combustible, 26
Separación entre curvas de nivel, 70
Serra, 31
Servidor, 100
Sesión informativa, 44, 51, 57
Severidade do incendio, 117
Severidade do lume, 14, 17, 58, 60, 103, 106, 115
Shock, 48
Shock anafiláctico, 43
Silvicultura, 121
Silvicultura preventiva, 25, 97, 117
Símbolo, 74
Sistema, 100
Sistema de carga de auga para helicópteros, 92
Sistema de comando de incidente (SCI), 46, 53, 62
Sistema de descarga dun helicóptero, 87
Sistema de detección manual, 98
Sistema de detección por satélite, 99
Sistema de detección semiautomático, 99
Sistema de detección terrestre, 100
Sistema de drenaxe, 30, 116
Sistema de información xeográfica (SIX / GIS), 52, 62, 71, 97
Sistema de néboa, 79
Sistema de posicionamento global (GPS), 52, 62, 71, 97
Sistema de predición de incendios, 17, 45, 60
Sistemas seguros de traballo, 48, 66
Software, 100
Solo mineral, 26
Sonda subterránea, 79
Sotobosque, 27
Subministracións, 66, 80
Subsolaxe, 121
Sucesión, 121
Sucesión postincendio, 118
Superpoñer mapas, 73, 98

Supervisor de equipo, 49, 66
Supresión, 66

T

Táctica, 48, 66
Táctica de descarga, 90
Tanque con snorkel, 91
Tarefa, 51, 57, 84
Taxa de recuperación, 119
Teledetección, 74, 99, 110
Tempada de incendios, 17
Temperatura, 39
Temperatura de ignición, 19, 108
Temperatura potencial, 38
Tempo atmosférico, 39, 112
Tempo de descarga e carga, 92
Tempo estimado de chegada (ETA), 52, 86
Temporización, 74
Termógrafo, 39, 80
Termómetro, 39, 80
Terras silvestres, 33
Terreo pantanoso, 31
Testemuña dos feitos, 105
Tipo de combustible, 26
Tipoloxía de lumes, 18, 61
Tipos de lumes, 18, 61
Tipos de nubes, 37
Topografía, 33, 74
Tormenta de lume, 17, 38
Torre de comunicación, 96
Torre de observación, 99
Transformación de coordenadas, 70
Transmisión de calor, 15, 19, 37
Transmisión de datos, 96
Transmisor de radio, 80
Tratamento da vexetación, 121
Tratamento do combustible, 26, 61, 97, 117
Tratamento dos restos de corta, 120
Traxectoria de aproximación, 84, 87
Traxectoria de retirada, 86
Traxectoria de saída, 86, 87
Traxectoria de voo, 87
Triangulación, 74, 100
Triángulo do lume, 18
Trollo, 30
Turba, 27, 31
Turbulencia, 92

U

Uceira, 26

V

Vaira, 116
Val, 33
Valor da curva de nivel, 70
Vehículo anfíbio, 77
Velocidade de propagación, 20, 65, 110
Velocidade do vento, 40
Velocidade media do vento, 37
Ventá de actuación, 67
Ventada, 40
Vento, 21, 40, 112
Vento convectivo, 18, 38
Vento de pendente, 32, 39

Vento preponderante, 38
Vento topográfico, 21, 33, 39
Vientos meteorolóxicos, 38
Verificación de probas, 102
Vertedor de carga, 77, 85
Vértice xeodésico, 74
Vexetación, 21, 33
Vía de escape, 44, 59
Visibilidade, 92
Viveiro, 118
Vixía, 46, 53, 63
Vixía táctico, 49, 66
Vixilante, 53, 63
Vixilante táctico, 49, 66

W

X

Xefe de brigada de queima, 44, 51, 58
Xefe de incendio, 46, 53, 63
Xeles, 62, 79

Xeocodificación, 71, 97
Xerador, 79
Xestión da escena, 110
Xestión de riscos, 47, 65
Xestión do monte, 26, 98, 118

Z

Zona cega, 30, 44, 51, 69, 95
Zona de adestramento militar, 31, 47
Zona de captación, 30
Zona de chamas, 18
Zona de exclusión aérea para aeronaves alleas a un incendio, 87
Zona de largaxe, 86
Zona de orixe, 14, 57, 102
Zona de orixe específica, 112
Zona de subministracións, 66
Zona de unión, 19
Zona húmida, 33
Zona negra, 23, 43, 57
Zona xeral de orixe, 107
Zonas sen queimar, 104

“The Interregional Cooperation Programme INTERREG IVC, financed by the European Union’s Regional Development Fund, helps Regions of Europe work together to share experience and good practice in the areas of innovation, the knowledge economy, the environment and risk prevention. EUR 302 million is available for project funding but, more than that, a wealth of knowledge and potential solutions are also on hand for regional policy-makers.”

FOR FURTHER INFORMATION:

EUFOFINET website: <http://eufofinet.eu/>

